

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ÅR

1919

AV

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1921

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

203829

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède. 1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ; 1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen. Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92.

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. År 1919. – (Sveriges officiella statistik). Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ÅR

1919

AV

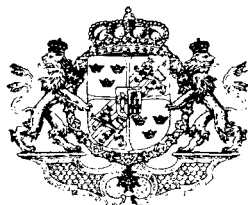
KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1921

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

203829

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUEDE

HYGIÈNE
ET SERVICE SANITAIRE

EN

SUÈDE

EN

1919

PAR

LE CONSEIL SUPÉRIEUR
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE DE L'ÉTAT

STOCKHOLM 1921

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

203829

Innehållsförteckning.

[Mediævalstil (1, 2, 3 . . .) betecknar, att uppgifterna endast äro approximativa.]

Textavdelning med texttabeller.

I. Medicinalstyrelsen och dess verksamhet	Sid. 1
1. Medicinalstyrelsens organisation	» 1
2. Medicinalstyrelsens personal	» 1
3. Mål och expeditioner	» 2
Tab. A. Översikt av inkomna mål och utgående expeditioner å de olika byråerna	» 2
4. Utgivna Meddelanden från Medicinalstyrelsen	» 3
5. Utgivna kungörelser och cirkulär	» 3
6. Instruktioner	» 6
7. Av Kungl. Maj:t till Medicinalstyrelsen utfärdade brev av mera allmänt intresse	» 6
8. Stipendier och reseunderstöd m. m.	» 7
9. Av Medicinalstyrelsen disponerade medel	» 7
Tab. B. Översikt öfver utgifter å av Medicinalstyrelsen disponerade riksstatsanslag	» 8
Statens bakteriologiska laboratorium	» 16
Statens rättskemiska laboratorium	» 20
Statens farmaceutiska laboratorium	» 23
II. Allmänna hälso- och sjukvården i riket	» 26
1. Tjänsteläkare för hälso- och sjukvård (utom sjukhusen). Beviljade distrikt och statsbidrag till extra provinsialläkardistrikt, ändringar med avseende på distrikt, tjänstårsberäkning m. m.	» 26
2. Allmänna hälsovården	» 26
A. Om hälsovårdsanordningar inom städer, köpingar och municipalsamhällen	» 26
B. Skyddskoppypningen	» 29
C. Karantänsväsendet	» 29
D. Tuberkulosdispensärer	» 29
E. Avlusningsanstalter	» 29
Tab. C. Skyddskoppypningen i riket	» 30
» D. Redogörelse från Medicinalstyrelsens vaccinkontor	» 30
F. Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos	» 30
Tab. E. Under året nyttillkomna dispensärer	» 32
» F. Dispensärernas inkomster	» 33
» G. Dispensärernas utgifter	» 33
3. Sjukvården utom sjukhusen	» 34
A. Dödligheten i rikets städer	» 34
B. Viktigare sjukdomars förekomst	» 35
C. Smittsamma könsjukdomar	» 36

D. Spetälska	Sid. 38
E. Sjukdomsförhållandena i fängelserna	> 38
F. Ämbetsresor (för epidemiska sjukdomar)	> 38
G. Hälsobrunnar, badinrättningar och andra dylika kuranstalter	> 38
H. Barnmorskeväsendet	> 38
Tab. H. Fall av smittsamma könssjukdomar efter boningsort	> 39
> I. Översikt av antalet spetälska i riket	> 40
I. Tandläkare	> 41
K. Sjukgymnaster	> 41
Tab. K. Sammandrag av barnmorskornas dagböcker	> 42
> L. Vid sjukgymnastiska institut behandlade patienter	> 44
4. Sjukvården vid civila sjukvårdsinrättningar	> 44
A. Nya läkarbefattningar med tjänstårsberäkning	> 44
B. Sjukvårdsbyggnader	> 44
a. Lasarett	> 44
b. Sjukstugor	> 48
c. Epidemisjukhus	> 48
d. Tuberkulossjukvårdsanstalter	> 49
e. Barnsjukhus	> 54
f. Konvalescenthem	> 55
g. Vanförestalter	> 55
C. Omsättningen å de civila sjukhusen m. m.	> 55
Tab. M. Översikt av omsättningen å civila sjukvårdsinrättningar	> 58
> N. Å barnbördshusen intagna efter ålder, civilstånd m. m.	> 60
> O. På barnbördshusen födda barn	> 61
> P. Antal å barnbördshusen avlidna barn	> 61
D. Kostnader för sjukhusvård	> 63
Tab. Q. Översikt av inkomster och utgifter vid civila sjukvårdsanstalter	> 65
III. Rättsmedicinen	> 66
A. Rättsmedicin i egentlig bemärkelse	> 66
B. Rättspsykiatri	> 66
IV. Apoteksväsendet	> 68
Tab. R. Å apoteksinrättningar tjänstgörande farmaceutisk personal	> 68
> S. Timade förändringar i apoteksinrättningarnas antal och tillstånd	> 68

B. Tabellbilagor.

Tab. 1 a. Läkare och civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt	> 71
1 b. Barnmorskor och sjuksköterskor	> 82
1 c. Tandläkare, sjukgymnaster och apotekspersonal	> 88
2. Översikt över de till Medicinalstyrelsen från läkarna i riket inkomna ämbetsberättelser om medikolegala förrättningar	> 98
3. Av vederbörande läkare verkställda ämbetsresor för farsoters och smittsamma sjukdomars hämmande m. m.	> 100
4. Sammanställning av hälsovårdsnämndernas uppgifter ang. dödsorsakerna i rikets städer	> 101
5. Sammanställning av hälsovårdsnämndernas uppgifter om antalet döda i rikets städer med fördelning efter ålder och kön	> 110
6. Översikt över dödsorsakerna i rikets städer, enligt hälsovårdsnämndernas uppgifter	> 114

Tab. 7. Några av de viktigaste dödsorsakerna i rikets städer månadsvis enligt hälsovårdsnämndernas uppgifter	Sid. 116
» 8. Översikt över sjukdomsfall i infektionssjukdomar m. m.	» 116
» 9. Sjuksängar, intagna, döda, underhållsdagar m. m. vid lasaretten	» 124
» 10. Sjuksängar, intagna, döda, underhållsdagar m. m. å lasarettens olika avdelningar	» 127
» 11. Lasarettens inkomster	» 132
» 12. Lasarettens utgifter	» 135
» 13. Sammanställning av uppgifterna från sjukstugorna angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter	» 140
» 14. Sammanställning av uppgifterna från epidemisjukhusen angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter	» 144
» 15. Platsantal, beläggning, väntetid, kurtid, underhållsdagar m. m. vid vårdanstalterna för tuberkulossjuka	» 152
» 16. Antal exspektanter varje månad vid olika vårdanstalter för tuberkulossjuka	» 154
» 17. Antal exspektanter efter kön vid d:o	» 156
» 18. Samtliga å vårdanstalter för tuberkulossjuka intagna, fördelade efter ålder och sjukdomsstadium	» 156
» 19. Patienternas tillstånd vid utskrivningen från vårdanstalter för tuberkulossjuka	» 156
» 20. Från vårdanstalter för tuberkulossjuka utskrivna patienters sjukdomar ävensom under året timade dödsfall	» 157
» 21. Inkomster vid vårdanstalter för tuberkulossjuka	» 158
» 22. Utgifter vid vårdanstalter för tuberkulossjuka	» 160
» 23. Enskilda sjukhus och sjukhem, barnsjukhus m. fl. sjukvårdsanstalter angående antalet sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter	» 162
» 24 a. Å lasarett, sjukstugor och epidemisjukhus intagna sjukdomsfall ävensom avlidna	» 166
» 24 b. Å enskilda sjukhus och barnsjukhus intagna sjukdomsfall ävensom avlidna	» 170
» 24 c. Å sjukhus vid försörjningsinrättningar samt vårdanstalter för obotligt sjuka intagna sjukdomsfall ävensom avlidna	» 173
» 25. Fall av smittsam könssjukdom efter ålder och kön	» 174
» 26. Fall av smittsam könssjukdom efter smittningsort	» 175
» 27. Översikt över operativt behandlade sjukdomsfall å civila sjukhus	» 176
» 28 a. Översikt över å lasarett och sjukstugor intagna fall av skador och förgiftningar, med hänsyn till skadans natur och påföljd	» 177
» 28 b. Översikt över å lasarett och sjukstugor intagna fall av skador och förgiftningar, fördelade efter skadans tillkomstsätt	» 178
» 29. Sammanställning av uppgifter angående antalet kurgäster vid hälsobruanar, bad- och kallvattenkuranstalter	» 180
» 30. Översikt över befintliga apoteksinrättningars antal och natur inom varje län	» 181

Bilaga: Influensan och väderleken.

Table des matières.

[Les chiffres en types spéciaux (1, 2, 3 ...) ne sont qu'approximatifs.]

Rapport avec quelques tableaux de statistique insérés dans le texte.

I. Conseil supérieur de l'Administration médicale de l'État, expédition, médecins civils, comptes etc.		Pag. 1
Tabl. A. Résumé des affaires portées devant le Conseil supérieur de l'Administration médicale ainsi que les affaires y expédiées	»	2
» B. Relevé des dépenses couvertes par une allocation de l'État, laquelle a été mise à la disposition du Conseil	»	6
Laboratoire bactériologique de l'État	»	17
Laboratoire de chimie légale de l'État	»	20
Laboratoire pharmaceutique de l'État	»	22
 II. Hygiène générale et assistance médicale		 » 26
1. Médecins à fonctions publiques (en dehors des hôpitaux)	»	26
2. Hygiène générale	»	26
A. Dispositions prises pour l'hygiène dans les villes, bourgs, etc.	»	26
B. Vaccination dans le pays	»	29
C. Quarantaine	»	29
D. Dispensaires pour les tuberculeux	»	29
E. Etablissements de désinsection	»	29
Tabl. C. Vaccination dans le pays	»	30
» D. Vaccin délivré du dépôt central	»	30
F. Ligue nationale suédoise contre la tuberculose	»	30
Tabl. E. Dispensaires nouvellement établis pendant l'année	»	32
» F. Recettes des dispensaires	»	33
» G. Dépenses des dispensaires	»	33
3. Assistance médicale en dehors des hôpitaux	»	34
A. Mortalité dans les villes du pays	»	34
B. Les maladies les plus importantes	»	35
C. Maladies vénériennes	»	38
D. Léprosité dans le pays	»	38
E. Assistance médicale des prisons	»	38
F. Voyages d'office des médecins publics pour épidémies et maladies infectieuses (vr Tabl. 3)	»	38
G. Eaux minérales, stations balnéaires, etc.	»	38
H. Sages-femmes	»	38
Tabl. H. Cas des maladies vénériennes d'après le domicile	»	39
» I. Relevé des cas de la léprosité dans le pays	»	40
I. Dentistes	»	41
K. Gymnastes médicaux	»	41
Tabl. K. Résumé des rapports des sages-femmes par département	»	42
» L. Nombre des malades traités aux instituts de gymnastique	»	44
4. Assistance médicale aux malades des hôpitaux civils	»	44
A. Emplois médicaux avec le droit de compter les années de service	»	44

B. Constructions	Pag. 44
a. Hôpitaux	» 44
b. Infirmeries	» 48
c. Hôpitaux pour les maladies épidémiques	» 48
d. Etablissements antituberculeux	» 49
e. Maisons pour enfants malades	» 54
f. Maisons de convalescence	» 55
g. Etablissements pour les estropiés	» 55
C. Mouvement des hôpitaux civils	» 55
Tabl. M. Relevé du mouvement des hôpitaux civils	» 58
» N. Femmes entrées aux maternités avec répartition de l'âge, de l'état civil, etc.	» 60
» O. Nombre des enfants nés aux maternités	» 61
» P. Nombre des enfants décédés aux maternités	» 61
D. Dépenses des hôpitaux, etc.	» 63
Tabl. Q. Relevé des recettes et des dépenses des hôpitaux civils	» 65
III. Médecine légale	» 66
A. Médecine légale proprement dite	» 66
B. Psychiatrie judiciaire	» 66
IV. Service pharmaceutique	» 68
Tabl. R. Personnel des pharmacies	» 68
» S. Modifications survenues dans le nombre et l'état des pharmacies	» 68

B. Tableaux annexés

Tabl. 1 a. Médecins et emplois des médecins civils avec le droit de compter les années de service	» 71
<i>Col. 1.</i> Districts ordinaires et extraordinaires des médecins cantonaux ainsi que les villes, les bourgs, etc. <i>Col. 2-7.</i> Nombre des Médecins légitimes. <i>Col. 2.</i> Médecins civils ayant ledit droit. <i>Col. 3.</i> Avec une clientèle privée. <i>Col. 4.</i> Non praticiens. <i>Col. 5.</i> Hommes. <i>Col. 6.</i> Femmes. <i>Col. 7.</i> Total. <i>Col. 8-18.</i> Nombre des emplois des médecins civils avec le droit de compter les années de service. <i>Col. 8.</i> Médecins départementaux. <i>Col. 9.</i> Médecins cantonnaux (ordinaires et extraordinaires). <i>Col. 10.</i> Médecins de ville et de districts urbains. <i>Col. 11.</i> Médecins de bourgs, etc. <i>Col. 12.</i> Aux hôpitaux antituberculeux. <i>Col. 13.</i> A des autres hôpitaux pour maladies corporelles. <i>Col. 14.</i> Aux hôpitaux d'aliénés. <i>Col. 15.</i> Médecins de prisons. <i>Col. 16.</i> Médecins du personnel du chemins-de-fer. <i>Col. 17.</i> Professeurs à la faculté de médecine. <i>Col. 18.</i> Autres emplois avec le droit susmentionné.	
1 b. Sages-femmes et gardes-malades	» 82
<i>Col. 1.</i> Voir le tabl. 1, col. 1. <i>Col. 2-4.</i> Sages-femmes engagées par les communes, aux maternités ou privées. <i>Col. 5-7.</i> Gardes-malades, engagées par les conseils départementaux, par les communes, privées	
1 c. Dentistes, exerçants de gymnastique médicale, personnel de pharmacie	» 88
<i>Col. 1.</i> Voir le tabl. 1, col. 1. <i>Col. 2, 3.</i> Dentistes. <i>Col. 4, 5.</i> Exerçants de gymnastique médicale. <i>Col. 6-14.</i> Personnel de pharmacie: propriétaires de pharmacie, loueurs, autres chefs, autres pharmaciens légitimés, étudiants en pharmacie, élèves, total (b. et f.), aides pharmaceutiques.	
2. Relevé des rapports médico-légaux envoyés au Conseil supérieur de l'Administration médicale de l'Etat	» 98
<i>Col. 1.</i> Départements, villes. <i>Col. 2-8.</i> Autopsies des embryons. <i>Col. 2.</i> Mort violente par voies de fait. <i>Col. 3.</i> Idem par accident. <i>Col. 4.</i> Mort criminelle par défauts de soins. <i>Col. 5.</i> Mort naturelle. <i>Col. 6.</i>	

Morts-nés. *Col. 7.* Cause de décès inconnue. *Col. 8.* Totaux. *Col. 9—38.* Autres autopsies judiciaires. *Col. 9—33.* Mort violente. *Col. 9, 10.* Congélation, h., f. *Col. 11, 12.* Combustion, h., f. *Col. 13—20.* Suffocation par submersion, pendaison, strangulation ou autre, hommes, femmes. *Col. 21, 22.* Ecrasements, hommes, femmes. *Col. 23, 24.* Piqûres ou incisions. *Col. 25, 26.* Coups de feu. *Col. 27, 28.* Intoxication, h., f. *Col. 29, 30.* Totaux, h., f. *Col. 31, 32.* Dont les cas vraisemblables de suicide, h., f. *Col. 33.* Dont les cas causés par avortement. *Col. 34, 35.* Faim et défaut de soins, h. f. *Col. 36, 37.* Mort naturelle, h., f. *Col. 38.* Cause de décès inconnue. *Col. 39—42.* Examens de personnes vivantes pour mauvais traitements, pour grossesse, pour impudicité, pour autre cause. *Col. 43.* Autres examens médico-légaux.

Tabl. 3. Voyages d'office des médecins publics pour épidémies et maladies infectieuses etc.	Page. 100
<p><i>Col. 1.</i> Départements. <i>Col. 2—17.</i> Voyages par suite de Scarlatine, Diphthérie, Variole, Fièvre typhoïde, Dysenterie, Poliomyélite, Méningite épidémique, Lèpre, Maladies vénériennes, Maladies mentales, Autres maladies, Vaccination, Hygiène, Receptions, Autopsies, Totaux des voyages.</p>	
<p>4. Relevé des rapports des Commissions municipales de santé concernant les causes de décès dans les villes</p> <p><i>Col. 1.</i> Départements, villes. <i>Col. 2.</i> Morbi primæ conceptionis. <i>Col. 3.</i> Marasmus senilis. <i>Col. 4.</i> Septicæmia puerperalis. <i>Col. 5.</i> Alii morbi e graviditate et partu. <i>Col. 6.</i> Septicæmia, Pyosepticæmia. <i>Col. 7.</i> Erysipelas. <i>Col. 8.</i> Variola. <i>Col. 9.</i> Morbilli. <i>Col. 10.</i> Scarlatina. <i>Col. 11.</i> Diphtheria. <i>Col. 12.</i> Pertussis. <i>Col. 13.</i> Influenza epidemica. <i>Col. 14.</i> Typhus exanthematicus. <i>Col. 15.</i> Febris typhoides, Paratyphus. <i>Col. 16.</i> Dysenteria. <i>Col. 17.</i> Cholera asiatica. <i>Col. 18.</i> Poliomyelitis anterior acuta. <i>Col. 19.</i> Meningitis cerebrospinalis acuta. <i>Col. 20.</i> Tetanus. <i>Col. 21.</i> Tuberculosis pulmonum. <i>Col. 22.</i> Tuberculosis organorum aliorum. <i>Col. 23.</i> Lepra. <i>Col. 24.</i> Syphilis hereditaria. <i>Col. 25.</i> Syphilis acquisita. <i>Col. 26.</i> Febris intermittens. <i>Col. 27.</i> Aliæ infectiones. <i>Col. 28.</i> Morbi sanguinis. <i>Col. 29.</i> Alcoholismus chronicus. <i>Col. 30.</i> Aliæ intoxicationes chronica. <i>Col. 31.</i> Diabetes mellitus. <i>Col. 32.</i> Aliæ cachexiæ, etc. <i>Col. 33.</i> Hæmorrhagia cerebri et meningum, Emollitio cerebri. <i>Col. 34.</i> Alii systematis nervosi morbi. <i>Col. 35.</i> Morbi mentis. <i>Col. 36.</i> Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis. Myocarditis chronica. Cardiosclerosis. <i>Col. 37.</i> Alii organorum circulationis morbi. <i>Col. 38.</i> Bronchitis acuta et chronica. <i>Col. 39.</i> Pneumonia acuta. <i>Col. 40.</i> Alii organorum respirationis morbi. <i>Col. 41.</i> Gastroenteritis acuta. <i>Col. 42.</i> Gastroenteritis chronica. <i>Col. 43.</i> Appendicitis. <i>Col. 44.</i> Hæus, Hernia intestinalis. <i>Col. 45.</i> Alii organorum digestionis morbi. <i>Col. 46.</i> Morbi organorum propeëticorum et gener tionis. <i>Col. 47.</i> Morbi articulationum et ossium. <i>Col. 48.</i> Carcinoma. <i>Col. 49.</i> Tumores alii. <i>Col. 50.</i> Casus mortiferi. <i>Col. 51.</i> Suicidium. <i>Col. 52.</i> Homicidium. <i>Col. 53.</i> Aliæ morbi causæ. <i>Col. 54.</i> Totaux.</p>	101
<p>5. Relevé des rapports des Commissions municipales de santé sur le nombre des décédés dans les villes, avec répartition de l'âge et du sexe</p> <p><i>Col. 2—11.</i> Hommes. <i>Col. 12—21.</i> Femmes. <i>Col. 22.</i> H. et f. <i>Col. 2</i> et <i>12.</i> Au-dessous de 1 an. <i>Col. 9, 19.</i> 60 ans et au-dessus. <i>Col. 10</i> et <i>20.</i> Ages inconnus.</p>	110
<p>6. Relevé des causes de décès dans les villes d'après lesdits rapports</p> <p><i>Col. 1.</i> Causes de décès. Pour les causes différentes, voir Tabl. 4, col. 2—53. <i>Col. 2—22.</i> Voir Tabl. 5, col. 2—22.</p>	114
<p>7. Relevé de quelques-unes des principales causes de décès dans les villes, réparties par mois, d'après les rapports desdites Commissions</p> <p>Causes de décès, voir Tabl. 4.</p>	116
<p>8. Relevé des cas de maladies infectieuses, etc.</p> <p>Les cas de maladies par mois. — <i>Col. 1.</i> Maladies dans les différents départements (villes). a. Septicæmia puerperalis; b. Variola; c. Encephalitis lethargica</p>	116

d. Scarlatina; e. Diphtheria; f. Morbilli; g. Parotitis epidemica; h. Pertussis; i. Influenza epidemica; j. Febris typhoides et paratyphus; k. Dysentaria; l. Poliomyelitis anterior acuta; m. Meningitis cerebrospinalis acuta; n. Febris intermittens; o. Pneumonia acuta (pleuritis incluse dans la plupart des gouvernements); p. Gastritis et enteritis acuta; q. Conjunctivitis trachomatosa.

Tabl. 9.	Lits disponibles, entrés, décédés, jours d'entretien, etc. aux hôpitaux pour maladies corporelles et à quelques refuges provisoires pour maladies mentales.	124
	<i>Col. 1.</i> Départements (villes), hôpitaux. <i>Col. 2.</i> Nombre des lits le 31 déc. <i>Col. 3, 4.</i> Entrés, décédés pendant l'année. <i>Col. 5.</i> Jours d'entretien de tous les soignés. <i>Col. 6.</i> Moyennes des soignés par jour. <i>Col. 7, 8.</i> Maximum, resp. minimum des malades soignés un jour. <i>Col. 9.</i> Séjour moyen des soignés.	
> 10.	Relevé du nombre des lits disponibles, des entrés, des décédés, des jours d'entretien dans les différentes sections desdits hôpitaux	127
	<i>A.</i> Sections des hôpitaux pour maladies corporelles (sauf vénériennes). <i>B.</i> Hôpitaux et sections des hôpitaux pour maladies mentales. <i>C.</i> Sections des hôpitaux pour maladies vénériennes. <i>Col. 1—9.</i> Voir Tabl. 9, col. 1—9.	
> 11.	Recettes des hôpitaux (indiqués dans Tabl. 9)	132
	<i>Col. 1.</i> Départements (villes), hôpitaux. <i>Col. 2—9.</i> Recettes, en couronnes. <i>Col. 2.</i> Totaux. <i>Col. 3.</i> Contributions des malades. <i>Col. 4.</i> Allocations par les Conseils départementaux. <i>Col. 5.</i> Idem par les Communes. <i>Col. 6.</i> Idem par l'Etat. <i>Col. 7.</i> Revenu des fondations. <i>Col. 8.</i> Loyers et fermages, intérêts. <i>Col. 9.</i> Autres.	
> 12.	Dépenses des hôpitaux (indiqués dans Tabl. 9)	135
	<i>Col. 1.</i> Départements (villes), hôpitaux. <i>Col. 2—15.</i> Dépenses, en couronnes. <i>Col. 2.</i> Totaux. <i>Col. 3.</i> Salaires et pensions. <i>Col. 4.</i> Médicaments. <i>Col. 5.</i> Articles de pansement. <i>Col. 6.</i> Eaux minérales, vins, glace, préparations alimentaires, etc. <i>Col. 7.</i> Instruments, appareils et fournitures. <i>Col. 8.</i> Vêtements, inventaires et fournitures. <i>Col. 9.</i> Alimentation des malades. <i>Col. 10.</i> Alimentation du personnel hospitalier. <i>Col. 11.</i> Chauffage, éclairage et fournitures. <i>Col. 12.</i> Blanchissage, nettoyage et fournitures. <i>Col. 13.</i> Fournitures, non comprises ci-dessus. <i>Col. 14.</i> Entretien des immeubles (y compris celui des parcs et des voies). <i>Col. 15.</i> Constructions et reconstructions.	
> 13.	Relevé des rapports des infirmeries concernant les lits disponibles, les entrés, les décédés et, les jours d'entretien, ainsi que les recettes et les dépenses	140
	<i>Col. 1.</i> Départements, infirmeries. <i>Col. 2—4.</i> Voir Tabl. 9, col. 3—5. <i>Col. 5.</i> Idem, col. 2. <i>Col. 6—8.</i> Idem 6—8. <i>Col. 9—12.</i> Recettes, en couronnes. <i>Col. 9.</i> Totaux. <i>Col. 10.</i> Contributions des malades. <i>Col. 11.</i> Allocations des Conseils départementaux. <i>Col. 12.</i> Allocations des Communes. <i>Col. 13—15.</i> Dépenses, en couronnes. <i>Col. 13.</i> Totaux. <i>Col. 14.</i> Alimentation des malades. <i>Col. 15.</i> Constructions et reconstructions.	
> 14.	Relevé des rapports des hôpitaux épidémiques sur les lits disponibles, les entrés, les décédés et, les jours d'entretien, ainsi que les recettes et les dépenses	144
	<i>Col. 1.</i> Départements, hôpitaux épidémiques. <i>Col. 2—5.</i> Voir Tabl. 13, col. 2—5. <i>Col. 6, 7.</i> Idem, col. 7, 8. <i>Col. 8—11.</i> (Recettes) Idem, col. 9—12. <i>Col. 12, 13.</i> (Dépenses) Idem 13 et 15.	
> 15.	Nombre des lits, fréquentation, temps d'expectation et celui de curation, jours d'entretien, etc. aux établissements antituberculeux	152
	<i>Col. 1.</i> Etablissements. I. Etablissements antituberculeux de la Fondation jubilaire de sa Majesté le roi Oscar II. II. Sanatoriums des états départementaux, des communes etc. III. Sanatoriums privés. <i>Col. 2, 3.</i> Nombre des lits le 31 déc. <i>Col. 4—7.</i> Entrés. <i>Col. 8, 9.</i> Décédés. <i>Col. 10—12.</i> Temps d'attente max., min., moyenne. <i>Col. 13, 14.</i> Jours d'entretien. <i>Col. 15.</i> Moyennes des soignés. <i>Col. 16, 17.</i> Max., min. des soignés quelque jour pendant l'année. <i>Col. 18—20.</i> Temps de curation des patients sortis pendant l'année, max., min., moyennes.	
> 16.	Nombre des expectants chaque mois auxdits établissements	154
> 17.	Idem par sexe	156
> 18.	Entrés par âge et par état de maladie auxdits établissements	156

Tabl. 19. Etat des soignés à la sortie desdits établissements	Pag. 156
> 20. Admissions des cas de maladies tuberculeuses ainsi que cas de décès aux hôpitalx antituberculeux	157
<i>Col. 1—6. Voir Tabl. 24 a.</i>	
> 21. Recettes des établissements antituberculeux	158
<i>Col. 1. Voir Tabl. 15. Col. 2—9. Voir Tabl. 9, col. 2—9.</i>	
> 22. Dépenses des établissements antituberculeux	160
<i>Col. 1. Voir Tabl. 15. Col. 2—15. Voir Tabl. 12, col. 2—15.</i>	
> 23. Hôpitalx privés, maisons privées de santé et autres établissements hospitaliers concernant les entrés, les décédés, les jours d'entretien et les lits disponibles, ainsi que les recettes et les dépenses, etc.	162
<i>Col. 1. A. Hôpitalx privés et maisons privées de santé. B. Etablis- sments pour enfants malades. C. Refuges provisoires des malades. D. Ma- isons de convalescence. E. Hôpitalx annexés à des hospices. F. Etab- lissements pour les estropiés. G. Maisons privées de santé pour les maladies incurables. H. Maternités. J. Asyle pour personnes affectées de la lèpre. Col. 2—8. Voir Tabl. 9, col. 2—7 et 9. Col. 9, 10. Voir Tabl. 13, col. 9, 10. Col. 11. Revenu des fondations, dons, etc. Col. 12—15. Voir Tabl. 13, col. 12—15.</i>	
> 24 a. Cas de maladies et décès dans les hôpitalx et les infirmeries départementales ainsi que dans les hôpitalx épidémiques	166
<i>Col. 1. Numéro de la nomenclature des maladies. Col. 2. Maladies. Col. 3, 4. Entrés, h. f. Col. 5, 6. Décédés pendant l'année, h., f.</i>	
> 24 b. Cas de maladies et décès dans les établissements privés de santé et les hôpitalx des enfants	170
<i>Col. 1—6. Voir Tabl. 24 a.</i>	
> 24 c. Cas de maladies et décès aux hôpitalx annexés à des hospices et aux maisons privées de santé pour les maladies incurables	173
<i>Col. 1—6. Voir Tabl. 24 a.</i>	
> 25. Relevé des maladies vénériennes, avec répartition de l'âge et du sexe	174
<i>Col. 1. Maladies. — Syphilis (de toute espèce): hommes, femmes. Go- norrhœa acuta: h. f. Ulcus molle h. f. Col. 2. Totaux. Col. 3—13. Agés des infectés.</i>	
> 26. Relevé des maladies vénériennes d'après le département où l'infection a été communiquée	175
<i>Col. 1. Départements (villes); st = villes, ld = campagnes. M = Hom- mes. Kv. = Femmes.</i>	
> 27. Opérations effectuées aux hôpitalx et infirmeries départementales ainsi qu'aux maisons privées de santé	176
> 28 a. Cas de lésions corporelles et d'empoisonnements, admis aux hôpitalx et aux infirmeries départementales, avec indication de la nature et des suites de l'accident	177
<i>Col. 1. Nature de l'accident. Col. 2—4. Entrés pendant l'année, h., f., totaux. Col. 5—7. Suite de l'accident. Col. 5. Mort. Col. 6. Mal qui en résulte. Col. 7. Guérison.</i>	
> 28 b. Cas de lésions corporelles et d'empoisonnements, admis aux hôpitalx et aux infirmeries départementales, repartis d'après l'origine de l'accident	178
<i>Col. 2—7. Voir Tabl. 28 a.</i>	
> 29. Nombre des personnes traitées aux établissements hydrothérapiques et bal- néaires	180
> 30. Nombre et nature des pharmacies réparties d'après département	181
<i>Col. 1. Départements. (villes). Col. 2—4. Pharmacies à patentes perso- nelles. Col. 5. Pharmacies à patentes vendables jusqu'à 1921. Col. 6. Pharmacies filiales. Col. 7. Dépôts de médicaments. Col. 8. Totaux.</i>	

Annexe: Sur le «Morbus hispanicus» (Influenza epidemica) et le climat.

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Socialdepartementet.

Kungl. Medicinalstyrelsen får härmed jämlikt 13 § i den för Styrelsen gällande instruktionen överlämna berättelse angående hälso- och sjukvården i riket för år 1919.

Berättelsen innehåller särskilda redogörelser för

I. Medicinalstyrelsen och dess verksamhet.

Statens bakteriologiska laboratorium.

Statens rättskemiska laboratorium.

Statens farmaceutiska laboratorium.

II. Allmänna hälso- och sjukvården i riket.

1. Tjänsteläkare för hälso- och sjukvård (utom sjukhusen).

2. Allmänna hälsovården.

3. Sjukvården utom sjukhusen.

4. Sjukvården å civila sjukvårdsinrättningar.

III. Rättsmedicinen.

IV. Apoteksväsendet.

Beträffande sinnessjukvården och veterinärväsendet får Styrelsen hänvisa till särskilda av Styrelsen avgivna berättelser.

B. BUHRE.

F. v. DARDEL.

Sven Blom.

Stockholm den 31 december 1920.

I. Medicinalstyrelsen och dess verksamhet.

1. Medicinalstyrelsens organisation.

Enligt Kungl. brev den 13 juni 1919 har å Medicinalstyrelsens ordinarie stat från och med år 1920, i stället för ett av de i förut gällande stat upptagna kvinnliga biträdena av första lönegraden, uppförts ett dylikt biträde av andra lönegraden.

2. Medicinalstyrelsens personal.

På grund av den återgång till fredsförhållanden, som under året inträtt, hava de särskilda anordningar, vilka under krigsåren träffats för handläggningen av vissa av krigsförhållandena föranledda ärenden hos Styrelsen, kunnat avvecklas. Sålunda har Kungl. Maj:t på framställning av Styrelsen den 28 mars 1919 entledigat medicinalrådet och byråchefen i Styrelsen G. R. Stenbeck från och med den 1 april 1919 från honom genom Kungl. brev den 28 juni 1918 meddelat förordnande att tillsvidare till och med den 30 september 1919, med befrielse från de till hans byråchefsbefattning hörande åligganden, vara särskild föredragande hos Styrelsen av ärenden angående anskaffande och handhavande av för sjukvårdsinrättningarna i riket erforderliga proviantartiklar, bränsle och andra förnödenheter m. m. I samband därmed entledigades dels professorn i fysiologi vid Karolinska medikokirurgiska institutet J. E. Johansson, chefen för arméförvaltningens intendentsdepartements underhållsbyrå, översten C. E. von Gegerfelt samt skolköksinspektrisen vid Stockholms stads folkskolor Gertrud Bergström från dem meddelade förordnanden att såsom sakkunniga inom Styrelsen biträda vid handläggning av ovannämnda ärenden, dels ock överläkaren vid Vänersborgs hospital och asyl E. K. Lauritzen från honom meddelat förordnande att under tiden för medicinalrådet Stenbecks ovanberörda förordnande uppehålla dennes byråchefstjänst. Dock förordnades samtidigt överläkaren Lauritzen att tillsvidare under tiden från och med den 1 april till och med den 30 september 1919 vara särskild föredragande hos Styrelsen av vissa till hospitalsbyrån hörande ärenden.

Enligt Medicinalstyrelsens beslut den 7 och 23 juli 1919 förordnades, att den enligt Kungl. Maj:ts i nådigt brev den 19 november 1915 meddelade bemyndigande tillsatta »Kungl. Medicinalstyrelsens läkemedelskommission» skulle från och med den 1 augusti 1919 upphöra med sin verksamhet och omedelbart träda i likvidation. Sagda likvidation var fullt avslutad den 31 oktober 1920.

På grund av det stora antalet å allmänna byrån förekommande ärenden, som angingo apoteksväsendet, förordnade Kungl. Maj:t enligt nådigt brev

den 12 september 1919 legitimerade apotekaren S. J. Gullström att från och med den 1 september 1919 tillsvidare till och med den 30 juni 1920 vara särskild föredragande hos Styrelsen av dylika ärenden.

Sedan notarien hos Styrelsen A. B. Schoultz begärt och erhållit entledigande från och med den 5 mars 1919 från sin befattning, utnämnde Styrelsen den 19 maj 1919 amanuensen därstädes T. Philipson till notarie hos Styrelsen.

3. Mål och expeditioner.

Antalet under år 1919 *inkomna ärenden* uppgick till 14 923, vartill komma *anmätningar* m. m. samt sådana *räkningar*, som skola granskas och godkännas inom Styrelsen, men som likvideras genom andra myndigheter, till ett antal av tillhoppa 18 287. Sammanlagda antalet *mål* uppgick sålunda till 33 210. Antalet *utgående expeditioner* uppgick till 18 611. För fördelningen å de olika byråerna redogöres i **Tab. A.**

Tab. A. Översikt över inkomna mål och utgående expeditioner å de olika byråerna år 1919.

	Medi- cinal- byrån	Hospi- tals- byrån	Hälsa- vårds- byrån	All- männa byrån	Veteri- när- byrån	Kamer- al- byrån	Extra byrån	Kris- byrån	Summa
<i>Inkomna mål.</i>									
Kungl. brev och ämbets- skrivelser	159	101	156	167	326	88	3	—	1 000
Kungl. remisser	75	29	104	57	263	20	—	—	548
Övriga ärenden	1 776	1 454	667	2 488	1 209	5 490	202	89	13 875
Summa	2 010	1 584	927	2 712	1 798	5 598	205	89	14 923
Anmätningar m. m.	1 020	216	710	855	1 786	270	—	—	4 857
Räkningar för gransk- ning	—	¹ 140	¹ 7 250	4 186	¹ 748	² 9 244	—	—	³ 13 490
Så inkomna mål	3 030	1 940	8 887	7 753	4 332	15 112	205	89	³ 33 210
<i>Utgående expedi- tioner.</i>									
Underdåniga utlåtanden och skrivelser	201	197	172	206	315	82	—	—	1 083
Övriga expeditioner	4 197	3 250	1 042	4 117	3 888	1 034	—	—	17 528
Summa expeditioner	4 398	3 357	1 214	4 323	4 203	1 116	—	—	18 611

¹ Redovisas jämväl å kameralbyrån. — ² Härav redovisas 140 jämväl å hospitalsbyrån, 7 250 å hälsö-
vårdsbyrån och 748 å veterinärbyrån. Å dessa byråer underkastas nämligen ifrågakvarande räkningar jämte
därtill hörande rapporter granskning ur lakar-, respektive veterinärteknisk synpunkt, innan desamma slut-
ligen granskas och godkännas å kameralbyrån. — ³ Därvid har reduktion gjorts för sammanlagt 8 138
mål; jfr not 1 och 2.

4. Utgivna Meddelanden från Medicinalstyrelsen.

Rättspsykiatriska utlåtanden, avgivna år 1918.

5. Utgivna kungörelser och cirkulär.

- Jan. 9. Ang. medicinaltaxan.
13. Med infor drande av uppgifter rörande stämpel å för vissa läkare och för sysslomän vid hospitalen utfärdade förordnanden.
18. Ang. befordringsavgifter för vissa befattningshavare vid statens hospital och asyler.
- » Ang. förandet av matrikel över personalen vid statens anstalter för sinnessjuka.
- » 31. Ang. formulär till läkarintyg, avsett att bifogas anmälan om olycksfall i arbete.
- Febr. 1. Ang. understöd av statsmedel åt extra och vikarierande läkare samt utsänd sjuksköterska vid den civila sjukvården, som vid tjänstutövning under rådande influensaepidemi insjuknatiinfluensa.
- » 4. Ang. vissa uppgifter rörande befordringsavgifter för personalen vid rikets hospital och asyler.
- » 7. Ang insändande till Medicinalstyrelsen av förteckningar å viss sjukvårdspersonal
- » 8. Avskrift av nådigt brev d. 18 dec. 1918 ang. vissa bestämmelser med anledning av sjukvårds- och ekonomipersonalens uppförande på ordinarie stat.
12. Infor drande av uppgifter rörande viss hospitalspersonalens tjänstgöring för beräkande av ålderstillägg.
- » » Ang. infor drande av uppgifter å antalet undervisningskurser för sjukvårdsbetjäning vid hospitalen under år 1919.
- » Ang. kontroll av stämpelbeläggning av fullmakter.
- » 15. Med infor drande av yttranden rörande behovet av ökat antal elever för reglering av hospitalspersonalens tjänstgöringstid.
- » » Ang. anställande och underhåll av privatskötare vid hospitalen.
- » » Bestämmelser rörande hospitalspersonalens tillsättning och avsked, gottgörelse för från hospitalen mottagen kost m. m.
- » » Med infor drande av utlåtande ang. sättet för antagande av elever vid statens anstalter för sinnessjuka.
- Mars 5. Med infor drande av uppgifter ang. beläggningssiffran vid länens upptagningsanstalter den 1 mars 1919 m. m.
- » 13. Ang. medicinaltaxan.
- April 5. Ifrågasatt förlängning av semester för sköterskorna vid statens hospital och asyler.
- » » Ang. upphävande av den 27 april 1916 meddelade bestämmelser ang. för mobiliseringstillfällen avsedda reservsängar m. m. vid hospitalen.

- April 5. Ang. fastställelse av formulär för matrikel över personalen vid statens anstalter för sinnessjuka.
 Ang. tillstånd för nattvakter vid hospitalen att mot viss ersättning utbekomma nattportion.
12. Med infordrande av uppgifter ang. fall av influensa m. m. vid hospitalen.
30. Med infordrande av vissa uppgifter ang. hospitalpersonalens bostadsförhållanden.
- Maj 6. Ang. anordnande av undervisningskurser för sjukvårdsbetjäningen vid hospitalen.
24. Ang. utspisning av margarin i stället för smör vid hospitalen.
28. Ang. antagande av elever från svenska fattigvårdsförbundet vid vissa hospital.
- Juni 14. Ang. skyldighet i vissa fall till anmälan till rusdrycksförsäljningsbolag rörande utskrivna patienter vid lasarett m. fl. anstalter.
- Juli 1. Ang. anställande av assistentläkare vid lasarett i riket.
10. Ang. tjänstekläder åt vikarierande personal vid statens hospital och asyler.
11. Ang. ersättning åt vikarier för förste provinsialläkare m. fl.
- Ang. flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare.
16. Ang. reglering av arvodena till predikanter och sekreterare vid statens anstalter för sinnessjuka.
19. Avskrift av Kungl. brev den 27 juni 1919 ang. rätt för sjukvårdspersonal vid statens anstalter för sinnessjuka att i fråga om behörighet till ordinarie skötar- och sköterskebefattning vid nämnda anstalter tillgodoräkna sig före 1918 års utgång fullgjord elevtjänstgöring.
22. Cirkulär till samtliga apoteksföreståndare i riket ang. ändring av försäljningspriset å antidifteriserum.
- Ang. ändring i gällande medicinaltaxas försäljningspris å antidifteriserum.
- Aug. 2. Cirkulärskrivelse till förste provinsialläkarna i riket ang. förberedande åtgärder för ordnande av barnmorskeväsendet i riket.
- Cirkulärskrivelse till läkardistriktsstyrelserna i sådana extra provinsialläkardistrikt, som åtnjuta bidrag av statsmedel till läkarens avlöning, och till förste provinsialläkare i riket ang. dyrtidstillägg till extra provinsialläkare med statsbidrag.
22. Ang. fastställande av avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. m.
- Sept. 4. Ang. medicinaltaxan.
9. Ang. sparsamt användande av sjukvagnar vid statens järnvägar.
17. Infordrande av yttrande över förslag till plan för utdelning av familjebostäder för personal vid statens hospital och asyler.
- Okt. 25. Ang. särskild ersättning åt skötare vid hospital för biträde vid liköppning av inom sådan anstalt avliden sinnessjuk.

- Nov. 6. Ang. giftiga och häftigt verkande läkemedels utlämnande från apoteken.
- » Ang. medicinaltaxan.
10. Ang. formulär till diarium över inkommande handlingar för hälsovårdsnämnderna i rikets städer.
- » Ang. formulär till anmälan, som avses i 2 § 3 mom. i epidemilagen d. 19 juni 1919.
 - » » Allmänna föreskrifter ang. anordningar till förebyggande av sanitära olägenheter av avträdes förläggande lägre än angränsande marks yta, som avses i hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 1 kap. om allmänna hälsovården i stad. § 13, mom. 1.
17. Ang. tillvägagångssätt och åtgärder vid gasbehandling med cyanväte för förgörande av ohyra och andra djur.
- » » Ang. formulär till rapporter över verkställd behandling med cyanvätegas till förgörande av ohyra.
24. Cirkulär till förste provinsial-, provinsial-, extra provinsial- och bitr. provinsialläkare i riket ang. ändrade formulär till rapporter över tjänsteresor i anledning av inträffade fall av smittsamma sjukdomar.
- Dec. 2. Ang. fortbildningskurser för barnmorskor under år 1920.
- » 6. Ang. av Kungl. Maj:t fastställda patientavgifter vid statens anstalter för sinnessjuka under år 1920.
 - » 8. Ang. ändrade formulär till rapporter över tjänsteresor i anledning av inträffade fall av smittsamma sjukdomar.
 - » » Ang. rätt för sjukvårdspersonal att för behörighet till ordinarie anställning tillgodoräkna sig före år 1918 fullgjord elevtjänstgöring.
 - » 18. Ang. rätt för biträdande läkare vid hospitalen att under tjänstledighet för viss tjänstgöring vid lasarett bibehållas vid innehavande familjebostad.
 - » » Särskilda föreskrifter i anledning av K. F. 1 juli 1918 ang. handel med alkoholhaltiga apoteksvaror m. m.
20. Ang. av Kungl. Maj:t fastställda förändrade grunder för läkemedels taxering å apotek.
- » » Ang. medicinaltaxan.
 - » » Ang. tiden för läkarnas vid uppfostringsanstalter för sinnesslöa besök vid anstalterna.

6. Instruktioner.

Inga instruktioner hava under året utfärdats.

7. Av Kungl. Maj:t till Medicinalstyrelsen utfärdade brev av mera allmänt intresse.

- Febr. 4. Ang. riksdagens andra kammars begäran om medicinalstyrelsens yttrande rör. beviljande av statsanslag till anordnande av läkarmottagningar i vissa kommuner å landsbygden.
21. Ang. utbyte av tjänstgöring å medicinsk klinik mot tjänstgöring såsom extra läkare under influensaepidemien.
- Mars 28. Ang. utarbetande av förslag till föreskrifter och bestämmelser, som betingas av lagen om anställande av distriktsbarnmorskor.
- Maj 2. Ang. anställande av assistentläkare vid lasaretten i riket.
9. Ang. sammanträde i Stockholm av förste provinsialläkarna i riket m. fl.
- : Ang. rätt för läkare att vid frågan om befordran på läkarbanan åtnjuta tjänstårsberäkning för viss värnpliktstjänstgöring.
- Juni 13. Ang. fastställande av avlöningsstat för förste provinsialläkare, provinsialläkare m. m.
- Aug. 15. Ang. ökat arvode åt vikarier och extra läkare i vissa provinsialläkardistrikt.
- Sept. 12. Ang. anordnande av s. k. avlusningsanstalt vid karantänsanstalten på Känsö.
- Okt. 31. Ang. anordnande av kurser för läkare för utbildning i kolerans m. fl. sjukdomars bakteriologiska diagnos.
- Nov. 7. Ang. vissa anslag till sjuksköterskeväsendet m. m.
21. Ang. ersättning till provinsialläkare, som förordnas att under år 1920 jämte egen tjänst uppehålla annan provinsialläkartjänst.
- : Ang. ökat arvode åt vikarier och extra läkare i vissa provinsialläkardistrikt.
- Dec. 12. Ang. anställande av sjuksköterskor inom kommunerna vid landgränsen mot Finland.
19. Ang. förändrade grunder för läkemedels taxering å apotek.
31. Ang. bemyndigande för medicinalstyrelsen att uppdraga åt provinsialläkaren L. J. Sahlin att företaga resor för utövande av läkar- och sjukvård inom vissa delar av Norrbottens län m. m.

8. Resestipendier och reseunderstöd.

Genom nådigt brev den 11 april 1919 tilldelades medicine licentiaten J. A. Höjer ett reseunderstöd av 1 500 kr. att under en tid av minst 6 månader i Frankrike bedriva studier i pediatrik.

Genom nådigt beslut den 7 augusti 1919 tilldelades läkaren vid Visby hospital P. J. Lundahl ett reseunderstöd av 4 500 kr. för att under en tid av minst tre månader med början år 1919 i Nordamerikas förenta stater studera sinnessjukhusens därstädes organisation och andra därmed sammanhängande frågor.

Genom nådigt beslut den 22 augusti 1919 tilldelades överläkaren vid Sabbatsbergs sjukhus röntgenavdelning, medicine doktorn H. M. J. Simon ett reseunderstöd av 3 000 kronor att under en tid av minst sju veckor i Nordamerikas förenta stater studera röntgenteknik.

Genom nådigt beslut den 26 september 1919 tilldelades särskilde föredraganden hos Medicinalstyrelsen av apoteksärenden, legitimerade apotekaren S. J. Gullström reseunderstöd för att i Kristiania under högst två dagar taga närmare kännedom om de bestämmelser, som tillämpas för reglering av förhållandet mellan personal med olika utbildning vid de norska apoteksinrättningarna.

Genom nådigt brev den 17 oktober tilldelades docenten i oftalmiatrik vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet, medicine doktorn K. G. Ploman ett reseunderstöd av 4 500 kr. att under en tid av minst tre månader idka oftalmologiska studier i Frankrike och Schweiz.

Genom nådigt brev den 5 december 1919 tilldelades medicinalrådet och byråchefen i medicinalstyrelsen F. E. A. Block ett reseunderstöd av 3 000 kr. för att under minst två månader under förra hälften av år 1920 i Frankrike taga kännedom dels om den civila sjukvården å Frankrikes landsbygd dels ock, därest tiden det medgäve, om rättsmedicinska ärendens handläggning i Frankrike.

Genom nådigt brev den 12 december 1919 tilldelades bataljonsläkaren vid fältläkarkåren, medicine licentiaten H. Berglund ett reseunderstöd av 2 500 kr. för att under en tid av minst två månader år 1920 i Nordamerikas förenta stater idka studier i iure medicin.

9. Av Medicinalstyrelsen disponerade medel.

Styrelsens *tillgångar* för året uppgingo till 37 444 633⁰⁸ och dess *disponerade medel* 41 515 274⁴² kr., sålunda en merutgift om 4 070 641³⁴ kr. netto. En närmare redogörelse för de av Styrelsen för olika ändamål (även för hospitalen) disponerade riksstatsanslag lämnas i **Tab. B.**

Tab. B. Översikt av utgifter å av Medicinal-

Anslags-titel n:r	Andra huvudtiteln. <i>Justitiedepartementet.</i> Riksstat för år 1919. D. Rättsskipningen.	T i l l -	
		Reservation från föregående år	Anvisat
21	Medikolegala besiktningar, förslagsanslag	—	2 058
	Sjätte huvudtiteln. <i>Civildepartementet.</i> Riksstat för år 1919. F. Medicinalstyrelsen samt hälso- och sjukvården.		
1	Medicinalstyrelsen	—	211 200
2	Personligt avlöningstillägg till en befattningshavare i Medicinalstyrelsen, förslagsanslag, högst	—	1 300
3	Statens bakteriologiska laboratorium	—	73 190
4	Statens rättskemiska laboratorium	—	18 900
5	Statens farmaceutiska laboratorium, förslagsanslag, högst	—	20 100
8	Avlöning åt civila läkarstipendiater, reservationsanslag	62 216	31 000
10	Hospitals underhåll, förslagsanslag	—	8 000 000
11	Bidrag till befordringsavgifter för vissa befattningshavare vid statens hospital och asyler, förslagsanslag, högst	—	50 000
12	Nytt hospital å biskopsbostället Sundby, reservationsanslag	—	1 300 000
13	Om- och tillbyggnad av Lunds hospital och asyl, reservationsanslag	196 680	100 000
14	Nytt hospital vid Hälsingborg, reservationsanslag	46 862	1 000 000
15	Nya paviljonger för oroliga sjuka vid Sätters och Västerviks hospital, reservationsanslag	197 405	500 000
16	Ny ekonomihyggnad vid Göteborgs hospital, reservationsanslag	21 139	194 600
17	Bostadshus för viss betjäning vid Sätters och Västerviks hospital, reservationsanslag	—	75 000
18	Paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital, reservationsanslag	—	200 000
19	Påbyggnadsarbeten vid Göteborgs hospital, reservationsanslag	—	37 500
20	Anstalter för obildbara sinnesslöa, förslagsanslag	—	225 000
21	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, förslagsanslag	—	331 000
22	Epileptikeranstalter, förslagsanslag	—	22 000
24	Underhåll av Järfö sjukhus för spetslösa	—	23 500
25	Underhåll av spetslösesjukhuset i Mora Noret, förslagsanslag	—	13 800
26	Bidrag för drittkostnaderna vid tuberkulosjukvårdsanstalter, förslagsanslag	—	1 200 000
28	De genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, förslagsanslag	—	250 000
29	Statsbidrag till dispensärverksamhet, förslagsanslag	—	70 000
30	Behandling av medelösa lupuspacienter från landsorten, förslagsanslag	—	30 000
31	Resebidrag till vissa patienter vid radiumhemmet i Stockholm, förslagsanslag	—	8 000
32	Utvidgning av vanförestalten i Hälsingborg, förslagsanslag, högst	—	70 000
33	Kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, förslagsanslag	—	80 000
34	Polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, förslagsanslag	—	9 000
35	Underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra, förslagsanslag	—	45 000

styrelsen disponerade riksstatsanslag år 1919.

g å n g		D i s p o s i t i o n					
Inkomster för anslaget (sär- skilda upp- bördsmedel)	Summa	Utgifter för anslaget	Reservation till näst- följande år	Summa	Behållning	Merutgift	
—	2 058	2 058	—	2 058	—	—	
17 319 94	228 519 94	218 907 17	—	218 907 17	9 612 77	—	
—	1 300	1 083 25	—	1 083 25	216 75	—	
415 662 57	488 852 57	486 960 92	—	486 960 92	1 891 65	—	
3 593 60	22 493 60	21 911 67	—	21 911 67	581 93	—	
811	20 911	20 492 67	—	20 492 67	418 33	—	
—	93 216 29	7 668 31	85 547 98	93 216 29	—	—	
6 442 736 76	14 442 736 76	18 958 711 36	—	18 958 711 36	—	4 515 974 60	
480 47	50 480 47	40 726 41	—	40 726 41	9 754 06	—	
2 649 312 29	3 949 312 29	3 068 624 12	880 688 17	3 949 312 29	—	—	
33 316 57	329 996 90	329 996 90	—	329 996 90	—	—	
—	1 046 862 51	56 349 13	990 513 38	1 046 862 51	—	—	
—	697 405	199 685	497 720	697 405	—	—	
25 000	240 739 70	13 707 93	227 031 77	240 739 70	—	—	
—	75 000	—	75 000	75 000	—	—	
—	200 000	—	200 000	200 000	—	—	
—	37 500	75	37 425	37 500	—	—	
—	225 000	260 658 14	—	260 658 14	—	35 658 14	
—	331 000	418 713 18	—	418 713 18	—	87 713 18	
—	22 000	47 246 95	—	47 246 95	—	25 246 95	
—	23 500	23 500	—	23 500	—	—	
150	13 950	13 950	—	13 950	—	—	
—	1 200 000	1 053 774	—	1 053 774	146 226	—	
—	250 000	250 000	—	250 000	—	—	
—	70 000	165 396 09	—	165 396 09	—	95 396 09	
73 78	30 073 78	66 632 94	—	66 632 94	—	36 559 16	
—	8 000	4 542 75	—	4 542 75	3 457 25	—	
202 15	70 202 15	70 000	—	70 000	202 15	—	
—	80 000	152 639 50	—	152 639 50	—	72 639 50	
—	9 000	15 750	—	15 750	—	6 750	
—	45 000	66 554 75	—	66 554 75	—	21 554 75	

Anslags- titel nr		T i l l -	
		Reservation från före- gående år	Anvisat
37	De i Stockholm, Göteborg och Hålsingborg av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., förslagsanslag	—	69 500
38	Kostnaderna för allmän hälso- och sjukvård, förslagsanslag	—	275 000
41	Skyddskoppymningen, förslagsanslag	—	240 000
42	Karantänsanstalten på Känsö, förslagsanslag, högst	—	16 600
43	Skötseln av den å karantänsanstalten på Känsö befintliga koloxidappa- raten, förslagsanslag, högst	—	1 000
44	Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren på Känsö G. E. Hjortzberg, förslagsanslag högst	—	500
45	Svenska läkarsällskapet	—	3 000
46	Resestipendier åt civila läkare	—	3 500
47	Stipendier för beivrande av medicinska fortsättningskurser, förslags- anslag, högst	—	6 000
48	Stipendier för deltagande i förste provinsialläkarkurs, förslagsanslag, högst	—	5 000
49	Kostnadsfri undervisning åt deltagare i förste provinsialläkarkurs, för- slagsanslag, högst	—	5 300
50	Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, förslagsanslag	—	7 000
I. Diverse.			
5	Odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m., förslags- anslag, högst	—	3 000
9	Avlöningsförbättring för vissa vaktmästare m. fl.	—	3 450
10	Ålderstillägg, förslagsanslag	—	29 307
11	Rese- och traktamentspenningar, förslagsanslag	—	79 485
13	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, förslagsanslag	—	16 900
14	Extra utgifter, reservationsanslag	—	5 501
15	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., förslagsanslag	—	69 252
16	Tryckningskostnader, förslagsanslag	—	39 853
Anslag, vilka icke finnas i årets riksstat uppförda.			
20/1918	Tillbyggnad vid Järvsö sjukhus för spedålska, reservationsanslag	9 508	10
22/1918	Spedålskesjukhus i Dalarna, reservationsanslag	106 169	25
25/1918	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulosjukvårdsanstalter, reservationsanslag	1 254 005	70
31/1918	Vanförestalt i Sundsvall, reservationsanslag	75 000	—
12/1917	Inköp av ett jordområde vid Vadstena hospital och asyl	441	61
19/1916	Till stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulos- sjukvård	12 060	50
6/1915	Till resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra pro- vinsialläkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare, reservations- anslag	3 500	—
12/1915	Till resestipendier åt vid rikets hospital och asylers anställda läkare, re- servationsanslag	1 000	—
13/1915	Till ny ekonomibyggnad och bostad för överläkaren m. m. vid Stock- holms hospital	25 980	92
16/1915	Läkarbostad vid Vänersborgs hospital och asyl	1 056	86
17/1915	Bostäder för betjäning vid Lunds hospital och asyl	5 187	01
18/1915	Bostäder för betjäning vid Kristinehamns hospital	1 703	76
23/1915	Till resestipendier åt ordinarie läkare vid länsläsarett och därmed lik- ställda sjukhus	3 500	—
29/1915	Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulosjukvård	1 000	—
15/1914	Till anläggning av ett hospital i närheten av Östersund	7 579	13

g å n g		D i s p o s i t i o n				Behållning		Merutgift	
Inkomster för anslaget (särskilda upp-bördsmedel)		Summa		Utgifter för anslaget	Reservation till näst-följande år	Summa			
—	—	69 500	—	146 065	50	—	—	—	—
1 439 119	05	1 714 119	05	1 007 836	33	—	—	706 282	72
4 000	—	244 000	—	251 999	36	—	—	—	—
55	58	16 655	58	16 220	—	—	—	435	58
—	—	1 000	—	942	50	—	—	57	50
—	—	500	—	500	—	—	—	—	—
—	—	3 000	—	3 000	—	—	—	—	—
4 250	—	7 750	—	2 000	—	—	—	5 750	—
—	—	6 000	—	6 000	—	—	—	—	—
—	—	5 000	—	—	—	—	—	5 000	—
—	—	5 300	—	—	—	—	—	5 300	—
—	—	7 000	—	5 812	50	—	—	1 187	50
1 500	—	4 500	—	4 500	—	—	—	—	—
20	—	3 470	20	3 470	20	—	—	—	—
241	67	29 549	33	29 549	33	—	—	—	—
822	70	80 307	98	80 307	98	—	—	—	—
—	—	16 900	83	16 900	83	—	—	—	—
305	28	5 807	24	5 807	24	—	—	—	—
425	80	69 678	31	69 678	31	—	—	—	—
20	—	39 873	61	39 873	61	—	—	—	—
—	—	9 508	10	—	—	9 508	10	—	—
—	—	106 169	25	—	—	106 169	25	—	—
—	—	1 254 005	70	—	—	1 254 005	70	—	—
—	—	75 000	—	—	—	75 000	—	—	—
—	—	441	61	—	—	441	61	—	—
—	—	12 060	50	—	—	12 060	50	—	—
—	—	3 500	—	—	—	3 500	—	—	—
—	—	1 000	—	—	—	1 000	—	—	—
—	—	25 980	92	22 000	—	25 980	92	—	—
—	—	1 056	86	—	—	1 056	86	—	—
—	—	5 187	01	4 600	—	5 187	01	—	—
—	—	1 703	76	298	80	1 404	96	—	—
—	—	3 500	—	—	—	3 500	—	—	—
—	—	1 000	—	—	—	1 000	—	—	—
210	—	7 789	13	—	—	7 789	13	—	—

Anslags- titel n:r		T i l l	
		Reservation från före- gående år	Anvisat
[1913]	Till bestridande av utgifterna för ett vetenskapligt råd vid medicinalstyrelsens sida samt för anställande av två medicinalrådsassistenter	3 057	85
[1913]	Till uppförande av bostadshus vid Uppsala hospital och asyl	14	46
[1913]	Till utvidgning och ändring av den elektriska anläggningen vid Lunds hospital och asyl	19 221	58
[1913]	Till uppförande av en sjukvårdspaviljong m. m. å lägenheten Tomtebo i Korsberga socken vid därvarande centralhem för familjevården för sinnessjuka	577	42
[1913]	Till uppförande av bostadshus vid Vänersborgs hospital och asyl	8 445	83
[1913]	Till inköp av ett område vid Vadstena hospital och asyl m. m.	73	90
[1911]	Till anläggning av ett hospital i närheten av Västervik	10 248	40
[1911]	Till uppförande och inredning av ett nytt tvätthus vid Lunds hospital och asyl	7 095	08
[1910]	Till uppförande vid Göteborgs hospital av en byggnad, avsedd för sinnessjuka av första betalningsklassen	20 991	52
[1910]	Till om- och tillbyggnad av cellavdelningen för kvinnor vid Uppsala hospital	1 394	32
[1908]	Till uppförande av boställshus dels vid Göteborgs hospital för en biträdande läkare och dels vid Piteå hospital och asyl för en hospitalsläkare	3 116	82
Sjunde huvudtiteln.			
<i>Finansdepartementet.</i>			
Riksstat för år 1919.			
D. Handel och sjöfart.			
10	Läkarundersökning av sjöfolk, förslagsanslag	—	27 000
Åttonde huvudtiteln.			
<i>Ecklesiastikdepartementet.</i>			
Riksstat för år 1919.			
E. Universitetet, den medicinska undervisningen m. m.			
89	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen	—	62 175
90	Fortbildningskurser för barnmorskor, förslagsanslag högst	—	2 000
L. Diverse.			
1	Ålderstillägg, förslagsanslag	—	700
Nionde huvudtiteln.			
<i>Jordbruksdepartementet.</i>			
Riksstat för år 1919.			
C. Lanthushållningen.			
22	Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, förslagsanslag	—	50 000
23	Karantänanstalten i Haparanda för husdjur, förslagsanslag, högst	—	1 000

g å n g		D i s p o s i t i o n			Behållning	Merutgift
Inkomster för anslaget (sär- skilda upp- bördsmedel)	Summa	Utgifter för anslaget	Reservation till näst- följande år	Summa		
— —	3 057 85	— —	3 057 85	3 057 85	— —	— —
— —	14 46	— —	14 46	14 46	— —	— —
— —	19 221 58	— —	19 221 58	19 221 58	— —	— —
— —	577 42	577 42	— —	577 42	— —	— —
— —	8 445 33	— —	8 445 33	8 445 33	— —	— —
— —	73 90	— —	73 90	73 90	— —	— —
— —	10 248 40	— —	10 248 40	10 248 40	— —	— —
— —	7 095 03	— —	7 095 03	7 095 03	— —	— —
— —	20 991 52	— —	20 991 52	20 991 52	— —	— —
— —	1 394 32	— —	1 394 32	1 394 32	— —	— —
— —	3 116 82	— —	3 116 82	3 116 82	— —	— —
— —	27 000 —	32 175 50	— —	32 175 50	— —	5 175 50
2 901 55	65 076 55	61 061 97	— —	61 061 97	4 014 58	— —
140 64	2 140 64	2 140 64	— —	2 140 64	— —	— —
— —	700 —	700 —	— —	700 —	— —	— —
120 34	50 120 34	64 802 70	— —	64 802 70	— —	14 682 36
— —	1 000 —	945 23	— —	945 23	54 77	— —

Anslags- titel n:r		T i l l -	
		Reservation från före- gående år	Anvisat
I. Veterinärväsendet.			
4a	Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Avlöningar m. m.	—	26 700
4b	Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Beredning av tuberkulin och sera m. m., reservationsanslag	—	16 000
5	Diverse behov vid Statens veterinärbakteriologiska anstalt, reservationsanslag	2 091	28 900
6a	Länsveterinärer och veterinärstipendiater	—	6 900
K. Diverse.			
1	Ålderstillägg, förslagsanslag	—	1 000
21	Extra utgifter, reservationsanslag	—	4 485
23	Avlöningsförbättring för vissa vaktmästare m. fl.	—	700
Tionde huvudtiteln.			
<i>Pensionsväsendet.</i>			
Riksstat för år 1919.			
A. Civila pensionsväsendet.			
5	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, förslagsanslag	—	15 000
Tilläggsstaten.			
Sjätte huvudtiteln.			
<i>Civildepartementet.</i>			
Tilläggsstat för år 1919.			
D. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.			
1	Statens bakteriologiska laboratorium, förslagsanslag, högst	—	27 500
2	Statens rättskemiska laboratorium, förslagsanslag, högst	—	5 000
4	Nytt hospital å biskopsbostället Sundby, reservationsanslag	—	2 645 000
5	Markförvärf för Häl-singborgs hospital, förslagsanslag	—	41 000
6	Täckande av brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska, förslagsanslag, högst	—	2 370
7	De genom medel ur Konung Oscars II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, förslagsanslag, högst	—	300 000
8	Inköp av röntgenterapiapparater för svenska cancerföreningens Stockholms-avdelnings sjukhem i Stockholm, förslagsanslag, högst	—	35 000
G. Diverse.			
4	Tillfällig löne reglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, förslagsanslag	—	49 062
5	Förstärkning av de till avlöande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, förslagsanslag	—	15 160
6	Dyrtidstillägg, förslagsanslag	—	5 610 291
Anslag, vilka icke finnas i årets riksstat uppförda.			
2 1918	Odling av frön för uppdragande av medicinalväxter, förslagsanslag	—	—

K å n g		D i s p o s i t i o n						Behållning		Merutgift	
Inkomster för anslaget (sär- skilda upp- bördsmedel)		Summa		Utgifter för anslaget		Reservation till näst- följande år		Summa			
20 433	31	47 133	31	46 751	69	—	—	46 751	69	381	62
89 866	14	105 866	14	80 606	48	25 259	66	105 866	14	—	—
30 293	72	61 284	83	60 870	57	414	26	61 284	83	—	—
—	—	6 000	—	5 959	66	—	—	5 959	66	40	34
—	—	1 000	—	1 000	—	—	—	1 000	—	—	—
—	—	4 435	45	4 435	45	—	—	4 435	45	—	—
—	—	700	—	700	—	—	—	700	—	—	—
—	—	15 000	—	20 869	—	—	—	20 869	—	—	5 869
—	—	27 500	—	27 500	—	—	—	27 500	—	—	—
—	—	5 000	—	2 647	75	—	—	2 647	75	2 352	25
—	—	2 645 000	—	2 645 000	—	—	—	2 645 000	—	—	—
—	—	41 000	—	40 575	—	—	—	40 575	—	425	—
—	—	2 370	—	2 370	—	—	—	2 370	—	—	—
—	—	300 000	—	300 000	—	—	—	300 000	—	—	—
—	—	35 000	—	—	—	—	—	—	—	35 000	—
1 853	02	50 915	46	50 915	46	—	—	50 915	46	—	—
—	—	15 160	68	15 160	68	—	—	15 160	68	—	—
21 980	13	5 632 272	08	5 632 272	08	—	—	5 632 272	08	—	—
—	—	—	—	1 500	—	—	—	1 500	—	—	1 500

Anslags-titel nr		T	
		Reservation från föregående år	Anvisat
Åttonde huvudtiteln.			
<i>Ecklesiastikdepartementet.</i>			
Tilläggsstat för år 1919.			
L. Diverse.			
1	Dyrtidstillägg, förslagsanslag	—	20 181,86
2	Tillfällig löne reglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, förslagsanslag	—	4 113,25
3	Förstärkning av de till avlöande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, förslagsanslag	—	68,55
Nionde huvudtiteln.			
<i>Jordbruksdepartementet.</i>			
Tilläggsstat för år 1919.			
G. Veterinärväsendet.			
2	Täckande av brist för år 1918 å anslag till statens veterinärbakteriologiska anstalt, förslagsanslag, högst	—	13 700,—
3	Diverse behov vid Statens veterinärbakteriologiska anstalt, förslagsanslag, högst	—	2 000,—
H. Diverse.			
6	Tillfällig löne reglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, förslagsanslag	—	3 403,76
7	Förstärkning av de till avlöande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, förslagsanslag	—	2 161,21
8	Dyrtidstillägg, förslagsanslag	—	40 166,91
<i>Summa</i>		2 108 324,41	24 129 090,61

Statens bakteriologiska laboratorium.

Referent: Medicinalrådet Bissmark.

Ur den av föreståndaren för statens bakteriologiska laboratorium, doktor CARL KLING, avgivna årsrapporten må anföras följande:

Genom professor A. Petterssons utnämning till professor i hygien vid Karolinska institutet blev föreståndarebefattningen vakant den 21 augusti.

Docenten med. dr C. A. Kling förordnades av Medicinalstyrelsen att uppehålla befattningen till dess han den 21 november av Kungl. Maj:t förordnades såsom föreståndare.

Från och med ¹³/₉ förordnades med. lic. Hans David av Medicinalstyrelsen att vara laborator under en tid av 6 månader. Docent J. Reenstjerna erhöll begärt avsked från sin befattning som laborator de ²¹/₂. Med. lic. G. Lindström förordnades att under vakans uppehålla tjänsten och därpå av Kungl. Maj:t att tillsvidare vara laborator.

3 undervisningskurser i kolera, nervfeber och rödsotens diagnos m. m. hava anordnats vid laboratoriet.

På grund av Medicinalstyrelsens förordnande besökte laborator C. Kling den 29 och 30 april Lunds asyl för att verkställa undersökningar samt lämna råd och anvisningar med anledning av utbruten nervfeber. Av samma anledning besökte någon av anstaltens tjänstemän andra orter i riket.

g å n g		D i s p o s i t i o n				Behållning	Merutgift
Inkomster för anslaget (sär- skilda upp- bördsmedel)	Summa	Utgifter för anslaget	Reservation till näst- följande år	Summa			
—	20 181 36	20 181 36	—	20 181 36	—	—	
—	4 113 25	4 113 25	—	4 113 25	—	—	
—	68 55	68 55	—	68 55	—	—	
—	13 700	13 700	—	13 700	—	—	
—	2 000	2 000	—	2 000	—	—	
—	3 403 76	3 403 76	—	3 403 76	—	—	
—	2 161 21	2 161 21	—	2 161 21	—	—	
—	40 166 91	40 166 91	—	40 166 91	—	—	
11 207 218 06	37 444 633 08	36 941 010 95	4 574 263 47	41 515 274 42	938 642 75	5 009 284 09	

Under året undersöktes 3 800 prov på tyfus och paratyfus, därav 915 voro positiva för tyfus och 227 för paratyfus. Tyfusbaciller ha påvisats i avföring i 151 fall, paratyfusbaciller i 41 fall. På förekomsten av tyfus och paratyfusbaciller hava undersökts 10 mjölkprov alla med negativt resultat samt 35 vattenprov därav 6 positiva.

Tyfusbaciller anträffades i vattenledningsvatten från Östersunds hospital och i brunns- vatten från Solhem (St. län). I de övriga positivt utfallande proven, av vilka ett här- stammande från Gällivare lasaret, två från Gällivare kommunalhem samt ett från Löts sanatorium, konstaterades paratyfusbaciller.

Under året ha 27 vattenundersökningar utförts med avseende på colihalt.

För undersökning på dysenteri ha under året inkommit 156 prov. Undersökningarna gävo följande resultat:

Enbart blodprov, 56 fall,	Enbart avföringsprov, 84 fall,
aggl. av grupp I 13 fall	dysenteribaciller i 7 fall
» » II 5 »	inga » » 77 »
» » III 9 »	Både blod- och avföringsprov, 33 fall,
Shiga 1 »	Vidal negativ, dysenteribaciller i avföring 2 fall
ingen aggl. 28 »	» pos. » » 2 »
	Vidal negat. inga dysenteribaciller . . . 17 »
	» pos. » » 12 »

För undersökning på kolera ha inkommit 2 prov, båda utföllo negativt; 33 prov på epid. cerebrospinal meningit ha undersökts, varvid i 5 fall meningokocker påträffats. Ett fall av icterus infectiosus har undersökts på spirochet med negativt resultat, 3 fall av fläcktyfus varav 1 positivt. Wassermanns reaktion har utförts i 2 821, fall därav 655 positiva.

För fyllande av behovet av animalt ympämne vaccinerades 60 kalvar, 3 kalvar befunnos vid slakten ha utbredda förändringar (inflammation, ej tuberkulösa), varför det skördade ympämnet kasserades, 5 användes enbart för retrovaccinering med human lymfa. Det för ympning av människor erhållna ympämnet härstammande alltså från 52 kalvar. I medeltal erhölls från varje kalv ympämne 37.7 gr.

Från Medicinalstyrelsens vaccinationskontor rekvirerades under året 4 847 flaskor avsedda för 40 ympningar och 8 051 rör för 3 ympningar eller sammanlagt ympämne för 218 033 personer. Vid årets slut fanns ympämne för omkring 231 000 personer.

Resultatet av de av distriktläkaren dr Emil Olsson verkställda prövingarna av vaccinen framgår av följande tabell.

N:r	Antal rispor	Antal koppor	N:r	Antal rispor	Antal koppor	N:r	Antal rispor	Antal koppor
1	12	11	20	12	12	43	9	8
2	6	6	21	12	12	47	6	5
6	6	6	22	12	12	48	6	6
7	6	5	24	12	12	49	6	6
8	9	9	25	12	12	50	6	6
9	12	12	26	12	12	51	6	6
16	12	12	28	15	15	52	12	10
17	12	12	29	12	12	53	6	6
10	9	9	31	12	12	54	6	6
11	6	6	32	12	12	55	6	6
12	6	6	33	12	12	56	6	6
13	12	12	34	21	19	57	6	6
14	6	6	35	18	11	58	6	6
15	12	12	37	18	10	59	6	6
45	9	8	38	18	16	60	6	6
46	6	6	39	12	10			
18	12	12	40	18	16			
19	12	12	41	9	7			
							Summa 513	481

I genomsnitt hava efter de anlagda risporna 93.4 % slagit an. Ympämnet har sålunda varit av god beskaffenhet.

Av ympämne mot tyfus hava levererats	27 720 kbcm.
mot paratyfus >	105 >
> kolera	165 >
> epid. hjärnhinneinfl. levererats	800 >
> infunsa-komplikationer	59 920 >
Av tyfus diagnosticum har expedierats	1 700 >

Av alttuberculin ha levererats 176 flaskor à 1 kbcm.

Av serum mot difteri har under året utlämnats 42 nummer.

Därav hava levererats

29 196 flaskor à 1 500 I. E.	
2 742 „ „ 3 000 „	
<hr/>	
Summa 31 938 flaskor.	

Av serum mot stelkramp hava utsläppts nummer 10—21. Till Medicinalstyrelsens serumförråd hava levererats

1 898 flaskor à 100 A. E.	
2 514 „ „ 20 „	

Av serum mot hjärnhinneinflammation hava levererats 831 flaskor à 20 kcm.

Under årets förra hälft fortsattes de undersökningar, som påbörjades 1918 för uträ-
nande av influensans etiologi. Rapport härom har av professor Pettersson inlämnats
till Medicinalstyrelsen den 14 juli 1919.

Likaledes hava undersökningarna över influensakomplikationernas bakteriologi fortsatt
men ännu ej hunnit slutföras

Arbetet med att utröna verkan av leucocytolytiskt serum har under året tidvis pågått.

Docenten med. d:r John Reenstjerna har av Medicinalstyrelsen erhållit tillstånd att
vid laboratoriet utföra försök att framställa antigonokock- och streptobacillserum.

Den sista tiden hava fall av s. k. encephalitis lethargica börjat uppträda även i vårt
land. Då orsaken till denna sjukdom ännu är fullkomligt okänd, hava försök igångsatts
å laboratoriet för att söka belysa denna fråga.

Rörande de under 1918 igångsatta försöken att behandla *ulcus serpens corneæ* med
pulveriserat pneumokockserum hava svar inkommit från några läkare, men hava för-
söken utförts i för liten utsträckning för att tillåta några bestämda slutsatser.

Inspektion av statens bakteriologiska laboratorium och svenska seruminstitutet.

Ur den av inspektorn och kontrollanten, professor Carl Sundberg av-
givna rapporten anføres följande:

I. Statens bakteriologiska laboratorium.

Under året ha kontrollerats och godkänts 39 difteriserumnummer samt av tetanus-
serum 11 nummer. Styrkan har växlat mellan 200 och 500 I. E. Under årets första
6 månader var medelstyrkan 225 I. E., under de sista 6 månaderna 315 I. E. Dess-
utom ha kontrollerats efter anmodan från k. styrelsen och statslaboratoriet 3 nummer
av Mercks serum. Av tetanussera ha kontrollerats och godkänts 11 nummer med
styrka 4—6, 5 A. E. Efterkontroller utan anmärkning.

»Testtoxin» har erhållits från danska statens seruminstitut och kontrollerats mot stan-
dardserum från K. Institut für Experimentelle Therapie i Frankfurt a/M i dec. 1918,
mars, juni och oktober 1919.

Vid efterkontrollerna ha under året indragits 24 nummer alla utom ett, som befanns
orent av bakterier, på grund av nedsatt styrka med mera än 10 %.

Såsom av ovanstående synes har difteriserumfabrikationen under året gjort framsteg.
Därjämte bör anmärkas, att laboratoriet med införande av koncentrerung av sera börjat
tillgodogöra sig också svagare sera. Denna metod infördes under sommaren 1919.
Detta tillskott av serum har varit välbehövt för den under året prövande difteri-
epidemien. Serumställningen har ock sätillvida ändrats, att större mängder blod
avtappats hästarna.

Antalet indragna sera har varit påfallande stort. Orsaken härtill är med all sannolikhet att söka i allt för kort lagringstid före seras utsläppande. Från epidemisjukhus och läkare har ock endast en anmälan om biverkningar ingått. Denna anmälan säger, att under år 1918 ända till 17 % av fallen, som sprutats, fått biverkningar. Under år 1919 synes serum »i allmänhet bättre».

Besiktningarna av hästarna ha utförts av veterinären i fastställd ordning.

II. A.-B. Svenska seruminstitutet.

Under året ha kontrollerats 22 difteriserumnummer som godkänts. Av tetanusserum har kontrollerats endast ett nummer, som i sin helhet exporterades till Tyskland.

Styrkan på difteriserum har växlat mellan 200 och 600 I. E. och var i genomsnitt under de 6 första månaderna 352 I. E. och under de senare 440 I. E. Vid efterkontroll har indragits 5 nummer.

Den 1 okt. 1919 inflyttade laboratoriet i nya lokaler med stallar på samma tomt.

Själva laboratoriet innehåller utom föreståndarens och assistentens laboratorium särskilda rum för sterilisation, filtration, avtappning på småflaskor, förpackningsrum, kontorsrum, diskrum, koncentrationsrum, egouteringsrum. I bottenvåningen äro inrymda stallar för experimentdjur, därav 2 för hästar; för närvarande finnas 13 difterihästar. Särskilt uppvärmt avtappningsrum finnes. Källarutrymmen äro rymliga och särdeles väl anordnade.

Vid laboratoriet äro anställda utom föreståndaren 1 assistent, 1 tillfälligt laboratoriebiträde, 1 vaktmästare, 1 diskerska och städerska, 1 kontorsfröken, 1 stallmästare och 1 stalldräng samt ett kvinnligt biträde för förpackning.

Laboratorier och stallar äro särdeles väl utrustade och underhållna.

Statens rättskemiska laboratorium.

Referent: Medicinalrådet Block.

Ur de av t. f. föreståndaren för statens rättskemiska laboratorium, doktor B. LINDBERGER, avgivna årsrapporterna för åren 1918 och 1919 må anföras följande:

År 1918.

Beträffande personalen har under året ingen förändring ägt rum.

Laboratoriets lokaler likaledes oförändrade.

Föreståndaren, professor V. Lindberger, har varit i tjänst hela året med undantag för 1 1/2 månads semesterledighet, under vilken tid undertecknad på Kungl. Medicinalstyrelsens förordnande uppehållit föreståndarebefattningen.

Från 1917 balanserade 8 remisser, där undersökningen vid årets utgång ej avslutats. Dessa slutbehandlades under början av 1918. Under 1918 remitterades till laboratoriet 78 undersökningar, av vilka vid årets slut 71 voro avslutade samt 7, som ej slutbehandlats, balanserade till 1919. Hela antalet under 1918 slutbehandlade ärenden utgör sålunda 79.

Undersökningsföremålens beskaffenhet.

Undersökningsföremålen hava utgjorts av:

likdelar enbart i	54 fall
varav blodprov i 25 fall	
likdelar jämte bifogade föremål i	17 »
andra föremål än likdelar i	8 »

Summa 79 fall

Undersökningarna å blodproven gällde i samtliga 25 fall utronande av eventuell koloxidförgiftning; i 22 fall var undersökningsresultatet positivt, i 1 fall med negativt resultat gav närvaron av spår cyanhämoglobin stöd för antagandet av lysgasförgiftning. I 2 fall var undersökningsresultatet negativt. Vid övriga undersökningar å *likdelar* (46 fall) anträffades

intet gift	11 fall	cyanväte	6 fall
giftigt ämne	35 »	arsenikförening	3 »
därav metylalkohol	¹ 12 »	kvicksilverförening	2 »
etylalkohol enbart	1 »	morfin	2 »
etylalkohol + pyridin	1 »	stryknin	1 »
etylalkohol jämte kamfer, aloe m. m.	1 »	kloral	1 »
nitrobensol	4 »	spår av terpentilolja	1 »

I de 17 fall, där *likdelarna* varit *åtföljda av föremål av annan art* hava dessa utgjorts av:

- 1) flaska med natronlut,
- 2) flaska och spruta med morfin samt sublimatpastiller,
- 3) pulverkapslar m. acetylsalicylsyra samt påse med sabadillfröpulver,
- 4) flaska med kloralhydratlösning,
- 5) flaska med strykninhaltig vätska,
- 6) flaska med metylalkohol,
- 7) flaska med metylalkohol samt 2 flaskor med metylalkoholhaltig magskölningsvätska,
- 8) flaska med metylalkohol,
- 9) » » »
- 10) » » bensol- och terpentinhaltig fernissa,
- 11) — — spår metylalkohol,
- 12) pulverkapsel med acetylsalicylsyra,
- 13) flaska med cyankalium amoniak,
- 14) kuvert med cyankalium,
- 15) flaska med 57 %-ig sprit jämte kamfer aloe m. m.,
- 16) flaska med spår av sprithaltig vätska samt
- 17) flaska och glas med cyankalium.

I de 8 fall där *undersökningen enbart avsett andra föremål än likdelar* ha dessa utgjorts av:

- 1) fläckar å klädespersedlar mekonium,
- 2) » » » blod,
- 3) » » » huruvida sperma negativt,
- 4) flaska med terpentin, metylalkohol och blyvitt,
- 5) fläckar å klädespersedlar huruvida blod negativt,
- 6) ask med kvicksilversalva och flaska med kvicksilverförening m. m.
- 7) vaginalslem huruvida sperma negativt,
- 8) flaska med morfinlösning.

Laboratoriets instrument och apparater ha under året kompletterats varjämte reagens och övriga erforderliga förbrukningsartiklar anskaffats.

År 1919.

Laboratoriets föreståndare, professor V. Lindberger, har alltsedan den 1 februari varit tjänstledig på grund av sjukdom och har undertecknad sedan nämnda dag av Kungl. Maj:t varit förordnad att uppehålla föreståndarebefattningen. Befattningen som assistent har skötts av laborator Einar Hammarsten, därtill förordnad av Kungl. Medicinalstyrelsen.

¹ Därav medräknat blandning med etylalkohol i 5 fall.

Beträffande laboratoriets lokaler har ingen förändring ägt rum.

Från 1918 balanserade 7 remisser, där undersökningen vid årets utgång ej avslutades. Dessa slutbehandlades i början av 1919. Under 1919 remitterades till laboratoriet 76 undersökningar, av vilka vid årets slut 62 voro avslutade samt 14, som ej slutbehandlats, balanserade till 1920. Hela antalet under 1919 slutbehandlade ärenden utgör sålunda 69.

Undersökningsföremålen beskaffenhet.

Undersökningsföremålen hava utgjorts av:

likdelar enbart i	54 fall
varav blodprov i 25 fall	
likdelar jämte bifogade föremål i	8 >
andra föremål än likdelar i	7 >
	Summa 69 fall

Undersökningar å blodproven gällde i 22 fall utrönande av eventuell koloxidförgiftning, i 20 fall var undersökningsresultatet positivt, i 2 negativt. I ett fall avsåg undersökningen fastställande av förgiftning med nitrosa gaser samt i två fall förgiftning med cyanvätegas; i dessa fall ledde undersökningarna av blodproven till negativa resultat. Vid *övriga undersökningar av likdelar* (37 fall) anträffades

intet gift i	4 fall	cyanväte i	25 fall
giftigt ämne i	33 >	morfin enbart i	1 >
därav metylalkohol i	18 >	beståndsdelar av opium i	45 >
etylalkohol enbart i	4 >	sannolikt veronal i	2 >
kloralhydrat (jämte etylalkohol) i	1 >	arsenikförening i	1 >
kvicksilverförening i	25 >	stryknin i	1 >

I de åtta fall, där *likdelarna varit åtföljda av föremål* av annan art hava dessa utgjorts av:

- 1) flaska och glas utan giftigt innehåll,
- 2) pillerburk med arsenikpiller samt dricksglas och kniv med opierester,
- 3) burk med cyankalium,
- 4) urinprov innehållande hämatoporfyrin,
- 5) flaska med metyl- och etylalkohol,
- 6) glas med veronal,
- 7) flaska med cyankalium, d:o med morfinsulfat, d:o med Hoffmans droppar, bleckask med sublimatpastill,
- 8) flaskor med maginnehåll utan giftiga beståndsdelar.

I de 7 fall, där undersökningen endast gällt *andra föremål än likdelar*, ha dessa utgjorts av:

- 1) fläckar å en tiokronsedel människoblod
- 2) fläckar å en fällkniv människoblod
- 3) fläckar å klädspersedel, huruvida sperma negativt
- 4) fläckar å ett lakan, huruvida sperma och blod blodspår, ej sperma
- 5) fläckar å diverse persedlar, huruvida sperma negativt
- 6) fläckar å kläder och fällkniv människoblod
- 7) fläckar å klädspersedel, huruvida sperma negativt

Laboratoriets instrument och apparater hava under året kompletterats, varjämte reagens och övriga erforderliga förbrukningsartiklar anskaffats.

¹ Därav blandat med etylalkohol i 7 fall. — ² D:o 1 fall. — ³ Därav 1 fall blandat med morfin. — ⁴ Därav 1 fall blandat med veronal, 1 med arsenikförening.

Statens farmaceutiska laboratorium.

Referent: Särskilda föredraganden Gullström.

Ur de av t. f. föreståndaren för statens farmaceutiska laboratorium, laborator O. VON FRIEDRICHS avgivna redogörelserna för verksamheten under åren 1918 och 1919 må anföras följande:

År 1918.

Förutom det för 1918 till upprätthållande av driften vid laboratoriet anvisade förslagsanslaget 15 600 kr. har genom kungl. brev den 28 juni 1918 ställts till förfogande ett av riksdagen på tilläggsstat för samma år beviljat förslagsanslag å 3 000 kr., varjämte avlönings- och omkostnadsstaten för 1919 fastställts till 20 100 kr.

Beträffande den vid laboratoriet anställda personalen har under år 1918 icke någon förändring ägt rum. För apotekaren d:r phil. A. Bredenberg har den 21 november utfärdats förnyat förordnande att tillsvidare under en tid av tre år vara assistent vid laboratoriet.

Under året hava från laboratoriet avgivits 139 undersökningsprotokoll och utlåtanden, av vilka 16 hava föranletts av remisser från Medicinalstyrelsen, 91 hava gällt undersökningar, som utförts på initiativ av laboratoriet, 3 hava rört preparat, som insänts från allmän åklagare, och 29 hava avsett läkemedelsprövningar och utredningar åt Medicinalstyrelsens läkemedelskommission.

Undersökta preparat hava inalles utgjort 356. Beträffande 72 av dessa har undersökningen avsett att utrona, huruvida apoteksvara eller i allmän handel till försäljning tillåten vara föreläge. Dessa undersökningar hava givit till resultat, att 34 preparat ansetts utgöra apoteksvaror, 34 fria handelsvaror, under det att 4 varit giftiga ämnen av första klassen. De förstnämnda, vilkas försäljande ansetts innebära överträdelse av apoteksvarustadgans 7 §, äro Amerikansk Sit Petri-olja, Amerikanska tabletter, E. Andersons bensårsalva, Björnolja, Björnsalva, A. B. Stellas bröstsaft, Embrocation salva, Fenomadepotens Eksem-crème, Fiskargubbens giktliniment, Frejas dragplåster, Indiangiktolja, Karbololja, Läkerin, Läkerol, Markis d'Estrées giktplåster, Henrikssons massagesalva, Lindebergs medel mot reumatiska åkommor, Nervosin, Nordstjernans aromatiska örtsalt, Pohls tandelixir, Ponténs magstärkande te, Pyoktaninsalva, Qvarförds barr- och örtbalsam, Qvarförds barr- och örtsalva, Sven Ingemarsons liniment, Sven Ingemarsons salva, Tanddroppar, A. b. Bäverns tanddroppar, Henrikssons tanddroppar, Näslunds tanddroppar, Turionbalsam.

De undersökta beredningar, som ej ansetts utgöra apoteksvara, äro: Tekn. fabriken Gripens i Linköping brösthonung, Elektrisk liquid, Frazol, Frisol, Nordstjernans fräkenpomada, Glycerin, sprit och rosenvatten, Go-go, Hydrozonsalva, Karlsbadarsalt, Lazarin, Lazarol, Lysol, Läkin, Läkins oxikinolinbalsam, Mel-Balsama, Naval, Oxygenolsalva, Qvarförds barr- och örtbalsam (= terpentininiment), Radiolit, Salicylsyreerat, Samaritol, Sundhetsbalsam, Topiol, Ohlssons tjärkräm, Universal flytande, Universal salva, Valans fruktsalt, Vareol, Varo, Vital.

Av undersökta varor innehöllo Eksemsalva från laboratoriet Sana och Fräkensalva från samma tillverkare kvicksilveramidoklorid och utgjorde giftiga ämnen av första klassen.

De undersökningar, som utförts med ändamål att kontrollera i bilagan III vid apoteksvarustadgan upptagna läkemedel, hava omfattat 226 preparat, vilka på anmodan från laboratoriet inköpts av allmän åklagare i olika delar av landet. Anmärkningar hava framställts mot 71.2 % av dessa preparat, huvudsakligen på grund av ofullständig signatur och deklaration; beträffande 8.3 % hava anmärkningarna gällt sammansättning och beträffande 3.9 % försäljningsprisen.

Tre undersökta beredningar, benämnda Vinos Eau de Cologne extra, Fint amerika vin och Sommarglög, hava visat sig vara spritdrycker.

En undersökt flaska ögondroppar hade försatts med 30 % svavelsyra och en mixtur med svavelsyra och saltsyra.

Undersökningar hava utförts å läkemedel, som under året tagits i beslag inom landet. Av sådana har ett såsom neosalvarsan angivet varuparti utgjorts av järnoxid och ett ävenledes som neosalvarsan angivet parti av bariumkromat och kalciumsulfat.

Utredningar hava verkställts angående ersättande av arabiskt gummi med dragant i läkemedelsberedningar, angående användning av hästtister och kakaofett i stället för svinister för beredning av läkemedel, angående användning av paraffinsalva såsom ersättningsmedel för vaselin, angående amerikansk terpentinsalva användning i stället för vanlig och venetiansk terpentin samt angående marsalavins utbytande mot sherry- och malagaviner i farmakopéns beredningar.

Yttrande har avgivits angående strykninnitrats användning till dödande av rovdjur.

Från laboratoriet hava under året avlåtits 96 skrivelser till myndighetspersoner i landet, huvudsakligen med anhållan om införskaffande, för kontrollundersökningar, av läkemedel och dylikt. Sådana hava erhållits från stadsfiskalen i Borås, landsfiskalerna i 11 distrikt av Västernorrlands län, 11 distrikt av Gävleborgs län, 3 distrikt av Hallands län samt 8 distrikt av Västerbottens län. Från landfiskalerna i 14 distrikt av dessa län hava meddelanden ingått, att inom deras distrikt läkemedel tillhandahållas endast från apoteken.

Följande vid laboratoriet utförda arbeten hava under året publicerats:

Bestämning av kamfer i kamferolja, beredd med olivolja, med rovolja och med sesamolja. Av O. v. Friedrichs, Svensk farmaceutisk tidskrift.

Kvantitativ bestämning av beståndsdelarna i Linimentum ammoniacatum camphoratum. Av O. v. Friedrichs, Svensk farmaceutisk tidskrift.

Mitteilung über die Anwendung von Essigäther bei der Morphinbestimmung in Opium. Av O. v. Friedrichs, Pharmazeutische Zentrallhalle.

År 1919.

Under år 1919 hava från laboratoriet avgivits 140 undersökningsprotokoll och utlåtanden, av vilka 22 hava föranletts av remisser från Medicinalstyrelsen, 108 hava gällt undersökningar, som utförts på initiativ av laboratoriet, under det 2 hava rört läkemedelsprövningar åt Medicinalstyrelsens läkemedelskommission, 4 hava gällt preparat, som insänts till laboratoriet från allmän åklagare, och 1 har avsett preparat, som undersökts efter framställning från en apoteksinspektör.

Sammanlagda antalet av undersökta läkemedel och övriga preparat har utgjort 384. Beträffande 98 av dessa har undersökningen avsett att utröna, huruvida apoteksvara eller i allmän handel till försäljning tillåten vara föreläge. Dessa undersökningar hava givit till resultat, att 36 preparat ansetts utgöra apoteksvaror och 62 preparat fria handelsvaror.

De först nämnda, vilkas saluhållande och försäljning ansetts innebära överträdelse av föreskrifterna i apoteksvarustadgans 7 §, äro följande: Alkal, Alma Anderssons dekokt mot reumatisk värk, Apotekare Schwarz' säkerhetsovaler, Björnolja, Brandts medel mot kräftsvulster (lösning och pulver), Brandts medel mot tungkräfta (lösning och pulver), Dermhydrin, Eugéns giktliniment, Fru Halldéns medel mot reumatisk värk, Fru Karlssons eksemcrème, Homeopatiska piller från Alimondainstitutet i Stockholm, Homeopatiska pulver från Ohlén i Hudiksvall, Ischiasplåster, Karbololja, Kosackbalsam, Mentholated Vaseline, Nervstärkande pulver, Reumatol, Rissmörja, Speros katarrtabletter, Spritolbalsam, Sundhetsbalsam, Tandroppar, Tjärolin, Topiol, Universal sårbalsam, Wilsons botemedel mot hemorrojder, Zolorin.

De beredningar, som undersökts med resultat, att apoteksvaror ej ansågos föreligga, voro: Brandts medel mot tungkräfta (= fiskolja), Emsersalt, Energon, Gigantos, Go-go, Heli-antin, Helorol, Hydrozonsalva, Karlsbadarsalt, Kollodin, Kraftosin, Kärleksdryck, Lazarin, Lazarol, Lilla Prisen, Lyptol, Maltos Cannabis, Mandelsalva, Marin, Mel-Balsama, Naval, New skin, Odalin, Professor Mohrs tabletter, Radiolit, Salubrin, Sanitol, Sano-kapslar, Secco-kapslar, Stomin, Sven Lindborgs tjärsats, Turionkräm, Tussin, Universal flytande. Universal salva, Vacher-Balm, Varo, Viktoriapastiller, Vizi.

Två annonserade, från apotek inköpta apoteksvaror saknade föreskriven uppgift om beståndsdelarnas namn, nämligen: Antalpine, Lithinés du Dr. Gustin.

En från svensk fabrik genom apotek försäld beredning har befunnits vara oriktigt deklarerad och innehålla giftigt ämne av första klassen. Försäljningen av denna beredning, Albromin, har ansetts innebära överträdelse av giftstadgans bestämmelser.

De undersökningar, som utförts med ändamål att kontrollera i bilaga III vid apoteksvarustadgan upptagna läkemedel, som försäljas utom apoteken, hava omfattat 180 preparat, vilka på anmodan av laboratoriet inköpts av allmän åklagare i olika delar av landet. Anmärkningar hava framställts mot 56.1 % av dessa preparat, huvudsakligen på grund av ofullständig signatur och deklaration; beträffande 5 % hava anmärkningarna gällt sammansättning, och beträffande 10.6 % hava försäljningsprisen varit för höga.

Prövning har utförts å 24 preparat, som uttagits vid av Medicinalstyrelsen särskilt förordnade apoteksinspektioner.

Efter framställning från laboratoriet hava apoteksinspektörer uttagit prov av vissa läkemedel till ett antal av 40 stycken, vilka läkemedel tillika med 22 av samma slag, som anskaffats direkt av laboratoriet, undersökts å laboratoriet. Med anledning av dessa undersökningars resultat har från laboratoriet framställts förslag, att farmakopéns preparat sulfas natriicus siccatus mätte utgå och ersättas med handelns rena torkade natriumsulfat (fabriksvaran) och att beredningsföreskriften för farmakopéns karlsbadarsalt måtte ändras i överensstämmelse därmed.

Antalet läkemedel, som undersökts för Medicinalstyrelsens läkemedelskommission, har utgjort 6.

En av polismyndighet beslagtagen sprithaltig vätska, som försålts såsom brännvin, har undersökts och befunnits innehålla sublimat.

Från laboratoriet hava under året avlåtits 122 skrivelser till myndighetspersoner i landet, huvudsakligen med anhållan om införskaffande, för kontrollundersökningar, av läkemedel och dylikt. Sådana hava erhållits från landfiskalerna i 10 distrikt av Norrbottens län, 10 distrikt av Älvsborgs län, 8 distrikt av Värmlands län, 2 distrikt av Västerbottens län samt 7 distrikt av Jämtlands län. Från landsfiskalerna i 14 distrikt inom dessa län hava meddelanden ingått, att läkemedel inom deras distrikt saluhållas endast å apoteken.

Följande vid laboratoriet utförda arbeten hava under år 1919 publicerats:

Ueber Drehungsvermögen und quantitative Bestimmung des Menthol in Lösungen von Eugenol und Phenol. Av O. v. Friedrichs, Archiv der Pharmazie.

Ueber einige Inhaltsstoffe der Altheewurzel. Av O. v. Friedrichs, Archiv der Pharmazie.

Undersökning av Tallfröolja. Av O. v. Friedrichs, Svensk farmaceutisk tidskrift.

Undersökning av Granfröolja. Av O. v. Friedrichs, Svensk farmaceutisk tidskrift.

Under året har den vid laboratoriet anställda personalen ej undergått någon ökning. Föreståndaren, professor V. Lindberger, har åtnjutit tjänstledighet från och med den 1 februari till årets slut, för vilken tid laborator O. v. Friedrichs varit förordnad att uppehålla föreståndarbefattningen.

II. Allmänna hälso- och sjukvården i riket.

1. Tjänsteläkare för hälso- och sjukvård (utom sjukhusen).

Referent: Medicinalrådet Block.

Genom brev den 13 juni 1919 har Kungl. Maj:t fastställt ny avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. m. att träda i kraft den 1 januari 1920 och i samband härmed förordnat om flyttningsbidrag för vissa provinsialläkare, ävensom meddelat bestämmelser om arvode åt vikarier och extra läkare i den civila sjukvården. Genom särskilda brev den 15 augusti och den 21 november 1919 hava arvoden å vikarier och extra läkare i vissa angivna fall medgivits utgå med förhöjda belopp.

Sammanträde med förste provinsialläkarne i riket har, jämlikt Kungl. brev den 9 maj 1919 ägt rum den 11—13 juni 1919 i Styrelsens lokal i Stockholm.

Kungl. Maj:t har vidare under år 1919 beviljat tjänstårsberäkning lika med civila läkare i statens tjänst för extra provinsialläkaren i Avesta distrikt och fortsatt tjänstårsberäkning för extra provinsialläkaren i Gudmundrå distrikt samt sådan tjänstårsberäkning och statsbidrag för extra provinsialläkaren i Gysinge distrikt samt statsbidrag för extra provinsialläkarne i Öregrunds och Rätans distrikt.

Genom brev den 24 juli 1919 har Kungl. Maj:t medgivit rätt till tjänstårsberäkning för en av Klippans municipalsamhälle anställd läkare.

2. Allmänna hälsovården.

A. Om hälsovårdsanordningar inom städer, köpingar och municipalsamhällen.

Styrelsens statistiker. R. W. Moosberg.

Med år 1919 trädde ny hälsovårdsstadga i kraft. Den nya hälsovårdsstadgan utgör en ej obetydlig förbättring av den förut gällande. Den äger t. ex. såsom nyheter ingående bestämmelser rörande bostäder och deras skötsel samt bostadsinspektion, angående födoämnen, deras beredning och förvaring; den giver noggrannare anvisningar om renhållningen, den ålägger hälsovårdsnämnder att ivra för anläggande av vatten- och avloppsledningar, för badanstalter m. m. Tillsyningsmän skola övervaka hygienien överallt där särskild ordning behöves o. s. v.

I förslaget till denna stadga framhöllos särskilt trenne grenar av hygienens såsom varande i behov av förbättring: bostadshygien, renhållningen och matvaruhandeln.

Allmänna hälsotillståndet har i flere län varit mindre tillfredsställande. Förutom en rätt omfattande och på sina håll rätt svårartad influensaepidemi, som fortsatte till framåt våren i fortsättning på 1918 års svåra epidemi, förekommo andra svåra epidemier i stor utsträckning; särskilt difteri visade en mycket stor frekvens med ett dubbelt större antal fall än under normala år. Detta har haft till följd att hälsovårdsarbetet av läkarna fått tillbakasättas för den egentliga sjukvården. I övrigt anses och uttalas såsom allmänt omdöme att hälsotillståndet i några län har varit mindre tillfredsställande, i andra däremot någorlunda gott. Kristidssvårigheterna anses ej hava nämnvärt inverkat på åtminstone lantbefolkningens allmänna hälsotillstånd. Spritrestriktionerna anses även hava haft en hygieniskt god inverkan; flere läkare vitsorda befolkningens nykterhet i stort sett.

Vattnets beskaffenhet har såsom vanligt varit växlande. Så anföres att vattnet varit av mindre god beskaffenhet i vissa trakter såsom Kristianstad, Karlstad (»Lukt och smak tidvis dålig»), Filipstad och Charlottenberg m. fl. orter, men i regeln av god eller utmärkt beskaffenhet.

Vattentillgången har i allmänhet varit tillräcklig; i några orter, särskilt Jönköping, Skanör med Falsterbo m. fl., har den varit knapp.

Vattenledningsverk. Under året har i Säter och Haparanda färdigbyggt vattenledning till en längd i Säter av ca 4 400 m. och en kostnad av 34 212 kr. samt i Haparanda till en längd av 4 500 m.

Sammanlagda längden av vattenledningsverkens utvidgningar i rikets städer, köpingar etc. uppgick till 68 km. och kostnaderna härför uppgingo till 3·7 milj. kr., vartill kommer gemensamma kostnader om 1·4 milj. kr. för vatten- och avloppsledningar, vilka ej kunnat särdelas.

Avloppsledningar för spill- och grundvatten. Sammanlagda längden för under året anlagda avloppsledningar i rikets städer, köpingar etc. uppgick till 60 km. och kostnader härför till ca 2·5 milj. kr. (se dock ovan under vattenledningsverk).

Renhållningsverk. Mot renhållningen å privata gårdar hava flerstädes anmärkningar framställts från första provinsialläkarna. Emot renhållningen i övrigt hava såsom vanligt här och var gjorts anmärkningar beträffande såväl städer som landsbygd.

Bostadsförhållanden. Ganska allmänt framhålles önskvärdheten av en mera fast organiserad eller en betydligt utvidgad bostadsinspektion.

Givetvis har krisåren genom överhandtagande bostadsbrist, trångboddhet och inneboendesystem i högsta grad ökat bostadseländet, som närmast kan betecknas som bostadsnöd.

I flere rapporter heter det, att en betydligt stor del av befolkningen bor synnerligen dåligt i sanitärt avseende. Än är själva bostaden jämmerlig och så dålig, att den icke kan hållas i ordning, än vill eller förstår man ej att sköta sitt hem. Sämst ställt i detta hänseende torde det vara å sina ställen

ute på landsbygden. Statare, lantarbetare, torpare, ja bönderna själva leva här och var i bofälliga lägenheter, som äro mörka och kalla. Tjänsteläkarnas rapporter lämna drastiska exempel härpå. Från Skåne till Norrbotten tyckes situationen vara ungefär densamma. Överbefolkning måste man tyvärr flerstädes finna sig uti på grund av bostadsbristen, men den förekommer allt för ofta trots rikligt utrymme, i det man av gammal, svärutrotlig vana alltjämt tränger ihop sig så långt det går, stundom naturligtvis också för att slippa besvär och kostnad för städning, eldning o. s. v. Skafferi, garderober äro för många oåtkomlig lyx.

Hälsosofaran för både vuxna och barn av att bo under slika förhållanden är uppenbar. En familj, inhyst i dylik bostad, försoffas och låter hoppet om att kunna hålla rent och snyggt lätt fara.

Föga bättre äro förhållandena i en del villastäder och moderna industri-samhällen, där från början ordnats enligt sanitära fordringar; vad bostäder och renhållning angår, lämna de knappast något övrigt att önska, men särskilt i Stockholms län finnas exempel på raka motsatsen. Markägare stycka jorden till byggnadstomter och planera villasamhällen, utan nödiga hänsyn till hygienens krav, å olämpliga ställen. Somliga bebyggare kunna få det bra, andra hamna i en kall, fuktig dalgång, Boningshus i sådana villasamhällen byggas utan kontroll, vattenbrunn kan ej alltid erhållas å tomten eller giver sparsamt, otjänligt vatten. Då därtill kommer att kloaknät saknas, blir renhållningen inom- och utomhus ofta otillfredsställande.

Ibland förena sig de i dylika villasamhällen boende om s. k. sanitära anordningar, en kloakledning eller dylikt, men det skall göras billigt, kommer till stånd utan hjälp av sakkunskap och förvärrar blott ytterligare situationen. Även »bolaget» låter stundom anordna sådana förkastliga inrättningar, vattenledning från starkt förorenad sjö, brunnar intill kloaker och sopstation, avstjälpningsplatser intill bebyggda tomter och allmänna vägar o. s. v. Från andra län göras även anmärkningar, ehuru mindre grava.

Matvaruhandeln. I fråga om handel med matvaror förekomma alltjämt en del förseelser. Rörande t. ex. den ömtåliga mjölkhandeln säges från Stockholms län, att ladugårdarna sällan äro välskötta. De hållas ej rena, korna ej heller. I ladugården finnas ibland även svin, får, höns. Särskild dräkt och tvättställ för mjölkerskorna påträffar man mera sällan, och mjölken blir, innan den utköres, förvarad i förstugor, kök o. s. v. Ej underligt, att smittsamma sjukdomar, nervfeber, difteri m. m., ofta spridas från landet med mjölken. Förra året lade en dylik epidemi omkring 150 personer i Stockholms län på sjukbädden och kostade ett 20-tal livet, samt vållade dessutom mycket arbete och stora kostnader.

Kvacksalveri förekommer fortfarande i många län och homöopater åtnjuta stort förtroende i vida kretsar.

Skolhygien lämnar på flera håll anledning till anmärkningar särskilt mot vissa detaljer, såsom fönstrens storlek och placering, ventilationsanordningar m. m.

Anmärkningar mot den personliga hygien. Mot den personliga hygien rikta tjänsteläkarna i allmänhet allvarliga anmärkningar av enahanda beskaffenhet som de i föregående berättelser omnämnda.

B. Skyddskoppypningen.

I **Tab. C** meddelas en redogörelse för ympningens omfång ävensom vaccinationsprocenten inom de olika länen; **Tab. D** innehåller en redogörelse av antalet från Medicinalstyrelsens vaccinkontor levererade portioner animal vaccin (humaniserad vaccin torde numera knappast kunna ifrågakomma).

C. Karantänsväsendet m. m.

Referent: Medicinalrådet Bissmark.

Karantänsanstalten å Käsö har under året varit bestämd till karantän- och observationsplats för såväl pest som kolera.

Karantänsanstalten å Fejan har under året varit öppen fr. den 6 juni till den 7 december.

Dessutom hava på vederbörande kommunala myndigheters begäran och bekostnad observationsplatser för pest och kolera under hela året varit inrättade i Hälsingborg, Malmö, Gävle och Sundsvall.

D. Tuberkulosdispensärer.

I **Tab. E.** lämnas en särskild översikt av de under år 1919 nytillkomna dispensärerna, vilken utgör en fortsättning av de i närmast föregående årens berättelser lämnade redogörelserna. Antalet sjuka, som under 1919 vid dessa anstalter erhöillit råd och hjälp, torde kunna sättas till c:a 20 000 och värdet av de understöd, som i form av klädespersedlar, matvaror, kontanta bidrag till rekreation m. m. av staten, landsting, kommuner, tuberkulosföreningar eller enskilda personer lämnats de sjuka, torde uppgå till c:a 1 250 000 kr., varav ensamt från Stockholms stad 90 000 kr.

I **Tab. F.** lämnas en redogörelse för statsunderstödda dispensärers *inkomster* och i **Tab. G.** för deras *utgifter*.

E. Avlusningsanstalter.

Referent: Medicinalrådet Bissmark.

På grund av den från Ryssland hotande fläckfeberfaran avsånde Medicinalstyrelsen i januari skrivelse till ett flertal städer med uppmaning om åtgärders vidtagande mot fläckfeberfaran jämte anvisningar för avlusning. Med anledning härav hava under året avlusningsanstalter blivit inrättade i Kalmar (att iordningställas vid behov), Oskarshamn, Visby (provisorisk), Hälsingborg, Trälleborg, Göteborg (provisorisk), Karlstad, Örebro, Härnösand och Östersund samt hava dessutom i ett flertal städer förberedande åtgärder vidtagits eller medel blivit anvisade för inrättandet av avlusningsanstalter.

Tab. C. Skyddskoppypningen i riket år 1919.

Stad, län	Antal levande födda år 1918	A. Vaccination.	B. Revaccination.	Ympade (gr. A) på 100 år 1918	Stad, län	Antal levande födda år 1918	A. Vaccination.	B. Revaccination.	Ympade (gr. A) på 100 år 1918
		Antal personer, som fullgjort ymningsplikt	Antal utförda ymningspersoner	Antal utförda ymningspersoner på framtida ymningspersoner			Antal personer, som fullgjort ymningsplikt	Antal utförda ymningspersoner	Antal utförda ymningspersoner på framtida ymningspersoner
Stockholms stad . . .	5 898	1 605	482	27.2	Göteb. o. Boh. län ³ . . .	4 059	3 130	151	77.1
» län . . .	4 299	2 638	2	61.4	Göteborgs stad . . .	3 948	2 687	1 344	68.1
Uppsala » . . .	2 754	1 589	—	57.7	Älvsborgs län . . .	5 605	3 750	23	66.9
Södermanlands » . . .	3 715	2 490	39	67.0	Skaraborgs » . . .	4 667	3 021	3	64.7
Östergötlands » ¹ . . .	4 915	2 907	2	59.1	Värmlands » . . .	5 068	3 410	25	67.8
Norrköpings stad . . .	964	424	28	44.0	Örebro » . . .	4 127	2 072	3	50.2
Norrköpings län . . .	4 531	2 817	13	62.2	Västmanlands » . . .	3 397	1 828	—	53.8
Kronobergs » . . .	3 058	2 189	5	71.6	Kopparbergs » . . .	5 493	2 117	11	38.5
Kalmar » . . .	4 370	2 737	231	62.6	Gävleborgs » . . .	5 920	2 387	33	40.3
Gotlands » . . .	1 118	895	14	80.1	Västernorrlands » . . .	6 273	2 968	226	47.3
Blekinge » . . .	2 951	2 349	364	79.4	Jämtlands » . . .	3 304	952	3	28.8
Kristianstads » . . .	5 007	2 996	80	59.3	Västerbottens » . . .	4 871	1 916	331	39.3
Malmöhus » ² . . .	7 160	5 077	85	70.9	Norrbottnens » . . .	5 245	2 160	14	41.2
Malmö stad . . .	2 077	1 434	266	69.0	Summa	117 739	66 970	3 829	56.9
Hallands län . . .	2 945	2 425	51	82.3					

¹ Utom Norrköping. — ² Utom Malmö. — ³ Utom Göteborg.

Tab. D. Redogörelse från Medicinalstyrelsens vaccinkontor år 1919.

	Antal portioner ¹ animal vaccin												
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Levererade från Statens bakteriolog. lab.	2 540	1 570	300	6 166	14 731	5 912	3 548	7 142	7 045	4 025	1 654	1 788	56 421
Utlämnade kostnadsfritt till vaccinatorer	1 536	1 885	579	3 341	14 017	6 794	1 898	6 966	4 878	4 934	2 092	557	49 497
Försälda	300	500	350	400	1 075	300	150	800	800	370	150	50	5 245
Summa	1 856	2 385	929	3 741	15 092	7 094	2 048	7 766	5 678	5 304	2 242	607	54 742

Anm. Utlämnung av humaniserad vaccin har under året icke förekommit.

¹ En »portion» animal vaccin här = 1 kapillärrör; 1 flaska animal vaccin här = 10 kapillärrör. Ett kapillärrör räcker till vaccinering av 2—3 personer; en flaska till omkring 40 personer.

F. Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos.

Upplysningsarbetet har fortgått såsom förut genom föreläsningar inom skilda delar av landet. Salunda hava 28 föredrag på Nationalföreningens initiativ och till en stor del på dess bekostnad hållits av 5 olika föreläsare. Åhörarnas antal har uppgått till 4 236. Sammanlagt hava under åren 1904—1919 hållits 1 531 föredrag med 226 067 åhörare.

Föreningens *kvartalsskrift* har under året utkommit i en upplaga på 19 000 ex., som portofritt utdelats till föreningens medlemmar, sanatorier, tidningar m. fl.

Även under 1919 har till samtliga vid inskrivningsförrättning sig inställande värnpliktiga utdelats en för ändamålet tillkommen broschyr.

Av Nationalföreningens *Meddelanden* hava nu följande nummer utkommit:

- N:r 1. Löpsedel (utdelas vid föreläsningar).
- » 2. Råd till bröstsjuk, som väntar på inträde å sanatorium, av *N. E. Wadstein, C. E. Waller* och *J. Tillman*.
- » 3. Råd till lungsjuka och deras omgivning beträffande förhållandet inom hemmet.
- » 4. Lungötskskräcken.
- » 5. Dispensärverksambeten i Baden, av d:r *Gustaf Neander*.
- » 6. Förekomsten av tuberkulos bland järn- och metallarbetare i Eskilstuna, av d:r *Nils Holmin*.
- » 7. Tuberkulosanstalter i Sverige.
- » 8. Vägledning vid tillsyn över bostädernas sundhet, av d:r *N. Lundberg*.
- » 9. Förhandlingar vid Nationalföreningens dispensärmöte 1912.
- » 10. Upprop till Sveriges manliga ungdom.
- » 11. Tuberkulosens utbredning bland befolkningen inom södra Göttlands sandstensdistrikt, av *Hilding Berglund*.
- » 12. Sanatorievård i hemmet av *John Tillman* (förut ströskrift n:r 2).
- » 13. Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos barnavårdsmöte i Stockholm den 26 maj 1914.
- » 14. Om lungötsk och dispensärer av d:r *Gustaf Neander* (på svenska och finska).

För att genomgå en kurs i *sanatorievård* hava 7 sjuksköterskor erhållit stipendier. Dessutom hava för utbildning av *dispensärsköterskor* givits tvenne kurser med tolv deltagare i varje kurs.

Å *Vattholma* sanatorium hava under året 60 lungsjuka intagits.

Nationalföreningens *bidrag till dispensärverksamheten* under året uppgår till 189 509 kr.

Å *Stockholms barnbördshus* hava under året 3 935 kvinnor undersökts; av dessa hava 200 eller 5.1 % remitterats till dispensär.

Å *lantkolonien Blinkarp* ha under året vårdats 63 patienter.

I *bostadshuset* för lungsjuktiga arbetare med friska barn hava bott sexton familjer med inalles 46 barn.

Omhändertagandet av friska barn från obemedlade lungsjuktiga familjer har även under år 1919 fortgått efter samma grunder som förut.

Å *barnhemmet vid Mohed* hava under året 104 barn varit intagna, å *barnhemmet vid Brevik 26*, å *barnhemmet vid Svartskär 57*, å *Kungsörs barnhem 29* och å *Gräbbestads barnhem 20*.

Till spädbarnsvård har under året utbetalts 5 292.89 kr.

Under året har Nationalföreningen deltagit i bildandet av en sammanslutning, kallad *Nordiska föreningen mot tuberkulos*, med uppgift att befrämja samarbete mellan de nordiska länderna beträffande åtgärder till de tuberkulösa sjukdomarnas bekämpande.

Nationalföreningens *organisation* har förändrats så, att styrelsen väljes av 50 av föreningen på allmänt möte utsedda huvudmän.

Föreningens *inkomster* hava under året uppgått till 515 312.25 kr., därav medlemsavgifter 15 474.52 kr., för välgörenhetsmärken 97 216.58 kr. och lyxblanketter 274 167.75 kr.

Utgifterna belöpte sig till 358 933.08 kr.

Tab. E. Under år 1919 nytillkomna dispensärer.

Anstaltens namn	Anstalten öppnades	Lokal		Antal läkare	Mottagningar, antal i veckan	Antal invånare inom verksamhetsområdet vid slutet av 1919	Driften bekostas av		Besök i hemmen av		Remiss av läkare fordras	Sjukbehandling meddelas
		Särskild	Ej bestämmd				län	kommun	läkaren	sjökerkor, diakonissor		
Åtvidabergs dispensär, Östergötlands län	1/1	1	—	1	a	10 860	1	—	1	—	—	1
Mjölby dispensär, d:o	1/1	—	1	1	6		1	—	1	—	—	1
Eksjö dispensär, Jönköpings län	1/1	1	—	1	1	22 377	1	—	1	1	—	1
Sävsjö dispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	17 185	1	—	1	1	—	1
Huskvarna dispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	21 375	1	—	1	1	—	1
Näsby dispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	33 130	1	—	1	1	—	1
Verlanda dispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	23 634	1	—	1	1	—	1
Jönköpings stads dispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	28 684	1	—	1	1	—	1
Jönköpings landsdispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	21 847	1	—	1	1	—	1
Reftele dispensär, d:o	1/1	1	—	1	1	25 755	1	—	1	1	—	1
Lessebo dispensär, Kronobergs län	1/1	—	1	1	1	14 575	1	—	1	—	—	1
Markaryds ¹ dispensär, d:o	1/4	1	—	1	1	11 340	1	—	1	—	—	1
Malmö dispensär, Malmöhus län	1/1	—	1	1	1	80 000	1	—	1	1	—	1
Landskrona dispensär, d:o	1/1	1	—	1	2	31 514	1	—	1	1	—	1
Charlottenbergs dispensär, Värmlands län	1/1	1	—	1	a	18 307	1	1	1	1	—	1
Häljebols dispensär, d:o	1/1	1	—	1	a	10 806	1	1	1	1	—	1
Karlstads landsdispensär, d:o	1/1	1	—	1	a	16 715	1	1	1	1	—	1
Kils dispensär, d:o	1/1	1	—	1	a	12 704	1	1	1	1	—	1
Munkfors dispensär, d:o	1/1	1	—	1	a	11 168	1	1	1	1	—	1
Askersunds dispensär, Örebro län	1/1	—	1	1	—	18 025	1	—	1	—	—	—
Brücke dispensär, Jämtlands län	1/1	—	1	1	b	9 574	1	—	1	—	—	1
Hammerdals dispensär, d:o	1/5	—	1	1	b	6 180	1	—	1	—	—	1
Björholm—Örtråsk dispensär, Västerb. län	1/1	—	1	1	b	5 825	1	1	1	1	—	1
Holmsund—Sävar dispensär d:o	1/1	—	1	1	b	8 121	1	1	1	1	—	1
Skellefteå dispensär d:o	1/1	—	1	1	b	22 305	1	1	1	1	—	1

Anm. Tabellen upptager endast under år 1919 öppnade dispensärer. Den utgör ett komplement till motsvarande tabeller i Styrelsens berättelser för åren 1913—1918.

a = mottagning 2 gånger i mån.; b = ej regelbunden mottagning; c = mottagning 1 gång i månaden.

¹ Från 1° 1919 ändrad till Ljungby dispensär.

Tab. F. Dispensärernas inkomster år 1919.

Dispensärer	An- tal	Staten	Landsting	Kommuner	National- föreningen	Läns- förening	Gåvor, rän- tor, etc.	Summa
Stockholms läns	4	8 021.94	27 250.00	1 743.38	9 525.55	—	6 091.34	52 632.21
Uppsala	1	1 014.77	—	15 000.00	933.52	—	11 732.45	28 680.74
Södermanlands	3	4 608.33	6 105.00	4 733.83	5 495.00	—	20.22	20 962.38
Östergötlands	1	1 843.50	700.00	—	1 500.00	—	4 884.02	8 427.52
Jönköpings	9	833.33	27 200.00	10 733.07	12 600.00	—	2 100.42	53 466.82
Kronobergs	3	937.35	7 297.50	3 100.00	4 800.00	—	33.37	16 168.22
Gottlands	1	1 990.47	375.00	825.00	3 200.00	—	3 712.03	10 102.50
Blekinge	4	3 842.39	—	5 125.00	2 135.00	9 256.47	3 782.46	24 141.32
Kristianstads	3	3 755.66	10 798.19	—	4 875.00	—	501.50	19 930.35
Malmöhus	6	6 134.17	11 711.42	12 184.74	8 206.00	2 500.00	718.44	41 454.77
Hallands	5	6 182.20	16 266.66	5 585.00	7 643.88	1 614.15	2 399.97	39 691.86
Göteb. o. Bohus	10	14 521.15	17 947.76	21 797.10	22 640.00	4 566.58	10 577.20	92 049.79
Älvsborgs	3	2 160.05	—	15 465.05	—	6 493.99	—	24 119.09
Värmlands	18	26 836.60	91 761.58	26 028.42	19 445.31	5 578.51	32 662.46	202 312.88
Örebro	3	5 270.12	20 624.74	3 503.00	4 000.00	—	1 337.72	34 735.58
Västmanlands	6	4 115.89	2 050.00	4 825.00	4 436.25	850.00	18 388.72	35 665.91
Kopparbergs	17	21 488.70	48 851.73	50 518.55	17 363.33	—	34 025.90	172 248.21
Gävleborgs	3	7 794.66	6 000.00	5 439.60	6 000.00	—	23 954.59	49 188.85
Västernorrlands	14	20 083.85	47 801.50	21 031.78	15 400.00	—	11 719.88	116 037.01
Jämtlands	5	3 882.68	9 783.35	1 000.00	9 733.35	—	3 200.00	27 619.38
Västerbottens	6	6 439.81	32 817.24	3 978.49	10 736.34	—	10 352.67	64 324.55
Norrbottns	19	13 338.47	15 000.00	10 149.66	16 944.33	—	12 000.00	67 432.46
Summa	144	165 396.09	400 341.67	222 766.67	187 662.86	30 859.70	194 195.41	1 201 222.40

Anm. Tabellen avser endast sådana dispensärer som under året erhållit statsbidrag.

Tab. G. Dispensärernas utgifter år 1919.

Dispensärer	An- tal	Avlö- ningar	Hyror och lokaler ¹	Expe- dition ²	Resor	Barna- vård ³	Understöd	Övriga utgifter	Summa
Stockholms län	4	15 221.00	5 537.11	1 352.94	1 696.45	20 486.56	6 956.10	1 702.33	52 952.49
Uppsala	1	2 017.00	—	114.42	57.87	1 046.28	12 435.39	3 334.28	19 005.24
Södermanlands	3	9 828.92	3 522.57	1 292.20	2 869.18	—	4 524.84	52.46	22 090.17
Östergötlands	1	2 730.00	563.20	265.31	271.50	508.75	5 080.50	496.85	9 916.11
Jönköpings	9	21 564.23	14 539.18	4 861.14	3 324.35	—	4 095.12	1 043.79	49 427.81
Kronobergs	3	7 702.00	2 814.55	371.26	1 732.20	—	3 100.00	549.90	16 269.91
Gottlands	1	2 603.66	2 015.75	697.55	431.90	2 864.83	2 258.59	—	10 872.28
Blekinge	4	11 405.05	400.00	2 626.09	194.20	3 946.29	4 986.86	175.32	23 733.81
Kristianstads	3	7 636.82	1 057.00	2 076.70	4 218.00	—	—	1 089.36	16 077.88
Malmöhus	6	24 481.77	2 750.00	5 615.54	4 088.74	—	6 177.20	141.81	40 780.06
Hallands	5	14 955.00	5 754.31	1 467.92	2 055.00	4 091.92	15 465.75	1 647.52	45 437.42
Göteb. o. Bohus	10	24 808.02	6 090.43	6 646.12	7 578.49	12 468.13	29 159.96	3 067.31	89 818.46
Älvsborgs	3	11 807.92	1 866.47	1 239.51	70.90	—	8 653.00	50.86	23 688.66
Värmlands	18	63 036.39	40 181.42	20 518.56	13 292.77	42 116.30	22 558.65	1 108.79	203 112.88
Örebro	3	13 940.00	2 308.50	1 474.73	3 294.90	—	3 503.00	3 017.77	27 538.90
Västmanlands	6	6 378.00	1 135.31	622.09	202.05	12 703.72	9 187.48	1 181.65	31 360.25
Kopparbergs	17	53 920.70	14 457.56	5 248.38	5 624.75	38 297.33	28 616.54	11 501.01	157 606.27
Gävleborgs	3	9 337.13	3 556.20	1 291.50	1 451.64	6 689.79	7 688.57	1 206.24	31 221.07
Västernorrlands	14	50 567.53	9 606.43	4 135.88	9 907.77	2 698.62	18 769.35	773.57	96 459.15
Jämtlands	5	14 833.44	—	1 535.75	3 746.00	—	—	—	19 915.19
Västerbottens	6	18 438.25	1 597.85	3 258.64	3 922.86	32 101.52	6 264.50	1 980.21	67 563.83
Norrbottns	19	32 771.66	2 599.97	4 902.87	8 200.00	8 660.14	2 907.29	1 754.20	61 796.13
Summa	144	419 984.49	119 878.81	71 715.10	78 231.52	188 650.18	202 338.64	35 875.23	1 116 703.97

Anm. Tabellen avser endast sådana dispensärer som under året erhållit statsbidrag.

¹ Underhåll samt bränsle, lyse, inventarier m. m. — ² Häri även nödiga sjukvårdsartiklar (filtar, kläder, spottkoppar, termometrar etc.). — ³ Organiserad barnavård.

3. Sjukvården utom sjukhusen.

A. Dödligheten i rikets städer.

Styrelsens statistiker, R. W. Moosberg.

Hälsovårdsnämndernas uppgifter om dödsorsaker i rikets städer återfinnas specificerade enligt 1911 års dödsorsaksnomenklatur, med fördelning efter de avlidnas ålder och kön samt efter dödsmanad i **Tab. 4—7**. Emellertid må papekas, att dessa siffror av vissa orsaker ställa sig rätt avsevärt lägre än de som publiceras av K. Statistiska centralbyrån.

Nämnda uppgifter äro emellertid uppställda efter växlande principer. För att om möjligt åstadkomma större likformighet härutinnan torde vara önskligt, att vederbörande läkare följa de principer, som i fråga om dödsorsaksstatistiken tillämpas vid utarbetandet av Stockholms stads hälsovårdsberättelse; dessa principer äro angivna i Styrelsens berättelse år 1912.

Här nedan lämnas för städer med mer än 10 000 inv. en översikt av dödligheten (på 1 000 av medelfolkmängden). För samtliga städer i riket uppgå de registrerade dödsfallen till 12·9 på 1 000 invånare.

Efter en succesiv minskning i dödlighet under de senaste åren följde 1918 en valdsam stegring till ej mindre än 16·0 på 1 000 inv., vilket berodde på den i föreg. berättelse omnämnda mycket utbredda och svårartade epidemien i influensa (spanska sjukan); denna epidemi fortsatte in på 1919 och förorsakade under de första månaderna många dödsfall, under hela året 2 156 mot 6 813 föregående år eller resp. 1·3 och 4·1 på 1000 inv.

År	År	År	År	År	År	År	År				
1918	1919	1918	1919	1918	1919	1918	1919				
Stockholm . . .	16·1	14·0	Västerrik . . .	15·1	13·7	Halmstad . . .	17·2	11·3	Falun . . .	17·0	16·7
Södertälje . . .	18·9	12·8	Karlskrona . . .	15·5	12·0	Göteborg . . .	16·2	12·6	Gävle . . .	13·4	12·2
Uppsala . . .	15·6	14·0	Kristianstad . . .	16·4	12·6	Uddevalla . . .	23·6	15·7	Söderhamn . . .	19·2	13·4
Nyköping . . .	14·5	12·6	Malmö . . .	15·3	10·4	Trollhättan . . .	18·9	12·8	Härnösand . . .	15·1	12·2
Eskilstuna . . .	13·5	11·1	Lund . . .	15·8	10·2	Borås . . .	15·2	13·9	Sundsvall . . .	16·7	12·1
Linköping . . .	15·2	14·0	Landskrona . . .	16·0	11·8	Karlstad . . .	15·8	11·0	Östersund . . .	19·8	11·5
Norrköping . . .	17·1	14·4	Hälsingborg . . .	16·4	10·6	Kristinehamn . . .	23·1	11·3	Luleå . . .	16·2	14·7
Jönköping . . .	17·0	12·7	Ystad . . .	14·3	11·2	Örebro . . .	11·6	10·2			
Kalmar . . .	10·8	13·8	Trälleborg . . .	13·9	12·3	Västerås . . .	14·9	11·9	Rikets städer	16·0	12·9

Bland städer med en folkmängd av minst 10 000 inv., vilka anförts här ovan, hade Lund och Örebro år 1919 den lägsta dödligheten 10·2 ‰. Därefter komma Malmö och Hälsingborg med 10·4 och 10·6 ‰. Störst var dödligheten i Falun, Luleå och Norrköping med resp. 16·7, 14·7 och 14·4 ‰.

En jämförelse av dödlighetsciffrorna (räknade på medelfolkmängden) i svenska städer med över 20 000 inv. samt i några huvudsakligen större, utländska utvisar — med reservation för uppgifternas ofullständighet och olika beräkningsgrunder — att ett lägre dödstal år 1919 än för Stockholm, som var 14·0, förekom i flera svenska städer, varibland särskilt Lund, Örebro, Malmö, Hälsingborg och Eskilstuna förete relativt låga siffror, resp. 10·2, 10·2,

10·4, 10·6 11·1. I Göteborg var dödligheten 12·6 i Karlskrona 12·0. Uppsala har samma siffra som Stockholm eller 14·0 och Norrköping ensam nådde över Stockholm eller 14·4. Bland upptagna *utländska städer* hade år 1919 ett flertal mindre relativ dödlighet än Stockholm, nämligen Kristiania med 12·1, New York 12·4, Chicago 12·5, Amsterdam 12·6, Prag 12·8, Köpenhamn 13·0 och London 13·6. Närmast efter Stockholm kommo Hamburg med 14·1 och Åbo med 14·4. Dödlighetstalen voro för Berlin och Edinburgh 16·5, Glasgow 16·3 och Paris 15·6. Som ytterlighetstal i andra riktningen nämnes 70·0 för Bombay, 42·2 för Calcutta och Cairo samt 26·8 för Rio de Janeiro, bland europeiska städer 22·9 för Dublin, 22·3 för Wien och 17·6 för Stettin.

B. Viktigare sjukdomars förekomst.

Referent: Medicinalrådet Bismark.

Sjukdomsrapporter och sjukföreläggningar hava från och med år 1915 angivits efter den nya sjukdomsnomenklaturen, utfärdad den 19 okt. 1914.

Enligt den översikt över sjukdomsfall i infektions- m. fl. sjukdomar, som meddelas i **Tab. 8**, hava av vederbörande läkare (se anm. till nämnda tabell) anmälts 248 590 fall av ifrågakvarande sjukdomar, varav enbart av influensa 104 936 fall. En sammanställning för åren 1910—1919 utvisar följande:

År 1910	133 462	År 1915	147 126
› 1911	130 549	› 1916	142 392
› 1912	123 374	› 1917	134 780
› 1913	126 713	› 1918	616 568
› 1914	132 914	› 1919	248 590

Epidemiska sjukdomar, beträffande vilka anmälningsplikt gäller för samtliga läkare i riket, hava uppträtt — utom i fläckfeber 1 fall — med följande antal anmälda sjukdomsfall:

	Scharlakansfeber.	Difteri.	Smittkoppor.	Abdominaltyfus o. paratyfus.	Rödsot.	Akut barnförslänning.	Epidemisk hjärnfeber.	Summa.
År 1910	9 614	10 460	—	1 866	136	186	38	22 300
› 1911	12 000	12 027	8	1 916	113	3 646	40	29 750
› 1912	9 043	10 294	3	1 214	57	4 112	68	24 791
› 1913	10 228	11 927	38	1 513	72	1 220	127	25 125
› 1914	10 204	12 030	2	1 940	60	325	70	24 681
› 1915	13 086	11 471	—	1 301	68	214	910	27 060
› 1916	10 482	12 385	15	1 495	179	207	557	25 320
› 1917	9 490	14 674	226	1 836	576	99	224	27 125
› 1918	7 769	27 645	1	2 941	89	122	118	38 685
› 1919	9 310	40 514	7	3 826	53	820	116	54 646

Märkligare epidemier år 1919.

Kolera.

Intet fall av kolera har under året förekommit inom landet.

Smittkoppor.

Antalet fall har under året uppgått till 7, därav 6 i Stockholms och 1 i Melleruds distrikt. Fallen i Stockholm härledde sig från en person, vilken efter att hava livligt umgåtts med ryska immigranter sjuknade och efter 2 dagar avled i symtom, på vilka diagnos ej kunde ställas. Han obducerades, varvid dödsorsaken ansågs vara septikämi. 11 dagar senare sjuknade obducenten i symtom, som efter en vecka visade sig vara smittkoppor. Under de närmast följande dagarna inträffade ytterligare 4 sjukdomsfall i samma sjukdom, av vilka 3 haft beröring med den ovan nämnde döde. Beträffande fallet i Mellerud föreligger inga närmare uppgifter.

Fläckfeber.

I januari månad inträffade ett fall i Stockholm. Det gällde en resande från Petrograd, som över Riga anlände dit och insjuknade 12 dagar efter ankomsten.

Nervfeber och paratyfus.

Den under de senare åren iakttagna årliga stegringen av antalet nervfeber- och paratyfusfall fortfar under år 1919. Antalet anmälda sjukdomsfall utgjorde 3 826. Sjukdomens fördelning på de olika länen framgår av Tab. 8.

Den stora epidemien i Stockholms län inträffade i Sundbyberg i juni med ett återuppblossande under augusti och omfattade omkring 150 sjukdomsfall. Smittan hade spritt sig genom mjölk, och till en början ansågs en kronisk tyfusbacillbärare, anställd i en mjölkaffär i Sundbyberg, vara smittkällan, men vid epidemiens återuppblossande i augusti vidtogos av Medicinalstyrelsen genom en från Statens bakteriologiska laboratorium utsänd bakteriolog åter kraftiga åtgärder för smittkällans uppspårande, vilket ledde till upptäckandet av flera kroniska tyfusbacillbärare å den mjölklevererande gården Frölunda i Uppsala län. Efter vidtagna åtgärder med anledning härav avstannade epidemien.

I Göteborg förekommo under året 1 240 fall av nervfeber. Under årets första del pågick fortfarande epidemien från föregående år under alltjämt avtagande frekvens, men i slutet av september uppblossade epidemien explosionsartat. Ensamt under tiden 4—11 oktober inträffade 335 sjukdomsfall, men minskades hastigt antalet nyinsjuknade, så att den 13 oktober endast 3 sjukdomsfall inträffade.

Från Medicinalstyrelsen nedsändes en bakteriolog medförande laboratorium, och energiska åtgärder vidtogos omedelbart för att söka anträffa smittkällan. Det visade sig att smittan förmedlats genom mjölk och tvenne kroniska tyfusbacillbärare upptäcktes såsom antagliga smittkällor, dels en flicka boende å den mjölklevererande Bryggums gård, dels en diskerska å mjölkförsäljningsaktiebolaget »Direkt» i Göteborg; av flera omständigheter att döma synes den senare vara den mest antagliga smittkällan, ehuru väl säkra bevis för den ena eller den andra smittovägen aldrig kunnat framläggas.

Den tredje stora epidemien under året drabbade Norrbottens län. Mest omfattande var epidemien i Gällivara distrikt med 204 sjukdomsfall, men i övrigt förekommo större och mindre epidemier i de flesta av länets distrikt. Till Gällivara utsände Medicinalstyrelsen en bakteriolog i och för smittkällans efterforskande. Det visade sig att Vasaraälvens vatten för en stor del av fallen kunde fastställas som smittkälla.

Difteri.

Det största antalet fall, som någonsin anmälts i Sverige av denna sjukdom inträffade 1919 med ett antal av 40 514 fall, vilket utgör en högst betydande ökning vid jämförelse med den redan under de närmast föregående åren iakttagna stegringen i denna sjukdoms frekvens. Sjukdomsfallens antal under åren 1916—18 uppgick till resp. 12 385, 14 674 och 27 645. Beträffande sjukdomens fördelning på de olika länen hänvisas till Tab. 8.

Influensa.

Den under senare delen av år 1918 härjande epidemiska influensan (den s. k. »spanska sjukan») fortsätter även under år 1919 ehuru präglad av en mindre omfattning och av en mildare karaktär.

Antalet till Medicinalstyrelsen anmälda sjukdomsfall uppgår enligt särskilt infordrade uppgifter (jfr tjänsteläkarnas rapporter, Tab. 8) till 72 217, vilket utgör ungefär $\frac{1}{6}$ av antalet år 1918 anmälda fall (516 013). Bland de anmälda 72 217 sjukdomsfallen ha enligt uppgift 788 avidit. Hela antalet dödsfall i influensa år 1919 uppgår emellertid enligt Statistiska Centralbyrån till 2 276. Med ledning härav kan man antaga att det verkliga antalet sjukdomsfall under 1919 uppgått till omkring 210 000. Mortaliteten utgör ungefär 11 %. Svårast pågick influensan under månaderna januari—maj. De flesta sjukdomsfallen rapporterades i januari, då ca 33 % av årets samtliga fall inträffade. Under februari—mars avtog epidemien, under april blossade den åter upp med inemot 25 % av samtliga fall för att åter hastigt minska i maj och ännu mer i juni. Under juli—september anmäldes blott ett fåtal fall, men under årets 3 sista månader inträdde någon ökning, utan att sjukdomen likväl antog epidemisk karaktär.

Jämförd med föregående års epidemi märkes under år 1919 en förskjutning av såväl sjukdoms- som dödsfallens antal till högre åldrar.

»Sömnsjuka.»

(*Encephalitis lethargica.*)

Under de senaste åren ha flerstädes i Europa, Amerika och Australien förekommit en förut ej känd sjukdom av epidemisk karaktär lokaliserad till centralnervsystemet och oftast åtföljd av sömn, varför den erhållit namnet »sömnsjukan» eller encephalitis lethargica. Här i Sverige meddelades de första fallen i oktober 1919, men som plikt för läkarna att anmäla dylika sjukdomsfall först senare infördes. saknar man bestämda uppgifter om antalet under 1919 inträffade sjukdomsfall. Under tiden oktober—de-

ember ha dock i Stockholm blivit iakttagna omkring 20 fall och från övriga delar av landet upptaga tjänsteläkarnas årsrapporter 15 fall. Det torde nu även vara känt att enstaka fall av denna sjukdom med säkerhet iakttagits i Stockholm redan under sommaren 1919.

C. Smittsamma könssjukdomar.

Den 20 juni 1918 utfärdades ny lag ang. åtgärder mot utbredning av smittsamma könssjukdomar; denna lag trädde i kraft den 1 jan. 1919. I **Tab. H.** lämnas en översikt av anmälda fall av smittsamma könssjukdomar med fördelning å de län, där de insjuknade äro *bosatta*, i **Tab. 26** å de län, där de *smittats*. Sjukdomsfallen i syfilis äro i båda tabellerna fördelade i ärvd och förvärvad syfilis samt fallen av denna senare grupp i primär, sekundär och tertiär syfilis

D. Spetälska.

En översikt över antalet spetälska i riket meddelas i **Tab. I.**

E. Sjukdomsförhållandena i fängelserna.

Se K. Fångvårdsstyrelsens berättelse: *Sveriges officiella statistik, Fångvård.*

F. Ämbetsresor.

En översikt av ämbetsresor (huvudsakligen för epidemiska sjukdomar) lämnas i **Tab. 3.**

G. Hälsobrunnar, badinrättningar och andra dylika kuranstalter.

Referent: Medicinalrådet E. Sederholm.

Härom intet att anföra.

H. Barnmorskeväsendet.

Referent: Medicinalrådet Block.

Sedan Kungl. Maj:t i proposition till 1919 års riksdag framlagt förslag till ny organisation för barnmorskorna i riket, beslöt riksdagen att i anslutning till det sålunda framlagda förslaget anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor för beredande av statsbidrag åt distriktsbarnmorskor.

Genom lag den 28 mars 1919 angående anställande av distriktsbarnmorskor m. m. har därefter utfärdats stadganden om den nya organisationens bringande i verkställighet från och med den 1 januari 1920.

Den 21 november 1919 har Kungl. Maj:t utfärdat nytt reglemente för barnmorskor ävensom reglemente för barnmorskestyrelserna i riket. Där-

Tab. H. Fall av smittsamma könssjukdomar år 1919 efter boningsort.

Smittningort.	Ärvt syfllis. Syphilis congenita		Förvärdad syfllis Syphilis acquisita									Gonorrhoea.		Ulcus molle.				
	M.	Kv.	Primaria			Secundaria			Tertiaria			Summa			M.	Kv.	M.	Kv.
			M.	Kv.	Sa	M.	Kv.	Sa	M.	Kv.	Sa	M.	Kv.	Sa				
Stockholms stad	13	10	888	241	273	428	84	38	1 240	707	1 947	4 860	1 895	1 161	260			
Stockholms län	6	3	47	12	22	43	5	2	74	57	131	345	175	61	13			
Uppsala län	2	1	18	10	14	19	4	2	36	31	67	172	80	21	4			
Södermanlands län	2	—	41	12	16	18	8	2	65	32	97	316	120	45	3			
Norrköpings stad	5	1	38	7	25	48	2	6	65	61	126	278	208	44	9			
Östergötlands län ¹	4	—	45	12	32	42	6	4	83	58	141	322	135	36	6			
Jönköpings län	1	—	53	14	17	21	2	3	72	38	110	236	119	28	7			
Kronobergs län	—	—	13	3	4	6	—	1	17	10	27	55	17	8	3			
Kalmar län	—	—	27	1	27	14	3	—	57	15	72	196	70	31	2			
Göteborgs stad	—	1	9	4	3	3	1	2	13	9	22	101	32	11	—			
Blekinge län	2	1	32	3	28	24	1	4	61	31	92	256	46	64	4			
Kristianstads län	1	4	23	6	26	38	5	2	54	46	100	242	95	21	3			
Malmö stad	15	6	186	47	75	114	7	8	268	169	437	1 209	264	286	40			
Malmöhus län ²	6	6	132	39	105	84	17	7	254	130	384	660	181	116	24			
Hallands län	1	3	43	7	19	8	1	3	63	18	81	172	30	22	—			
Göteborgs stad	6	10	382	114	149	158	16	12	547	284	831	1 625	491	341	40			
Göteborgs och Bohus län ³	8	1	66	10	43	47	2	2	111	59	170	250	77	28	2			
Älvsborgs län	1	—	74	19	22	28	—	—	96	47	143	313	100	35	8			
Skaraborgs län	—	—	36	5	11	4	1	3	48	12	60	186	52	10	2			
Värmlands län	1	1	62	11	12	12	1	3	75	26	101	305	93	44	3			
Örebro län	1	2	57	11	37	55	4	2	98	68	166	415	175	72	4			
Västmanlands län	1	2	35	9	22	22	8	5	65	36	101	380	170	54	14			
Kopparbergs län	2	—	39	7	23	38	3	2	65	47	112	336	140	23	5			
Gävleborgs län	5	6	83	17	54	59	7	4	144	80	224	659	284	70	6			
Västernorrlands län	1	2	172	30	55	89	5	3	232	122	354	568	156	128	15			
Jämtlands län	—	—	31	4	3	10	1	—	35	14	49	279	73	35	3			
Västerbottens län	—	—	22	1	18	11	9	—	49	12	61	134	39	4	1			
Norrbottnens län	1	3	50	8	19	16	3	1	72	25	97	389	75	46	1			
Summa	85	63	2 699	664	1 154	1 459	206	121	4 059	2 244	6 303	15 259	5 392	2 845	482			

¹ Utom Norrköpings stad. — ² Utom Malmö stad. — ³ Utom Göteborgs stad.

Tab. I. Översikt av antalet spetälska i riket år 1919.

H e m o r t .	Tillkomna (nyupp- täckta) fall	Avförda såsom friska	Avlidna		Vid årets slut befintliga	
			i hem- orten.	å Järvsö sjukhus.	i hem- orten.	å Järvsö sjukhus.
<i>Stockholms län.</i>						
Gräsö socken	—	—	—	—	1	—
Värmdö »	—	—	—	—	1	—
<i>Uppsala län.</i>						
Tegelsmora socken	—	—	—	—	1	—
<i>Göteborgs och Bohus län.</i>						
Kville socken	—	—	—	1	—	—
Göteborgs stad	2	—	—	—	—	1
<i>Älvsborgs län.</i>						
Fotskäls socken	—	—	—	1	—	—
<i>Kopparbergs län.</i>						
Mora socken	—	—	1	1	2	2
Våmbus »	—	—	—	—	—	1
Orsa »	—	—	—	—	1	1
Ore »	—	—	—	—	1	—
Malungs »	—	—	—	—	—	1
Ileksands »	—	—	—	—	1	—
Rättvika »	—	—	—	1	—	—
Vika »	—	—	—	—	1	—
Falu stad	—	—	—	—	—	1
<i>Gävleborgs län.</i>						
Ljusdals socken	—	—	—	1	—	1
Ljusne »	—	—	—	—	1	—
Färila »	—	—	—	1	1	2
Järvsö »	—	—	—	—	1	2
Ramsjö »	—	—	—	—	1	1
Arbrå »	—	—	—	—	1	—
Berusjö »	—	—	—	—	—	1
Söderala »	—	—	—	—	—	1
Enångers »	—	—	—	1	1	2
Delsbo »	—	—	—	—	1	1
Bollnäs »	—	—	—	—	—	1
Trönö »	—	—	—	—	1	—
Forssa »	—	—	—	—	—	1
Bjuråker »	—	1	—	—	1	—
Jättendals »	—	—	—	—	1	—
Hudiksvalls stad	—	—	—	—	1	—
<i>Västernorrlands län.</i>						
Sundsvalls stad	—	—	—	—	—	2
<i>Jämtlands län.</i>						
Fors socken	—	—	—	—	—	1
Summa	1	1	1	7	20	23

¹ Enl. senare uppgift avliden den 10 nov. 1918. — ² Insjuknad redan 1918.

jämte hava erforderliga ändringar vidtagits i vissa delar av läkarinstruktionen den 30 december 1911.

Även barnmorskornas pensionsförhållanden hava ordnats under året, därigenom att de under vissa förutsättningar gjorts delaktiga i den nyinrättade statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., för vilken anstalt reglemente utfärdats den 31 december 1919.

Under året hava även av Styrelsen vidtagits förberedande åtgärder för genomförande av ny barnmorskedistriktsindelning i riket.

Under år 1919 hava vid de två undervisningsanstalterna för barnmorskor 88 elever blivit utexaminerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöva barnmorskeyrket. Av dessa hava 41 utgått från läroanstalten i Stockholm och 47 från anstalten i Göteborg. Vidare hava 93 barnmorskor, därav 42 i Stockholm och 51 i Göteborg, erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, efter att däruti hava ådagalagt godkända insikter och färdighet, förklarats berättigade att utöva även denna del av barnmorskeyrket.

Antalet inträdessökande vid barnmorskeundervisningsanstalterna var under året 389, av vilka 182 till vårterminen och 207 till höstterminen.

Jämlikt gällande föreskrifter hava bland eleverna antagits i Stockholm 12 och i Göteborg 9 till frielever, utvalda enligt vederbörande läkares förslag bland dem som utmärkt sig för god fattningsförmåga och ordentlighet samt tillika visat sig vara i behov av understöd.

Sedan på extra stat för år 1919 av riksdagen anvisats ett anslag av 2 000 kronor till fortbildningskurser för barnmorskor, hava under året vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm hållits två sådana kurser med tillhoppa 41 deltagare och vid motsvarande anstalt i Göteborg två kurser med tillhoppa 14 deltagare samt i Lund en sådan kurs med 25 deltagare.

Angående barnmorskornas antal och fördelning på olika landsdelar hänvisas till **Tab. 1:b**.

I **Tab. K** lämnas en översikt av från barnmorskor inkomna summariska utdrag ur deras dagböcker.

J. Tandläkare.

Under år 1919 hava 36 nya tandläkare utexaminerats och 5 med döden avgått, vadan antalet tandläkare i riket alltså ökats med 31.

K. Sjukgymnaster.

Antalet under år 1919 legitimerade sjukgymnaster utgör 66, varav 60 kvinnliga.

En kortare redogörelse för de sjukgymnastiska institutens verksamhet lämnas i **Tab. L**.

Tab. K. (Forts.) Sammandrag av barnmorskornas dagböcker för år 1919.

L ä n	F ö d d a b a r n												Missfall	
	Antal	Gossar	Flickor	Levande födda				Dödfödda				Tvillingbörd		Tritillingbörd
				Fullgångna		Ofullgångna		Fullgångna		Ofullgångna				
				Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor			
Stockholms stad	1 720	895	825	851	779	28	31	9	4	7	11	22	—	227
Stockholms län	3 357	1 714	1 643	1 613	1 549	52	49	30	28	19	17	36	1	226
Uppsala	1 917	987	930	930	896	36	29	14	3	7	2	27	—	98
Södermanlands »	3 631	1 875	1 756	1 782	1 656	55	65	19	14	19	21	43	—	179
Östergötlands »	4 714	2 455	2 259	2 329	2 136	67	65	35	32	24	26	72	—	204
Jönköpings »	3 903	2 031	1 872	1 911	1 783	73	57	29	20	18	12	63	1	168
Kronobergs »	2 848	1 465	1 383	1 393	1 332	30	32	28	7	14	12	45	—	115
Kalmar »	4 224	2 207	2 017	2 102	1 922	46	59	32	17	27	19	60	—	183
Gottlands »	1 047	517	530	495	501	14	19	6	5	2	5	15	—	28
Blekinge »	2 525	1 310	1 215	1 244	1 155	41	27	15	9	10	24	45	—	75
Kristianstads »	4 628	2 420	2 208	2 318	2 115	52	50	31	19	19	24	65	1	180
Malmö stad	1 035	525	510	497	492	10	8	10	6	5	4	10	—	20
Malmöhus län	5 965	3 099	2 866	2 969	2 760	62	74	35	17	33	15	82	3	241
Hallands »	2 797	1 523	1 274	1 453	1 238	26	20	23	10	21	6	33	—	105
Gäteborgs stad	2 428	1 358	1 070	1 288	1 015	34	29	22	14	14	12	38	—	127
Göteborg, o. Bohus län	3 542	1 830	1 712	1 756	1 657	26	37	31	11	17	7	49	—	182
Älvsborgs »	5 070	2 641	2 429	2 507	2 327	69	54	31	23	34	25	68	1	159
Skaraborgs »	4 437	2 311	2 126	2 185	2 042	61	35	38	29	27	20	51	1	177
Värmlands »	4 698	2 420	2 273	2 282	2 163	78	51	35	32	25	27	65	2	170
Örebro »	3 857	2 010	1 847	1 908	1 766	56	51	34	13	12	17	54	3	158
Västmanlands »	3 322	1 699	1 623	1 576	1 548	65	54	31	12	27	9	42	1	128
Kopparbergs »	4 923	2 564	2 359	2 423	2 239	69	75	45	21	27	24	65	1	199
Gävleborgs »	4 402	2 250	2 152	2 130	2 058	63	54	33	20	24	20	53	1	218
Västernorrlands »	5 099	2 611	2 488	2 453	2 338	102	98	55	52	1	—	66	2	192
Jämtlands »	2 847	1 485	1 362	1 378	1 283	55	58	29	11	23	10	45	—	107
Västerbottens »	3 987	2 113	1 874	2 017	1 806	54	48	20	7	22	13	39	—	139
Norrbottnens »	3 582	1 900	1 682	1 791	1 591	57	50	30	17	22	24	47	1	146
	96 500	50 215	46 285	47 581	44 147	1 381	1 279	750	453	503	406	1 300	20	4 151

Tab. L. Vid sjukgymnastiska institut år 1919 behandlade patienter.

Stad	Institutets namn	Antal patienter	Därav fri-patienter
Stockholm	Kungl. Gymnastiska centralinstitutet	971	904
»	Gymnastiskt-ortopediska institutet	396	77
»	Dr. G. Zanders Mediko-mekaniska institut (1/10 1917— ¹⁵ a 1918)	320	—
»	Med. Lic. J. Arvedssons sjukgymnastiska institut	780	—
»	Gymnastikavd. v. Dr. P. Haglunds gymn.-ortoped.-kirurg. privatklinik ¹	248	—
»	A. Kjellbergs sjukgymnastiska institut	1 353	1 353
»	Th. Lindfors sjukgymnastiska institut	307	7
»	Dr. C. A. Öbergs sjukgymnastiska institut	132	3
Malmö	Malmö Zanderinstitut (1 juli—31 dec.)	1 031	—
Lund	Sydsvenska gymnastikinstitutet	392	271
»	Hilda Lysanders sjukgymnastiska institut
Hälsingborg	Löfvings sjukgymnastiska institut	120	4
»	Svedenbergs gymnastikinstitut
Göteborg	Zanderska gymnastikinstitutet (¹⁵ a 1918— ³¹ a 1919)	121	—
»	Binnie Larsons sjukgymnastiska poliklinik
»	Göteborgs gymnastiska institut
Borås	Gunhild Svenssons sjukgymnastiska institut
Örebro	Örebro sjukgymnastiska institut (¹ a— ¹⁰ a samt 1/9— ³¹ a/12)
Gävle	Gävle mediko-mekaniska sjukgymnastiska institut	67	4

¹ Här avses endast gymnastikavdelningen.

4. Sjukvården vid civila sjukvårdsinrättningar.

A. Nya läkarbefattningar med tjänstårsberäkning.

Förutom sådana läkarbefattningar vid sjukvårdsinrättningar, vilka på grund av allmän förordning medföra rätt till tjänstår i likhet med civila läkare i statens tjänst, har Kungl. Maj:t under året beviljat sådan rätt för en överläkare vid Sabbatsbergs sjukhus röntgenavdelning.

B. Sjukvårdsbyggnader.

a. Lasarett.

Referent: Medicinalrådet Sederholm.

α. Inspektioner.

Under år 1919 hava inspektioner verkstälts vid

Läns- och stadslasarettet i Hälsingborg

Lasarettet i Landskrona

» i Vänersborg

» i Borås.

β. Nybyggnader och utvidgningar.

Under året avslutade ny- och ombyggnader:

Mariestads lasarett (om- och tillbyggnad),
Sundsvalls » (om- och tillbyggnad).

Ur berättelserna må anföras:

Mariestads lasarett.

På grund av den ständiga överbeläggningen har en utvidgning av utrymmet vidtagits dels genom tillbyggnad av två större dagrum med intill dessa liggande toaletterum, dels genom inredande av de förut befintliga 3 »därcellerna» till sjukrum för 6 sjuka.

(Froste.)

Sundsvalls lasarett.

I samband med förslaget om lasarettens uppdelning i skilda kirurgiska och medicinska avdelningar, som antogs av Västernorrlands läns landsting år 1917, hade lasarettensdirektionen föreslagit en del ny-, till- och ombyggnader, som betingades av uppdelningen, och landstinget anslag samma år till dessa byggnadsarbeten ävensom till nytt staket kring lasarettensområdet 115 000 kronor.

Förslaget innefattade uppförande av en särskild byggnad inrymmande familjebostad för 1:e underläkaren samt för portvakt, inredande av en ny vårdavdelning på 38 platser i stora lasarettbyggnadens bottenvåning, anordnande av förrådsrum i samma byggnads källarvåning samt en del förändringar inom den flygel, som inrymmer operations-salar, mottagningslokaler m. m. ävensom beredande av ökat bostadsutrymme för personal genom tillbyggnad av 4 sköterskerum, samt anordnande av bättre transporterled från köket till vårdavdelningarna.

Den nya byggnad, som inrymmer familjebostad för 1:e underläkaren samt för portvakten, är belägen på östra sidan om uppfartsvägen till lasarettet strax innanför den ännu ej till avsedd bredd utlagda Norrmalmgatan, som på södra sidan utgör gräns för det av lasarettet disponerade området. Byggnaden är uppförd i en våning samt vindsvåning med frontespisrum åt öster och väster och gavelrum åt norr och söder samt med rymliga källarutrymmen under hela huset. Den är byggd av trä, 2 tums plank i 2 lager det yttre stående det inre liggande, är utvändigt putsad. Ett par rum i underläkarens lägenhet äro även invändigt putsade, övriga rum invändigt panelade med $\frac{3}{4}$ tums bräder samt på denna panel papp och tapeter. Yttertaket är täckt med 2 kupigt taktegel. Grundmurarna äro av betong med sockel av släthuggen granit på söda sidan (åt gatan) på övriga sidor betongsockel med cementputsning. Över källarvåningen äro slagna betongvalv på järnbalkar.

Byggnaden inrymmer i bottenvåningen portvaktens lägenhet belägen åt väster mot uppfartsvägen och bestående av 2 rum, kök, vaktrum, tambur och w. c. samt av underläkarens lägenhet kök, serveringsrum, matsal, hall, tambur och w. c. I vindsvåningen har underläkaren 3 rum, jungfrukammare, badrum och w. c. samt rymliga garderober. Förbindelsen mellan våningarna inom underläkarens lägenhet förmedlas av en trappa från hallen och en liten servistrappa från köket. I källarvåningen, dit en trappa leder ned från den för båda lägenheterna gemensamma köksförstugan, finns tvättstuga med kokgröta och sköljbassäng, 2 matkällare, kolrum, pannrum, ett verkstadsrum och ett stort reservrum.

Huset är försett med värmeledning (självcirkulerande varmvatten). I underläkarens lägenhet finns en cistern för varmt vatten placerad vid köksspis. Vattnet i cisternen värms dels från värmeledningen, dels genom rökgaser från köksspis och dessutom är den försedd med särskild eldstad. Från cisternen gå ledningar för varmt vatten till diskbänken i köket, till badrummet, till ett litet toaletterum intill sängkammaren samt till en slasktratt i övre våningen där servistrappan kommer upp.

På husets västra sida finns en liten loggia, genom vilken gångtrafiken in på lasarettsområdet äger rum. Denna passage avstänges med en järngrind med elektriskt lås, som öppnas från vaktrummet. Med loggian är den ena grindstolpen för körgrindarna, som avstänga uppfartsvägen, sammanbyggd och dessa grindar, som även äro av järn öppnas från vaktrummet medelst hävstångsmekanism, som genom en cementrumma under körvägen ledes över till den bortre grinden. Från loggian innanför järngrinden finns ingång till portvaktslägenheten, och till underläkarens våning ligger ingången på östra sidan av huset. Den gemensamma ingången till båda köken är på husets norra gavel.

De om- och tillbyggnadsarbeten, som utförts inom lasarettbyggnaden äro följande. I källarvåningen, där förut endast korridoren var försedd med cementgolv och avputsade väggar, har inretts förrådsrum och apotek m. m. delvis till ersättning för motsvarande lokaler förut inrymda i östra delen av bottenvåningen. För detta ändamål har i dessa rum inlagts stålslipade cementgolv direkt på marken. Å väggar och tak har den förut oputsade betongen putsats med kalkbruk och kalkfärgats i vitt, ett par nya fönsteröppningar ha upptagits i sockeln och en del muröppningar murats till med tegelmur. Härigenom har erhållits ett stort förrådsrum för linne, kläder, sängkläder, porslin, glas m. m. och hit har flyttats ned de hyllor och den inredning som förut fanns i förrådet i bottenvåningen. På andra sidan värmekammaren erhöles ett stort förrådsrum för såptunnor, sängar, trädgårdsmöbler och andra mera skrymmande föremål. Vidare finns i källaren apotek och arkivrum samt på andra sidan detta sistnämnda ett förrådsrum för förbandsartiklar (bomullsbalar etc.). I apoteket finns ett tvättställ av porslin och en porslinsvask, båda med kallt och varmt vatten, och hit har för övrigt flyttats inredningen från gamla apoteket. I arkivrummet har uppsatts nödiga hyllor och här förvaras äldre årgångar av räkenskaper och journaler, som ej behöva vara så lätt tillgängliga.

Tvårs över källarekorridoren har i husets mitt på andra sidan hissen uppsatts ett glasparti avstängande den nu inredda delen av källaren från den bortre ännu ej inredda.

Lokalerna i källaren äro fullt torra och hållas lämpligt uppvärmda genom de isolerade ångrör, som här äro framdragna för värmeledning och för ånga till kokning.

I bottenvåningen har av vaktmästarens lägenhet, förrådsrummen, syrummet och direktionsrummet genom borttagande av en del väggar, upptagande av nya fönster och ändring av dörröppningar erhållits en vårdavdelning med 2 salar å vardera 16 platser, en sal för 6 platser samt dag och vaktrum. Redan när huset byggdes hade här lagts järnbalkar av samma storlek och bärighet som över motsvarande salar 1 och 2 tr. upp samt slagits valv över blivande fönsteröppningar varför väggarna utan att några stöd behöfve anbringas kunde plockas bort och fönsteröppningarna upptagas. Av bilokaler till den nya avdelningen funnos klosettrum med 3 vattenklosetter samt sköljrum redan inredda, och tekök, förråd, tvättrum för patienter etc. anordnades och inreddes i motsvarande lokaler och på samma sätt som i båda våningarna 1 och 2 tr. upp. Under dagrummen i dessa våningar anordnas här ett vaktrum avsett för avdelningens vardpersonal. Avdelningssköterskan har nämligen ej bostad inom avdelningen, varför ett vaktrum erfordrades.

Det glasparti, som förut skiljde bottenvåningens korridor från vestibulen, flyttades närmare denna så att ingången till det nyssnämnda vaktrummet kom innanför detta och det glasparti, som förut avstängde trappan från vestibulen, flyttades till andra sidan av denna, skiljande entrén från vestibulen. I dessa glaspartier ävensom i det som skiljer entrén från gången till ekonomihuset är glaset mattslipat och de äro försedda med balansdörrar.

Från entrén leder en ny trappa avstängd från denna medelst balansglasdörrar direkt upp till mottagningslokalerna 1 tr. upp. Denna trappa inkräktar visserligen något på utrymmet i bottenvåningens väntrum och intagnings- och undersökningsrum, men da dessa endast äro avsedda för sådana patienter, som komma till lasarettet i sängar och bärar, blir utrymmet här ändock tillräckligt, och man vinner den fördelen

att mottagningslokalerna bli bättre avskräddade från vårdavdelningarna. De besökande till dessa få numera sin entré genom porten på husets mitt och fördelas därifrån åt ömse sidor till de avdelningar de skola besöka.

I våningen 1 tr. upp i den åt norr utskjutande flygeln inrymmande mottagningslokaler m. m. ha gjorts en del förändringar för beredande av mottagningsrum och arbetsrum för de båda överläkarna m. m. För detta ändamål har väntrummet flyttats genom uppförande av en vägg något norr om det gamla väntrummet mitt, det på detta sätt erhållna rummet, av vilket en del avdelats till kassavalv, har blivit syssломannens expeditionsrum. Den vägg, som förut begränsade väntrummet åt norr, har flyttats till mitten av det rum, som förut var underläkarnas expeditionsrum. I det på detta sätt erhållna nya väntrummet mynnar den nya trappan från entrén och från detsamma föra två stora nypuptagna muröppningar utan dörrar ut till den 4 meter breda korridoren, som även får tjänstgöra såsom väntrum.

Intill väntrummet med direkt ingång från detta ligger kirurgiska överläkarens mottagningsrum, och till detta rum hör ett mörkrum samt undersökningsrum. Från undersökningsrummet kommer man sedan in i kirurgens omläggningrum, som erhållits av gamla steriliseringsrummet genom flyttning av det glasparti, som skilde rummet från korridoren. Operationssalen, som var onödigt stor, har avdelats med en vägg av scagiolplattor och ett fönster tagits upp på norra väggen, varigenom erhållits ett nytt steriliseringsrum dit apparaterna överflyttats. Genom uppsättande av ett glasparti i norra delen av korridoren har erhållits ett ljus och bra operations- och omläggningrum avsett för underläkarnas omläggningar. I detta rum har förutvarande cementgolv med korkmatta utbytts mot golv av metlacherplattor, och ett tvättställ med kallt och varmt vatten av samma slag som i operationsavdelningarna samt en porslinsvask har här uppsatts.

Stora laboratorierummet är oförändrat utom att här anordnats ett större dragskåp i hörnet mot korridoren och det mindre laboratoriet. Detta har blivit de kirurgiska underläkarnas expeditionsrum, med mörkrum i f. d. slaskrummet. Det förra biblioteket är nu tillika expeditionsrum för medicinska underläkaren och intill detta ligger medicinska överläkarens undersökningsrum. Från detta senare har upptagits en ny dörr till det rum som förut var syssломannens expeditionsrum och här är nu medicinska överläkarens mottagningsrum med mörkrum. Till detta mottagningsrum är ingång från korridoren—väntrummet.

Det glasparti, som förut uppdelade korridoren, är flyttat söderut, så att ingången från korridoren, till kirurgens mottagningsrum och medicinarens undersökningsrum kommit innanför detta, och således hava kommunikation till den på detta sätt avskilda inre delen av korridoren, vilken får tjänstgöra som väntrum för patienter, som återkomma för behandling eller omläggning, samt sådana som få komma på extra tider.

Omedelbart innanför glaspartiet har anordnats en spiraltrappa av trä ledande ned till bottenvåningen och upp till röntgen- och operationsavdelningarna 2 tr. upp för att för läkare och personal bereda bättre och lättare kommunikation mellan arbetslokaler i de olika våningarna och för att få passage ut från mottagningslokalerna utan att behöva passera väntrummet.

Stora husets båda ändpartier ovanför dagrummen i våningen 2 tr. upp ha murats upp i jämnhöjd med huset i övrigt och härigenom har 3 tr. upp erhållits 4 sköteriske rum med var sin lilla tambur och garderob.

För att på lämpligare sätt ordna mattransporterna från köket till vårdavdelningarna har byggts en hiss för matvagnarna från korridoren utanför stora köket till källarkorridoren, och genom denna föras vagnarna sedan fram till hissen i stora sjukhusbyggnadens mitt och upp till de skilda våningarna. Förut transporterades maten från köket till avdelningarna i bottenvåningens korridor fram till nyssnämnda hiss, men sedan nu vårdavdelning inretts även i östra delen av bottenvåningen kunde ej denna avdelnings korridor behållas såsom transportväg till de övriga avdelningarna. Med förutvarande anordning måste mattransporterna passera entrén, vilket ej var så synnerligen lämp-

ligt, och under matvagnarnas passage genom den korta förbindelsekorridoren till ekonomihuset, vars avstängande dörrar då hakades upp, trängde matos från köket in i lasarettet, en ytterligare olägenhet, som genom den nya transportvägen blivit avhjälpt.

Inom ekonomihuset har för hushållerskan inretts en ny bostad å 2 rum vartill tagits i anspråk en del reservutrymme i ett förrådsrum 1 tr. upp. Det rum hon förut disponerade har blivit syrum i stället för det gamla syrummet, som ingår i den nya vårdavdelningen. Sköterskors och elevs matsal har utvidgats genom borttagande av väggen mellan deras förutvarande matsal och den lägre kvinnliga personalens. För denna har anordnats en ny matsal genom att taga i anspråk disponibelt utrymme från tvättförrådet och här har även anordnats ett litet särskilt matrum för äldre och drängar.

Kring hela lasarettområdet har uppförts nytt staket av trä 1.80 meter högt.

Utrymmet inom lasarettet disponeras numera på följande sätt. Medicinska avdelningen har våningen 1 tr. upp i stora sjukhusbyggnaden med 2 vårdavdelningar (1 för män och 1 för kvinnor) med 38 platser vardera, därav på vardera avdelningen 4 enskilda platser samt den s. k. Berghemsbyggnaden med 28 platser. Summa 104. Kirurgiska avdelningen har våningen 2 tr. upp med 2 avdelningar (1 för män och 1 för kvinnor) å 38 platser vardera samt bottenvåningen med en mansavdelning å 38 platser och en kvinnoavdelning med 17 platser, »enskilda» avdelningen 3 tr. upp med 12 platser, samt den provisoriska barnbördsavdelningen med 8 platser som är under inredning. Summa platser å kirurgiska avdelningen 151 och å hela lasarettet 255.

Om- och tillbyggnadsarbetena påbörjades i juli 1919 och voro först i mars 1920 så avslutade att de nya lokalerna kunde tagas i bruk. De hade således tagit rätt lång tid i anspråk, men genom att tagas i långsamt tempo hade de kunnat genomföras utan att alltför mycket störa arbetet och driften inom lasarettet.

För en kostnad av 201 771.22 kr. har vunnits 38 nya vårdplatser samt en betydlig ökning och förbättring av bostadslägenheterna för sjukhusets personal ävensom goda arbetslokaler för den ökade läkarpersonalen m. m. varför utgiften under nu rådande prisförhållanden icke kan anses stor, om hänsyn toges till vad man för den samma vunnit. Fördelar man hela kostnaden på antalet vunna sjuksängar kommer man till en kostnad av 5 310 kr. pr säng, vilket måste anses synnerligen billigt då man nu vid nybyggnad av sjukhus får räkna med omkr. 20 000 kr. pr säng. Skulle man vid beräkningen av kostnaden för vunna vårdplatser endast taga hänsyn till ombyggnads-kostnaderna 104 115.73 kr kommer man till en kostnad pr säng av endast 2 740 kr.

(Rödén.)

b. Sjukstugor.

Referent: Medicinalrådet Sederholm.

Inga större omändringar eller reparationer hava under året utförts.

c. Epidemisjukhus.

Referent: Medicinalrådet Bissmark.

Under år 1919 hava i varje län å ett hertal ställen provisoriska epidemilokaler måst iordningställas och tagas i bruk dels på grund av influensan dels på grund av det ökade antalet inträffade differi- och nervfeberfall. I en del fall har härvid säng- och annan utrustning tillhandahållits av Röda korset.

Uti tjänsteläkarnas årsberättelser framhållles ganska allmänt svårigheten att erhålla skolade epidemisjuksköterskor, och bristen därpå har menligt inverkat på de epidemiska sjukdomsfallens isolering och vård.

Beträffande inrättandet av epidemisjukhus torde följande förändringar för tjäna omnämnas.

Stockholms stad. Hälsovårdsnämnden har hos stadsfullmäktige anhållit om upplåtande av lämplig tomt för uppförandet av ett nytt epidemisjukhus.

Stockholms län. Uppförandet av nya epidemisjukhus har påbörjats i Norrtälje och Södertälje; årets landsting uppdrog åt epideminämnden att låta uppföra epidemisjukhus i Vaxholm och Östhammar, att inköpa Färingsö (Svartsjö) epidemisjukstuga samt att låta utarbeta ritningar till ett epidemisjukhus för c:a 80 patienter avsett att förläggas invid Sundbyberg.

Uppsala län. Uppförandet av den 1917 beslutade nya paviljongen vid epidemisjukhuset i Uppsala tog sin början i juni.

Gottlands län. Landstinget har anslagit medel för anskaffandet av ritningar till epidemisjukhus i Visby och 2 epidemisjukstugor i Slite och Hemse med ett sammanlagt antal sängar av 100.

Göteborgs stad. En nyuppförd paviljong vid epidemisjukhuset har tagits i bruk. Den är avsedd för sjukdomar, som uppträda i ett mindre antal fall och rymmer 36 patienter.

Göteborgs och Bohus län. Landstinget har övertagit Uddevalla epidemisjukhus, och skall detta tillbyggas, så att ytterligare 10 sängar erhållas. Epidemisjukhuset i Härleby är under byggnad, likaså i Lysekil.

Älvsborgs län. Det epidemisjukhus, som skulle uppföras i V. Ed har ej kunnat påbörjas, när tomt därtill ännu ej erhållits. I Trollhättan har inrättats en isoleringsavdelning å farsotssjukhuset. Det nya epidemisjukhuset i Borås öppnades den 1 juni och utgöres av en större paviljong, avsedd för 41 å 54 patienter, en mindre paviljong för 12 å 16 patienter, observationspaviljong, ekonomihus etc.

Kopparbergs län. I Leksands-Noret har epidemisjukstuga inrättats gemensamt för samhället och Leksands socken. Nya permanenta och halvpermanenta epidemisjukstugor ha inrättats i Hedemora, St. Skedvi, Siljansnäs och Garpenbergs socknar samt inom Leksands socken i Romma.

Gävleborgs län. Ärendet angående uppförandet av ett nytt epidemisjukhus vilar hos stadsfullmäktige. Förslag om uppförande av ett nytt epidemisjukhus i Hudiksvall är framlagt. I Arbrå har en epidemisjukstuga uppförts.

Västerbottens län. I Lycksele har gamla fattiggården inretts till epidemisjukstuga för en kostnad av c:a 10 000 kr.

Norrbottens län. I Porjus har en ny epidemisjukstuga uppförts med plats för 16 patienter. Byggandet av en epidemisjukstuga i Överkalix har påbörjats. Förslag till om- och tillbyggnad av epidemisjukhuset i Luleå är framlagt.

d. Tuberkulossjukvårdsanstalter.

Referent: Medicinalrådet Sederholm.

Under år 1919 hava inga nya tuberkulossjukvårdsanstalter tillkommit.

Statsbidrag till byggnadskostnaderna har under året utgått till följande anstalters uppförande:

Östergötlands läns tuberkulossjukhus, Kolmårdssanatoriet . .	124 000 kr.
Norrköpings stads	» . . 58 000 »
Göteborgs o. Bohus läns	» Svenshögen (tillbyggnad) 36 450 »
Kustsanatoriet vid Apelviken (nybyggnad)	80 000 »

Angående de under år 1918 nytillkomna tuberkulossjukhusen, nämligen Skaraborgs läns (Stora Ekebergs sanatorium) och Östergötlands läns (Kolmårdssanatoriet) meddelas följande:

Östergötlands läns tuberkulossjukhus, Kolmårdssanatoriet.

Tuberkulossjukhuset (»Kolmårdssanatoriet», adress Krokek) är beläget i Krokeks socken på Kolmårdens södra sluttning c:a 3 km. i västlig riktning från Krokeks järnvägsstation, 68 meter över Bråvikens yta.

Läget är mot norr tämligen väl skyddat av bergshöjder och barrskog i nordvästlig riktning mindre väl skyddat på grund av en sänka i terrängen, likaså i sydvästlig riktning mot Bråviken. Mot söder och sydväst öppnar sig en synnerligen ståtlig utsikt över Kolmårdens starkt kuperade skogstrakter och över Bråviken mot Vikbolandet.

Sjukhusets huvudbyggnad är uppförd i T-form. Den del av byggnaden, som innesluter sjuksalarna ligger i östlig — västlig riktning med fasaden (120 meter lång) rakt mot söder. Den mot norr vettande delen av byggnaden inrymmer huvudsakligen ekonomilokaler.

Byggnaden är uppförd av tegel, till störta delen direkt på berggrund; sockeln av granit erhållen på byggnadsplatsen, mellan våningarna s. k. Svea-bjälklag (järnarmerad betong). Utvändigt kalkputs i gulvit färg. Taket är täckt med bräder, tjärpapp och enkupigt taktegel.

Sjukhusavdelningen är uppförd i tre våningar jämte källare och vindsvåning; ekonomiavdelningen i två våningar jämte källare och vindsvåning, varjämte maskinrum och badavdelning äro utbyggda intill ekonomiavdelningen i en våning.

Sjukhusavdelningen inrymmer

i källarvåningen: laboratorium, 2 arbetssalar, desinfektionsugn, rum för sputumdesinfektion, 3 förrådsrum samt ett rum för elektriska apparater;

i bottenvåningen samt våningen 1 tr. och 2 tr. upp: 2 sjukavdelningar i varje våning, vardera bestående av

4 rum för 6 patienter	24
1 » » 4 »	4
1 » » 2 »	2
1 » » 1 » (isoleringsrum)	1
	<hr/>
	31 platser

Samtliga sjukrum vetta mot söder utom isoleringsrummet, som vetter mot norr. Till varje avdelning hör därjämte: 1 bostadsrum för sköterska, rum för hallkläder och avdelningsförråd samt i mitten av varje sjukhusvåning ett för de båda sjukavdelningarna gemensamt större dagrum, alla belägna mot söder, samt sköljrum, 3 w. c., toaletterum, rum för orent linne och tekök, samtliga dessa mot norr; av dessa mot norr belägna rum äro teköken belägna i den del av sjukhusavdelningarna som ligger närmast byggnadens mittparti, alla de övriga nära avdelningarnas andra mot gavlarna av byggnaden vettande del. Till varje avdelning hör därjämte en piskbalkong, belägen intill korridoren. Inom sjukhuset finnas sålunda 6 fullkomligt likformiga sjukavdelningar, vardera med plats för 31 patienter, eller tillhoppa 186 patienter;

i vindsvåningen: 9 personalrum mot söder, 8 förrådsrum mot norr, 2 w. c. och 2 vindar.

Ligghallar: Vid vardera ändan av sjukhusavdelningen ligghall, uppförd av trä, oljat och fernissat, i tre våningar med plats för 10 patienter i varje våning, dessutom en ligg-hall, likaledes av trä, i anslutning till huvudbyggnadens östra gavel uppförd i tvenne våningar, med plats för 30 patienter i den nedre och 40 patienter i den övre våningen. Sammanlagda antalet ligghallplatser utgör sålunda 130.

Ekonomiavdelningen inrymmer

i källaren: ångpannerum (med 2 tubulär-högtrycksångpannor med 60 kvm. eldyta vardera, varmvattencistern och ångmaskin för tvättens maskineri), 1 verkstadsrum, kol-källare och 2 reservrum, 7 förråds-källare för rotfrukter och andra matvaror samt 1 mottagnings- och vågrum.

Bottenvåningens lokaler ligga på grund av markens lutningsförhållanden i trenne plan.

Lägsta planet 1) Badavdelning: 2 större badrum med 3 kar i varje, 3 avklädnings- och 3 duschrum, 1 varmkammare för förvärmning av ventilationsluften, 1 förrådsrum, 1 badrum för nyintagna med 1 kar, 1 badrum för underläkare, 1 badrum för sköterskor, 1 för betjäning samt 2 w. c. 2) Tvättavdelningen: mottagningsrum för tvätt, tvättrum (6⁹⁰ × 3⁴² m.) med maskiner, torkrum med torkhåstar, mangelrum, strykrum samt rum för lagning av kläder; samt 3) Bostadsrum för eldare.

Andra planet, 0.60 m. högre än föregående plan, inrymmer överläkarens vänt- och mottagningsrum, laboratorium, operationsrum, sterilisationsrum, röntgenavdelning (3 rum), förråd och 2 w. c.

Tredje planet, ytterligare 0.60 m. högre, inrymmer bageri (2 rum), mjölförråd, förrådsrum för bröd, 1 rum för glas- och porslinsförråd.

En trappa upp. Dublett för underläkare med w. c., vänt-, mottagnings- och mörkrum för dito, 2 matsalar för underläkare och sköterskor, stora matsalen (19 × 11³ m.), 2 matrum för manlig och kvinnlig betjäning, kök (11 × 10² m.) med apparater för ångkokning, 2 skafferier, kylrum med sänkbassäng för mjölk, renseri och 2 diskrum samt ett stort serveringsrum (10 × 6 m.) upplyst medelst takljus.

Två trappor upp. Dublett för husmoder (med w. c.), 8 rum för personal, 1 rum för köksföreståndarinna, 1 rum för tvättföreståndarinna.

Vindsvåningen (i ett tornparti på ekonomibyggnaden och sammanhängande medelst en förbindelsegång med sjukhusavdelningens vindsvåning) inrymmer 4 personalrum och 1 w. c. Hissar. 1 personhiss, inre mått 2⁹⁴ × 1⁸⁶ m. (utrymme för sjuksäng), genom hela byggnaden från vinden till källaren, samt 1 mathiss i ekonomiavdelningen från källaren till renseriet (2 vån.).

Golvens beskaffenhet är i

Sjukhusavdelningen: i korridorer, dagrum, sjukrum, tekök, förrådsrum, stålslipade cementgolv, avsedda att täckas med korkmattor, i övriga rum victoriaplattor.

Ekonomiavdelningen: i kök, serveringsrum och diskrum plattor av Kolmårds-marmor, i förråd, laboratorier, toalettrum, w. c., badavdelning victoriaplattor, i operationssalen s. k. dolomentmassa.

Ligghallarnas trägolv äro impregnerade med s. k. Solignum.

Väggarnas beskaffenhet är i kök och tvättavdelning 2 m. hög oljefärgspanel, därovan limfärg, i badavdelningen väggar och tak strukna med Ripolin, i övriga rum äro väggarna på kalkputsen strukna med tvättbar patentfärg (s. k. casinatfärg) i ljusa färger.

Taken äro överallt (utom i badavdelningen) strukna med limfärg.

Ventilation sker huvudsakligen genom fönstren, vilkas övre avdelning kan öppnas inåt (ej ställbar anordning — Simplex n:o 2).

I sjukrummen finnas utsugningskanaler i hjärtmuren, med gallerförsedd mynning med lucka endast vid golvet, i isoleringsrum och tvättrum dessutom mynning även upptill och därjämte s. k. friskluftsventil nära taket.

Uppvärmning sker genom centraluppvärmning med reducerad lågtrycksånga; värmelement överallt placerade under fönstren.

Belysningen är elektrisk inom- och utomhus; energi erhålles från Norrköpings elektricitetsverk och ledes till området i form av starkström (20 000 volt), som där nedtransformeras för kraft (motorer, hissar, mangel m. m.) till 190 volt, för belysning till 110 volt spänning.

Vatten- och avloppsledning. Från sjön Torsjön, belägen 370 meter väster om sjukhuset ledes vattnet medelst hävertledning till ett sandfilterrum; från filterbassängen

pumpas vattnet medelst en elektrisk centrifugalpump (600 minutliter) till en högreservoar (85 kbm.) på en bergshöjd väster om sjukhuset, 104 meter över Bråvikens yta.

Avloppsledningen, 850 meter, går ned till Bråviken, är försedd med besiktningbrunnar, men inga reningsanordningar.

Eldsläckningsanordningar. 5 brandposter utomhus, 3 i varje våning, slangar i varje korridor.

Medelst tryck från högreservoaren når strålen endast till takfoten. Starkare tryck kan erhållas genom en särskild brandpump, driven medels bensin och fotogen.

Vid större vattenbehov kan en direkt ledning från Torsjön inkopplas.

Yttre planering. Ett program för områdets planering samt för anläggning av trädgård har uppgjorts av trädgårdskonsulenten Melin i Linköping.

Övriga byggnader på området utgöres av: överläkARBostad 7 rum, jungfrukammare, kök och hall, bostadshus för syssloman och underläkare, bostadshus för vaktmästare och maskinist, likbod och obduktionslokal, samtliga uppförda av trä samt reveterade ut- och invändigt. (Neander.)

Skaraborgs läns tuberkulossjukhus, Stora Ekebergs sanatorium.

Efter upprepade kommittéutredningar från och med år 1907 hade frågan om anskaffandet av erforderliga vårdanstalter för tuberkolossjuka inom Skaraborgs län avancerat så långt, att landstinget den 16 sept. 1913 kunde besluta uppföra en central tuberkulossjukvårdsanstalt med plats för 180 patienter.

Till byggnadsplats för det blivande sanatoriet hade redan tidigare utsetts hemmanet Stora Ekeberg i Skärvs socken, Valle härad, vilken egendom av landstinget för nämnda ändamål inköpts.

Trakten, där sanatoriet är förlagt, är till övervägande del ett slättland, vars höjd över havet utgör c:a 125 m. På norra och östra sidorna om sanatoriet finnas emellertid några smärre skogklädda åsar. Åt söder är närmaste delen av slätten beklädd med ung tallskog.

Å platsen för själva sanatoriebyggnaden består marken till flera meters djup av omväxlande grus- och sandlager.

Sanatoriet är beläget c:a 6 km. öster om Skara och 2 1/2 km. nordväst om Axvalls järnvägsstation. Huvudsakligen för sanatoriets räkning har anlagts en station, Tubbetorp, 2 km. sydväst om sanatoriet å Lidköping—Skara—Stenstorps järnväg.

Ritningar och kostnadsförslag till sanatoriebyggnaden ha utförts av arkitekten Ernst Stenhammar, Stockholm, och huvudentreprenör har varit trafikchefen M. Moberg, Skara.

Sanatoriebyggnaden är uppförd av tegel på grundmurar av betong. Ytterväggarna äro kalkputsade; sockeln av kalksten. Bjälklagen utgöras av betongvalv mellan järnbalkar och golven äro med några få undantag av stålslipad cement, varpå sedan i flertalet rum lagts linoleummattor. Yttertaket består av tegel på underlag av asfaltpapp och bräder.

Sanatoriets huvudbyggnad, som ligger med sin främre fasad mot söder, är uppförd i tre våningar, vartill såsom en 4:e kommer en rymlig vindsvåning samt i mittpartiet ytterligare en vindsvåning. I vardera av de trenne våningarna finnas två sjukavdelningar och i direkt anslutning till dessa äro de av trä uppförda ligghallarna belägna. Tredje våningens ligghallar och motsvarande partier av de båda undre våningarnas ligga omedelbart framför sanatoriebyggnadens ytterflyglar. De båda undre ligghallarna ha å ömse sidor utbyggt såsom mera fristående flyglar, vilka placerats något snett framåt i förhållande till huvudbyggnaden. Från dennas norra sida utgår centralt en större flygelbyggnad, vars närmaste parti är uppfört i fem våningar och vid vars västra fasad sanatoriets huvudentré är belägen. Fortsättningen av flygelbyggnaden, till största delen innehållande ekonomilokaler, är uppförd i två våningar. Genom huvudentrén kommer man först in uti en tämligen rymlig hall och vid dennas främre (sydliga) del har man å ömse sidor den undre våningens båda sjukavdelningar. Mellan dessa

och alltså mitt emot hallen ligger det för bägge sjukavdelningarna gemensamma dagrummet. Samtliga sjukavdelningar äro fullkomligt lika anordnade. Utmed norra sidan löper i avdelningens hela längd en tämligen bred korridor, vid vars inre vägg patienternas klädskap placeras. På södra sidan har man, från dagrummet räknat, först sköterskans rum, därpå ett sjukrum för två patienter, ett för fyra samt vidare fyra salar, vardera för sex patienter. Sedan följer ett tämligen stort kapprum, vilket tillika utgör förvaringsrum för patienternas ligghallsfiltar etc. Från kapprummet är direkt utgång till ligghallen. Intill kapprummet ligger vidare sköterskans förråd samt längst bort vid ändan av korridoren avdelningens isoleringsrum.

På norra sidan och mitt emot isoleringsrummet finns ett rum för tvenne sköterskebiträden. Hitom det sistnämnda följa sedan ett sköljrum och en städskrubb jämte w. c. Härintill och mitt emot dörrarna till kapprum och ligghall befinner sig utgången till den genom alla våningarna gående utbyggnaden, som innesluter sidotrapporna. På hitre sidan om nyssnämnda utgång ligger först ett rum för hopsamling av tvättkläderna, vidare ett toaletterum med 6 tvättställ samt en större porslinsvask för patienternas munhygien. Härpå följer ett rum innehållande 3 st. vattenklosetter. Längst fram i korridoren och alltså mitt emot ingången till dagrummet ligger avdelningens tekök, försett med varmskåp, en större ångkokapparat av koppar samt kopparbeklätt diskbord. Teköket är beläget i den förutnämnda mittflygelns mest centrala parti.

På vänstra sidan om huvudingången till sanatoriet ligger överläkarens mottagningsavdelning med väntrum, konsultationsrum samt mellan dessa ett mörkrum för halsundersökningar etc. Innanför mottagningsrummet ligger ett stort undersöknings- och operationsrum samt vidare laboratorium, apoteksförråd och röntgenavdelning.

Till höger om huvudentrén ligger sysslomansexpeditionen och mitt emot denna på andra sidan om hallen har man underläkarens expeditions- och undersökningsrum.

Vid hallens östra sida och mitt emot stora ingången är hissen placerad. Till höger om denna börjar den genom samtliga våningarna gående huvudtrappan. På hissens vänstra sida finns en passage, som leder till den ett par trappsteg under hallens nivå liggande badavdelningen. Denna är utbyggd terrassformigt från mittflygelns östra sida. Från den utmed badavdelningens förlöpande korridorens norra ända kommer man till den i samma nivå som badet liggande tvättavdelningen, vilken är synnerligen rymlig och intager den längst i norr belägna delen av ekonomiflygelns.

Mittflygelns 2:a våning innehåller i sin främre (södra) del direktionsrum, dublett för underläkare samt matsal för underläkare och sköterskor. Samma vånings mittparti upptages av den stora matsalen för patienterna. Denna sal får dessutom tjänstgöra som samlingslokal vid gudstjänster, föreläsningar etc. Den borte eller norra ändan innehåller den synnerligen rymliga köksavdelningen. Över denna ligger en vindsvåning med bostadsrum för ekonomibetjäning. I ekonomiflygelns nordöstra del är bageriet beläget. Vid samma sida finnes en terrassformig utbyggnad, i vilken maskinavdelningen är inrymd.

Sanatoriets matkällare är helt nedgrävd i marken strax utanför ekonomiflygelns norra ända. Taket, som ligger i markens plan, utgöres av en asfaltblandad massa.

I mittflygelns 3:dje våning ligger husmoderns dublett samt tvenne gåstrum. Dess 4:e våning upptages av personalrum. Den i samma nivå liggande vindsvåningen till sanatoriets huvudbyggnad innesluter en del större förrådsrum, en arbetssal för patienterna, telefoncentral samt tvenne sjukrum för personalen.

I mittflygelns 5:e våning finnas tvenne arbetsalor för patienterna, två personalrum samt en rätt stor vind.

Den för belysningen och motordriften behövliga elektriska energien erhåller sanatoriet från Trollhätte kraftverk.

Uppvärmningen sker medelst lågtrycksånga, vilken erhålles genom reduktion av den från sanatoriets trenne högtrycksångpannor levererade ångan. De i sjuksalarna och övriga lokaler befintliga värmeelement utgöres av släta gjutjärnsradiatorer.

Ventilationen av sjuksalarna sker huvudsakligen genom fönsterna; i övriga lokaler dessutom genom i ytterväggarna anbragta klaffventiler.

Sanatoriet erhåller sitt vatten från en grävd, cementerad brunn belägen c:a 100 meter söder om och mitt framför huvudfasaden. För vattnets uppförande finns ett medelst elektrisk kraft drivet pumpverk, installerat i den förutnämnda maskinavdelningen. Dessutom finnes ett reservmaskineri, uppsatt i en över brunnen byggd kiosk. I och för erhållande av lämpligt tryck i vattenledningen vid intermittent pumpning och utan någon vattentornsanläggning ha uti vattenledningen inkopplats tvenne tryckeisterner eller s. k. hyöroforer, vardera rymmande 3 m³.

Reningsverket för spillvattnet har förlagts sydväst om sanatoriet och utgöres av slamavskiljare, konstruerad som rötkammare, samt oxidationsfilter. Slamavskiljaren har på grund av markens ogynnsamma lutningsförhållanden tyvärr måst placeras på blott 80 m. avstånd från sanatoriet. Oxidationsfiltret har förlagts c:a 350 m. längre bort och ligger öppet ute å fältet. Från filtret avledes det renade spillvattnet till ett dike, som mynnar i Skarabäcken.

Strax nordost om sanatoriet ligger det av tegel uppförda lik- och obduktionshuset.

På norra sidan ha uppförts en del smärre ekonomibyggnader såsom vedskjul, piskskjul, isbod och verkstadshus.

Av personalbyggnaderna är läkarbostaden, en tvåvånings tegelbyggnad, nyuppförd. I den till henz. met. hörande gamla manbyggnaden ha inretts bostadsvåningar för syssloman, vaktmästare och 1:e Eldare. I en nyuppförd träbyggnad har bostad beretts åt maskinisten, Eldare och ett par drängar.

De för lantbrukets behov erforderliga personal- och ekonomibyggnaderna ha förlagts 400 m. sydväst om sanatoriet. Rätt stora park- och trädgårdsanläggningar ha utförts.

Byggnads- och anläggningskostnaderna ha intill den 31 dec. 1918 uppgått till:

för sanatoriet	kr. 1 221 271·34	för personalbostäder	kr. 122 146·42
» smärre ekonomibyggnader	» 11 398·95	inventarier	» 138 208·96

Enligt uppgjorda kontrakt skulle sanatoriet ha varit fullt färdigt i juli 1916. På grund av diverse leveransförseningar till följd av kristiden, ävensom på grund av strejker kunde emellertid byggnadsarbetet ej fortskrida enligt beräkning. Först den 3 januari 1918 var anstalten så pass färdig, att patienter kunde börja mottagas.

Den 7 januari 1918 blev sanatoriet avsynat av medicinalrådet E. Sederholm och genom av Kungl. Medicinalstyrelsen den 20 i samma månad utfärdade bevis godkänt som tuberkulossjukvårdsanstalt med ett sängantal av 186. (Tengström.)

e. Barnsjukhus.

Referent: Medicinalrådet Sederholm.

Under året har fullbordats tillbyggnad av Kustsanatoriet Apelviken. Ur berättelsen från detta sanatorium må anföras:

Under slutet av år 1916 gjordes av sanatoriets läkare till styrelsen framställning om utförandet av vissa nybyggnadsföretag, nämligen en observationspaviljong, en isoleringspaviljong samt läkar- och vaktmästarbostäder. Styrelsen, som fann de av sanatoriets läkare framförda skälen, vilka framgå av 1917 års årsberättelse, för uppförandet av nybyggnaderna beaktansvärda, beslöt att uppföra dessa för en kostnad av 119 000 kr., av vilka 80 000 kr. begärdes i form av statsmedel och vilka också beviljades. De nya byggnaderna påbörjades 1918 och ha de under året färdigbyggts och genom Medicinalstyrelsens försorg avsynats och godkänts av medicinalrådet Sederholm den 15/9 1920.

Observationsbyggnaden, som togs i bruk den 1/9, är belägen på omkring 150 meters avstånd sydväst från de övriga sanatoriebyggnaderna. Den är byggd av rextegel under tegeltak och uppförd i två våningar. I bottenvåningen inrymmes väntrum, läkar-

expedition, ord. sköterskans rum, badrum, klosett, linneförråd, tekök samt tre patientsalar om resp. 2 à 7 och 1 à 3 sängar. I övre våningen finnes rum för betjäning, klosett och linneförråd samt fyra patientsalar om resp. 1 à 10 och 3 à 3 sängar. Sammanlagt finnas således plats i observationsbyggnaden för 36 patienter.

Isoleringspaviljongen, som är uppförd i samma stil som den gamla och av trä under papptak, ligger intill denna. Här inrymmes rum för sköterska, kök, badrum samt tre rum med vardera plats för fyra patienter.

Läkarbostaden, som ligger strax söder om observationspaviljongen är uppförd i villastil av rextegel under tegeltak. Den innehåller på nedre botten, entré, tambur, hall, matrum, herrum, kök och serveringsrum. I övre våningen finnes trenne sovrum jämte jungfrukammare, badrum och klosett.

Vaktmästarbostaden ligger strax öster om sanatoriebyggnaderna och är uppförd av rextegel under papptak. Här finnes på nedre botten familjebostad om 2 rum och kök för förste maskinisten. Vidare finnes här också ett rum vilket är taget i anspråk för 3 sjuksköterskeelever. Å andra våningen finnas trenne rum, av vilka de två användas såsom sköterskerum för vardera 2 undersköterskor. Det andra användes såsom nattvaksrum, i vilket nattvakten om dagarna får sova ut efter nattens vaka.

(Almer.)

f. Konvalescenthem.

Referent: Medicinalrådet Sederholm.

Härom intet att anföra.

g. Vanförestalter.

Referent: Medicinalrådet Sederholm.

Härom intet att anföra.

C. Omsättningen å de civila sjukhusen m. m.

Styrelsens statistiker, R. W. Moosberg.

En översikt över omsättningen å de civila sjukhusen år 1919 meddelas i **Tab. M.** Av tabellen framgår att totala antalet civila sjukvårdsanstalter, från vilka uppgifter ingått, uppgick till 544 med 31 298 vårdplatser. Det dagliga antalet å dessa anstalter vårdade uppgick till 24 971. Av dessa anstalter intaga lasaretten (i egentl. bemärkelse) det viktigaste rummet. De förfoga över ett platsantal av över 11 800 och var dag erhöles i medeltal 10 750 sjuka därstädes vård. Å tuberkulosjukhusen vårdades i medeltal pr dag c:a 4 700, å sjukstugor över 900, å epidemisjukhus över 2 700, å försörjningsanstalternas sjukhus c:a 3 300, samt å sjukhem för obotligt sjuka nära 900. Huvudparten av dessa anstalter ägas av stat, landsting eller kommun, med 28 000 sjukplatser; anstalter tillhöriga stiftelser hade ett platsantal av c:a 2 500, under det att anstalter, som tillhörde bruk eller enskilda personer, räknade något över 800 platser.

Rörande omsättningen i övrigt hänvisas till tabellavdelningen; för vissa anstalter lämnas en del mera speciella uppgifter här nedan.

a. Epidemisjukhus.

I **Tab. 24 a** ingå uppgifterna från epidemisjukhusen tillsammans med uppgifterna från lasarett och sjukstugor. För några av de viktigaste sjukdomarna meddelas här nedan uppgifter för epidemisjukhusen ensamt.

	Under året					Under året			
	intagna		avlidna			intagna		avlidna	
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.
Scarlatina	3 049	3 617	75	63	Febris abdominalis	1 003	956	100	96
Diphtheria	12 742	15 412	318	368	Paratyphus	121	177	14	9
Morbilli	111	134	9	8	Dysenteria	6	6	—	1
Rubeola	76	37	—	—	Poliomyelitis anterior acuta	235	150	24	14
Parotitis epidemica	17	31	—	1	Meningitis cerebrospinalis epid.	24	22	16	13
Pertussis	13	13	1	1	Tetanus	2	—	—	1
Variola	3	4	—	1	Influenta	511	763	97	99
Varicellæ	64	47	—	—	Angina tonsillaris	306	453	1	1

Å epidemisjukhusen hava dessutom vårdats ca 950 observationsfall.

För att bedömma i vad mån epidemisjukhusen användas för sitt ändamål må följande siffror för femårsperioden 1915—19 meddelas:

	Scarlatina	Difteria	Tyfus.	Paratyfus
Sammanlagt antal sjukdomsfall i hela riket	50 137	106 689	11 399	
Å epidemisjukhusen vårdade sjukdomsfall	35 293	77 833	6 577	
De senare på 100 av de förra	70·4	73·0	57·7	

Bland de för nämnda sjukdomar intagna avledo 928 av scharlakansfeber, 2 431 av difteri och 625 av nervfeber med paratyfus eller resp. 2·63, 3·12 och 9·50 % av de intagna. Dödligheten i dessa sjukdomar visar sig på grundval av föreliggande material högre för män än för kvinnor. För de olika könen var dödsprocenten för scharlakansfeber 2·89 och 2·30, för difteri 3·43 och 2·86 samt för nervfeber med paratyfus 10·12 och 8·90. För denna sistnämnda sjukdom blir sålunda *dödlighetskoefficienten* 3 å 4 gånger så stor som för de båda andra.

b. Polikliniker och ljusinstitut.

Å polikliniken för köns- och hudsjukdomar vid sjukhuset S:t Görän i Stockholm hava behandlats följande sjukdomar:

	Män.		Kvinnor.			Män.		Kvinnor.	
Syphilis hereditaria		7		36	Erythema multiforme et nodosum	14		61	
" acquisita	1 197		915		Urticaria	49		157	
därav recens	400		287		Zoster	41		—	
Gonorrhœa	1 457		776		Eczema	646		982	
därav					Psoriasis	102		56	
urethritis gonorrhœica acuta			37		Lupus erythematosus	3		8	
epididymitis gon.	203		—		Ulcus varicosum cruris	19		48	
prostatitis gon.	35		—		Impetigo	321		342	
rheumatismus gon.	—		—		Acne				
Urethritis non gonorrhœica	—		—		Furunculus		239	136	
Phimosis vel paraphimosis	120		—		Prurigo	—		55	
Ulcus molle	396		—		Trichophytia	141		22	
Bubo inguinalis	—		—		Scabies	1 265		1 625	
Rubeola	—		—		Favus	2		281	
Varicellæ	—		—		Lichen simplex chr.		35	25	
Balanit	119		—		Lichen ruber			13	
Herpes genitalis	—		64		Verruce	—		81	
Pruritus	—		46		Andra hudsjukdomar	305		81	
Pityriasis rosea	—		45		Tumores	3		16	

Av de å polikliniken behandlade hava en del intagits å sjukhuset.

Polikliniken har varit besökt av 13 559 personer, därav å manliga avdelningen 7 628 patienter och å kvinnliga 5 931.

Röntgenavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus.

<i>Röntgendiagnostik.</i>		<i>Röntgenterapi.</i>	
Under året undersökta patienter	1 292	Under året nytillkomna patienter	184
» » gjorda undersökningar	3 615 fall	För tumörer	11 fall
Därav för sjukdomar i		» tuberculosus lymphoglandularum	94 »
skelettsystemet	1 544 »	» hidroadenitis	16 »
aspirationsorganen	68 »	» morbus Basedowi	8 »
respirationsorganen	599 »	» eczema chr.	19 »
digestionsorganen	498 »	» acne	4 »
urinorganen	142 »	» ulcus	8 »
näsans bihålör	378 »	» verruca	11 »
tänder	59 »	» övriga sjukdomar	12 »

Ljusbehandlingen vid S:t Görans finsen-röntgen-radiumavdelning.

Behandlade patienter (nyttillkomna)	696	därav med radiumbehandling	707
Antal seancer	13 764	kvartslampbehandling	529
därav med finsenbehandling	10 218	kolsyra	216
röntgenbehandling	2 094		

De för året nya patienterna hava behandlats för

Lupus vulgaris	159	Lichen ruber planus	4
Scrophuloderma	4	Acne vulgaris	45
Tuberculides	9	» rosacea	8
Andra former av tuberculos	12	Eczema	148
Lupus erythematosus	30	Psoriasis	4
Epithelioma	10	Clavus	2
Alopecia areata	25	Verrucæ	21
Trichophytia capillitii	17	Keloid	5
» barbe	67	Pruritus ani et vulvæ	37
Perniosis	3	Angioma	37
Sycosis vulg.	19	Sarcoma	4
Nævus pigmentosus	3	Övriga	11
Lichen simpl. chron.	12		
		Summa	696

c. Barnbördshus.

En redogörelse för å barnbördshusen intagna kvinnor lämnas i **Tab. N**, där även meddelas en fördelning å ålder och civilstånd.

I **Tab. O**. redovisas de å barnbördshusen födda barnen med fördelning i levande födda och dödfödda. I **Tab. P**. lämnas en översikt över de därstädes avlidna barnen.

Fosterlägen hos å barnbördshusen födda barn.

Nack- bjudning	Hjäss- bjudning	Pann- bjudning	Ansikts- bjudning	Sätets- och fotbjudning	Tvär- och snedläge	Obestämt läge	Summa
10 689	218	9	19	493	48	52	11 475

Ann. Endast foster äldre än 28 veckor medtagna. Siffrorna avse läget vid fostrets framfödande. Under tvärläge avses det ursprungliga fosterläget, men ej medräknat i summa fosterlägen.

Tab. M. Översikt av omsättningen å civila sjukvårdsinrättningar under år 1919.

1	2	3	4		6	7	8	9
			Antal anstalter	Vårdplatser				
Sjukhus enligt Tab. 9 ¹	84	12 616	151 673	7 880	4 194 045	5·20	11 490·5	27·7
Lasarett i egentlig bemärkelse ² (Tab. 9)	81	11 829	150 909	7 785	3 923 566	5·16	10 749·5	26·0
Lasarettavdelningar i iuskränkt bemärkelse ² (Tab. 10, avd. A.)	80	9 693	137 345	7 220	3 308 382	5·26	9 064·1	24·1
Lasarettsvd. ⁴ för tuberkulossjuka (Tab. 15)	9	625	1 928	398	181 848	20·70	498·2	94·6
Lasarettsvd. ⁴ för barnsjukdomar (Tab. 23)	2	60	564	55	20 646	9·75	56·6	36·6
Lasarettens barubördsavd. ⁴ (Tab. 23)	4	98	3 465	15	34 259	0·43	93·9	9·9
Lasarettsvd. för sinnessjuka (frånsett speciella upptagningsanstalter ⁵)	22	450	926	51	129 481	5·51	354·7	0·4 år
» för veneriskt sjuka (Tab. 10, avd. C.)	29	863	6 675	39	237 039	0·58	649·4	35·5
Konvalescentavd. v. Sahlgrenska sjukh. (Tab. 23)	1	40	753	7	11 911	0·93	32·6	15·8
Sjukstugor (Tab. 13)	76	1 171	14 501	675	337 353	4·65	924·3	23·3
Lasarett (egentliga) och sjukstugor ²	157	13 000	165 410	8 460	4 260 919	5·11	11 673·8	25·8
Lasarettavdelningar och sjukstugor ⁴	156	10 864	151 846	7 895	3 645 735	5·20	9 988·4	24·0
Epidemisjukhus ⁶ (Tab. 14)	229	6 181	46 574	1 435	989 411	3·08	2 710·7	21·2
därav bekostade av staten, landsting eller kommuner	224	6 091	46 463	1 427	986 621	3·07	2 703·1	21·2
Lasarett (egentliga), sjukstugor och epidemisjukhus ⁷	386	19 181	211 984	9 895	5 250 330	4·67	14 384·5	24·8
» » » » » ⁸	386	18 358	205 279	9 420	5 001 666	4·59	13 703·2	24·4
Samtliga vårdanstalter för tuberkulossjuka ⁹ (Tab. 15)	62	5 185	12 044	1 501	1 705 613	12·46	4 672·9	141·6
jubileumsfondens lungsots-sanatorier »	4	480	1 056	31	166 823	2·94	457·0	158·0
landstings, kommuners, menigheters » (inkl. avd. ¹⁰ vid lasarett)	10 48	4 308	10 028	1 401	1 410 093	13·97	3 863·3	140·6
enskilda ⁹ »	10	397	960	69	128 697	7·19	352·6	134·1
Enskilda sjukhus och sjukhem ⁹ (Tab. 23)	30	639	9 543	300	172 828	3·14	473·5	18·1
Barnsjukhus ^{9, 10} »	10 10	700	5 694	371	226 161	6·52	619·6	39·7
Baruhus ⁹ »	1	89	182	16	9 010	8·79	24·7	49·5
Barnsanatorier »	4	612	1 391	29	198 702	2·08	544·4	142·8
Upptagningsanst. för hastigt insjuknade »	1	18	1 096	9	2 672	0·82	7·3	2·4
Sjukhus vid försörjningsinrättningar ⁹ »	17	3 853	6 960	1 899	1 199 154	27·28	3 285·4	172·2

Sjukhem för obotligt sjuka ⁹	16	903	792	254	312 539	32:07	856:3	1:1 år
Barnbördshus ¹⁰	10 8	467	14 171	83	140 509	0:59	385:0	9:9
Asyl för spetälska	1	34	3	6	8 771	17	24:0	17
Konvalescenthem ¹⁰	10 4	179	2 235	8	45 980	0:36	126:0	20:6
Anstalter för vanföra	3	168	1 223	2	57 393	0 16	157:2	46:9
Samtliga civila sjukvårdsinrättningar för kroppsjukdomar ¹¹	543	31 205	260 613	13 898	9 080 998	5:33	24 879:5	34:8
Upptagningsanstalter för sinnessjuka ¹²	1	93	31	2	33 429	6:45	91:6	3:0 år
Samtliga anstalter (civila) för sjukvård ¹³	544	31 298	260 644	13 900	9 114 427	5:33	24 971:1	35:0
Sjukvårdsanstalter, tillhörande stat, landsting eller kommun ¹⁴	468	27 995	242 475	13 028	8 106 088	5:37	22 208:5	33:4
Sjukvårdsanstalter, tillhörande stiftelser ¹⁵	37	2 480	11 980	658	796 115	5:49	2 181:2	66:5
Sjukvårdsanstalter vid bruk och industriella verk eller tillhörande enskilda personer ¹⁶	39	823	6 189	214	212 224	3:46	581:4	34:2

Ann. Siffror i kol. 9 och i vissa mån även kol. 7 hava beträffande anstalter med ringa omsättning ett mindre värde.

¹ Sjukhuset Eiras två avd. räknade som ett sjukhus. Konv.-avd. och upptagn.-anst. för hastigt insjuknade (egen bokföring) vid Sabbatsbergs sjukhus ej medtagna, men väl konv.-avd. vid Sahlgrenska sjukhuset. I platsantalet ej medräknade inalles 64 sängplatser i evakuationspaviljonger och isoleringsrum vid Sabbatsbergs sjukhus. — ² Se not 1. Sjukhuset vid Långbro och Provisoriska sinnessjukhusen samt Barnsjukhuset S. och M. Sachs minne i Stockholm (se Tab. 23) uteslutna, men däremot ej avd. för barnsjukdomar vid lasarett, lasarettens barnbörds- och thc.-avd. eller konvalescentavd. vid Sahlgrenska sjukhuset. — ³ Serafimerlasts avd.:r för stad och län räknade som ett sjukhus. Här äro utom de enl. not 2 uteslutna ytterligare frändragna barnbördsavd. vid Uppsala, Jönköpings, Lunds och Malmö sjukhus, avd. för barnsjukdomar vid akademiska sjukhuset i Uppsala och Lunds lasarett, vidare tuberkulosavdelningarna vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus, Akademiska sjukhuset i Uppsala, Norrköpings lasarett, Allmänna sjukhuset i Malmö, Lunds lasarett, Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, Umeå och Skellefteå lasarett (se Tab. 15) samt konvalescentavd. vid Sahlgrenska sjukhuset. — ⁴ Anförda i not 3. — ⁵ Sjukhuset vid Långbro, provisor. sinnessjukhusen (fr. o. m. årg. 1919) och upptagningsanst. vid hospital utom vid Lunds hospital (jfr Tab. 10, B, not). — ⁶ Ännu några epidemisjukhus tillhöriga enskilda bruksbolag finnas, för vilka uppgifter ej ingått. — ⁷ Se not 2 och 6. — ⁸ Här äro uteslutna de i not 2 omnämnda vårdanstalterna för sinnessjuka samt Barnsjukhuset S. och M. Sachs minne, vidare de i not 3 uppräknade barnbörds- och thc.-avdelningarna, avd. för barnsjukdomar vid Uppsala och Lunds lasarett samt konvalescentavd. vid Sahlgrenska sjukhuset, vilka avd. upptagas nedan under resp. rubriker (se not 10). — ⁹ Uppgifterna äro endast anstalter, från vilka berättelser ingått. — ¹⁰ Lasarettens barnbörds- och thc.-avdelningar, avd. för barnsjukdomar samt konval.-avd. vid Sahlgrenska sjukhuset äro ej räknade såsom särskilda anstalter (kol. 2); rörande dessa avd. se ovan. — ¹¹ Diakonissanstaltens sjukhus och sjukhem äro räknade som en anstalt. Upptagningsanstalten för hastigt insjuknade och konvalescenthemmen utom avdeln. vid Sahlgrenska sjukhuset äro räknade som särskilda anstalter. — ¹² Här ingå fr. o. m. år 1919 endast de Provisoriska sinnessjukhusen i Stockholm (jfr not 2), vilka ej äro redovisade i Styrelsens ber. om sinnessjukvården; här räknade såsom en anstalt (se Tab. 10, avd. B). — ¹³ Se not 11 och 12. — ¹⁴ Hit räknas även anstalter tillhörande föreningar. Uppgifterna omfatta sålunda lasarett, sjukstugorna och de flesta epidemisjukhus (se ovan), jubileumsfondens lungotsanatorier och övriga i Tab. 15, II nämnda, i Tab. 23 avd. A omnämnda Radiumhemmet och Ekmaniska sjukhemmet, vidare S. och M. Sachs minne samt de förut bland lasarett medtagna barnsjukhusen vid Akad. sjukhuset i Uppsala och Lunds lasarett, vidare Flensborgska vårdanstalten, Tjarnans barnsanatorium, allmänna barnbördsbussen med undantag av Pro patria, dessutom sjukhusen vid försörjningsinrättningarna, upptagn.-anst. för hastigt insjuknade, konvalescenthemmen utom Stortorp samt asylen för spetälska. — ¹⁵ Diakonissanstaltens sjukhus, Sofiahemmet, Röda korsets sjukhem, Heijkensköldska sjukhuset i Arboga, samtliga barnsjukhus utom S. och M. Sachs minne, Flensborgska vårdanstalten och avd. för barnsjukdomar vid Akademiska sjukhuset i Uppsala och Lunds lasarett, vidare ingå barnhus, barnsanatorier utom Tjarnans sanatorium, konvalescenthemmet Stortorp, anstalter för vanföra, samtliga sjukhem för obotligt sjuka och barnbördsbussen Pro patria. — ¹⁶ Förutom några epidemisjukhus alla under Tab. 15, avd. III, nämnda enskilda vårdanstalter, vidare de i Tab. 23, avd. A upptagna utom Diakonissanstaltens sjukhem, Sofiahemmet, Röda korsets sjukhem och Radiumhemmet i Stockholm, Ekmaniska sjukhemmet samt Heijkensköldska sjukhuset i Arboga. — ¹⁷ Vid beräkning av talen i kol. 7 och 9 har den vanliga metoden på grund av det ringa antalet intagna ej kunnat komma till användning. — ¹⁸ På grund av övertytningar mellan sjukhusens olika avd. blir slutsatman ej lika med summan av de ä de olika avd. intagna.

Tab. N. Å barnbördshusen intagna efter ålder, civilstånd m. m. år 1919.

Barnbördshus	Intagna kvinnor										Avlidna	Sända till sjukhus.
	Under 20 år	30-30 år	30-40 år	Över 40 år	Orfva	Gifva	Ankor ²	Födskor	Förs-födskor	Om-födskor		
<i>A. Intagna för förlösning.</i>												
Allm. barnbördsh., Stockh.	126	1 449	738	121	889	1 582	14	1 037	1 392	2 429	22	51
Södra barnbördsh., do	118	1 632	995	133	779	2 083	16	1 275	1 603	2 878	17	22
Pro patria, do	10	276	267	25	25	549	4	296	282	578	1	2
Avd. v. Akad. sjukh., Uppsala	37	435	265	51	164	621	3	320	468	788	1	34
G. Westmans barnbördshus, Linköping	21	175	139	28	85	273	5	157	206	363	5	6
Barnbördsh. i Norrköping	27	257	113	22	148	261	10	205	214	419	1	6
> Jönköping	11	178	167	38	86	307	1	168	226	394	—	27
> Karlskrona	12	136	88	17	29	220	4	94	159	253	—	1
Avd. v. Lunds lasarett	37	553	336	45	207	754	10	432	539	971	7	3
> Allm. sjukh. i Malmö	54	655	395	60	236	923	5	472	692	1 164	5	29
Barnbördsh. i Göteborg	103	1 240	759	138	527	1 688	25	975	1 265	2 240	7	27
> Gävle	14	274	170	17	102	371	2	186	289	475	2	2
Summa	570	7 260	4 427	695	3 271	9 582	99	5 617	7 335	12 952	68	210
<i>B. Intagna av annan orsak.</i>												
Allm. barnbördsh., Stockh.	16	117	58	18	82	122	5	87	122	209	2	13
Södra barnbördsh., do	9	168	114	52	118	223	2	—	—	343	5	1
Pro patria, do	—	—	8	5	2	11	—	3	10	13	—	—
Avd. v. Akad. sjukh., Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
G. Westmans barnbördshus, Linköping	2	13	10	1	7	19	—	9	17	26	—	1
Barnbördsh. i Norrköping	—	10	1	1	4	8	—	5	7	12	—	—
> Jönköping	3	20	21	5	21	28	—	16	23	49	—	—
> Karlskrona	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Avd. v. Lunds lasarett	1	21	13	2	6	31	—	10	27	37	—	5
> Allm. sjukh. i Malmö	—	19	8	14	5	36	—	11	25	41	—	1
Barnbördsh. i Göteborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149	1	—
> Gävle	—	7	5	—	1	11	—	2	10	12	—	—
Summa ¹	31	375	238	99	246	490	7	143	241	392	8	22

Anm. Här meddelade siffror för intagna överensstämma på grund av andra bokföringsprinciper ej alltid med de i Tab. 23 anförda. — Avd. B inbegriper även några icke föderskor.

Dödsorsakerna för de å de allmänna barnbördshusen avlidna kvinnorna hava varit

Eclampsia	9 fall	Embolia	2 fall
Sepsis puerperalis	26	Endocarditis	2
Endometrit	1	Pneumonia acuta	1
Placenta praevia	2	Bronchopneumonia	1
Ruptura cervicis uteri	1	Peritonitis	5
Influenta m. följdsjukd.	14	Nephritis	3
Diphtheria	1	Nephropatia	3
Tuberculos	1	Förgiftning	1
Poliomyelitis ant. ac.	1	Övriga	2

Summa 76 fall

¹ För de anstalter, som lämnat uppgifter härom. — ² Fränskilda häri medräknade. — ³ Därav 4 ej havande; dessutom 5 ej här medräknade. — ⁴ Dessutom 8 intagna å gynekologiska avd. — ⁵ So not 3 och 4 samt Södra barnbördshuset.

Tab. O. På barnbördshusen år 1919 födda barn.

Barnbördshus	Levande födda						Dödfödda						Tvillingbörder
	Fullgångna			Ofullgångna			Fullgångna			Ofullgångna			
	G.	Fl.	S:a	G.	Fl.	S:a	G.	Fl.	S:a	G.	Fl.	S:a	
Allm. barnbördsh., Stockholm	898	512	1 710	30	32	62	20	15	35	8	7	15	25.
Södra barnbördsh., d:o	1 181	1 001	2 182	78	72	150	13	20	33	11	8	19	34
Pro patria d:o	263	275	538	7	3	10	4	1	5	5	3	8	8
Avd. v. Akad. sjukh. i Uppsala	369	375	744	13	16	29	8	7	15	3	4	7	11
G. Westmans barnbördshus i Linköping	174	133	307	13	15	28	3	6	9	5	3	8	¹ 10
Barnbördsh. i Norrköping	188	169	357	23	16	39	5	4	9	5	2	7	¹ 7
» » Jönköping	176	133	329	7	3	10	4	9	13	1	1	2	5
» » Karlskrona	122	114	236	8	9	17	1	1	2	—	1	1	3
Avd. v. Lunds lasarett	477	438	915	18	27	45	10	8	18	8	6	14	¹ 19
» » Allm. sjukh. i Malmö	535	482	1 017	18	16	34	9	6	15	4	9	13	11
Barnbördsh. i Göteborg	943	920	1 863	44	59	103	26	22	48	14	5	19	28
» » Gävle	208	209	417	5	4	9	3	3	6	2	1	3	5
Summa	5 534	5 081	10 615	264	272	536	106	102	208	66	50	116	¹ 166

Tab. P. Antal å barnbördshusen år 1919 avlidna barn.

Barnbördshus	Efter naturlig förlossning	Efter utdragning på säte eller fot	Efter tångförlossning	Efter annan operation	Summa
Allm. barnbördshuset, Stockholm	37	—	2	—	39
Södra barnbördshuset, d:o	46	2	4	—	52
Pro patrias barnbördsh., d:o	10	1	3	—	14
Avd. vid Akadem. sjukhuset i Uppsala	10	—	—	2	12
G. Westmans barnbördshus, Linköping	9	5	1	—	15
Barnbördshuset i Norrköping	10	—	2	—	12
» » Jönköping	4	1	—	—	5
» » Karlskrona	1	1	—	—	2
Avd. vid Lunds lasarett	6	—	—	3	9
» » Allm. sjukhuset i Malmö	19	2	1	—	22
Barnbördshuset i Göteborg	36	—	4	5	45
» » Gävle	8	—	1	—	9
Summa dödsfall	196	12	18	10	236
Därav i första levnadsdygnet	86	4	9	6	105
» andra »	40	5	2	—	47
» tredje »	17	1	2	2	22
» fjärde och följande dygn	53	2	5	2	62

¹ Dessutom 1 trillingbörd. — ² Dessutom 3 d:o.

Uttagande av kvarhållen moderkaksbit	42 fall	Utvidgning av moderkakan med instrument	18 fall
Abortoperation	544 >	> > > > ballong	7 >
Inre lösning av moderkaka	5 >	Metreuryrs	1 >
Skrapping	14 >	Episiotomi	148 >
Framkallande av förtidig börd	72 >	Perineotomi	244 >
Framkallande av missfall	36 >	Övriga operationer	15 >
Reposition av framfallen navelsträng	— >		

Dödfödda samt dödsorsaker bland på anstalten avlidna barn.

Dödfödda.		Sepsis	7 fall
Döda före födelsen	185 fall	Melaena neonatorum	8 >
> under födelsen av kvävning	109 .	Trauma	2 >
> > > > annan orsak	30 >	Hæmorrhagia cerebri, medullæ spinalis	17 >
Summa dödfödda	324 fall	Medfödd syphilis	11 >
Dödsorsaker.		Sclerema	1 >
Missfoster och bildningsfel	7 fall	Bronchitis acuta	9 >
Ofullgångenhet	99 >	Pneumonia	7 >
Asphyxi	24 >	Vitium congenitum cordis	3 >
Medfödd svaghet	30 >	Övriga	11 >
		Summa avlidna barn	236 fall

Levande utskrivna barns sjukdomar under vistelsen å barnbördshusen.

Icterus neonatorum	54 fall	Paresis nervi facialis	3 fall
Asphyxia	36 >	Paresis brachii (Erb.)	3 >
Kephalhåmatoma	33 >	Hæmorrhagia cerebri	2 >
Melaena neonatorum	15 >	Fractura claviculæ, brachii, femoris	9 >
Sclerema	3 >	Hæmorrhagia cerebri	2 >
Pemphigus contagiosus	8 >	Bronchitis acuta	5 >
Syphilis	10 >	Infektionssjukdomar	19 >
Blenorrhea gonorrhoeica	14 >	Hernia	4 >
Blenorrhea non gonorrhoeica	40 >	Andra sjukdomar	15 >

Missbildningar hos å barnbördshusen födda barn.

Monstrum	1 fall	Polydactylia	7 fall
Acrania	3 >	Syndactylia	2 >
Cheilognathopalatoschisis	9 >	Hypopadia	—
Hydrocephalus	3 >	Rachischisis	1 >
Spina bifida	2 >	Hernia	2 >
Pes varus	16 >	Andra former	7 >

D. Kostnader för sjukhusvård.

Styrelsens statistiker, R. W. Moosberg.

En översikt över *inkomster och utgifter* vid de civila sjukvårdsinrättningarna under året meddelas i **Tab. Q.**

Kostnaden för underhållsdag, efter frånräkning av utgifter för ny-, till- och ombyggnader, för samtliga i **Tab. 9** upptagna anstalter uppgår till i medeltal 8·17 kr. mot 6·94 föregående år, motsvarande en ökning sålunda av inemot 18 %. Dagkostnaden 1914 uppgick till endast 2·68 kr. och de följande fem åren i ordning till 3·23, 3·72, 4·64, 6·94 och 8·17 kr. Tager man 1914 till

basår och sätter dagkostnaden till 100, bliva indextalen för de följande åren resp. 120⁵, 138⁸, 173¹, 259⁰ och 304⁹, d. v. s. dagkostnaden hade från 1914 till 1919 mer än tredubblats och den procentuella ökningen uppgick till 205 %. Vad de särskilda lasarett beträffar, ställer sig dagkostnaden rätt olika: högst är den för Sachs' barnsjukhus och Provisoriska sjukhuset med resp. 11¹³ och 11¹¹ kr. pr dag, lägst för Kisa, Linköpings och Vadstena lasarett med resp. 5⁰², 5³⁵ och 5⁵⁹ kr. pr dag. — Förklaringen till de rätt stora variationerna beror på flera omständigheter, såsom sjukhusens olika storlek och belägningsfrekvens, vissa anstalters speciella karaktär av undervisningsanstalter o. d. I årg. 1915 lämnas en närmare utredning av dessa förhållanden.

I övrigt har dagkostnaden vid de särskilda *lasarett* uppgått till följande belopp:

Stockholms stad. Kr.		Kalmar län. Kr.		Skaraborgs län. Kr.	
Serafimerlasarettet . . .	(9·67) 10·08	Kalmar lasarett . . .	(5·45) 6·07	Mariestads lasarett . . .	(5·62) 6·52
Sabbatsbergs sjukhus . . .	(8·20) 10·20	Oskarshamna » . . .	(5·27) 8·60	Lidköpings » . . .	(6·52) 7·38
Sjukhuset St Göran . . .	(7·83) 8·63	Västerviks » . . .	(4·77) 5·43	Falköpings » . . .	(6·44) 7·31
Katarina sjukhus . . .	(9·46) 8·79	Borgholms » . . .	(5·37) 7·84		
Maria » . . .	(10·81) 10·71			Värmlands län.	
Provisoriska sjukhuset . . .	(10·18) 11·11	Gottlands län.		Karlstads lasarett . . .	(5·70) 6·96
Barnsjukh. S. o. M.		Visby lasarett . . .	(4·95) 5·96	Filipstad » . . .	(6·48) 6·68
Sachs' minne . . .	(8·72) 11·13	Blekinge län.		Örebro län.	
Söderby sjukhus . . .	(8·61) 9·36	Karlskrona lasarett . . .	(5·33) 7·01	Örebro lasarett . . .	(5·95) 6·91
Sjukhuset vid Långbro . . .	(7·13) 8·67	Karlskrona » . . .	(5·64) 7·38		
Sjukhuset Eira . . .	(6·47) 7·26	Kristianstads län.		Västmanlands län.	
		Kristianstads lasarett . . .	(6·76) 7·92	Västerås lasarett . . .	(6·58) 7·43
Stockholms län.		Simrishamna » . . .	(7·07) 10·77	Sala » . . .	(5·58) 7·44
Löwenströmska las. . . .	(5·10) 6·65	Ängelholms » . . .	(7·90) 9·11	Köpings » . . .	(6·91) 7·23
Södertälje lasarett . . .	(6·72) 7·24			Norbergs » . . .	(6·43) 9·58
Norrhälje » . . .	(5·77) 5·98	Malmöhus län.		Kopparbergs län.	
Östhammars » . . .	(8·28) 10·77	Lunds lasarett . . .	(10·61) 11·10	Falu lasarett . . .	(7·84) 8·22
		Jandskrona » . . .	(7·02) 8·41	Mora » . . .	(6·85) 7·44
Uppsala län.		Hälsingborgs » . . .	(6·61) 10·09	Smedjebackens » . . .	(6·98) 9·15
Akadem. sjukh. Uppsala . . .	(6·24) 7·20	Ystads » . . .	(7·72) 9·89		
Södermanlands län.		Trälleborgs » . . .	(6·28) 9·75	Gävleborgs län.	
Nyköpings lasarett . . .	(7·48) 7·65	Hörby » . . .	(6·87) 10·08	Gävle o. Gästrikts las. . .	(5·86) 7·51
Eskilstuna » . . .	(7·16) 7·21	Malmö stad.		Söderhamns lasarett . . .	(7·90) 8·71
Flens » . . .	(6·09) 7·70	Allmänns sjukhuset . . .	(7·78) 8·67	Hudiksvalls » . . .	(7·31) 8·39
Östergötlands län.		Hallands län.		Västernorrlands län.	
Linköpings lasarett . . .	(4·01) 5·35	Halmstads lasarett . . .	(5·93) 7·17	Härnösands lasarett . . .	(6·01) 6·79
Norrköpings » . . .	(4·80) 7·25	Falkenbergs » . . .	(6·05) 6·93	Sundsvalls » . . .	(5·84) 6·85
Söderköpings » . . .	(4·65) 5·75	Varbergs » . . .	(7·36) 8·30	Örnsköldsviks » . . .	(5·28) 6·27
Vadstena » . . .	(4·24) 5·59	Göteborgs och Bohus län.		Backe » . . .	(5·73) 6·32
Finspångs » . . .	(5·71) 7·75	Kungälv lasarett . . .	(6·10) 6·17	Sollefteå » . . .	(5·50) 7·60
Kisa » . . .	(3·85) 5·02	Uddevalle » . . .	(6·32) 7·44	Jämtlands län.	
		Strömstads » . . .	(5·55) 8·79	Östersunds lasarett . . .	(5·78) 7·31
Jönköpings län.		Göteborgs stad.		Västerbottens län.	
Jönköpings lasarett . . .	(7·15) 7·66	Allmänna o. Sahlgrenska		Umeå lasarett . . .	(5·91) 7·60
Ulfsparré-Hägerflycht-		sjukhuset	(7·49) 9·25	Skelefteå » . . .	(5·87) 9·07
ska lasar. Eksjö . . .	(6·46) 8·70	Holtermannska sjukh. . .	(5·73) 6·89		
Kronobergs län.		Älvsborgs län.		Norrbottnens län.	
Växjö lasarett	(5·59) 6·18	Vänernsborgs lasarett . . .	(5·27) 6·67	Luleå lasarett . . .	(6·42) 8·41
Ljungby »	(5·97) 5·94	Alingsås »	(5·85) 6·69	Piteå »	(7·59) 8·14
		Borås »	(5·60) 6·62	Haparanda »	(6·29) 9·12
				Gällivare »	(5·53) 8·29

Anm. Siffror inom parentesa avse föregående år.

Tab. Q. Översikt av *inkomster och utgifter* vid civila sjukvårdsanstalter år 1919.

5—203829. Kungl. Medicinalstyrelsens ber. för år 1919.

	2				6						7				
	U t g i f t e r, k r.				I n k o m s t e r, k r.						d ä r a v				
	Summa.	därav för ny-, till- och ombyggnader.	pr underhålls- dag, kostnaden för ny-, till- och ombyggnader		Summa.	patient- avgifter.	avkastning ¹ av donationer, gåvor m. m.	anslag av landsting och personlig sjukvårds- avgift.	anslag av kommuner o. personlig sjukvårds- avgift.	stats- anslag till drift					
inräk- nad.			ej in- räknad.												
Sjukhus enligt Tab. 9 (eller 11)	36 764 429	2 478 523	8 77	8 17	36 764 429	6 293 946	144 994	18 975 685	9 661 182	1 375 326					
Lasarett i egentlig bemärkelse ³	32 795 703	2 458 523	8 76	8 11	32 795 703	5 799 632	132 815	18 689 955	6 734 691	1 155 505					
Sjukstugor	2 173 983	35 653	6 44	6 34	2 173 983	430 395	10 4 511	1 449 258	197 305	11 18 465					
Epidemisjukhus ⁴	6 681 720	22 606	6 81	6 78	6 681 720	413 220	—	1 450 634	4 734 968	—					
Lasarett (egentl.), sjukstugor o. epidemisjukhus ⁵	41 651 406	2 516 782	8 23	7 73	41 651 406	6 643 247	137 326	21 589 847	11 666 964	2 1 168 970					
Anstalter för tuberkulossjuka	15 772 107	1 426 268	9 27	8 48	15 900 989	3 144 115	63 048	6 722 182	3 112 983	2 129 302					
jubileumsfondens lungotsanatorier	1 468 404	62 627	8 60	8 48	1 468 404	575 309	54 476	—	—	855 569					
landstings, kommuners, menigheters ⁶	12 862 433	1 345 661	9 12	8 17	12 862 433	1 508 242	8 572	6 677 020	3 112 983	12 1 253 452					
enskilda	1 441 270	17 980	11 62	11 48	1 570 152	1 060 564	—	45 162	—	20 281					
Enskilda sjukhus och sjukhem ⁴	1 432 032	3 685	10 26	10 24	1 365 551	830 692	287 619	51 008	169 875	—					
Barnsjukhus ⁷	1 413 096	2 493	6 88	6 86	1 696 300	167 165	652 701	—	866 248	900					
Barnanatorier	1 196 390	131 043	6 02	5 36	1 203 803	241 488	21 570	242 229	215 425	155 007					
Sjukhus vid försörjningsinrättningar ⁴	5 501 521	54 432	4 87	4 82	5 501 521	223 220	—	—	5 196 735	—					
Sjukhem för obotl. sjuka ⁸	1 335 337	10 355	4 38	4 35	1 756 644	410 219	1 021 925	115 817	205 468	—					
Barnbörds hus ⁹	1 313 661	19 769	12 36	12 18	1 313 661	317 618	51 514	—	601 023	316 494					
Asyl för spetsläke	42 721	—	4 87	4 87	42 721	—	—	—	—	42 721					

Anm. Vid beräkning av kostnaden för underhållsdag hava endast de sjukhus medtagits, från vilka fullständiga uppgifter ingått.

¹ Använd för sjukhusens ändamål. — ² Häri även statsbidrag för vård av the-sjuka 161 917 kr. (även inräknade nedan under landstings, kommuners anst. för the-sjukan) samt anslag till nybyggnader vid Lunds lasarett 313 000 kr. — ³ Här äro uteslutna sjukhuset vid Långbro, Stockholms stads provisoriska sinnessjukhus, lasarettens the-avdelningar, Barnsjukhuset S. och M. Sachs' minne samt konval.-avd. vid Sabbatsbergs sjukhus; däremot ingå de med lasarettens förenade barnsjukhusen och barnbördsavdelningarna. — ⁴ Från en del hava ej några uppgifter om inkomster och utgifter erhållits (jfr Anm. ovan). — ⁵ Se not 3 och 4. — ⁶ Här äro medtagna tuberkulosavdelningarna vid St. Görans och Sabbatsbergs sjukhus, Akademiska sjukhuset i Uppsala, lasarett i Norrköping och Lund, Allmänna sjukhuset i Malmö, Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg samt lasarett i Umeå och Skellefteå (jfr not 3). — ⁷ Utom barnsjukhusavd. i Uppsala och Lund, som ingå bland lasarett. — ⁸ Diakonissanstaltens sjukhem ingår ej häri. — ⁹ Barnbördsavd. vid sjukhusen i Uppsala, Jönköping, Lund och Malmö ingå bland lasarett. — ¹⁰ Av bolag. — ¹¹ Genom K. Vattenfallsstyrelsen. — ¹² Häri även i not 2 omnämnda 161 917 kr.

III. Rättsmedicin.

A. Rättsmedicin i egentlig bemärkelse.

Referent: medicinalrådet Block.

I Tab. 2 meddelas ett sammandrag av alla under året till Medicinalstyrelsen inkomna ämbetsberättelser från läkare i riket rörande av dem på vederbörligt förordnande verkställda medikolegala besiktningar.

En översikt över de mål, som för avgivande av rättsmedicinskt utlåtande till Medicinalstyrelsen inkommit år 1919, meddelas här:

Barnamord	2	Underlåten vård	1
Barnuppfostningsbidrag	17	Våldsamt död	4
Fosterfördrivning	9	Misshandel	1
Kvacksalveri	1		
		Summa	35

Rättsmedicinska nämnden har under året sammanträtt 37 gånger och därvid förutom ovan anförda ärenden handlagt 74 protokoll med utlåtanden över rättsmedicinska obduktioner.

B. Rättspsykiatri.

Referent: medicinalrådet Stenbeck.

Rörande *rättspsykiatriska nämndens* verksamhet må nämnas att under året behandlats 187 mål och avgivits utlåtande över inalles 152 mål.

Från år 1918 balanserade mål	32	
Under år 1919 inkomna mål	155	187
Under år 1919 avgivna utlåtanden	152	
Under år 1919 avskrivit mål (på grund av den undersöktes död)	1	
Till år 1920 balanserade mål	34	187

Översikt över avgivna utlåtanden.

Den undersökte tilltalad för	Otillräkneliga	I saknad av förståndets fulla bruk	Tillräkneliga	Oavgjort	Summa
Mord	7	2	1	—	10
Barnamord	2	—	—	—	2
Mordförsök	2	—	—	—	2
Mordbrand	4	1	4	—	9
Utsättning av barn	—	1	—	—	1
Misshandel, skadegörelse	5	1	1	—	7
Sedlighetsbrott	9	2	6	—	17
Falsk angivelse	2	—	1	—	3
Mened	4	—	—	—	4
Stöld, bedrägeri, förfalskning	48	7	24	—	79
Militär förseelse	3	2	—	—	5
Spioneri	1	—	—	—	1
Tjänstefel	—	—	—	1	1
Summa	87	16	37	1	141
Civilmål					11
Summa					152

Av de å hospital undersökta hava av de undersökande läkarna 64.6 % förklarats vara i saknad av förståndets bruk (otillräkneliga), 22.9 % i saknad av förståndets fulla bruk och 12.5 % tillräkneliga.

Uti Meddelanden från Kungl. Medicinalstyrelsen n:r 34 har Medicinalstyrelsen i tryck utgivit sex under året av läkare och Styrelsen avgivna utlåtanden.

Nämnden har handlagt 62 mål angående utskrivning från hospital av för brott tilltalade otillräkneliga förklarade personer i enlighet med bestämmelserna i § 52 gällande hospitalsstadga.

Nämnden har avgivit 13 utlåtanden i ärenden, som stå i samband med äktenskapslagen.

Nämnden har under året sammanträtt 39 gånger.

IV. Apoteksväsendet.

Referent: Särskilda fördraganden S. Gullström.

Tab. R redovisar för den å apoteken tjänstgörande farmaceutiska personalen. Å samtliga apotek i riket funnos vid årets början anställda 140 elever för att genomgå föreskriven lärotid. Dessutom tjänstgjorde å apoteken 231 farmacie studiosi och kandidater och 552 obefordrade apotekare. En mera utförlig redogörelse över apotekspersonal lämnas i **Tab. I c**, som emellertid är uppställd efter andra principer än den här bifogade.

Tab. R. Å apoteksinrättningar tjänstgörande farmaceutisk personal år 1919.

Elever	Farmacie studiosi och kandidater	Obefordrade apotekare	Summa
140	231	552	923

Apotekens *antal* och *tillstånd* redovisas summariskt i **Tab. S**.

Tab. S. Timade förändringar i apoteksinrättningarnas antal och tillstånd m. m. år 1919.

Förut befintliga apotek och deras natur				Under året nyanlagda		Vid årets slut befintliga apotek och deras natur				Av dessa kontrollerades genom			Omsättning i besittningsrätten till apotek			Beviljade, vid årets slut ännu ofullbordade							
																		Förut beviljade		Under året beviljade			
Sällbart privilegium	Personligt privilegium	Filialapotek	Medikamentsförråd	Summa	Personligt privilegium	Sällbart privilegium	Medikamentsförråd	Summa	Arvsstation	Avisynig	Inspektion	personella privilegier	Tilldelade personella privilegier	meddelad med sällbart privilegium	Summa	Förut beviljade	Under året beviljade						
12	1	332	4	41	389	2	3	12	4	335	5	4	6	39	390	317	26	70	24	1	25	72	84

Genom nådiga resolutioner hava privilegier å personella apotek tilldelats J. W. Nelander i Karlskoga, A. F. Frykholm i Borrby, H. M. Arweson i Slite, F. L. L. Engström i Rättvik, P. M. J. Dahlstöm å apoteket Pantern i Karlskrona, G. R. Lagerstedt å apoteket Tre Kronor i Karlskrona, E. H. Sander i Ragunda, H. J. Carlström i Åkersberg, E. L. Bruzelius å apoteket Svanen i Göteborg. J. E. Jonsson i Hedemora, C. A. Lindegårdh i Hjo, J. V. Andersson i Bräcke. I. G. F. Ringström i Filipstad, C. F. Elmstedt i

¹ Därjämte medräknat Drottningholms slottsapotek. — ² Apoteken i Högsäter, Ljuane och Ullared. — ³ Se Tab. 30, kol. 5. — ⁴ Se Tab. 30, kol. 2—4. — ⁵ Se Tab. 30, kol. 6. — ⁶ Se Tab. 30, kol. 7. — ⁷ Apoteket i Borby och medikamentsförrådet i Stensele. — ⁸ Apoteken i Avesta, Bräcke och Långshyttan samt apoteket Ekorren i Stockholm.

Trollhättan, G. Johansson i Nybro, A. O. Persson å apoteket Delfinen i Göteborg, J. K. Gillgren i Molkom, H. Samsioe i Brösarp, C. D. L. Carlson å apoteket Kärnan i Hälsingborg, J. N. Svenneberg i Fjällbacka, K. O. S. Pontén i Långshyttan, G. W. Lidholm i Avesta, G. E. Colleen i Tumba och C. S. Chronwall i Sollefteå.

Genom nådig resolution har privilegium å säljbart apotek tilldelats G. L. E. Lindwall i Simrishamn.

Genom nådig resolution har avsägelse av privilegium å personellt apotek beviljats G. E. Colleen i Hedemora.

Av Medicinalstyrelsen hava arrenden å apotek tilldelats K. G. Andersson i Södra Unnaryd, J. E. Andberg i Sunne, C. V. N. Ekenman i Orsa, G. R. Falck i Los, A. E. Hoffstedt i Sjöbo, A. A. Mohlin i Kiruna, G. K. J. Nosslin i Anderslöv och T. Wingner i Åseda.

Följande apoteksinrättningar hava under året blivit avsynade: Apoteken i Åkersberg, Skänninge, Mjölby, Ryd, Vimmerby, Nybro och Slite, apoteken Pantern och Tre Kronor i Karlskrona, apoteket Svanen i Kristianstad, apoteket i Ullared, apoteken Svanen och Delfinen i Göteborg, apoteken i Lilla Edet, Trollhättan, Högsäter, Hjo, Filipstad, Karlskoga, Hedemora, Rättvik, Ljusne, Sveg, Ragunda, Åsele och Nordmaling.

Över förrättade årsvisitationer av förste provinsialläkarna hava från dem inkommit vederbörliga protokoll.

På uppdrag av Medicinalstyrelsen hava inspektioner blivit verkställda under året av professor C. Th. Mörner nämligen å apoteksinrättningarna i Älvsjö, Norrtälje, Åkersberg, Drottningholm, Östhammar, Öregrund, Dalarö, Gustavsberg, Solna, Knivsta, Uppsala (»Hägern»), Lövsta, Visby, Slite, Hemse, Klintehamn, Göteborg (»Nordstjärnan»), Sollebrunn, Mariefred, Lidköping, Tidaholm, Grästorp, Karlstad (»Örnen»), Årjäng, Molkom, Skönnerud, Kil, Karlskoga, Fellingsbro, Västerås (»Hjorten»), Arboga, Nora, Kolsva, Gävle (»Kronan»), Storvik, Los, Ytterlännäs, Skog, Liden, Bräcke, Lycksele, Åsele, Burträsk, Bjurholm, Byske och Robertsfors.

Dessutom har professor Th. L. Thunberg inspekterat apoteksinrättningarna i Trosa, Malmköping, Norrköping (»Svanen»), Eksjö, Gränna, Sävsjö, Älmhult, Sölvesborg, Kristianstad (»Kronan»), Simrishamn, Malmö (»Storken»), Hälsingborg (»Lejonet»), Skurup, Svedala, Kävlinge, Vällinge, Halmstad (»Svalan»), Göteborg (»Hjorten» och »Ejdern»), Uddevalla, Kungshamn, Mellerud, Billingsfors och Ed.

Medikamentsförråden i Avesta, Bräcke, Långshyttan och Älvsjö skola förändras till självständiga apotek enligt kungl. brev den 11 april och den 31 december.

Tab. I a. Läkare och civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt vid slutet av år 1919.

1	2						3												18
	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt												
Provincial- och extra provinsialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsamhällen (som ej tillhöra provinsialläkardistrikt)	Ovra läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktiserande	Lese praktiserande	Maritima	Kriminala	Summa	Förste provinsialläkare	Provincial- bi- träd. och extra provinsialläkare	Stads- och stadsdistriktläkare	Köpnings- o. inu- cipläkare	Vid anstalt för			Lungsjukare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic. undervisn.-anstalt	Ovra läkarbefattn. med tjänstårsrätt		
											andra kroppsligt sjuka	tuberkulos-sjuka	sjuks						
Stockholms stad	201	234	26	486	25	461	[31]	—	120	—	54	105	10	3	4	48	27		
Stockholms län.																			
<i>Landsbygd</i>	27	16	4	46	1	47	1	14	—	—	7	2	—	1	5	—	2		
Knivsta prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Norrtälje >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Rimbo >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Stockholms >	7	13	2	21	1	22	1	1	—	—	1	1	—	1	3	—	2		
Södertälje >	1	—	1	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Västerhaninge >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Östhammars >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Botkyrka exprld.	7	—	—	7	—	7	—	1	—	—	6	—	—	—	1	—	—		
Dalarö >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gnesta >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—		
Skebo >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sigtuna >	—	1	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Värmdö >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Åkersbergs >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Öregrund >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
<i>Städer etc.</i>	11	7	2	19	1	20	—	—	5	3	—	3	—	1	—	—	—		
Södertälje	4	—	—	4	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—		
Djursholm	1	2	2	4	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vaxholm	1	2	—	3	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
Norrtälje	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—		
Lidingö köping	1	1	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Nynäshamn >	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sundbybergs >	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hela länet	38	23	6	65	2	67	1	14	5	3	7	5	—	2	5	—	2		
Uppsala län.																			
<i>Landsbygd</i>	13	—	—	12	1	13	—	7	—	—	—	—	7	—	—	—	7		
Enköpings prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tierps >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Uppsala >	8	—	—	7	1	8	—	2	—	—	—	—	7	—	—	—	7		
Dannemora exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Lövska >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Älvkarleö >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
<i>Städer etc.</i>	42	10	6	57	1	58	1	—	4	—	2	24	—	1	2	37	—		
Uppsala	41	7	6	53	1	54	1	—	3	—	2	23	—	1	1	37	—		
Enköping	1	3	—	4	—	4	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—		
Hela länet	55	10	6	69	2	71	1	7	4	—	2	24	7	1	2	44	—		

Anm. Läkare äro upptagna blott en gång å kol. 2—4. Förste provinsialläkare upptagen i denna sin befattning å residensstaden. Provincial-, bitråd. och extra provinsialläkare äro påförda sina tjänstgöringsområden, även om de äro bosatta i stad, köping eller municipalsamhälle. Övriga läkare räknade till de distrikt, där deras egentliga mottagning under större delen av året är förlagd. — Äro flera läkarbefattningar förenade hos samma person, hälla de upptagits var och en för sig å kol. 8—18; vakanser även medräknade. Antalet befattningar kan därför övertiga antalet tjänsteläkare. — Köpingar och municipalsamhällen här sammanförda med städer.

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik. — ³ Se Stock. län. — ⁴ Här ingå förste stadsläkaren (med förste provinsialläkares befogenhet) och andra stadsläkaren. — ⁵ Dessutom 6 vid Söderby sjukhus (Salems a.n., Stockh. l.); där inräknade). — ⁶ Däri professorer vid farmaceutiska och tandläkareinstituten samt konstakademien inalles 3 personer. — ⁷ De förvaltningsläkare (Medicinalstyrelsen, Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, Hälsovårdsnämnden samt marinöverläkaren) inalles 24. — ⁸ Bosatt i Stockholm.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Provincial- och extra provinsialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsamhällein (som ej tillhöra provinsialläkardistrikt)	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt											
	Civila läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktiserande	Icke praktiserande	Manliga	Kvinnliga	Summa	Förste provinsialläkare	Provincial- och extra provinsialläkare	Stads- och stadsdistriktläkare	Köpingar- och municipalläkare	Vid anstalt för		Färdläkare	Jämnvågläkare	Läkare vid medicinska- och tandläkaranstalt	Öfr. läkarbefattning med tjänstårsrätt	Läkare vid medicinska- och tandläkaranstalt	Öfr. läkarbefattning med tjänstårsrätt
											andra kroppsligt sjuka	tuberklösa sjuka						
Södermanlands län.																		
<i>Landsbygd</i>	14	2	2	18	—	18	—	13	—	—	2	1	—	—	3	—	—	
Björkviks prld. ²	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Eskilstuna >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Malmköpings >	2	1	2	5	—	5	—	1	—	—	1	—	—	4	—	—	—	
Nyköpings >	2	—	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Strängnäs >	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
Trosa >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vingåkers >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Aspa exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
Björnlunda >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gnesta >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Julita >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kungsörs >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
<i>Städer etc.</i>	16	4	1	21	—	21	1	—	11	1	—	4	2	—	2	—	—	
Nyköping	5	1	1	7	—	7	1	—	2	—	—	2	2	—	1	—	—	
Eskilstuna	5	2	—	7	—	7	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	
Torshälla	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	
Strängnäs	1	—	—	1	—	1	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	
Mariefred	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Trosa	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Katrineholm	2	1	—	3	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	
Oxelösunds mun.	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Hela länet	30	6	3	39	—	39	1	13	11	1	2	5	2	—	5	—	—	
Östergötlands län.																		
<i>Landsbygd</i>	18	4	1	22	1	23	—	13	—	—	2	2	—	—	1	—	—	
Kisa prld.	2	1	—	3	—	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
Linköpings >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mjölby >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Motala >	1	—	1	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Söderköpings >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tjällmo >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Valdemarsviks > (l.-del)	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Åtvidabergs >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ödesbägs >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Björkviks ³ > (l.-del)	2	—	—	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
Boxholms exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Reimyre >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Stegsbergs >	1	1	—	1	1	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Torpa >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
<i>Städer etc.</i>	26	25	2	52	1	53	1	—	9	1	1	8	5	2	3	—	1	
Linköping	7	12	1	20	—	20	1	—	3	—	—	3	—	1	1	—	—	
Norrköping	8	11	—	18	1	19	—	—	2	—	—	2	—	1	1	—	—	
Söderköping	1	2	—	3	—	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
Motala	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	
Vadstena	6	—	1	7	—	7	—	—	1	—	—	2	5	—	—	—	—	
Skänninge	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Åtvidabergs mun.	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Hela länet	44	29	3	74	2	76	1	13	9	1	3	10	5	2	4	—	1	

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänstläkare samt andra läkare, som ej idka praktik. — ³ Till Björkviks prld. hör två socknar i Östergötlands län, men provinsialläkaren är bosatt i Södermanlands län, varför han endast där upptagits. — ⁴ Vakant. — ⁵ Andre stadsläkarbef. vakant.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Provincial- och extra provincialläkar-district, städer, köpingar och municipalsamhällen (som ej tillhöra provincialläkar-district)	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt										
	Civila läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktiserande ¹	Läkare praktiserande ²	Mänliga	Kvinnliga	Summa	Förste provincialläkare	Provincial-, bi-tryck- och extra provincialläkare	Stads- och stads-districtläkare	Köping- och amtts-öfningsläkare	Vid anstalt för andra kroppssjuka	Hjertesjuka	sinnesjuka	Fragesläkare	Järnvägs-läkare	Läkare vid medicinska anstalt	Öfr. läkarbefattning med tjänstårsrätt
Jönköpings län.																	
<i>Landsbygd</i>	16	4	—	20	—	20	—	11	—	—	6	1	—	—	—	2	—
Jönköpings prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nässjö >	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Gislaveds >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vetlanda >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrigstads >	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—
Värnamo >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Unnaryds >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mulseryds exprld.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tranås >	4	3	—	7	—	7	—	1	—	—	2	1	—	—	—	1	—
Gränna >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värnamo >	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	17	5	1	23	—	23	1	—	6	1	2	4	—	1	3	—	—
Jönköping >	9	3	1	13	—	13	1	—	3	—	—	3	—	1	2	—	—
Eksjö >	4	1	—	5	—	5	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—
Huskvarna >	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Nässjö >	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Vetlanda köping >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hela länet	33	9	1	43	—	43	1	11	6	1	8	5	—	1	5	—	—
Kronobergs län.																	
<i>Landsbygd</i>	16	3	—	19	—	19	—	9	—	—	1	1	4	—	2	—	—
Växjö prld.	8	—	—	8	—	8	—	2	—	—	1	—	4	—	1	—	—
Kosta >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljungby >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Markaryds >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tingsryds >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Åsheda >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ryds exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ålmhults >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
<i>Städer etc.</i>	6	3	—	7	2	9	1	—	1	—	—	3	—	1	—	—	—
Växjö >	6	3	—	7	2	9	1	—	1	—	—	3	—	1	—	—	—
Hela länet	22	6	—	26	2	28	1	9	1	—	1	4	4	1	2	—	—
Kalmar län.																	
<i>Landsbygd</i>	13	3	—	16	—	16	—	13	—	—	2	1	—	—	—	—	—
Borgholms prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Emmaboda >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamleby >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Högsby >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Målilla >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Nörbylånga >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mörtfors >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Söderåkra >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vimmerby >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik. — ³ Vakant.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Provincial- och extra provincialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsamhällein (som ej tillhöra provin- sialläkardistrikt)	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt											
	Civila läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktise- rande	Löke praktise- rande ²	Manliga	Kvinnliga	Summa	Förste provincial- läkare	Provincial-, bi- träd- och extra provincialläkare	Stads- och steds- distriktläkare	Kopings- o. munici- paläklare	Vid anstalt för tuberkulos- sjuka	Andra krops- ligt sjuka	sinnessjuka	Fängelseläkare	Jämvärläkare	Läkare vid medic- undersökningsanstalt	Läkare vid medic- undervisningsanstalt	Ovrläkarebefatta- ning med tjänstårsrätt
Grönskära exprld.	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nybro „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stranda „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Städer etc.	17	2	1	19	1	20	1	6	—	2	5	5	2	—	—	—	—	—
Kälmar	5	1	1	7	—	7	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oskarshamn	2	1	—	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västervik	9	—	—	8	1	9	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Vimmerby	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela län	30	5	1	35	1	36	1	13	6	—	2	6	5	2	—	—	—	—
Gottlands län.																		
Landsbygd	3	—	—	3	—	3	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemse prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slite „	1	—	—	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Visby „	1	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljugaras exprld.	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klintehamns „	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Städer etc.	5	2	1	7	1	8	1	1	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—
Visby	5	2	1	7	1	8	1	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—
Hela län	8	2	1	10	1	11	1	6	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—
Blekinge län.																		
Landsbygd	6	1	—	7	—	7	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Karlskrona prld.	2	—	—	2	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Ronneby „	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlsbarns „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämshögs „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyrkhults exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Städer etc.	11	11	1	23	—	23	1	6	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—
Karlskrona	5	10	—	15	—	15	1	2	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—
Ronneby „	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlsbarn „	4	—	1	5	—	5	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—
Sölvesborg „	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela län	17	12	1	30	—	30	1	6	6	—	1	4	—	2	—	—	—	—
Kristianstads län.																		
Landsbygd	15	10	1	25	1	26	—	10	—	—	3	2	—	1	2	—	—	—
Borby prld.	1	3	—	4	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Broby „	3	1	—	4	—	4	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Brösarps „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hästeholms „	2	3	—	5	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klippans „	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads „	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ängelholms „	5	1	—	6	—	6	—	1	—	—	1	2	—	1	1	—	—	—
Båstads exprld.	1	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tollarp „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ahus „	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro uppteagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik. ³ Biträdande provincialläkaren, som även är stadsläkare i Visby, är i kol. 2 uppförd på Visby stad. — ⁴ Vakant.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Provincial- och extra provincialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsamhällen (som ej tillhöra provin- sialläkardistrikt)	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt										
	Civila läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktike- rande ¹	Läke praktike- rande ²	Medliga	Kvinnliga	Summa	Förste provin- sialläkare	Provincial-, bi- träd- och extra provincialläkare	Stads- och stads- distriktläkare	Köping- o- mun- cipalläkare	Vid anstalt för tuberku- lösa sjuka	andras kropps- ljet sjuk- stuga	sinnessjuka	Kärlsjukläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic- undervisn.-anstalt	Övr. läkarebefatn- ingar vid medic- undervisn.-anstalt
<i>Städer etc.</i> . . .	12	3	—	15	—	15	1	—	3	1	—	5	—	1	—	—	—
Kristianstad	8	3	—	11	—	11	1	—	2	—	—	4	—	1	—	—	—
Simrishamn	2	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klippanns mun.-sam. . .	2	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	27	13	1	40	1	41	1	10	3	1	3	7	—	2	2	—	—
Malmöhus län.																	
<i>Landsbygd</i>	21	6	1	27	1	28	—	18	—	—	4	1	—	—	3	—	—
Anderslövs prld.	1	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hälsingborgs >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hörby >	1	—	1	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lunds >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teckomatorps >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ystads >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjöbos >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eslövs exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Höganäs >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Hörs >	4	—	—	3	1	4	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Kävlinge >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Löberöds >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Röstångas >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skurups >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Svedala >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trälleborgs >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veberöds >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vellinge >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	37	49	6	131	5	136	1	—	17	1	3	44	2	3	7	23	9
Malmö	29	25	1	54	1	55	1	—	6	—	1	17	1	1	2	—	—
Lund	30	7	5	40	2	42	—	—	2	—	1	22	—	—	1	23	5
Landskrona	3	4	—	7	—	7	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—
Hälsingborg	11	9	—	18	2	20	—	—	3	—	1	1	1	—	1	—	4
Ystad	3	2	—	5	—	5	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—
Trälleborg	3	1	—	4	—	4	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—
Eslov	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Arlövs mun.	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	102	55	7	158	6	164	1	18	17	1	7	45	2	3	10	23	9
Hallands län.																	
<i>Landsbygd</i>	8	—	—	8	—	8	—	6	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Halmstads prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falkenbergs >	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kungsbacka >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ullareds >	2	—	—	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Oskarströms exprld. . .	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Torups >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	13	9	2	24	—	24	1	—	6	—	—	6	—	2	4	—	—
Halmstad	5	6	2	13	—	13	1	—	2	—	—	2	—	1	1	—	—
Falkenberg	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Varberg	4	1	—	5	—	5	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—
Kungsbacka	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Laholm	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Hela länet	21	9	2	32	—	32	1	6	6	—	2	6	—	2	4	—	—

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänstlökare samt andra läkare, som ej idka praktik. — ³ Läkarna vid Lunds hospital ej upptagna. — ⁴ Jfr not 3. — ⁵ Därav stadsläkaren med förste provinzialläkares befogenhet. — ⁶ Vakant.

1	2 3 4 5 6 7						8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18										
	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstärätt										
Provincial- och extra provincialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsamhällen (som ej tillhöra provin- sialläkardistrikt)	Civila läkare med tjänstärätt	Enskilt praktise- rande ¹	Leke praktise- rande ²	Militära	Kriminala	Summa	Forste provinzial- läkare	Provincial, bi- träd. och extra provincialläkare	Stads- och staus- distriktläkare	Köping- o. mun- cipalläkare	Vid anstalt för tuberku- lösa sjuka	andra kropps- ligt sjuka	sinnessjuka	Fängesläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic. undervän.-anstalt	Övr. läkarbefatt- ningar med tjänstärätt
	Göteb. o. Bohus län.																
<i>Landsbygd</i>	16	2	1	18	1	19	—	14	—	—	3	1	3	—	2	—	—
Göteborgs prld.	4	—	1	5	—	5	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—
Häby »	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jörlanda »	3	—	—	3	1	3	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—
Orusts »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tanums »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tjörns »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uddevalla »	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fjällbacka exprld.	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fassbergs »	1	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fiskebäckskils »	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljungskile »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orusts västra »	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strömstads »	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Styrso »	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	54	59	4	117	6	117	1	—	20	2	4	24	2	2	4	—	—
Göteborg	39	59	4	96	6	102	1	—	13	—	4	19	2	1	3	—	—
Kungälv	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lysekil	2	—	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marstrand	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strömstad	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Uddevalla	6	—	—	6	—	6	—	2	—	—	3	—	—	1	1	—	—
Smögens mun.	1	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Öngryte »	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	70	61	5	129	7	136	1	14	20	2	7	25	5	2	6	—	—
Älvsborgs län.																	
<i>Landsbygd</i>	19	3	1	22	1	23	—	15	—	—	3	2	5	—	1	—	—
Melleruds prld.	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Billingsfors »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Eds »	1	1	—	2	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trollhättans »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Sollebrunns »	1	—	1	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alingsås »	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Herrljunga »	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borås »	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skene »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svenljunga »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulricehamns »	3	—	—	3	1	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Tosbo exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Högsäters »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lilla Edets »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kiuna »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	18	14	4	35	1	36	1	1	8	—	1	9	1	1	1	—	1
Vänersborg	4	2	—	6	—	6	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Trollhattan	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alingås	2	2	2	6	—	6	—	1	—	—	—	3	—	—	1	—	—
Borås	7	6	1	13	1	14	—	—	2	—	1	5	1	—	—	—	1
Ulricehamn	2	4	1	7	—	7	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Amäl	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	37	17	5	57	2	59	1	16	8	—	4	11	6	1	2	—	1

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstärätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik. ³ Darav förste stadsläkaren med förste provincialläkares befogenhet. — ⁴ Vakant.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Provincial- och extra provincialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsamhälle (som ej tillhöra pro- vinsialläkardistrikt)	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstär rätt										
	Civila läkare med tjänstär rätt	Bestält praktise- rande	Icke praktise- rande	Manliga	Kvinnliga	Summa	Förste provinsial- läkare	Provincial-, bi- trad. och extra provinsialläkare	Stads- och stads- distriktläkare	Köping- o. muni- cipalläkare	Vid anstalt för tuberkulos- sjuka	andra kropp- ligt sjuka	sjuksjuka	Fungusläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic- undervisn.-anstalt	Ovrläkare
Skaraborgs län.																	
<i>Landsbygd</i>	11	2	1	13	1	14	—	9	—	—	3	—	—	1	2	—	—
Falköpings prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grästorps »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hjo »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hova »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lidköpings »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariestads »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Skövde »	3	1	—	3	1	4	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—
Vara »	1	1	1	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Töreboda exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
<i>Städer etc.</i>	17	9	1	27	—	27	1	8	—	—	6	—	—	3	—	—	
Mariestad	4	—	—	4	—	4	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Lidköping	3	1	—	4	—	4	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Skara	2	—	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skövde	2	7	1	10	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Falköping	4	1	—	5	—	5	—	1	—	—	2	—	—	—	2	—	—
Hjo	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tidaholm	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	28	11	2	40	1	41	1	9	8	—	3	6	—	1	5	—	—
Värmlands län.																	
<i>Landsbygd</i>	18	4	—	22	—	22	—	19	—	—	2	—	—	—	1	—	—
Arvika prld.	3	1	—	4	—	4	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Fastnäs »	—	—	—	—	—	—	—	¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Filipstads »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Häljebols »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kils »	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Långavs »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molkoms »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sköneruds »	—	—	—	—	—	—	—	¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sunne »	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Säfte	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torsby »	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Visnans »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ärjängs »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Charlottenbergs exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Glava »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malsjö »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Munkfors »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Töcksmarks »	—	—	—	—	—	—	—	¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uddeholms »	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	19	4	1	24	—	24	1	6	1	—	7	5	—	1	4	—	—
Karlstad	9	3	—	12	—	12	1	—	—	—	6	—	—	1	1	—	—
Kristinehamn	6	—	—	6	—	6	—	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—
Filipstad	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Arvika	1	1	1	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Säfte köp.	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	37	8	1	46	—	46	1	19	6	1	2	7	5	1	5	—	—

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstär rätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik.
³ Vakant.

1	2						3										
	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt										
	Övriga läkare med tjänstårsrätt	Enskild praktik-rande ¹	Leke praktiserande ²	Militära	Kvinnliga	Summa	Förste provinsialläkare	Provinsial-, bi-tred. och extra provinsialläkare	Stads- och stads-districtläkare	Köpnings- o. munici-palläkare	Vid anstalt för tuberkulos-sjuka	andra kroppsligt sjuka	sinnessjuka	Fängelseläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic. undervisn.-anstalt	Övriga läkarbefattn. med tjänstårsrätt
Örebro län.																	
<i>Landsbygd</i>																	
Askersunds prld.	18	2	1	21	—	21	—	16	—	—	3	—	—	—	3	—	—
Fellingsbro	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fingesta	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grythytteheds	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlskoga	2	—	1	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Nora	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odensbackens	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Degerfors exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallsbergs	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Hjortkvarns	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lindesbergs	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljusnarsbergs	1	1	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Råmsbergs	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ämmebergs	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>																	
Örebro	17	6	2	24	1	25	1	—	6	—	1	5	—	1	3	—	—
Askersund	14	5	1	19	1	20	1	—	3	—	1	5	—	1	3	—	—
Lindesberg	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nora	1	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	35	8	3	45	1	46	1	16	6	—	4	5	—	1	6	—	—
Västmanlands län.																	
<i>Landsbygd</i>																	
Västerås prld.	11	—	—	11	—	11	—	10	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Kohlsåwa	3	—	—	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heby	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norbergs	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Ramnäs exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skinnskattebergs	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Västanfors	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ostervåla	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>																	
Västerås	14	7	—	21	—	21	1	2	7	—	1	4	—	1	1	—	—
Sala	7	4	—	11	—	11	1	2	2	—	1	2	—	1	—	—	—
Arboga	3	1	—	4	—	4	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—
Köping	2	1	—	3	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela länet	25	7	—	32	—	32	1	12	7	—	1	5	—	1	2	—	1
Kopparbergs län.																	
<i>Landsbygd</i>																	
Faln prld.	28	4	1	30	3	33	—	21	—	—	5	3	—	—	5	—	1
Borlänge	3	1	—	3	1	4	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Hedemora	2	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leksands	2	—	—	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Leksands	1	1	1	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänstläkare samt andra läkare, som ej idka praktik.

— ³ Vakant.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Provinsial- och extra provinsialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsambällen (som ej tillhöra provinsialläkardistrikt)		Antal legitimerade läkare					Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrett												
		Övriga läkare med tjänstårsrett	Euskillt praktiserande ¹	Ej praktiserande ²	Mänliga	Kvinnliga	Summa	Förste provinsialläkare	Provinsial-, distrikts- och extra provinsialläkare	Stads- och stadsdistriktsläkare	Köpnings- o. munntspälakare	Vid anstalt för			Fängelseläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medicundersökningsanstalt	Övriga läkarbefattningar med tjänstårsrett	
												Andra kroppsigt sjuka	tuberkulos-sjuka	sinnessjuka					
Ludvika prld.	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Malunga >	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mora >	4	—	—	4	—	4	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	
Nås >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Rättviks >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ålvdalens >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Avesta >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
By exprld.	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Grängärdes >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Grängesbergs >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Husby >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lima >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Orsa >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Smedjebackens >	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Svärdsjö >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sävsnäs >	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Särna >	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Städer etc.	13	2	—	15	—	15	1	—	4	—	—	5	5	1	—	—	—	—	
Falun	7	1	—	8	—	8	1	—	1	—	—	5	5	1	—	—	—	—	
Säter	4	—	—	4	—	4	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	
Hedemora	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ludvika köping	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hela länet	41	6	1	45	3	48	1	21	4	—	5	8	5	1	5	—	—	1	
Gävleborgs län.																			
Landsbygd	22	2	—	24	—	24	—	18	—	—	2	—	—	—	—	—	8	—	
Alfta prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Bergsjö >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gävle >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hudiksvalls >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Järvsö >	2	1	—	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Loos >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ockelbo >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Söderhamns >	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	
Arbrå exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bollnäs >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
Delsbo >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Färila >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gysinge >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hofors >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Högbo >	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ljånne >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Övanåkers >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Sandvikens >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Städer etc.	14	7	1	21	1	22	1	—	6	—	1	6	1	2	1	—	—	—	
Gävle	8	5	—	12	1	13	1	—	3	—	1	3	1	1	—	—	—	—	
Hudiksvall	3	—	—	3	—	3	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	
Söderhamn	3	2	1	6	—	6	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Hela länet	36	9	1	45	1	46	1	18	6	—	3	6	1	2	9	—	—	—	

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrett) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik — ³ Befattningen vakant.

1	2 3 4 5 6 7						8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18												
	Antal legitimerade läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt												
	Provincial- och extra provincialläkardistrikt, städer, köpingar och municipalsambällen (som ej tillhöra provin- sialläkardistrikt)	Oviva läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktise- rande	Enskilt praktise- rande ²	Enskilt praktise- rande ³	Manliga	Kvinnliga	Summa	Förste provinsial- läkare	Provincial- och extra provincialläkare	Stads- och steds- distriktläkare	Köpingar- och muni- cipalläkare	Vid anstalt för tuberkulos- sjuka	andra kropps- ligt sjuka	sinnessjuka	Fingel- och sinneläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic- niska underrätt- sanstalt	Öfr. läkarbefatt- ningar med tjänst- årsrätt
Västernorr. län.																			
<i>Landsbygd</i>	21	3	—	21	3	24	—	—	15	—	—	4	3	—	—	—	4	—	—
Anundsjö prld.	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fränsta	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Hotings	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Härnösands	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Indals-Lidens	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramsle	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sollefteå	5	—	—	5	—	5	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	2	—	—
Sundsvalls	1	1	—	1	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örnsköldsviks	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aluö expfld.	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gudmundrå	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nätra	—	—	—	—	—	—	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Väststavarvs	3	—	—	3	—	3	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Ytterlännäs	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	16	1	—	15	2	17	—	1	—	5	—	—	7	2	—	2	2	—	—
Härnösand	7	1	—	6	2	8	—	1	—	2	—	—	2	2	—	1	—	—	—
Sundsvall	6	—	—	6	—	6	—	—	—	2	—	—	3	—	—	1	1	—	—
Örnsköldsvik	3	—	—	3	—	3	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—
Hela länet	37	4	—	36	5	41	—	1	15	5	—	4	10	2	—	2	6	—	—
Jämtlands län.																			
<i>Landsbygd</i>	16	3	—	19	—	19	—	—	14	—	—	—	—	4	—	—	8	—	—
Östersunds prld.	2	—	—	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Gäddede	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strömsunds	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Föllinge	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hammerdals	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Möröls	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Ragunda	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Bräcke	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Hoverbergs	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Stegs	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Hede	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stuguns expfld.	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rätans	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	6	4	—	10	—	10	—	1	—	1	—	1	3	—	—	1	3	—	—
Östersund	6	4	—	10	—	10	—	1	—	1	—	1	3	—	—	1	3	—	—
Hela länet	22	7	—	29	—	29	—	1	14	1	—	1	3	4	—	1	11	—	—
Västerbottens län.																			
<i>Landsbygd</i>	22	—	—	21	1	22	—	—	21	—	—	1	4	—	—	—	4	—	—
Bjurholms prld.	—	—	—	—	—	—	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Burrträsk	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Byske	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dorotea	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jörns	—	—	—	—	—	—	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Lycksele	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malå	1	—	—	1	—	1	—	—	³¹ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nordmalings	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Civila läkare med uteslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänstläkare samt andra läkare, som ej idka praktik.

³ Vakant.

TAB. I A. (Forts.) LÄKARE OCH CIVILA LÄKARBEFATTNINGAR MED TJÄNSTÅRSRÄTT ETC. 81

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18																		
																		Antal legitimerade läkare					Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt												
																		Civila läkare med tjänstårsrätt	Euskilt praktiserande ¹	Leke praktiserande ²	Manliga	Kvinnliga	Summa	Forste provinsialläkare	Provinsialläkare	Stads- och stadsdistriktläkare	Köpnings- o. mun-opsallkare	Vid anstalt för andra kroppsligt sjuka	Vid anstalt för sinnessjuka	Fängelssläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic. undervisn.-anstalt	Övr. läkarbefattning med tjänstårsrätt		
Norsjö prld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Robertfors >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Skellefteå >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Sorsele >	—	—	—	—	—	—	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Stensele >	—	—	—	—	—	—	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	1	—																		
Tärna >	1	—	—	1	—	1	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Umeå >	6	—	—	5	1	6	—	1	—	—	1	4	—	—	—	—	—																		
Vithelmina >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—																		
Vindelns >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—																		
Åsle >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Bureå exprld.	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Lövångers >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Nysätra >	1	—	—	1	—	1	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Städer etc.	5	2	—	7	—	7	1	—	2	—	1	2	—	1	2	—	—																		
Umeå	2	1	—	3	—	3	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—																		
Skellefteå	3	1	—	4	—	4	—	—	1	—	1	2	—	—	1	—	—																		
Hela länet	27	2	—	28	1	29	1	21	2	—	2	6	—	1	6	—	—																		
Norbottens län.																																			
Landsbygd	20	3	—	23	—	23	—	18	—	—	2	1	2	—	7	—	—																		
Arjeplogs prld.	—	—	—	—	—	—	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Arvidsjaurs >	1	—	—	1	—	1	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Bodens >	1	3	—	4	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—																		
Gammelstads >	—	—	—	—	—	—	—	⁵ 1	—	—	1	—	—	—	—	—	—																		
Gällivare >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—																		
Haparanda >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—																		
Jockmocks >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Nederkalix >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Pajala >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Råneå >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Vittangi >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Älvsjöns >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Öjebyns >	3	—	—	3	—	3	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—																		
Överkalix >	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Övertorneå >	—	—	—	—	—	—	—	⁵ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																		
Edefors exprld.	1	—	—	1	—	1	—	⁵ 1	—	—	1	—	—	—	—	—	—																		
Kiruna >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—																		
Malmbergets >	2	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—																		
Städer etc.	7	—	1	8	—	8	1	—	4	1	1	4	—	2	2	—	—																		
Luleå	3	—	1	4	—	4	1	—	2	—	1	1	—	1	1	—	—																		
Piteå	2	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—																		
Haparanda	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—																		
Kalix mun.	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—																		
Hela länet	27	3	1	31	—	31	1	18	4	1	3	5	2	2	9	—	—																		
Rikets landsbygd	392	77	14	468	15	483	2	316	—	—	58	26	25	3	64	7	4																		
Rikets städer	658	479	63	1 152	48	1 200	22	3	172	12	23	299	41	35	51	108	38																		
Hela riket	1 050	556	77	1 620	63	1 683	24	319	172	12	81	325	66	38	115	115	42																		

¹ Civila läkare med utslutande enskild praktik (utan tjänstårsrätt) samt enskilt praktiserande militärläkare, som ej äro upptagna i kol. 2. — ² Sådana pensionerade och f. d. tjänsteläkare samt andra läkare, som ej idka praktik. — ³ Förste provinsialläkarna i Stockholms, Malmöhus och Göteborgs län räknade till städer. — ⁴ Förste stads-läkarna i Stockholm, Malmö och Göteborg ingå här. — ⁵ Vakant.

Tab. I b. Barnmorskor och sjuksköterskor vid slutet av år 1919.

1							2						
Barnmorskor							Sjuksköterskor ³						
Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och municipa- palsambällen (som ej tillhöra provi- nเชียลläkar-distrikt)	Av kommun ansättida ¹	Å förlossnings- anstalt ²	Emskilt prakti- serande	anställda av		i enskild sjuk- vårdsanstalt	Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och municipa- palsambällen (som ej tillhöra provi- nเชียลläkar-distrikt)	Av kommun ansättida ¹	Å förlossnings- anstalt ²	Emskilt prakti- serande	anställda av		i enskild sjuk- vårdsanstalt
				landsting	kommun						landsting	kommun	
Stockholms stad	—	47	116	—	—	422	Södermanlands län.	—	—	—	—	—	—
Stockholms län.	—	—	—	—	—	—	Landsbygd .	63	—	5	1	14	2
<i>Landsbygd .</i>	95	—	12	20	18	6	Björkviks prld.	4	—	—	—	2	—
Knivsta prld.	8	—	—	1	—	—	Eskilstuna >	8	—	1	—	3	—
Norrälta >	13	—	2	2	—	—	Malmköpings >	9	—	1	1	3	1
Rimbo >	12	—	—	1	—	—	Nyköpings >	11	—	—	—	—	—
Stockholms >	21	—	7	8	9	—	Strängnäs >	10	—	—	—	—	—
Södertälje >	4	—	1	1	1	—	Trosa >	4	—	—	—	—	—
Västerhaninge >	8	—	1	1	1	—	Vingåkers >	6	—	1	—	4	1
Östhammars >	7	—	—	2	2	—	Aspa exprld.	3	—	—	—	—	—
Botkyrka exprld.	2	—	—	1	—	2	Björnlunda >	3	—	—	—	—	—
Dalarö >	3	—	—	1	—	—	Gnesta >	1	—	—	—	1	—
Gnesta >	1	—	—	—	—	—	Julita >	3	—	—	—	1	—
Skebo >	4	—	1	—	—	1	Kungsörs >	1	—	—	—	—	—
Sigtuna >	1	—	—	—	—	1	Städer etc. . .	7	—	16	3	2	1
Värmdö >	6	—	—	1	2	—	Nyköping . . .	1	—	1	1	1	1
Åkersbergs >	3	—	—	1	—	—	Eskilstuna . . .	—	—	11	1	—	—
Öregrunds >	2	—	—	—	—	—	Torsbälla . . .	1	—	—	—	—	—
Städer etc. . .	10	—	8	—	6	1	Strängnäs . . .	1	—	—	—	—	—
Djursholm . . .	1	—	—	—	1	—	Mariefred . . .	1	—	—	—	—	—
Norrälta . . .	2	—	2	—	—	—	Trosa . . .	1	—	1	—	—	—
Södertälje . . .	2	—	2	—	1	—	Katrineholm . . .	1	—	3	1	—	—
Vaxholm . . .	1	—	1	—	—	—	Oxelösunds mun. . .	1	—	—	—	1	—
Lidingö köping .	2	—	1	—	1	—	Hela länet	70	—	21	4	16	3
Nynäs hamns >	1	—	1	—	1	1	Östergötlands län.	—	—	—	—	—	—
Sundbybergs >	1	—	1	—	2	—	Landsbygd .	89	—	10	9	15	17
Hela länet	105	—	20	20	24	7	Kisa prld.	12	—	1	1	—	3
Uppsala län.	—	—	—	—	—	—	Linköpings >	17	—	1	—	3	5
<i>Landsbygd .</i>	56	—	3	4	4	9	Mjölby >	7	—	2	1	3	3
Enköpings prld.	19	—	—	2	2	—	Motala >	8	—	1	1	6	1
Tierps >	6	—	1	1	—	2	Söderköpings >	15	—	1	1	1	1
Uppsala >	20	—	1	1	—	1	Tjällmo >	5	—	3	2	1	1
Dannemora exprld.	3	—	—	—	3	—	Valdemarsviks >(l.-del)	4	—	—	1	1	—
Lövsta >	2	—	1	—	—	—	Åtvidabergs >(l.-del)	4	—	—	—	—	—
Alvkarleö >	6	—	—	—	2	3	Ödeshögs >	4	—	—	1	1	—
Städer etc. . .	1	2	7	—	—	21	Björkviks >(l.-del)	2	—	—	—	—	—
Uppsala . . .	—	2	4	—	—	20	Boxholms exprld.	6	—	—	1	—	2
Enköping . . .	1	—	3	—	—	1	Reijmyre >	2	—	1	—	—	1
Hela länet	57	2	10	4	4	30	Stegeborgs >	3	—	—	—	—	—
							Torpa >	—	—	—	—	—	—

Anm. Enskilt praktiserande barnmorskor och sjuksköterskor äro räknade, där de äro bosatta. Ingen i denna tabell räknad mer än en gång.

¹ Utom å förlossningsanstalter anställda. — ² Med inräknade även av dem, som tjänstgöra å privata förlossningsanstalter. — ³ Här äro upptagna de sjuksköterskor, som genomgått sådan teoretisk och praktisk kurs, att de kunna bli va berättigade till statsbidrag vid pensionering. Sjuksköterskor, enbart anställda vid sjukvårdsanstalter, ej medtagna. — ⁴ Därav 3 å privata förlossningsanstalter.

1	2 3 4			5 6 7			1	2 3 4			5 6 7		
	Barnmorskor			Sjuksköterskor ³				Barnmorskor			Sjuksköterskor ³		
Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och munic- ipalsamhällen (som ej tillhöra provin- sialläkar-distrikt)	Av kommun anställda	Å förlossnings- anstalt ²	Enskilda prakti- serande	Enskilda prakti- serande	Enskilda prakti- serande	Enskilda sjuk- vårdsanstalt	Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och munic- ipalsamhällen (som ej tillhöra provin- sialläkar-distrikt)	Av kommun anställda	Å förlossnings- anstalt ²	Enskilda prakti- serande	Enskilda prakti- serande	Enskilda sjuk- vårdsanstalt	
<i>Städer . . .</i>	8	4	17	7	8	26	Kalmar län.						
Linköping	—	2	6	1	1	22	<i>Landsbygd . . .</i>	77	—	7	13	7	3
Norrköping	—	2	10	—	1	—	Borgholms prld. . .	5	—	2	1	—	—
Söderköping	2	—	—	2	1	—	Emmaboda >	2	—	—	1	—	—
Motala	1	—	1	—	2	3	Gamleby >	9	—	2	1	—	—
Vadstena	1	—	—	1	1	—	Högsby >	6	—	—	1	—	—
Skänninge	1	—	—	1	1	—	Kalmar >	8	—	—	1	1	—
Åtvidabergs mun.	2	—	—	2	1	1	Målilla >	5	—	—	1	1	—
Hela länet	97	4	27	16	23	43	Mörbylånga >	7	—	—	1	1	1
Jönköpings län.							Mörtfors >	6	—	—	1	—	1
<i>Landsbygd . . .</i>	75	—	9	9	12	5	Söderåkra >	7	—	1	—	—	—
Jönköpings prld. . .	9	—	2	3	1	1	Valdemarsviks >	3	—	—	—	—	—
Nässjö >	7	—	2	1	—	1	Vimmerby >	9	—	—	1	—	—
Gislaveds >	10	—	2	1	2	—	Åtvidabergs >	1	—	1	—	—	—
Vetlanda >	12	—	1	1	—	1	Grönåkra exprld. .	2	—	—	1	—	—
Vrigstads >	8	—	—	1	2	—	Nybro >	4	—	1	1	1	1
Värnamo >	9	—	—	2	—	—	Stranda >	3	—	—	1	3	—
Unnaryds >	4	—	—	—	2	2	<i>Städer etc. . . .</i>	9	—	6	—	5	3
Åsheda (1.-del) >	1	—	—	—	2	2	Kalmar	3	—	2	—	2	2
Tranås exprld. . .	4	—	1	—	2	—	Oskarshamn	3	—	—	—	1	—
Värnamo >	3	—	—	1	—	—	Västervik	2	—	3	—	1	1
Gränna >	5	—	—	—	2	—	Vimmerby	1	—	1	—	1	—
Unnaryds >	3	—	—	—	—	—	Hela länet	86	—	13	13	12	6
<i>Städer etc. . . .</i>	10	—	2	13	5	4	Gottlands län.						
Jönköping	3	—	2	7	1	2	<i>Landsbygd . . .</i>	37	—	—	3	—	—
Eksjö	1	—	4	1	1	—	Hemse prld.	13	—	—	1	—	—
Huskvarna	3	—	—	1	—	2	Slite >	9	—	—	1	—	—
Nässjö	2	—	2	1	1	—	Visby >	15	—	—	1	—	—
Vetlanda köping . .	1	—	—	1	—	—	<i>Städer etc. . . .</i>	2	—	5	—	1	3
Hela länet	85	2	22	14	16	8	Visby	2	—	5	—	1	3
Kronobergs län.							Hela länet	39	—	5	3	1	3
<i>Landsbygd . . .</i>	63	1	6	9	9	3	Blekinge län.						
Växjö prld.	18	—	2	2	1	—	<i>Landsbygd . . .</i>	46	—	3	3	7	6
Emmaboda > (1.-del)	3	—	1	—	—	—	Karlskrona prld. . .	17	—	3	2	1	1
Kosta >	5	—	1	2	1	2	Ronneby >	8	—	—	1	—	2
Ljungby >	10	—	1	2	1	—	Karlshamn >	12	—	—	—	1	2
Markaryds >	5	—	—	1	1	—	Jämshögs >	8	—	—	—	4	1
Tingsryds >	7	—	—	1	2	—	Kyrkhults exprld. .	1	—	—	—	1	—
Unnaryds >	2	—	—	—	1	—	<i>Städer etc. . . .</i>	7	1	5	1	8	7
Åsheda >	5	—	—	1	—	1	Karlskrona	3	1	5	—	5	6
Ryds exprld	3	—	1	—	1	—	Ronneby	1	—	—	1	1	—
Ålnhults >	5	—	1	—	1	—	Karlshamn	2	—	—	—	1	1
<i>Städer etc. . . .</i>	2	—	3	—	—	—	Sölvesborg	1	—	—	—	1	—
Växjö	2	—	3	—	—	—	Hela länet	53	1	8	4	15	13
Hela länet	65	1	9	9	9	3							

¹ Utom å förlossningsanstalter anställda. — ² Med inräknande även av dem, som tjänstgöra å privata förlossningsanstalter. — ³ Här äro upptagna de sjuksköterskor, som genomgått sådan teoretisk och praktisk kurs, att de kunna bliva berättigade till statsbidrag vid pensionering. Sjuksköterskor, enbart anställda vid sjukvårdsanstalter, ej medtagna. — ⁴ Vakant.

1		2	3	4	5	6	7	1		2	3	4	5	6	7
Provincial- och extra provinsialläkar-district, städer, köping ar och municipalsambhällen (som ej tillhöra provinsialläkardistrict)		Barnmorskor			Sjuksköterskor ³			Provincial- och extra provinsialläkar-district, städer, köping ar och municipalsambhällen (som ej tillhöra provinsialläkardistrict)		Barnmorskor			Sjuksköterskor ³		
		Av kommun anställda ¹	Å förlösning-anställda ²	Enskilt praktiserande	anställda av landsting	kommun	i enskild sjukvårdsinrätt			Av kommun anställda ¹	Å förlösning-anställda ²	Enskilt praktiserande	anställda av landsting	kommun	i enskild sjukvårdsinrätt
Kristianstads län.								Eslöv		2	—	1	—	3	—
Landsbygd . .		153	—	18	9	54	5	Arlövs mun.-sam. . .		2	—	—	—	—	1
Borby prld. . .		32	—	3	1	4	—	Hela länet		218	12	86	19	59	66
Broby >		11	—	—	1	7	1	Hallands län.							
Brösarps > . .		14	—	—	2	2	2	Landsbygd		59	—	7	11	1	3
Hässelholms > . .		22	—	4	1	6	—	Halmtads prld. . . .		17	—	2	3	—	1
Klippans > . . .		14	—	6	2	12	2	Falkenbergs > . . .		19	—	2	4	—	—
Kristianstads > . .		22	—	—	—	—	—	Kungsbacka > . . .		11	—	2	1	1	1
Angelholms > . .		17	—	5	1	7	—	Ullareds >		6	—	1	1	—	—
Jämsbøgs >(L-del)		2	—	—	1	—	—	Oskarstrøms exprld. . .		2	—	1	1	—	1
Båstads exprld. . .		3	—	—	—	—	—	Markaryds > (L-del)		2	—	—	—	—	—
Tollarps > . . .		8	—	—	1	—	—	Båstads > >		2	—	—	—	—	—
Åhus >		3	—	—	—	1	—	Torups > >		2	—	—	1	—	—
Hörs > (L-del)		1	—	—	—	—	—	Städer etc.		4	—	7	8	8	3
Röstänga > >		3	—	—	—	1	—	Halmtad >		1	—	3	1	3	3
Almhults > >		1	—	—	—	—	—	Falkenberg >		1	—	1	2	2	—
Städer etc. . . .		2	7	6	1	2	—	Varberg >		1	—	3	1	2	—
Kristianstad . . .		1	1	6	1	1	—	Kungsbacka >		1	—	—	2	—	—
Simrishama		1	—	—	—	1	—	Laholm >		—	—	—	2	1	—
Hela länet		155	1	24	10	56	5	Hela länet		63	—	14	19	9	6
Malmöhus län.								Göteborgs och Bohus län.							
Landsbygd		207	—	10	19	38	10	Landsbygd		75	—	18	11	4	1
Andersløvs prld. . .		13	—	—	1	2	—	Göteborgs prld. . . .		10	—	7	2	3	—
Hälsingborgs > . .		11	—	—	2	5	—	Häby >		14	—	1	2	—	1
Hörby >		11	—	1	1	—	—	Jörlanda >		8	—	2	2	—	—
Lunds >		31	—	2	1	6	1	Orusts >		5	—	—	1	—	—
Teckomatorps > . .		28	—	1	1	7	2	Tanums >		4	—	3	2	—	—
Ystad >		14	—	—	1	2	2	Tjörns >		5	—	2	1	—	—
Sjöbo >		13	—	—	1	4	2	Uddevalle >		5	—	1	—	—	—
Esløvs exprld. . . .		5	—	1	1	—	—	Fjällbacka exprld. . .		3	—	—	—	—	—
Vällinge >		10	—	—	1	—	—	Fässbergs >		2	—	—	—	1	—
Höganäs >		14	—	2	1	7	1	Ljungskile >		3	—	—	—	—	—
Hörs >		4	—	1	1	—	—	Orusts västra > . . .		5	—	1	1	—	—
Kävlinge >		9	—	—	1	1	1	Styrö >		6	—	—	—	—	—
Löberøds >		8	—	2	1	2	—	Strömstads >		5	—	1	—	—	—
Röstänga >		4	—	—	1	1	1	Städer etc.		10	6	122	3	8	7
Skuraps >		4	—	—	1	1	—	Göteborg >		—	6	106	—	6	—
Svedala >		6	—	—	1	—	—	Kungälv >		1	—	—	—	—	—
Trälleborgs > . . .		9	—	—	1	—	—	Lysekil >		2	—	4	1	—	—
Veberøds >		7	—	—	1	—	—	Marstrand >		1	—	—	—	1	—
Städer etc.		17	12	76	—	21	56	Strömstad >		1	—	1	1	—	—
Malmö >		—	7	40	—	6	21	Uddevalle >		2	—	5	1	1	1
Lund >		4	5	9	—	3	32	Smøgens mun.		1	—	—	—	—	—
Landskrona > . . .		4	—	1	—	2	1	Orgryte >		2	—	6	—	—	—
Hälsingborg > . . .		—	—	20	—	4	—	Hela länet		85	6	140	14	12	2
Ystad >		2	—	4	—	1	—								
Trälleborg >		3	—	1	—	2	1								

¹ Utom å förlösninganalter anställda. — ² Med inräknande även av dem, som tjänstgöra å privata förlösninganalter. — ³ Här äro upptagna de sjuksköterskor, som genomgått sådan teoretisk och praktisk kurs, att de kunna bliva berättigade till statsbidrag vid pensionering. Sjuksköterskor, enbart anställda vid sjukvårdsanalter, ej medtagna.

1 2 3 4 5 6 7							1 2 3 4 5 6 7						
Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och municipa- lismåhällen (som ej tillhöra provin- siälläkar-distrikt)	Barnmorskor			Sjuksköterskor ³			Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och municipa- lismåhällen (som ej tillhöra provin- siälläkar-distrikt)	Barnmorskor			Sjuksköterskor ³		
	Av kommun anställda	Av förlösning- anstalt ²	Enskilt prakti- serande	Enskilt prakti- serande	anständig av kommun	i enskild sjuk- vårdsanstalt		Av kommun anställda	Av förlösning- anstalt ²	Enskilt prakti- serande	anständig av kommun	i enskild sjuk- vårdsanstalt	
Älvsborgs län.							Värmlands län.						
<i>Landsbygd . . .</i>							<i>Landsbygd . . .</i>						
Melleruds prld. . .	115	—	20	17	3	8	Arvika prld. . .	95	—	23	25	7	12
Billingfors > . . .	7	—	1	1	—	1	Fastnäs > . . .	—	1	—	—	—	—
Eds > . . .	8	—	2	3	—	1	Filipstads > . . .	12	—	2	—	—	3
Trollhättans > . . .	6	—	—	1	—	—	Häljebols > . . .	5	—	1	—	—	—
Sollebrunn > . . .	9	—	3	1	—	1	Kils > . . .	9	—	5	—	—	2
Alingsås > . . .	10	—	—	1	—	2	Långavs > . . .	3	—	1	—	—	—
Alingsås > . . .	7	—	—	1	—	—	Molkoms > . . .	9	—	3	—	—	1
Herrljunga > . . .	7	—	3	1	—	—	Skönneruds > . . .	5	—	1	—	—	2
Borås > . . .	11	—	3	2	—	1	Sunne > . . .	6	—	3	—	—	1
Skene > . . .	8	—	1	1	—	—	Säfte > . . .	5	—	—	—	—	—
Svenljunga > . . .	12	—	1	1	—	1	Torsby > . . .	5	—	—	—	—	—
Ulricehamns > . . .	16	—	2	1	—	—	Visnums > . . .	6	—	—	—	—	—
Tösbo exprld. . .	4	—	—	1	—	—	Ärjungs > . . .	6	—	—	—	—	—
Högsäters > . . .	4	—	—	1	—	—	Charlottenb. exprld.	3	—	1	—	—	1
Lilla Edets > . . .	2	—	1	—	—	1	Glava > . . .	1	—	2	—	—	1
Kinna > . . .	4	—	1	1	—	2	Malajö > . . .	2	—	—	—	—	2
<i>Städer etc. . .</i>							<i>Städer etc. . .</i>						
Vänersborg > . . .	11	1	22	20	13	5	Munkfors > . . .	4	—	2	—	—	1
Trollhättan > . . .	2	—	2	2	—	1	Töcksmarka > . . .	1	—	—	—	—	—
Alingsås > . . .	3	—	7	4	—	3	Uddeholms > . . .	4	—	2	—	3	1
Alingsås > . . .	1	—	3	1	—	1	<i>Städer etc. . .</i>						
Borås > . . .	2	—	1	3	—	9	Karlstad > . . .	6	7	12	—	—	6
Ulricehamn > . . .	2	—	8	9	—	3	Kristinehamn > . . .	2	1	7	—	—	3
Ämål > . . .	1	—	1	2	—	—	Filipstad > . . .	1	—	3	—	—	2
<i>Hela länet</i>							<i>Hela länet</i>						
<i>126 1 42 37 16 13</i>							<i>101 1 35 25 13 18</i>						
Skaraborgs län.							Örebro län.						
<i>Landsbygd . . .</i>							<i>Landsbygd . . .</i>						
Falköpings prld. . .	92	—	14	9	5	3	Askersunds prld. . .	68	—	12	13	18	8
Grästorps > . . .	15	—	2	1	—	—	Fellingsbro > . . .	5	—	3	—	—	—
Hjo > . . .	8	—	—	1	—	—	Fjugesta > . . .	6	—	2	—	—	1
Hova > . . .	7	—	—	1	—	—	Grythytteheds > . . .	5	—	1	—	—	2
Lidköpings > . . .	7	—	2	1	—	—	Karlskoga > . . .	4	—	—	—	—	3
Mariestads > . . .	17	—	1	1	—	—	Nora > . . .	5	—	—	—	—	1
Mariestads > . . .	12	—	2	1	—	3	Odensbacken > . . .	5	—	1	—	—	1
Skövde > . . .	14	—	3	1	—	3	Degerfors exprld. . .	2	—	—	—	—	1
Vara > . . .	9	—	3	1	—	—	Hallsbergs > . . .	3	—	2	—	—	5
Töreboda exprld. . .	3	—	2	1	—	—	Hjortkvarns > . . .	2	—	2	—	—	2
<i>Städer etc. . .</i>							<i>Städer etc. . .</i>						
Mariestad > . . .	8	—	17	—	—	5	Lindesbergs > . . .	2	—	1	—	—	1
Lidköping > . . .	1	—	1	—	—	1	Ljusnarsbergs > . . .	2	—	1	—	—	1
Skara > . . .	1	—	2	—	—	4	Ramsbergs > . . .	3	—	—	—	—	—
Skövde > . . .	2	—	3	—	—	1	Ämnebergs > . . .	2	—	1	—	—	1
Falköping > . . .	1	—	1	—	—	1	Örebro > . . .	3	—	1	—	—	3
Hjo > . . .	1	—	2	—	—	1	<i>Städer etc. . .</i>						
Tidaholm > . . .	1	—	2	—	—	1	Örebro > . . .	3	4	13	—	—	4
<i>Hela länet</i>							<i>Hela länet</i>						
<i>100 — 25 9 10 9</i>							<i>71 4 25 18 22 8</i>						

¹ Utom å förlösning-sanstalter anställda. — ² Med inräknade även av dem, som tjänstgöra å privata förlösning-sanstalter. — ³ Här äro upptagna de sjuksköterskor, som genomgått sådan teoretisk och praktisk kurs, att de kunna bliva berättigade till statsbidrag vid pensionering. Sjuksköterskor, enbart anställda vid sjukvårds-sanstalter, ej medtagna.

1	2		3		4		5		6		7		1	2		3		4		5		6		7	
	Provincial- och extra provinsialläkar-distrikt, städer, köpingar och municipalsambällen (som ej tillhöra provinsialläkar-distrikt)	Barnmorskor		Sjuksköterskor ³		anställda av		aneställda av		i enskild sjukvårdsdistrikt		Provincial- och extra provinsialläkar-distrikt, städer, köpingar och municipalsambällen (som ej tillhöra provinsialläkar-distrikt)		Barnmorskor		Sjuksköterskor ³		aneställda av		aneställda av		i enskild sjukvårdsdistrikt			
	Av kommun anställda ¹	Å förlösningssanstalt ²	Enskilt praktiserande	Landsting	Kommun								Av kommun anställda ¹	Å förlösningssanstalt ²	Enskilt praktiserande	Landsting	Kommun								
Västmanlands län.													Gävleborgs län.												
<i>Landsbygd . . .</i>													<i>Landsbygd . . .</i>												
Västerås prld. . .	56	—	7	7	9	11							71	—	16	12	23	19							
Kohlsva . . .	16	—	—	2	2	3							Alfta prld. . .	1	—	1	1	—	—						
Heby . . .	16	—	2	1	—	—							Bergsjö . . .	5	—	1	4	1	2	2					
Norbergs . . .	2	—	—	2	4	—							Gäve . . .	6	—	—	1	2	1	—	—				
Rannäs exprld. . .	3	—	—	1	1	4							Hudiksvalls . . .	2	—	—	1	1	2	—	—				
Skinuskattebergs . . .	2	—	—	—	1	—							Järvsö . . .	5	—	1	1	—	—	—	—				
Västanfors . . .	2	—	1	—	1	3							Los . . .	2	—	—	—	—	—	—	—				
Östervåla . . .	3	—	1	—	1	—							Ockerbo . . .	6	—	1	1	—	—	—	—				
<i>Städer etc. . .</i>	8	—	6	7	7	2							Söderhamns . . .	12	—	3	6	—	—	—	—				
Västerås . . .	2	—	3	—	—	—							Arbrå exprld. . .	2	—	1	1	—	—	—	—	—			
Sala . . .	2	—	—	—	—	—							Bollnäs . . .	2	—	4	1	1	—	—	—	—			
Arboga . . .	2	—	1	—	—	—							Delsbo . . .	3	—	1	—	—	—	—	—	—			
Köping . . .	2	—	2	1	1	2							Färila . . .	1	—	1	—	—	—	—	—	—			
<i>Hela länet</i>	64	—	13	8	10	13							Gysinge . . .	4	—	—	3	—	—	—	—	—			
Kopparbergs län.													Hofors . . .	5	—	3	2	2	3	—	—	—			
<i>Landsbygd . . .</i>	87	—	22	4	44	15							Högbö . . .	4	—	1	—	2	—	—	—	—			
Falu prld. . .	8	—	1	—	4	2							Ljusne . . .	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Borlänge . . .	12	—	5	—	4	—							Ovanåkers . . .	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Hedemora . . .	4	—	—	1	3	1							Sandvikens . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Leksands . . .	5	—	1	1	5	—							<i>Städer etc. . .</i>	8	2	14	—	26	3						
Ludvika . . .	1	—	—	1	4	2							Gäve . . .	2	2	10	—	24	3						
Malungs . . .	3	—	1	—	2	—							Söderhamns . . .	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—		
Mora . . .	9	—	—	1	2	—							Hudiksvall . . .	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—		
Näs . . .	8	—	4	1	7	—							<i>Hela länet</i>	79	2	30	12	49	22						
Rättviks . . .	4	—	2	—	1	2							Västernorr. län.												
Alvdalens . . .	2	—	—	—	—	—							<i>Landsbygd . . .</i>	99	—	20	12	45	22						
Avesta . . .	4	—	3	—	2	2							Anundsjö prld. . .	10	—	1	1	2	—	—	—	—	—		
By exprld. . .	2	—	2	—	—	1							Fränsta . . .	9	—	5	1	4	1	—	—	—	—		
Grängärde . . .	3	—	—	—	1	—							Hotings . . .	6	—	—	1	3	—	—	—	—	—		
Grängsbergs . . .	1	—	—	—	1	3							Härnösands . . .	9	—	4	1	4	1	—	—	—	—		
Husby . . .	3	—	—	—	1	1							Indals-Lidens . . .	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—		
Lima . . .	4	—	—	—	1	—							Ramsle . . .	4	—	1	—	2	—	—	—	—	—		
Orsa . . .	2	—	2	—	3	—							Sollefteå . . .	10	—	1	1	4	2	—	—	—	—		
Smedjebackens . . .	6	—	—	—	2	—							Sundsvalls . . .	8	—	—	1	3	4	—	—	—	—		
Svärdsjö . . .	4	—	—	—	1	—							Sundsvalls . . .	10	—	2	—	6	2	—	—	—	—		
Särna . . .	2	—	1	—	1	—							Örnköldsviks . . .	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—		
<i>Städer etc. . .</i>	4	—	7	7	5	3							Alnö exprld. . .	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—		
Falun . . .	1	—	5	—	3	1							Gudmundrå . . .	3	—	—	1	2	6	—	—	—	—		
Säter . . .	1	—	—	—	1	—							Nätra . . .	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Hedemora . . .	1	—	—	—	1	—							Vivstavarvas . . .	8	—	3	1	4	1	—	—	—	—		
Ludvika köping . . .	1	—	2	1	—	—							Ytterlännäs . . .	4	—	—	1	1	3	—	—	—	—		
<i>Hela länet</i>	91	—	29	5	49	18							<i>Städer etc. . .</i>	7	2	13	5	6	10						
													Härnösand . . .	1	1	3	1	2	1	—	—	—	—		
													Sundsvall . . .	5	1	8	2	3	9	—	—	—	—		
													Örnköldsvik . . .	1	—	2	2	1	—	—	—	—	—		
													<i>Hela länet</i>	106	2	33	17	51	32						

¹ Utom 8 förlösningssanstalter anställda. — ² Med inräknande även av dem, som tjänstgöra å privata förlösningssanstalter. — ³ Här äro upptagna de sjuksköterskor, som genomgått sådan teoretisk och praktisk kurs, att de kunna bli berättigade till statsbidrag vid pensionering. Sjuksköterskor, enbart anställda vid sjukvårdsanstalter, ej medtagna.

1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och municipi- palsambällen (som ej tillhöra provin- sialläkar-distrikt)	Barnmorskor			Sjuksköterskor ³			Provincial- och extra provincialläkar- distrikt, städer, kö- pingar och municipi- palsambällen (som ej tillhöra provin- sialläkar-distrikt)	Barnmorskor			Sjuksköterskor ³		
	Av kommun anställda ¹	förlösningss- anstalt ²	Enskild prakti- serande	Enskild sjuk- vårdsanstalt	av kommun	landsting		Av kommun anställda ¹	förlösningss- anstalt ²	Enskild prakti- serande	Enskild sjuk- vårdsanstalt	av kommun	landsting
Jämtlands län.							Bureå ex. prld.	3	—	—	1	1	—
<i>Landsbygd</i>	67	—	10	4	36	2	Lövrånger	3	—	—	—	1	—
Östersunds prld.	14	—	1	—	10	—	Nysätra	2	—	—	—	—	—
Gäddede	2	—	—	1	—	—	<i>Städer etc.</i>	3	—	2	1	3	—
Strömsunds	4	—	1	1	2	2	Umeå	2	—	2	—	2	—
Föllinge	4	—	—	—	1	—	Skellefteå	1	—	—	1	1	—
Hammerdals	3	—	—	—	1	—	<i>Hela länet</i>	111	—	14	6	10	2
Morsils	9	—	1	—	7	—	Norrbottens län.						
Ragunda	6	—	—	—	4	—	<i>Landsbygd</i>	70	—	12	13	13	7
Bräcke	5	—	—	—	3	—	Arjeplogs prld.	3	—	—	—	1	—
Hoverbergs	6	—	2	—	4	—	Arvidsjaurs	5	—	—	—	1	—
Svegs	5	—	5	1	2	—	Bodens	4	—	2	—	5	3
Hede	4	—	—	1	—	—	Gammelstads	5	—	—	—	—	—
Stuguns ex. prld.	2	—	—	—	2	—	Gällivare	5	—	—	1	1	—
Rätans	3	—	—	—	—	—	Haparanda	3	—	1	—	—	1
<i>Städer etc.</i>	1	—	7	—	1	1	Jockmocks	4	—	1	1	—	—
Östersund	1	—	7	—	1	1	Neder-Kalix	8	—	1	52	1	—
<i>Hela länet</i>	68	—	17	4	37	3	Pajala	2	—	—	1	—	—
Västerbottens län.							Råneå	4	—	—	—	1	—
<i>Landsbygd</i>	108	—	12	5	7	2	Vittangi	3	—	—	1	—	—
Bjurholms prld.	3	—	1	1	1	—	Alvsbyns	3	—	—	1	—	1
Borträsk	6	—	1	—	—	—	Öjebyns	10	—	—	4	1	—
Byske	6	—	2	1	—	—	Över-Kalix	3	—	—	1	1	—
Dorotea	3	—	—	—	1	—	Över-Torneå	3	—	—	71	—	—
Jörns	4	—	1	—	—	—	Edefors ex. prld.	1	—	—	—	6	1
Lycksele	8	—	—	—	—	—	Kiruna	2	—	4	—	1	3
Malå	2	—	—	—	—	—	Malmbergets	2	—	3	—	1	2
Nordmalings	6	—	1	—	—	—	<i>Städer etc.</i>	4	—	5	2	4	2
Norsjö	4	—	—	—	—	—	Luleå	2	—	3	71	61	1
Robertsfors	4	—	—	1	—	—	Piteå	1	—	—	—	1	—
Skellefteå	15	—	2	—	—	—	Haparanda	1	—	2	1	1	1
Sorsele	3	—	—	—	—	—	Kalix mun.	—	—	—	—	1	—
Stensele	2	—	—	—	—	—	<i>Hela länet</i>	74	—	17	15	17	9
Tärna	1	—	1	—	—	—	Rikets landsbygd	2 017	1 276	242	398	179	
Umeå	15	—	3	1	—	1	Rikets städer	152	45 519	58	147	585	
Vilhelmina	7	—	—	—	1	1	<i>Hela riket</i>	2 169	46 795	300	540	764	
Vindeln	6	—	—	—	1	—							
Åsele	5	—	—	—	1	—							

¹ Utom å förlösningssanstalter anställda. — ² Med inräknande även av dem, som tjänstgöra å privata förlösningssanstalter. — ³ Här äro upptagna de sjuksköterskor, som genomgått sådan teoretisk och praktisk kurs, att de kunna bliva berättigade till statsbidrag vid pensionering. Sjuksköterskor, enbart anställda vid sjukvårdsanstalter, ej medtagna. — ⁴ Av landsting och kommun gemensamt. — ⁵ Därav 2 bidrag av landsting. — ⁶ D:o 1. — ⁷ Med bidrag av kommun.

Tab. I c. Tandläkare, sjukgymnaster och apotekspersonal vid slutet av år 1919.

1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14
	Tandläkare, prakti- serande		Sjuk- gymnaster, legitime- rade		Ä apotek anställd personal												Tekniska bibräden ä apotek								
					Apoteksne- havare	Arendatorer	Andra apoteks- föreskänne	Öfriga legitime- rade apotekare	Farmacie kandidater	Elever	Summa														
m.	kv.	m.	kv.													m.	kv.								
Stockholms stad . . .	² 121	34	³ 72	³ 154	27	5	9	85	55	26	165	42													
Stockholms län.																									
<i>Landsbygd . . .</i>	3	—	—	—	8	—	5	6	2	—	19	2	2												2
Knivsta prld.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rimbo >	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms >	2	—	—	—	2	—	1	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerhauinge >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östhammars >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Botkyrka exprld.	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalarö >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sigtuna >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmdö >	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Åkersbergs >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Öregrunds >	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Städer etc.</i>	10	2	4	10	7	—	—	9	5	2	21	2	8												
Djursholm	2	—	2	4	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Norrhälje	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södertälje	4	1	—	—	1	—	—	5	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vaxholm	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lidingö köping	1	1	2	3	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nynäshamns >	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Sundbybergs >	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Hela länet	13	2	4	10	15	—	5	15	7	2	40	4	10												
Uppsala län.																									
<i>Landsbygd . . .</i>	1	—	—	—	4	—	—	1	—	—	5	—	1												1
Tierps prld.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dannemora exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Lövsta	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvkarleö	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>	10	4	2	13	4	—	—	11	4	4	19	4	10												
Uppsala	8	4	2	11	3	—	—	8	3	2	13	3	7												
Enköping	2	—	—	2	1	—	—	3	1	2	6	1	3												
Hela länet	11	4	2	13	8	—	—	12	4	4	24	4	11												

Anm. Var och en är förd ä det distrikt, där hans huvudsakliga verksamhet är förlagd. Ingen i denna tabell räknad mer än en gång.

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete. — ² Därav 1 tillika läkare. — ³ Här ären icke legitimerade: de legitimerade torde utgöra 1/3. — ⁴ Därav apotekare 5, kandidater 28 och elever 9.

1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14
	Å apotek anställd personal																								
	Tandläkare, praktiserande		Sjukgymnaster, legitimerade		Apoteksnumhavare		Arendatorer		Andra apoteks-föreståndare		Övriga legitimerade apotekare		Farmacie kandidater		Elever		Summa		Tekniska biträden ¹ å apotek						
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.		
Södermanlands län.																									
<i>Landsbygd . . .</i>																									
	1	1	—	—	5	1	2	5	2	—	—	12	3	6											
Björkviks prld.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmköpings >	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vingåkers >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gnesta exprld.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Julita >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Städer etc.</i>																									
Nyköping	12	1	6	5	8	2	7	10	8	3	29	3	12	7											
Eskilstuna	3	—	1	1	2	—	—	3	2	1	6	1	7												
Torshälla	6	—	2	2	1	1	1	4	4	3	13	1	2												
Strängnäs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—												
Mariefred	2	—	3	—	1	1	—	1	—	—	3	—	2												
Trosa	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1												
Katrineholm	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—												
	1	1	—	2	1	—	—	2	1	—	3	1	—												
Hela länet	13	2	6	5	13	3	3	15	10	3	41	6	18												
Östergötlands län.																									
<i>Landsbygd . . .</i>																									
	2	1	—	—	7	—	3	3	3	—	13	3	7												
Kisa prld.	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	1												
Mjölby	2	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	1												
Tjällmo >	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	1												
Valdemarsviks (l-del)	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1												
Ödeshögs >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1												
Boxholms exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1												
Rejmyre >	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—												
Stegeborgs >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—												
Torpa >	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1												
<i>Städer etc.</i>																									
Linköping	21	6	5	16	11	2	—	22	9	14	48	10	7												
Norrköping	7	2	3	5	2	—	—	5	5	6	13	5	4												
Söderköping	9	3	2	7	4	—	—	12	3	3	19	3	—												
Motala	1	—	—	—	1	1	—	1	—	2	3	2	1												
Motala	2	1	—	2	1	—	—	1	1	—	3	—	1												
Vadstena	1	—	—	1	1	1	—	2	—	—	4	—	—												
Skänninge	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—												
Åtvidabergs mun.	1	—	—	1	1	—	—	1	—	2	4	—	1												
Hela länet	23	7	5	16	18	2	3	25	12	14	61	13	14												
Jönköpings län.																									
<i>Landsbygd . . .</i>																									
	6	—	2	1	5	1	1	5	2	2	14	2	5												
Gislaveds prld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2												
Vrigstads >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—												
Unnarvads >	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—												

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14										
														Ä apotek anställd personal									
														Tandläkare, praktiserande		Sjukgymnaster, legitimerade		Apoteksinnehavare	Apotekstjänstgörande	Andra apoteks-föreståndare	Övriga legitimerade apotekare	Farmacie kandidat	Bliver
m.	kv.	m.	kv.							m.	kv.												
Tranås exprld.	2	—	2	1	1	—	—	1	2	—	3	1	1										
Värnamo >	4	—	—	—	1	—	—	3	—	1	4	1	2										
Gräna >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—										
<i>Städer etc.</i>	15	3	4	9	6	—	—	8	4	2	17	3	8										
Jönköping	8	3	3	5	2	—	—	3	3	1	7	2	4										
Eksjö	2	—	—	2	1	—	—	2	—	1	3	1	1										
Huskvarna	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1										
Nässjö	2	—	—	2	1	—	—	1	1	—	3	—	2										
Vetlanda köp.	2	—	1	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—										
Hela länet	21	3	6	10	11	1	1	13	6	4	31	5	13										
Kronobergs län.																							
<i>Landsbygd</i>	3	—	—	1	5	2	2	4	1	—	14	—	8										
Vaxjö prld.	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1										
Kosta >	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—										
Ljungby >	2	—	—	1	1	—	—	2	—	—	3	—	2										
Markaryds >	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1										
Tingsryds >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1										
Å-beda >	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1										
Ryds exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—										
Ålmhults >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	2										
<i>Städer etc.</i>	4	1	2	3	2	—	—	2	2	3	5	4	4										
Vaxjö	4	1	2	3	2	—	—	2	2	3	5	4	4										
Hela länet	7	1	2	4	7	2	2	6	3	3	19	4	12										
Kalmar län.																							
<i>Landsbygd</i>	3	—	—	1	10	1	1	5	1	—	17	1	8										
Borgholms prld.	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	2										
Emmaboda >	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1										
Gamleby >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1										
Högsby >	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—										
Målilla >	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—										
Mörbylånga >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—										
Mörtfors >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—										
Söderåkers >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2										
Grönskåra exprld.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—										
Nybro >	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2										
Stranda >	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—										
<i>Städer etc.</i>	11	—	6	8	5	1	—	9	4	1	19	1	7										
Kalmar	5	—	2	5	2	1	—	5	1	1	9	1	2										
Oskarshamn	2	—	2	1	1	—	—	2	1	—	4	—	1										
Västervik	3	—	2	2	1	—	—	1	2	—	4	—	1										
Vimmerby	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	3										
Hela länet	14	—	6	9	15	2	1	14	5	1	36	2	15										

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14
	Å apotek anställd personal																								
	Tandläkare, praktiserande		Sjukgymnaster, legitimerade		Apoteks- havare		Arrendatorer		Andra apoteks- föreståndare		Övriga legitimerade apotekare		Farmacie handläsare		Elever		Summa		Tekniska biträden i apotek						
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.		
Gottlands län.																									
<i>Landsbygd</i>																									
	—	—	—	1	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2		
Hemse prld.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1		
Slite »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
Visby »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
<i>Städer etc.</i>																									
	2	2	3	6	7	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	1		
Visby	2	2	3	6	1	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	1		
Hela länet																									
	2	2	3	7	3	—	—	—	—	1	4	3	—	—	—	—	—	9	2	—	—	—	3		
Blekinge län.																									
<i>Landsbygd</i>																									
	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
Ronneby prld.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Jämshögs »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
<i>Städer etc.</i>																									
	10	—	1	5	6	2	—	—	—	11	4	3	—	—	—	—	—	21	5	—	—	—	9		
Karlskrona	5	—	1	2	3	—	—	—	—	7	2	1	—	—	—	—	—	12	1	—	—	—	6		
Ronneby	1	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2		
Karlshamn	3	—	—	2	1	1	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	3	4	—	—	—	1		
Sölvesborg	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—		
Hela länet																									
	10	—	1	6	7	2	—	—	—	11	4	3	—	—	—	—	—	22	5	—	—	—	10		
Kristianstads län.																									
<i>Landsbygd</i>																									
	5	1	1	2	9	1	—	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	16	4	—	—	—	4		
Borby prld.	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—		
Broby »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2		
Brösarps »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Hässleholms »	2	—	1	2	1	1	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—		
Klippans »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ängelholms »	2	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	1		
Båstads exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—		
Tollarps »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Åhus »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
<i>Städer etc.</i>																									
	5	3	1	6	4	1	—	—	—	7	4	5	—	—	—	—	—	14	7	—	—	—	11		
Kristianstad	3	2	1	4	2	—	—	—	—	6	3	5	—	—	—	—	—	9	7	—	—	—	8		
Sinrihamn	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2		
Klippans mun.sam.	1	1	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1		
Hela länet																									
	10	4	2	8	13	2	—	—	—	11	7	8	—	—	—	—	—	30	11	—	—	—	15		
Malmöhus län.																									
<i>Landsbygd</i>																									
	4	4	1	5	11	3	—	—	—	3	3	1	—	—	—	—	—	20	1	—	—	—	12		
Anderslövs prld.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
Hälsingborgs »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1		
Hörby »	2	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2		

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete. — ² Vakant.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14									
														Å apotek anställd personal								Tekniska biträden i apotek
														Tandläkare, prakti- serande		Sjuk- gymnaster, legitime- rade		Apotheksin- havare	Arrendatorer	Andra apoteks- föreskildare	Andra legitime- rade apotekare	
m.	kv.	m.	kv.								m.	kv.										
Provincial- och extra provincialläkardistrikt, städer, köpingar och muni- cipalsambällen (som ej till- höra provincialläkar- distrikt)																						
Teckomatorps >	—	1	—	2	1	—	—	1	—	—	—	2	—	1								
Sjöbo >	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—	1	4	—	—								
Vellinge exprld. >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1								
Höganäs >	1	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	3								
Höörns >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1								
Kävlinge >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1								
Skurups >	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—								
Svedala >	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	2								
<i>Städer etc.</i>	37	14	10	45	14	4	1	42	28	20	82	27	38									
Malmö	13	8	2	16	4	1	1	21	15	11	42	11	12									
Lund	5	2	3	9	2	—	—	7	2	1	10	2	7									
Landskrona	4	—	—	1	2	1	—	2	2	—	6	1	4									
Hälsingborg	9	2	2	9	3	1	—	6	7	5	12	10	7									
Ystad	3	1	2	4	1	—	—	—	2	2	3	2	3									
Trälleborg	2	—	1	2	1	1	—	3	—	—	5	—	2									
Eslov	1	1	—	3	1	—	—	3	—	1	4	1	3									
Arlövs mun.sam.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—									
Hela länet	41	18	11	50	25	7	1	45	31	21	102	28	50									
Hallands län.																						
<i>Landsbygd</i>	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	2	1	2									
Ullareds prld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Häll-delen af Markar. distr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1									
Oskarströms exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	1									
<i>Städer etc.</i>	12	1	5	6	6	1	—	11	6	5	24	5	8									
Halmstad	6	—	4	2	2	—	—	4	3	1	9	1	4									
Falkenberg	2	1	—	1	1	—	—	3	—	1	5	—	—									
Varberg	3	—	1	3	1	—	—	3	1	2	5	2	3									
Kungsbacka	—	—	—	1	1	1	—	—	1	1	3	1	1									
Laholm	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—									
Hela länet	12	1	5	6	8	1	—	11	7	5	26	6	10									
Göteborgs o. Bohus län.																						
<i>Landsbygd</i>	1	1	—	—	4	2	3	—	1	—	9	1	8									
Häby prld.	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	2	1	1									
Jörlanda >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Tauoms >	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2									
Tjörns >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Fjällbacka exprld.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1									
Fässbergs >	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1									
Ljunskile >	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—									
Orusta västra >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2									
<i>Städer etc.</i>	38	4	9	43	15	5	—	45	37	52	112	42	1									
Göteborg	32	4	7	39	13	2	—	39	34	49	98	39	—									
Kungälv	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1									
Lysekil	1	—	—	—	—	1	—	2	1	—	4	—	—									

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14									
														Å apotek anställd personal								Tekniska biträden ¹ & apotek
														Tandläkare, praktiserande		Sjukgymnaster, legitimerade		Apoteksinnhavare	Arendatorer	Andra apoteks-froskådare	Övriga legitimerade apotekare	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.															
Provincial- och extra provincialläkar-district, städer, köpingar och municipalsamhällen (som ej tillhöra provincialläkar-district)																						
Marstrand	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—									
Strömstad	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—									
Uddevalle	4	—	2	3	—	1	—	2	1	3	6	1	—									
Hela länet	39	5	9	43	19	7	3	45	38	52	121	43	9									
Älvsborgs län.																						
<i>Landsbygd</i>	2	—	—	1	8	—	2	3	3	—	15	1	6									
Melleruds prld.	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	1	1									
Billingsfors >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Eds >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—									
Sollebrunn >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1									
Herrljunga >	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Skene >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—									
Svenljunga >	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	2									
Högsäters exprld.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—									
Lilla Edets >	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—									
Kinna >	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
<i>Städer etc.</i>	18	1	3	8	7	—	—	18	7	4	33	3	3									
Vänersborg	3	—	—	2	1	—	—	3	1	—	4	—	—									
Trollhättan	2	—	—	1	1	—	—	2	2	—	5	1	2									
Alingsås	2	1	—	—	1	—	—	3	—	1	5	—	—									
Borås	7	—	3	4	2	—	—	7	3	3	14	1	—									
Ulricehamn	2	—	—	1	1	—	—	2	1	—	3	1	—									
Åmål	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
Hela länet	20	1	3	9	15	—	2	21	10	4	48	4	9									
Skaraborgs län.																						
<i>Landsbygd</i>	3	—	—	—	4	—	1	1	2	2	7	3	2									
Grüstorps prld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Hova >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—									
Skövde >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Vara >	2	—	—	—	1	—	—	1	1	1	2	2	1									
Töreboda exprld.	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1									
<i>Städer etc.</i>	12	—	3	6	6	1	—	10	7	5	26	3	7									
Mariestad	1	—	1	1	1	—	—	2	—	1	3	1	1									
Lidköping	2	—	1	—	1	—	—	2	2	1	5	1	2									
Skara	3	—	1	3	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
Skövde	2	—	—	—	1	—	—	2	2	2	6	1	1									
Falköping	2	—	—	1	—	1	—	2	2	—	5	—	1									
Hjo	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	2	—	1									
Tidaholm	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	3	—	1									
Hela länet	15	—	3	6	10	1	1	11	9	7	33	6	9									

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14									
														Å apotek anställd personal								Tekniska biträden ¹ 2 apotek
														Tandläkare, praktiserande		Sjuk- gymnaster, legitime- rade		Apoteksinne- havare	Arrendatorer	Andra apoteks- föreskändare	Öfriga legitime- rade apotekare	
m.	kv.	m.	kv.							m.	kv.											
Värmlands län.																						
<i>Landsbygd . . .</i>																						
	3	—	—	1	5	2	4	3	4	1	17	2	7									
Häljebols prld.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—									
Kils	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	1									
Långavs	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Molkoms	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—									
Sköneruds	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1									
Sunne	2	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—									
Torsby	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	3	—	—									
Visnums	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1									
Ärjängs	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
Charlottenbergs exprld.	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	2	—	—									
Uddeholms	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	1	2									
<i>Städer etc.</i>																						
	15	2	6	14	5	1	1	6	6	8	20	7	10									
Karlstad	6	1	4	8	1	1	1	1	2	3	7	2	5									
Kristinehamn	4	1	2	5	1	—	—	2	1	1	5	—	2									
Filipstad	2	—	—	1	1	—	—	1	1	—	2	—	2									
Ärvika	2	—	—	—	1	—	—	2	1	2	3	3	1									
Säffle köp.	1	—	—	—	1	—	—	—	1	2	3	1	—									
Hela länet																						
	18	2	6	15	10	3	5	9	10	9	37	9	17									
Örebro län.																						
<i>Landsbygd</i>																						
	3	—	—	1	7	—	3	7	1	—	18	—	5									
Fellingsbro prld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Fjugesta	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Grythyttedens	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—									
Karlskoga	2	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	—	1									
Odensbackens	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	1									
Hällsbergs exprld.	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	—	—									
Hjortkvarns	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—									
Ljusnarsbergs	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	2	—	—									
Rumsbergs	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1									
Ämnebergs	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—									
<i>Städer etc.</i>																						
	11	2	1	12	6	—	—	10	3	9	23	5	2									
Örebro	8	2	1	12	3	—	—	6	3	8	15	5	—									
Askersund	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
Lindesberg	1	—	—	—	1	—	—	2	—	1	4	—	—									
Nora	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
Hela länet																						
	14	2	1	13	13	—	3	17	4	9	41	5	7									
Västmanlands län.																						
<i>Landsbygd</i>																						
	2	—	—	1	7	—	2	2	2	1	12	2	2									
Västerås prld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Kohlswa	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—									
Heby	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—									
Norbergs	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	3	—	—									

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

TAB. I C. (Forts.) TANDLÄKARE, SJUKGYMNASER OCH APOTEKSPERSONAL ÅR 1919. 95

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14											
														Å apotek anställd personal										Tekniska biträden ¹ å apotek
														Tandläkare, praktiserande		Sjuk- gymnaster, legitimera- de		Apoteksme- narare	Arendatorer	Andra apoteks- föresättnare	Övriga legitime- rade apotekare	Farmacie kandider	Elever	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.																			
Ramaäs expld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—											
Skinnskattebergs »	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—											
Västansfors »	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Östervåla »	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1											
<i>Städer etc.</i>	11	—	3	5	4	2	1	10	3	12	23	9	8											
Västerås	5	—	2	4	1	1	—	6	2	2	10	2	5											
Sala	2	—	1	1	1	1	1	2	1	5	8	3	2											
Arboga	2	—	—	—	1	—	—	1	—	3	3	2	—											
Köping	2	—	—	—	1	—	—	1	—	2	2	2	1											
Hela länet	13	—	3	6	11	2	3	12	5	13	35	11	10											
Kopparbergs län.																								
<i>Landsbygd</i>	7	2	1	3	10	2	9	6	8	2	32	5	8											
Borlänge prld.	2	—	—	—	² 1	—	1	1	2	1	4	2	1											
Hedemora »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—											
Leksands »	1	—	—	—	² 1	—	—	1	1	—	3	—	—											
Malungs »	—	—	—	—	² 1	—	1	—	—	—	2	—	—											
Mora »	1	—	1	—	² 1	1	—	1	1	1	4	1	—											
Näs »	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—											
Rättviks »	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	1											
Ålvdalens »	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	1											
Avesta »	1	—	—	1	—	—	1	2	—	—	3	—	—											
By expld.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—											
Grängärde »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—											
Grängesbergs »	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	1	1											
Husby »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1											
Lima »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—											
Orsa »	1	—	—	—	² 1	1	—	—	—	—	2	—	1											
Smedjebackens »	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	2	1	—											
Svärdejö »	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1											
<i>Städer etc.</i>	7	1	3	2	4	—	—	5	4	4	12	5	6											
Falun	4	—	3	1	1	—	—	4	2	4	7	4	4											
Säter	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Hedemora	1	1	—	—	1	—	—	—	2	—	2	1	—											
Ludvika	2	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	1											
Hela länet	14	3	4	5	14	2	9	11	12	6	44	10	14											
Gävleborgs län.																								
<i>Landsbygd</i>	3	1	—	1	10	2	3	6	6	6	28	5	11											
Alfta prld.	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	4	—	1											
Bergsjö »	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—											
Järvsö »	1	—	—	—	1	—	2	2	1	1	6	1	—											
Loos »	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1											
Ockelbo »	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—											
Bollnäs expld.	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	4	—	1											
Delsbo »	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	2											
Färila »	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	1											
Gysinge »	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1											

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete. — ² Tjänstledig.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14									
														Å apotek anställd personal								Tekniska biträden ¹ i apotek
														Tandläkare, prakti- serande		Sjuk- gymnaster, legitime- rade		Apoteksinne- havare	Arendatorer	Andra apoteks- föresändare	Övriga legitime- rade apotekare	
m.	kv.	m.	kv.							m.	kv.											
Hofors exprld.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	1	1									
Högbo >	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—									
Ljusne >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Sandvikens >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	1	1									
<i>Städer etc.</i>	9	2	3	6	3	1	1	9	6	10	20	10	7									
Gävle	5	1	1	3	1	1	1	6	3	4	12	4	4									
Söderhamn	2	—	1	2	1	—	—	2	1	1	5	—	2									
Hudiksvall	2	1	1	1	1	—	—	1	2	5	3	6	1									
Hela länet	12	3	3	7	13	3	4	15	12	16	48	15	18									
Västernorrlands län.																						
<i>Landsbygd</i>	4	3	—	3	10	—	2	8	1	2	21	2	12									
Anundsjö prld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Fränsta >	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	3	—	2									
Hotings >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Indals-Lidens >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—									
Ramsle >	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Skogs >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—									
Sollefteå >	2	1	—	3	1	—	1	2	—	1	5	—	4									
Alnö exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Gudmundrå >	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1									
Vivstavarvs >	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—									
Ytterlännäs >	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	—	2									
<i>Städer etc.</i>	12	—	3	6	5	1	2	7	6	6	20	7	14									
Härnösand	4	—	2	2	2	—	1	3	—	—	6	—	4									
Sundsvall	6	—	1	2	2	1	1	3	4	6	12	5	7									
Örnsköldsvik	2	—	—	2	1	—	—	1	2	—	2	2	3									
Hela länet	16	3	3	9	15	1	4	15	7	8	41	9	26									
Jämtlands län.																						
<i>Landsbygd</i>	1	—	—	1	9	3	3	1	3	2	18	3	8									
Strömsunds prld.	1	—	—	1	1	1	—	1	—	—	3	—	2									
Föllinge >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—									
Hammerdals >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Mörsils >	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	3	1	1									
Ragunda >	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	3	—	1									
Bräcke >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1									
Hoverbergs >	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	2	2	—									
Svegs >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2									
Hede >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Stuguns exprld.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—									
Rätans >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—									
<i>Städer etc.</i>	8	—	1	3	2	1	—	4	3	3	10	3	—									
Östersund	8	—	1	3	2	1	—	4	3	3	10	3	—									
Hela länet	9	—	1	4	11	4	3	5	6	5	28	6	8									

¹ Här äro medtagna sådana som, utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14											
														Å apotek anställd personal										Tekniska biträden i apotek
														Tandläkare, praktiserande		Sjukgymnaster, legitimerade		Apotekenshavare	Arrendatorer	Andra apoteks-föresändare	Ovriga legitimerade apotekare	Farmacie handläggarer	Öfver	
m.	kv.	m.	kv.							m.	kv.													
Västerbottens län.																								
<i>Landsbygd</i>																								
Bjarholms prld.	—	—	—	—	6	2	5	—	1	—	14	—	12											
Burträsk >	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1											
Byske >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Dorotea >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
Jörns >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Lycksele >	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	1											
Nordmalings >	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1											
Norsjö >	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2											
Robertsfors >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1											
Vilhelmina >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1											
Vindelns >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Åsele >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Nysätra exprld.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—											
<i>Städer etc.</i>	5	1	3	9	1	1	—	7	2	1	10	2	5											
Umeå	3	—	2	6	—	1	—	3	2	—	4	2	1											
Skellefteå	2	1	1	3	1	—	—	4	—	1	6	—	4											
Hela länet	5	1	3	9	7	3	5	7	3	1	24	2	17											
Norrbottnens län.																								
<i>Landsbygd</i>																								
Arvidsjäurs prld.	—	—	2	2	11	—	3	2	2	6	21	3	10											
Bodens >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Bodens >	2	—	2	—	1	—	1	1	—	2	5	—	1											
Gällivare >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1											
Jockmocks >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—											
Nederkalix >	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	3	—	2											
Pajala >	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—											
Råneå >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Ålvsbyns >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	—	1											
Övertorneå >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1											
Övertorneå >	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	2											
Kiruna exprld.	1	—	—	2	1	—	1	—	1	1	3	—	—											
Malmbergets >	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2											
<i>Städer etc.</i>	5	—	2	3	3	—	1	2	—	2	7	1	8											
Luleå	3	—	2	2	1	—	1	1	—	2	4	1	2											
Piteå	2	—	1	1	1	—	—	1	—	—	2	—	3											
Haparanda	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3											
Kalix mun.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
Hela länet	9	—	4	5	14	—	4	4	2	8	28	4	18											
Rikets landsbygd	61	14	7	26	160	22	55	76	52	28	349	44	149											
Rikets städer	421	84	161	403	162	31	17	363	920	204	785	212	194											
Hela riket	482	98	168	429	322	53	72	439	972	232	1134	256	343											

¹ Här äro medtagna sådana som utan att tillhöra den farmaceutiska personalen, utföra enklare farmaceutiskt arbete.

Tab. 2. Översikt över de till Medicinalstyrelsen från läkarna i riket

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
L ä n , s t a d	Obduktioner å foster							Andra obduktioner													
	Våldsam död	genom bristande vård	genom olyckshändelse	genom handaverkan	Naturlig död	Dödfödda	Obestämbar dödsorsak	Summa	Förfrysning	Körfrysning	Kvävning						Krosstade				
											Drunkning	Hängning	Strypning	Annan kvävning	Krosstade						
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.						m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Stockholms stad	—	1	1	7	1	10	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	14	5
Stockholms län	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	3	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Uppsala d:o	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands d:o	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Jönköpings d:o	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kronobergs d:o	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kalmar d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Götlands d:o	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge d:o	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kristianstads d:o	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Malmöhus d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands d:o	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Göteborgs och Bohus d:o	—	1	—	1	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Älvsborgs d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs d:o	1	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Värmlands d:o	2	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Örebro d:o	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västmanlands d:o	1	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs d:o	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Gävleborgs d:o	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Västernorrlands d:o	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västerbottens d:o	1	2	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norrbottens d:o	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	11	12	4	17	3	47	—	—	1	—	8	5	4	—	2	—	—	—	—	27	10

Anm. Obduktioner för likbränningsändamål, numera obehöfliga, hava fr. o. m. årg. 1918 uteslutits ur legala förretningar överförts till länsstyrelserna, vadan även denna rubrik nu uteslutits.

inkomna ämbetsberättelser om *medikolegala förrättningar* år 1919.

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43			
ner i rättsligt syfte																Besiktning & levande personer för uttrönande av				Andra rättsmedicinska undersökningar			
																Andra rättsmedicinska undersökningar							
döda																följder av föregående mishandel				havandeskap	utörd onkt	annat forkläande	
Stök- eller särskada		Stökskada		Förgifning		Summa		Däruv		Svalt och vandrård	Naturlig död		Obestämbar dödsorsak										
								såsom följd av fosterfördrivningsföretök															
								annolika självmord															
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	s:a	Summa							
—	—	1	—	20	10	36	17	6	5	—	—	—	5	5	5	19	—	9	4	—			
—	—	—	1	4	2	9	4	3	—	—	1	4	2	2	—	—	—	—	—	—			
—	—	2	—	3	—	5	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—			
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	1	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—			
—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—			
—	—	—	—	3	1	5	1	3	—	—	—	—	—	1	6	1	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—			
—	1	—	—	—	—	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1			
—	—	—	—	3	1	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	1	—	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—			
—	—	1	2	2	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—			
—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	1	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
3	4	10	4	40	18	95	41	17	7	2	1	—	18	18	10	19	1	10	5	4			

denna tabell. — Enligt Kungl. brev d. 27 jan. 1911 hava, utom beträffande Stockholm, anslagen till medico-

Tab. 3. Av vederbörande läkare verkställda ämbetsresor för farsoters och smittsamma sjukdomars hämmande m. m. under år 1919.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Län		Ämbetsresor															
		Scharlakansfeber	Difteri	Smittkoppor	Abdominaltyfus (nerveber)	Rödsot	Barnförslämning	Epidemisk ljumfeber	Spottiska	Smittsamma könsjukdomar	Sinnessjukdom	Andra sjukdomar	Vaccination	För mottagningar och sjukvård	För allmän hälsovård	Rättsmed. ohäkt.	Summa resor
Stockholms	län . . .	106	273	—	13	—	16	—	—	—	32	41	200	—	—	—	681
Uppsala	» . . .	46	61	—	2	—	5	1	—	—	—	2	43	10	—	—	170
Södermanlands	» . . .	31	120	—	14	—	3	1	—	—	28	24	148	—	—	—	369
Östergötlands	» . . .	102	205	—	10	—	7	—	—	—	17	36	—	—	—	—	377
Jönköpings	» . . .	53	97	—	1	—	19	—	—	—	27	18	125	—	—	—	340
Kronobergs	» . . .	39	101	—	1	—	8	—	—	—	24	33	115	—	—	—	321
Kalmar	» . . .	18	183	—	1	—	—	—	—	1	2	27	13	—	—	—	245
Gottlands	» . . .	6	31	—	4	—	1	—	—	—	2	21	35	2	—	4	106
Blekinge	» . . .	2	28	—	1	—	—	—	—	—	15	4	78	—	—	—	128
Kristianstads	» . . .	24	99	—	8	—	11	—	—	—	—	8	—	—	—	—	150
Malmöhus	» . . .	38	137	—	25	—	—	—	—	—	66	19	326	—	—	—	611
Hallands	» . . .	13	12	—	2	—	2	1	—	—	3	—	—	—	—	3	36
Göteborgs o. Bohus	» . . .	29	237	—	31	—	13	—	—	—	6	38	13	—	—	—	367
Älvsborgs	» . . .	48	192	—	17	—	9	—	—	1	32	9	220	34	—	—	562
Skaraborgs	» . . .	43	183	—	23	—	10	1	—	—	16	18	280	—	—	—	574
Värmlands	» . . .	21	78	—	4	—	3	—	—	—	21	7	199	1	12	—	346
Örebro	» . . .	18	99	—	1	—	3	—	—	—	4	—	15	—	—	—	140
Västmanlands	» . . .	17	24	—	1	—	—	3	—	—	3	11	66	—	—	4	129
Kopparbergs	» . . .	18	65	—	1	—	5	—	14	—	8	4	20	—	—	—	135
Gävleborgs	» . . .	18	85	—	6	—	4	—	—	—	4	2	18	—	—	—	137
Västernorrlands	» . . .	12	218	—	2	—	2	—	—	—	16	18	—	—	—	—	268
Jämtlands	» . . .	5	87	—	3	—	1	1	—	—	3	3	10	—	3	—	116
Västerbottens	» . . .	42	203	—	7	1	—	2	—	1	14	36	115	8	—	—	429
Norrbottnens	» . . .	9	56	—	44	2	—	—	—	—	3	8	90	2	78	—	292
Summa		758	2 874	—	222	—	3 122	10	14	—	3 346	387	2 129	57	93	11	7 029

Anm. Utgifter för i denna tabell angivna ämbetsresor redovisas fr. o. m. årg. 1917 ej.

Tab. 4. Sammanställning av hälsovårdsnämndernas uppgifter om döds-
orsakerna i rikets städer år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Län och städer.	Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda ¹	Ålderdomsvrining	Barnsängsfeber	Andra havandeskaps- och förtösningsjukdomar	Värreber	Ros	Smittkoppor	Mässling	Scharlakansfeber	Difteri	Kikhosta	Indnensa	Placktyfus	Nervfeber och Paratyfus	Rödsot	Asiatisk kolera	Akutt barnförämning	Epidemisk hjärnfeber	Selkramp
Stockholms stad . . .	121	283	25	5	81	26	1	37	34	60	9	920	—	13	1	—	12	3	1
Stockholms län.																			
Södertälje	2	11	1	—	3	1	—	1	—	10	—	27	—	—	—	—	—	—	—
Djursholm	4	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—
Vaxholm	1	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—
Norrhälje	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Östhammar	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Öregrund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—
Sigtuna	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala län.																			
Uppsala	11	23	1	—	3	2	—	1	10	8	1	32	—	1	—	—	—	—	—
Enköping	4	12	—	—	1	—	—	1	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands län.																			
Nyköping	4	24	—	—	2	—	—	—	3	6	1	6	—	—	—	—	—	—	—
Katrineholm	3	3	—	—	5	1	—	1	2	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—
Eskilstuna	22	24	3	—	1	—	—	—	—	14	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Torshälla	—	12	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Strängnäs	2	9	—	—	1	1	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—
Mariefred	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Trosa	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län.																			
Linköping	16	37	—	—	7	1	—	2	3	4	2	20	—	2	—	—	—	—	—
Norrköping	25	66	4	2	3	1	—	16	—	6	2	57	—	—	—	—	—	1	—
Söderköping	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Motala	1	10	—	—	—	—	—	1	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	1
Vadstena	1	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—
Skänninge	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Jönköpings län.																			
Jönköping	15	64	—	1	10	2	—	3	4	3	3	5	—	—	—	—	—	2	1
Ekejö	2	11	—	—	1	—	—	1	—	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—
Gränna	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huskvarna	3	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	4	—	1	—	—	—	1	—
Tranås	3	13	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Näsjö	1	6	1	—	—	2	—	—	—	—	5	7	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län.																			
Växjö	4	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2	8	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.																			
Kalmar	9	17	—	—	3	—	—	3	—	6	1	2	—	1	—	—	—	1	—
Oskarshamn	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	1	—
Västervik	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1
Vimmerby	—	8	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borgholm	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1
Gottlands län.																			
Visby	1	11	1	—	1	—	—	—	—	6	—	3	—	1	—	—	—	1	—

¹ Här avses sjukdomar som uppträda i första levnadsveckan.

1	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
	Tuberkulos ¹	b) annan tuberkulos	Spektiska	Syfilis		Frossa	Andra parasitära sjukdomar	Blodbländande organens och blodets sjukdomar	Kronisk alkoholsjukdom	Andra kroniska förgiftningssjukdomar	Andra kroniska sjukdomar	Andra orsättnings- m. d. sjukdomar	Hjärnblödning	Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganens sjukdomar	Sinnessjukdomar	Kronisk hjärtsjukdom	Andra cirkulationsorganens sjukdomar
				a) hird syfilis	b) förvärad syfilis												
Län och städer.																	
Stockholms stad.	824	163	—	17	21	—	6	29	2	—	48	4	211	79	51	503	459
Stockholms län.																	
Södertälje	26	5	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	5	3	—	13	2
Djursholm	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1
Vaxholm	7	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—
Norrköping	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	18	—
Östhammar	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Öregrund	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—
Sigtuna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Uppsala län.																	
Uppsala	31	9	—	1	1	—	—	2	—	—	3	2	19	3	5	44	32
Enköping	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	3	4	—	—
Södermanlands län.																	
Nyköping	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	5	5	—	10	4
Katrineholm	10	2	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	6	7
Eskilstuna	43	11	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	20	1	—	22	49
Torshälla	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strängnäs	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	5	1
Mariefred	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Trosa	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Östergötlands län.																	
Linköping	28	10	—	1	—	—	—	7	—	—	3	—	34	3	4	48	7
Norrköping	75	20	—	1	1	—	1	6	—	—	11	3	54	17	1	113	59
Söderköping	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	—	—	—
Motala	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	5	16
Vadstena	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
Skänninge	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—
Jönköpings län.																	
Jönköping	38	15	—	1	1	—	—	1	—	—	3	1	12	8	—	23	4
Ekajö	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	—	5	—
Gränna	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	5	1
Huskarvarna	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	1	5	4
Tranås	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	4	1
Nässjö	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	6	2
Kronobergs län.																	
Värjö	13	4	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	3	2	—	6	32
Kalmar län.																	
Kalmar	19	4	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	13	5	1	17	27
Oskarshamn	16	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	9	4	4	11	1
Västervik	24	9	—	—	2	—	—	4	—	—	2	—	6	1	—	8	34
Vimmerby	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	1	—	4	3
Borgholm	2	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	3	3
Gottlands län.																	
Visby	13	5	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	6	1	—	31	2

¹ Om lungtuberkulos finnes angiven såsom dödsorsak jämte andra former av tuberkulos, räknas fallet så-

88	89	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	1
Luftrörinflammation, akut och kronisk	Akut lunginflammation	Andra andningsorganens sjukdomar	Akut mag- och tarms- inflammation	Kronisk mag- och tarms- inflammation	Blindtarmsinflammation	Tarmhinder och tarmbräck	Andra matsmältnings- organens sjukdomar	Urin- och könsorganens sjukdomar	Ledgångarnas och ben- systemets sjukdomar	Kräfta	Svulster av andra slag	Olyckshändelse eller våda	Självmord	Mord och dråp	Annan dödsorsak	Summa	Län och städer
85	284	193	37	13	31	21	95	167	17	473	86	134	92	2	4	5 783	Stockholms stad.
3	26	5	4	—	—	5	2	5	—	15	—	4	2	—	—	196	Stockholms län.
2	5	3	2	—	—	—	—	2	—	5	—	—	3	—	1	48	Södertälje.
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	6	—	2	2	—	—	47	Djursholm..
3	5	—	—	—	—	1	—	4	—	9	1	—	—	—	—	66	Vaxholm.
—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	1	—	—	—	19	Norrtälje.
—	5	—	1	—	—	1	1	2	—	2	—	—	—	—	—	22	Östhammar.
1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	20	Oregrund.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Sigtuna.
9	23	22	2	—	—	3	10	16	2	35	5	12	6	—	—	389	Uppsala län.
3	2	—	2	—	—	—	2	1	—	3	—	2	2	—	—	72	Uppsala.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Enköping.
3	11	4	2	1	1	3	2	4	1	12	—	4	4	—	—	143	Södermanlands l.
1	10	2	2	—	1	1	1	2	—	10	—	2	—	—	1	94	Nyköping.
4	19	4	4	—	4	2	1	18	2	34	—	4	8	—	1	337	Katrineholm.
1	6	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	1	—	—	31	Ekilstuna.
—	2	2	—	—	—	—	1	2	—	6	2	1	—	—	—	51	Torsålla.
—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	21	Strängnäs.
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	11	Mariefred.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Trosa.
6	36	2	5	—	1	2	7	9	—	39	6	8	5	—	2	367	Östergötlands län.
15	57	29	10	2	7	6	10	28	1	79	9	17	9	—	—	324	Linköping.
4	3	—	1	—	—	—	1	3	—	3	—	1	—	—	—	34	Norrköping.
1	6	—	1	—	—	1	2	3	—	10	—	1	1	—	—	37	Söderköping.
2	8	3	1	—	1	1	2	5	—	5	—	—	—	—	2	87	Motala.
2	3	1	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	1	43	Vadstena.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	Skänninge.
25	37	3	10	1	3	3	4	12	1	36	6	3	1	—	1	366	Jönköpings län.
4	4	1	—	—	—	1	1	2	—	4	—	2	1	—	—	60	Jönköping.
1	2	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	18	Ekajö.
4	14	—	5	1	1	3	2	1	1	4	—	—	—	—	—	74	Gränna.
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	74	Huskvarna.
1	12	—	1	—	—	—	1	1	—	6	—	3	—	—	—	50	Tranås.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	Nässjö.
7	5	1	—	—	1	1	2	5	2	11	2	1	1	—	—	120	Kronobergs län.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Värjö.
10	28	2	2	—	1	2	10	10	1	27	—	4	1	—	—	230	Kalmar län.
6	10	—	1	—	2	1	3	7	1	9	1	5	2	—	—	119	Kalmar.
3	22	—	1	—	1	1	1	9	3	12	2	2	2	—	—	162	Oskarshamn.
1	6	—	1	—	1	1	—	2	—	6	—	—	—	—	—	47	Västervik.
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	25	Vimmerby.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Borgholm.
8	9	1	4	1	—	2	3	4	1	18	2	—	1	—	—	140	Gottlands län.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Visby.

som lungrot, även om lungtuberkulos ej angivits såsom huvuddödsorsak.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Län och städer.	Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda ¹	Ålderomsavvyning	Barnstängsfeber	Andra invandrar- och förlösningsjukdomar	Vartfeber	Ros	Smittkoppor	Mässling	Scharlakansfeber	Difteri	Kikhosta	Influenza	Placktyfus	Nervfeber och Paratyfus	Rodot	Asiatisk kolera	Akut barnförslämning	Epidemisk hjärnfeber	Stelkramp
Blekinge län.																			
Karlskrona	12	38	2	1	1	1	—	—	—	4	1	15	—	—	—	—	—	—	—
Ronneby	2	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
Karlshamn	2	10	—	—	2	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Sölvesborg	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län.																			
Kristianstad	5	17	—	—	1	—	—	—	—	2	2	7	—	—	—	—	—	—	—
Simrishamn	2	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—
Angelholm	3	4	—	—	2	—	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—
Hässleholm	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län.																			
Malmö	39	91	2	2	27	4	—	—	5	3	7	108	—	10	—	—	1	—	1
Lund	10	21	1	2	5	—	—	—	—	2	3	13	—	—	—	—	—	—	—
Landskrona	20	27	—	—	2	—	—	—	—	—	17	17	—	—	—	—	—	—	—
Hälsingborg	21	65	—	2	8	8	—	—	—	3	5	42	—	8	—	—	—	1	—
Ealöv	5	14	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Ystad	1	12	1	1	2	—	—	—	—	4	1	17	—	1	—	—	—	—	1
Trälleborg	2	6	—	1	5	1	—	—	—	1	1	14	—	—	—	—	—	—	3
Skanör med Falsterbo	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län.																			
Halmstad	3	32	1	1	2	1	—	—	—	—	4	20	—	1	—	—	—	—	—
Leholm	—	6	—	—	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Falkenberg	4	3	—	2	—	—	—	—	—	2	2	11	—	—	—	—	1	—	—
Varberg	4	5	—	—	—	—	—	—	—	1	2	12	—	—	—	—	—	—	—
Kungsbacka	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus l.																			
Göteborg	79	171	—	3	17	7	—	—	2	45	21	241	—	135	1	—	5	2	3
Kungälv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marestrand	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lysekil	1	16	—	—	—	—	—	10	—	4	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Uddevalla	2	38	—	—	4	1	—	—	—	6	1	24	—	2	—	—	—	—	—
Strömstad	1	15	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs län.																			
Vänersborg	2	5	—	1	2	—	—	—	1	1	—	—	—	5	—	—	1	—	—
Trollhättan	2	9	—	—	4	1	—	—	—	15	2	12	—	9	—	—	1	—	—
Alingsås	1	9	—	—	2	—	—	3	—	6	—	2	—	—	—	—	1	—	—
Borås	20	36	2	1	2	1	—	—	1	7	10	62	—	1	—	—	—	—	—
Ulricehamn	2	3	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amäl	—	15	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.																			
Mariestad	1	14	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Lidköping	4	13	—	1	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—
Skara	2	26	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—
Skövde	4	10	—	—	3	—	—	2	—	1	—	7	—	—	—	—	1	—	1
Hjo	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Tidabholm	3	7	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Falköping	2	11	—	1	1	2	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—

¹ Här avses sjukdomar som uppträda i första levnadsveckan. — ² Se not 1 å föreg. uppslag — ³ Sömnsjuka.

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	1
Tuberkulos ^a		Syfilis			Frossa	Andra parasitiska sjukdomar	Blodbildande organens och blodets sjukdomar	Kronisk alkoholsjukdom	Andra kroniska förgiftningssjukdomar	Soakeriska	Andra omställnings- m. fl. sjukdomar	Hjärnblödning	Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganens sjukdomar	Sinnesjukdomar	Kronisk hjärtsjukdom	Andra cirkulationsorganens sjukdomar	Län och städer
a) lungrot	b) annan tuberkulos	a) ärd syfilis	b) förvärd syfilis														
		Spektiska															
Blekinge län.																	
33	13	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	23	8	—	32	16	Karlskrona.
4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	3	Ronneby.
9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	1	18	3	Karlshamn.
4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	3	1	Sölvesborg.
Kristianstads län.																	
19	3	—	1	2	—	—	—	—	—	1	1	10	1	1	18	13	Kristianstad.
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	3	—	Simrishamn.
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	8	3	Angelholm.
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	Hässleholm.
Malmöhus län.																	
141	31	—	3	—	—	34	7	1	1	14	2	40	17	4	112	74	Malmö.
16	2	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	19	6	2	33	20	Lund.
20	3	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	7	6	4	14	9	Landskrona.
54	11	—	1	1	—	31	2	—	—	6	—	14	7	5	32	35	Hälsingborg.
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	3	—	2	—	Eslöv.
9	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	2	—	14	3	Ystad.
17	1	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	8	4	1	14	15	Trälleborg.
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	2	—	Skanör med Falsterbo.
Hallands län.																	
18	12	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—	18	5	—	16	—	Halmstad.
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	Laholm.
13	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	4	2	Falkenberg.
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	10	7	Varberg.
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	Kungsbacka.
Göteborgs o. Bohus l.																	
364	85	—	8	6	—	1	20	4	—	20	4	70	34	12	208	208	Göteborg.
1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	5	Kungälv.
4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	5	—	Marstrand.
10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	4	—	Lysekil.
25	4	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	9	3	—	7	—	Uddevalle.
6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	3	—	4	—	Strömstad.
Älvsborgs län.																	
6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	2	—	9	6	Vänersborg.
22	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	8	1	2	15	12	Trollhättan.
14	2	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	3	1	—	12	3	Alingsås.
32	3	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	18	2	5	29	5	Borås.
3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	4	—	Ulricehamn.
3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	7	—	1	4	—	Amål.
Skaraborgs län.																	
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	4	1	4	6	Mariestad.
12	3	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	5	—	—	2	2	Lidköping.
11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	6	—	Skara.
16	1	—	—	—	—	—	3	—	—	2	1	8	3	—	12	7	Skövde.
4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	Hjo.
8	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	3	1	3	1	Tidaholm.
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	11	—	Falköping.

1	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	
Län och städer.																		
		Luftförsämraktion, akut och kronisk	Akut lunginflammation	Andra andningsorganens sjukdomar	Akut mag- och tarm- inflammation	Kronisk mag- och tarm- inflammation	Blindtarmsinflammation	Tarmhinder och tarmbräck	Andra matsmältningso- rganens sjukdomar	Urin- och könsorganens sjukdomar	Ledgångarnas och ben- systemets sjukdomar	Kräfta	Svulster av andra slag	Olyckshändelse eller vådda	Självmord	Mord och dråp	Annan dödsorsak	Summa
Blekinge län.																		
Karlskrona	16	32	1	4	—	3	2	1	3	2	28	7	10	6	—	—	327	
Ronneby	2	10	—	1	—	2	—	2	3	—	6	9	4	—	—	—	39	
Karlshamn	—	2	—	—	1	—	1	1	3	—	2	1	—	—	—	—	109	
Sölvesborg	—	3	—	—	1	—	—	—	1	—	7	—	—	—	—	—	33	
Kristianstads län.																		
Kristianstad	12	20	—	3	1	1	—	3	3	1	2	2	4	—	1	—	157	
Simrishamn	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	1	1	2	—	—	—	35	
Ängelholm	—	4	—	2	—	—	1	2	—	—	4	4	2	—	—	—	52	
Hässleholm	5	4	4	1	—	1	—	2	3	1	1	—	2	1	—	—	44	
Malmöhus län.																		
Malmö	27	100	7	10	14	6	2	14	41	8	101	19	36	15	1	—	1 152	
Lund	5	21	6	2	1	2	4	2	6	1	14	4	5	3	—	—	234	
Landskrona	—	20	—	4	—	1	1	1	9	2	12	3	5	3	—	—	226	
Hälsingborg	30	36	4	5	—	—	2	5	7	1	41	3	11	5	—	—	482	
Eslöv	3	10	1	1	—	—	—	—	1	—	6	—	—	1	—	—	59	
Ystad	13	9	2	1	—	1	1	2	3	1	3	—	—	6	—	—	127	
Trälleborg	5	13	—	1	1	—	1	3	3	—	3	2	2	1	—	—	134	
Skanör med Falsterbo	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	15	
Hallands län.																		
Halmstad	8	11	3	3	2	1	3	6	4	1	16	1	7	—	1	1	209	
Laholm	1	3	—	3	—	—	—	—	—	—	4	—	2	1	—	—	32	
Falkenberg	—	2	3	—	—	—	1	—	1	—	4	—	2	—	—	—	63	
Varberg	—	19	—	2	—	—	—	1	1	—	12	1	4	—	—	—	92	
Kungsbacka	2	3	—	1	—	—	1	—	—	—	4	—	1	1	—	—	23	
Göteborgs o. Bohusl.																		
Göteborg	60	126	75	28	5	10	9	36	86	16	172	30	52	16	1	1	2 490	
Kungälv	—	4	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	25	
Marstrand	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	23	
Lysekil	—	12	1	1	—	—	1	1	1	—	3	—	5	—	—	—	79	
Uddevalla	8	23	—	3	1	1	2	4	7	—	18	4	4	2	1	3	213	
Strömstad	2	1	4	—	—	—	2	1	1	—	1	—	1	—	—	—	54	
Älvsborgs län.																		
Vänersborg	3	11	—	—	—	—	2	3	6	1	11	3	—	3	—	—	95	
Trollhättan	10	15	1	6	—	—	2	3	4	—	10	4	4	2	—	1	189	
Alingsås	6	5	3	2	—	—	1	1	2	2	8	1	3	1	—	—	96	
Borås	12	16	3	2	2	1	1	5	12	3	22	2	4	2	—	—	331	
Ulricehamn	2	3	2	2	—	—	1	—	1	—	4	—	1	1	—	—	38	
Åmål	1	5	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	50	
Skaraborgs län.																		
Mariestad	7	3	—	—	—	—	1	1	5	—	7	1	—	—	—	—	79	
Lidköping	9	7	2	—	1	3	1	2	4	—	14	2	4	—	1	—	107	
Skara	—	8	4	5	—	—	—	1	1	—	6	—	1	2	—	—	94	
Skövde	6	6	1	1	—	1	1	2	—	1	8	1	1	3	1	—	114	
Hjo	—	10	—	—	—	1	1	2	—	—	3	—	—	—	—	1	44	
Tidaholm	7	5	—	—	—	—	2	1	—	—	2	—	2	2	—	—	61	
Falköping	4	7	—	2	1	1	1	1	4	1	6	—	2	1	—	—	72	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Län och städer.	Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda ¹	Ålderdomsstyning	Barnängsfeber	Andra barnskedskaps- och förtösningsjukdomar	Värreber	Ros	Smittkoppor	Mässling	Scharlakansfeber	Difteri	Kikhsota	Inflensa	Fläcktyfus	Nertfeber och Paratyfus	Rödset	Asiatisk kolera	Epidemisk hjärnfeber	Akut barnförämning	Selkramp
Värmlands län.																			
Karlstad	11	8	—	1	—	1	—	—	—	11	—	10	—	1	—	—	—	—	—
Kristinehamn	7	20	—	—	—	1	—	—	—	4	1	9	—	1	—	—	—	—	—
Filipstad	2	17	—	—	—	2	—	—	—	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Arvika	4	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Örebro län.																			
Örebro	19	37	—	1	—	1	3	—	6	1	4	2	22	—	—	—	—	—	—
Askersund	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
Nora	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—
Lindesberg	2	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Västmanlands län.																			
Västerås	18	18	2	—	—	2	1	—	1	7	8	6	42	—	1	—	—	—	1
Sala	3	14	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	18	—	—	—	—	—	—
Köping	3	6	—	—	—	3	1	—	—	3	1	—	18	—	3	—	—	—	—
Arboga	2	14	1	—	—	—	1	—	—	2	—	1	4	—	1	—	—	—	—
Kopparbergs län.																			
Falun	4	18	1	2	—	1	1	—	1	3	4	—	24	—	—	—	—	—	—
Säter	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hedemora	1	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—
Ludvika	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11	—	1	—	—	—	—
Avesta	6	9	—	—	—	—	—	—	2	3	5	—	3	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs län.																			
Gävle	17	30	1	—	—	11	2	—	3	—	2	—	41	—	—	—	—	—	1
Söderhamn	9	10	—	—	—	2	2	—	—	3	1	—	13	—	—	—	—	—	—
Hudiksvall	3	19	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands län.																			
Härnösand	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—
Sundsvall	3	22	1	—	—	5	—	—	—	2	—	—	20	—	—	—	—	1	—
Sollefteå	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1
Örnsköldsvik	3	2	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	4	—	1	—	—	—	—
Jämtlands län.																			
Östersund	9	14	2	—	—	—	—	—	—	2	7	1	11	—	—	—	—	—	—
Västerbottens län.																			
Umeå	3	8	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1
Skellefteå	4	3	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.																			
Luleå	6	1	1	—	—	2	1	—	—	—	4	—	1	—	4	—	—	—	1
Piteå	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Haparanda	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boden	1	1	—	1	—	3	—	—	—	3	2	—	1	—	8	—	—	—	—
Summa	681	1800	58	36	270	83	1	99	84	344	159	2156	—	220	3	—	33	14	16

¹ Här avses sjukdomar som uppträda i första levnadsveckan.

1	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Län och städer.	Tuberkulos ¹		Spektiska	Syfilis			Andra parasitära sjukdomar	Blodbländade organen och blodets sjukdomar	Kronisk alkoholsjukdom	Andra kroniska förgiftningssjukdomar	Sockerjuka	Andra omställnings- m. d. sjukdomar	Hjärnblödning	Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnessorgens sjukdomar	Sinnessjukdomar	Kronisk hjärtsjukdom	Andra cirkulationsorganens sjukdomar
	a) Jungsoot	b) annan tuberkulos		a) ärvd syfilis	b) förvärd syfilis	Prossa											
Värmlands län.																	
Karlstad	30	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	15	6	1	21	9
Kristinehamn	11	4	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	7	1	1	7	8
Filipstad	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	—	19	—
Arvika	12	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	2	1	11	—
Örebro län.																	
Örebro	42	15	—	—	—	—	1	3	—	—	2	2	20	2	4	39	26
Askersund	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	1	6	2
Nora	8	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	5	—
Lindesberg	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	1	—	4	8
Västmanlands län.																	
Västerås	40	11	—	1	—	—	—	3	—	—	2	—	15	8	—	18	25
Sala	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10	1	2	15	8
Köping	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	1	8	3
Arboga	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	3	1	17	2
Kopparbergs län.																	
Falun	20	9	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	7	7	4	12	9
Säter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Hedemora	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	6
Ludvika	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	2	—
Arvika	7	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	5	—
Gävleborgs län.																	
Gävle	51	15	—	1	—	—	—	3	—	—	3	1	27	5	4	53	15
Söderhamn	18	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—	13	19
Hudikevall	15	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	17	5
Västernorrlands län.																	
Härnösand	14	6	—	2	—	—	—	2	—	—	—	1	7	1	1	17	—
Sundsvall	9	9	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	15	9	1	14	17
Sollefteå	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	4	3
Örnsköldsvik	5	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	4	5
Jämtlands län.																	
Östersund	19	5	—	1	—	—	2	1	—	—	—	1	7	5	—	12	1
Västerbottens län.																	
Umeå	5	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1	—	1	1
Skellefteå	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	3	2
Norrbottnens län.																	
Luleå	32	8	—	1	—	—	—	6	—	—	1	—	1	—	—	9	9
Piteå	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	5	2
Haparanda	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	6	1
Boden	18	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	6	2
Summa	2 688	611	—	46	44	—	18	143	11	4	206	34	991	326	132	1 975	1 416

¹ Se not 1 å tabellens 2:a sida.

38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	1
Jufvörinfektion, akut och kronisk	Akut lunginflammation	Andra andningsorganens sjukdomar	Akut mag- och tarm- inflammation	Kronisk mag- och tarm- inflammation	Blindtarmsinflammation	Tarmhinder och farnbräck	Andra matsmältning- organens sjukdomar	Urin- och könsorganens sjukdomar	Ledgångarnas och ben- systemets sjukdomar	Kräfta	Svulster av andra slag	Olyckshändelse eller våda	Självmord	Mord och dråp	Annat dödsorsak	Summa	Län och städer
3	18	6	3	—	4	2	2	6	2	16	1	6	2	—	—	207	Värmlands län.
3	8	3	—	—	1	2	1	4	2	9	1	5	—	—	1	124	Karlstad.
3	3	1	—	—	1	1	1	5	—	5	—	—	1	—	—	79	Kristinehamn.
—	5	—	2	—	—	1	1	1	—	3	—	—	1	—	1	63	Filipstad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Arvika.
9	14	—	7	2	3	2	4	16	—	33	5	8	2	—	—	357	Örebro län.
1	6	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—	1	—	—	—	38	Örebro.
4	6	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	38	Askersund.
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	8	1	—	—	—	—	39	Nora.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	Lindesberg.
19	20	4	5	—	4	—	5	13	2	24	8	3	6	1	1	345	Västmanlands län.
1	12	—	1	—	—	—	6	7	1	13	1	—	1	—	—	133	Västerås.
4	8	—	—	—	1	1	2	4	—	6	1	4	1	—	—	107	Sala.
1	14	1	—	1	—	1	1	2	2	4	2	3	—	—	—	93	Köping.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Arboga.
16	16	2	1	—	—	—	2	5	—	16	6	2	3	—	4	204	Kopparbergs län.
1	3	—	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	15	Falun.
—	4	—	2	1	—	—	1	1	—	6	—	—	1	—	—	15	Säter.
5	—	—	1	—	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	49	Hedemora.
1	5	—	1	—	—	—	—	3	—	5	—	—	4	1	—	41	Ludvika.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	Åvesta.
15	37	6	5	—	1	2	6	13	—	45	2	15	6	—	1	440	Gävleborgs län.
4	21	1	—	1	—	—	1	3	—	10	—	3	—	—	—	149	Gävle.
1	2	—	1	—	—	—	—	3	1	5	1	3	—	—	—	90	Söderhamn.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hudiksvall.
5	14	—	5	—	1	1	3	3	—	6	1	1	—	—	—	123	Västernorrlands l.
4	20	2	6	—	—	1	5	4	—	18	1	6	4	—	—	204	Härnösand.
—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	27	Sundsvall.
—	7	—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	48	Sollefteå.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Örnsköldsvik.
12	8	—	2	1	1	2	—	8	—	8	1	3	4	—	1	151	Jämtlands län.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Östersund.
2	4	3	5	—	—	—	1	3	—	6	—	1	—	—	—	59	Västerbottens län.
—	3	—	2	—	3	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	32	Umeå.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Skellefteå.
9	21	—	5	1	4	—	—	—	—	15	1	4	1	—	—	151	Norrbottnens län.
1	5	—	2	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	37	Luleå.
—	2	1	—	—	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	38	Piteå.
1	14	—	1	1	1	—	1	1	—	3	—	4	2	—	—	91	Haparanda.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Boden.

Tab. 5. Sammanställning av hälsovårdsnämndernas uppgifter om *antalet döda* i rikets städer med fördelning efter *ålder och kön* år 1919.

1 Län och städer	2 M a n k ö n										3 K v i n n k ö n										22 Båda könen
	4 Under 1 år	5 1-5 år, 1	6 5-10 år	7 10-15 år	8 15-20 år	9 20-40 år	10 40-60 år	11 60 år och däröver	12 Okänd ålder	13 Summa	14 Under 1 år	15 1-5 år	16 5-10 år	17 10-15 år	18 15-20 år	19 20-40 år	20 40-60 år	21 60 år och däröver	22 Okänd ålder	23 Summa	
Stockholms stad	183	130	84	50	79	743	619	785	—	2673	126	110	60	44	106	671	551	1442	—	3110	5783
Stockholms län.																					
Södertälje	11	6	4	2	4	28	24	20	—	90	4	7	1	2	2	16	19	36	—	87	186
Djursholm	3	1	—	—	—	2	5	15	—	26	2	1	1	1	8	3	3	6	—	22	48
Vaxholm	2	2	2	1	1	7	4	5	—	24	1	1	—	1	6	4	10	4	—	23	47
Norrtälje	4	3	—	—	—	3	2	22	—	34	1	—	—	—	3	3	24	5	—	32	66
Östhammar	—	—	—	—	—	—	1	6	—	9	—	1	—	—	1	3	3	2	—	10	19
Öregrund	—	1	—	—	—	4	1	3	—	9	1	1	—	1	—	2	7	7	—	13	22
Sigtuna	—	—	—	—	—	2	1	7	—	10	1	—	—	—	1	—	8	—	—	10	20
Uppsala län.																					
Uppsala	16	10	5	1	8	21	30	75	—	166	7	15	3	5	9	24	24	136	—	223	389
Enköping	3	3	1	2	—	4	4	11	—	28	4	1	3	1	3	4	7	21	—	44	72
Södermanlands län.																					
Nyköping	10	4	3	3	1	12	10	24	—	67	6	3	3	3	2	8	8	43	—	76	148
Katrineholm	6	3	3	—	1	12	12	10	—	47	7	4	2	1	2	13	7	11	—	47	94
Eskilstuna	17	6	5	2	5	33	45	58	—	171	12	7	4	2	5	21	27	88	—	166	337
Torshälla	1	1	1	—	—	6	2	6	—	17	1	1	—	1	1	1	1	4	—	14	31
Strängnäs	—	1	—	1	—	3	3	10	—	19	2	2	—	1	2	3	4	18	—	32	51
Mariefred	2	—	1	—	—	—	2	1	—	6	—	—	—	—	2	2	3	8	—	15	21
Trosa	—	1	—	—	—	—	—	6	—	7	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	11
Östergötlands län.																					
Linköping	17	12	1	3	—	35	25	90	—	183	13	10	4	4	3	25	26	99	—	184	367
Norrköping	33	24	7	7	7	53	72	161	—	364	23	21	6	5	9	54	72	270	—	460	824
Söderköping	2	—	—	—	—	1	4	13	—	20	—	1	—	—	1	—	4	8	—	14	34
Motala	3	1	2	—	—	7	10	27	—	50	4	1	3	1	1	3	3	21	—	37	87
Vadstena	2	2	1	1	2	3	1	5	—	17	—	1	—	2	—	3	2	18	—	26	48
Skänninge	1	1	—	—	1	3	—	5	—	11	—	—	—	—	1	1	2	12	—	16	27

Jönköpings län.

Jönköping	27	16	10	5	6	23	16	68	—	171	13	9	7	3	5	19	27	112	—	195	366
Huskvarna	6	2	—	2	5	7	12	10	—	44	5	3	1	—	3	6	6	5	1	30	74
Näsåjö	8	6	1	1	—	4	1	16	—	37	3	—	—	—	—	9	3	11	—	29	68
Ekåjö	4	2	1	—	1	1	4	16	—	29	2	3	—	—	—	4	2	20	—	81	60
Tranås	2	—	—	1	1	4	—	15	—	23	3	3	—	—	3	4	5	9	—	27	50
Gräana	—	1	—	—	2	1	1	4	—	9	—	1	—	—	—	—	1	7	—	9	18

Kronobergs län.

Växjö	7	4	—	1	3	6	13	34	—	68	3	1	—	2	2	7	8	29	—	52	120
-----------------	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	-----

Kalmar län.

Kalmar	12	5	2	1	1	13	12	61	—	107	12	4	7	1	3	14	15	67	—	123	290
Oskarshamn	3	2	2	1	—	15	11	22	—	56	3	1	1	—	1	7	14	36	—	68	119
Västervik	3	2	2	2	3	15	17	30	1	75	8	2	1	3	6	15	4	48	—	87	162
Vimmerby	2	—	1	—	1	3	4	14	—	25	1	—	2	1	—	1	2	15	—	22	47
Borgholm	—	—	—	—	—	—	2	3	—	5	1	—	—	2	2	—	1	14	—	20	25

Gottlands län.

Visby	5	3	2	1	3	7	12	24	—	57	5	3	2	4	2	9	9	49	—	88	140
-----------------	---	---	---	---	---	---	----	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	-----

Blekinge län.

Karlskrona	21	10	4	4	9	33	16	52	—	149	14	4	4	2	7	21	26	100	—	178	327
Ronneby	2	—	1	—	—	2	2	9	—	16	2	—	—	—	—	4	3	14	—	23	39
Karlshamn	2	4	1	1	—	8	12	21	—	49	4	3	—	—	—	6	11	36	—	60	109
Sölvesborg	2	1	—	1	—	—	—	10	—	14	2	—	—	—	—	4	3	10	—	19	33

Kristianstads län.

Kristianstad	14	5	—	—	3	12	11	29	—	74	8	5	—	1	3	10	10	46	—	88	157
Simrishamn	2	—	—	1	1	3	6	4	—	17	1	2	—	—	—	2	4	9	—	18	35
Ängelholm	5	1	3	—	—	4	3	9	—	25	2	1	—	—	2	5	2	15	—	27	52
Hässleholm	3	1	—	—	1	1	4	10	—	20	1	1	1	1	1	3	3	13	—	24	44

Malmöhus län.

Malmö	70	26	11	10	14	110	105	210	3	559	49	25	14	6	18	118	73	285	5	598	1 152
Lund	12	7	1	—	1	10	15	53	—	99	11	6	1	1	1	9	22	84	—	135	234
Landskrona	29	5	—	1	3	14	16	43	—	111	18	5	—	1	5	20	13	53	—	115	226
Hälsingborg	38	9	3	1	8	46	31	101	—	237	31	9	3	6	11	33	35	117	—	245	482
Eslov	4	2	1	—	2	1	4	16	—	30	7	2	—	1	1	2	1	15	—	29	59
Ystad	4	2	3	1	3	20	7	21	—	61	2	3	1	1	3	7	9	40	—	66	127
Trälleborg	10	3	1	1	3	10	6	34	—	68	7	2	1	—	3	9	9	35	—	60	184
Skanör med Falsterbo	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	1	—	—	—	—	1	4	8	2	11	15

¹ Från och med 1 år intill 5 år o. s. v.

TAB. 5. (Forts.) DÖDA I RIKETS STÄDER EFTER ÅLDER OCH KÖN ENLIGT HÄLSOVÅRDSNÄMNDERNAS UPPGIFTER ÅR 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Län och städer	Under 1 år	M a n n k ö n									K v i n n k ö n									Båda könen	
		1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år och däröver	Okänd ålder	Summa	Under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år och däröver	Okänd ålder		Summa
Hallands län.																					
Halmstad	8	8	—	—	1	10	19	41	1	88	9	9	—	2	5	15	16	64	1	121	209
Laholm	—	1	—	—	—	2	2	8	—	12	—	—	1	—	—	4	4	11	—	20	32
Falkenberg	4	1	1	—	—	—	1	10	—	22	—	3	—	—	—	9	5	14	—	41	63
Varberg	3	1	2	1	1	—	—	24	—	43	—	—	1	1	2	8	9	23	—	49	92
Kungsbacka	1	—	1	—	—	—	4	2	—	2	—	—	1	—	—	—	3	11	—	15	23
Göteborgs och Bohus län.																					
Göteborg	123	76	27	24	49	263	198	395	—	1155	101	67	35	39	52	250	228	572	—	1344	2490
Kungälv	—	—	1	—	—	—	5	2	—	8	1	—	4	—	—	3	2	7	—	17	25
Marstrand	1	—	—	—	—	3	3	5	—	12	—	—	1	1	—	1	4	5	—	11	23
Lysekil	1	4	6	1	3	8	7	10	—	40	1	9	3	—	1	7	2	16	—	39	79
Uddevalla	5	4	3	5	6	16	17	36	1	93	10	3	1	3	6	22	8	66	1	120	213
Strömstad	2	3	—	—	1	4	3	10	—	23	—	1	—	—	—	5	5	18	2	31	54
Älvsborgs län.																					
Vänersborg	5	2	1	—	—	9	9	15	—	41	2	3	2	—	4	5	10	27	1	54	95
Trollhättan	7	6	6	—	4	17	17	27	—	84	7	8	8	5	5	17	17	38	—	105	189
Alingsås	3	6	2	1	2	5	4	28	—	51	3	4	1	1	1	4	4	20	—	45	96
Borås	24	15	4	1	2	32	19	50	—	147	16	11	3	1	4	42	28	78	1	184	331
Ulricehamn	3	2	—	1	1	2	5	6	—	20	—	—	1	1	—	—	3	13	—	18	38
Åmål	—	—	—	—	—	6	3	11	—	20	1	3	1	2	—	1	2	20	—	30	50
Skaraborgs län.																					
Mariestad	6	1	—	1	5	1	4	10	—	28	1	—	1	1	6	5	4	33	—	51	79
Lidköping	5	5	1	2	4	2	15	13	—	47	4	2	4	3	3	10	8	26	—	60	107
Skara	5	1	—	1	—	7	6	23	—	43	8	2	3	1	2	9	5	26	—	51	94
Skövde	9	2	1	1	1	15	8	17	—	54	4	3	1	—	2	7	9	34	—	60	114
Hjo	1	1	1	—	—	2	3	6	—	14	—	1	1	—	—	4	2	22	—	30	44
Tidaholm	3	1	—	—	3	5	4	12	—	28	3	1	—	—	—	9	1	18	—	33	61
Falköping	2	—	—	1	1	5	10	10	—	29	2	4	1	2	2	3	10	19	—	48	72

Värmlands län.		8	5	3	2	3	16	16	30	—	83	17	5	4	5	3	11	12	66	1	124	207
Karlstad		8	5	3	2	3	16	16	30	—	83	17	5	4	5	3	11	12	66	1	124	207
Kristinehamn		6	4	3	1	2	11	8	27	—	64	5	1	3	3	2	5	8	33	—	60	124
Filipstad		2	3	1	—	1	5	7	23	—	42	—	—	—	1	—	4	2	30	—	37	79
Arvika		4	1	1	1	3	—	6	14	—	30	3	1	1	—	2	8	5	13	—	33	63
Örebro län.		19	10	8	2	3	26	29	72	—	169	16	10	4	1	4	21	32	100	—	188	357
Örebro		19	10	8	2	3	26	29	72	—	169	16	10	4	1	4	21	32	100	—	188	357
Åkersund		—	—	—	—	—	3	1	11	—	15	—	—	1	1	2	1	—	18	—	23	38
Nora		2	1	—	—	—	—	2	9	—	14	4	3	2	—	1	3	2	10	—	25	39
Lindesberg		—	2	—	—	1	3	1	13	—	20	3	1	—	1	—	3	7	14	—	29	49
Västmanlands län.		25	12	6	2	6	36	22	48	—	157	16	17	8	6	8	35	19	76	3	188	345
Västerås		25	12	6	2	6	36	22	48	—	157	16	17	8	6	8	35	19	76	3	188	345
Sala		2	2	3	—	1	6	9	38	—	61	3	3	2	—	2	6	10	44	2	72	133
Köping		7	3	—	—	2	5	6	25	—	48	3	1	3	4	3	13	8	24	—	59	107
Arboga		1	2	2	1	3	7	6	27	—	49	1	2	2	1	1	5	3	29	—	44	93
Kopparbergs län.		8	7	—	6	4	18	19	41	1	104	5	11	3	1	6	15	14	45	—	100	204
Falun		8	7	—	6	4	18	19	41	1	104	5	11	3	1	6	15	14	45	—	100	204
Säter		—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	1	—	—	3	—	—	—	12	15
Hedemora		3	2	—	1	1	3	2	10	—	22	1	1	—	—	1	4	6	17	—	27	49
Ludvika		3	1	1	—	1	10	1	3	—	20	1	1	1	—	2	6	4	6	—	21	41
Avesta		8	5	—	—	4	7	4	13	—	41	4	3	—	—	—	1	2	14	—	24	65
Gävleborgs län.		27	9	4	5	11	31	40	84	—	211	13	10	2	5	6	39	30	124	—	229	440
Gävle		27	9	4	5	11	31	40	84	—	211	13	10	2	5	6	39	30	124	—	229	440
Söderhamn		5	5	4	2	6	10	9	32	—	73	7	3	3	1	7	6	15	34	—	76	149
Hudiksvall		5	1	1	1	1	7	4	20	—	40	1	1	1	1	2	7	5	32	—	50	90
Västernorrlands l.		8	1	1	1	1	14	13	21	—	60	5	1	1	2	2	12	12	28	—	63	123
Härnösand		8	1	1	1	1	14	13	21	—	60	5	1	1	2	2	12	12	28	—	63	123
Sundsvall		7	4	4	5	2	23	17	41	—	103	6	6	5	2	2	15	20	45	—	101	204
Sollefteå		3	—	—	—	3	5	4	6	—	21	2	—	—	—	—	1	—	3	—	6	27
Örnsköldsvik		3	3	—	2	3	5	3	7	—	26	3	—	—	1	1	4	6	6	1	22	48
Jämtlands län.		17	8	2	2	3	15	10	18	—	75	8	7	3	4	3	17	11	23	—	76	151
Östersund		17	8	2	2	3	15	10	18	—	75	8	7	3	4	3	17	11	23	—	76	151
Västerbottens län.		7	1	—	—	—	8	6	7	1	30	4	1	1	1	2	5	1	14	—	29	59
Umeå		7	1	—	—	—	8	6	7	1	30	4	1	1	1	2	5	1	14	—	29	59
Skellefteå		2	2	—	—	1	3	2	6	—	16	5	—	—	—	—	2	2	7	—	16	32
Norrbottnens län.		12	8	7	1	4	14	19	18	—	83	9	9	1	2	4	15	13	15	—	68	151
Luleå		12	8	7	1	4	14	19	18	—	83	9	9	1	2	4	15	13	15	—	68	151
Piteå		1	1	1	—	—	2	2	8	—	16	2	3	—	2	—	3	3	8	—	21	37
Boden		1	3	2	—	4	21	8	7	2	48	7	1	2	6	1	13	9	4	—	43	91
Haparanda		—	—	1	—	—	5	5	4	5	20	2	—	—	—	1	3	1	6	5	18	38
Summa		1 031	577	282	184	342	2 097	1 878	3 760	19	10 170	771	524	267	221	400	1 944	1 758	5 673	26	11 584	21 754

¹ Från och med 1 år intill 5 år o. s. v.

Tab. 6. Översikt över dödsorsakerna i rikets städer enligt hälsovårdsnämndernas uppgifter år 1919.

1 Dödsorsak. (Enligt K. Med. styrs. cirk. den 9 okt. 1911)	M a n k ö n										K v i n n k ö n										22 Båda könen	
	2 Under 1 år	3 1—5 år	4 5—10 år	5 10—15 år	6 15—20 år	7 20—40 år	8 40—60 år	9 60 år och däröver	10 Okänd ålder	11 Summa	12 Under 1 år	13 1—5 år	14 5—10 år	15 10—15 år	16 15—20 år	17 20—40 år	18 40—60 år	19 60 år och däröver	20 Okänd ålder	21 Summa		
																						22
Bildaingsfel och sjukdomar hos nyfödda	396	3	—	—	—	—	2	565	1	399	276	5	1	—	—	—	—	1	229	2	282	681
Ålderdoms sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	568	—	—	—	—	7	49	2	—	—	—	58	58
Barnsängsfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra havandeskaps- och för- lossnings sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	3	—	—	—	36	36
Varfeber	42	11	7	2	7	24	22	28	1	150	27	7	5	3	7	32	21	18	—	120	270	
Ros	9	—	—	—	—	4	8	17	—	38	9	—	1	—	—	6	9	20	—	45	83	
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
Mässling	8	24	9	3	—	—	—	—	—	44	10	36	7	2	—	—	—	—	—	55	99	
Scharlakansfeber	3	21	15	—	1	2	—	—	—	42	15	15	11	—	—	—	—	—	—	42	84	
Difteri	9	69	54	11	4	6	—	—	1	154	9	76	66	26	6	4	1	1	1	190	344	
Kikhosta	45	29	1	—	—	—	—	—	—	75	46	37	1	—	—	—	—	—	—	84	159	
Influenta	22	40	14	10	62	594	166	112	2	1022	21	35	10	19	87	589	181	191	1	1134	2156	
Fläcktyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nervfeber och Paratyfus	—	2	4	9	13	53	19	7	—	107	—	2	5	10	23	50	15	6	2	113	220	
Rödsot	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	3	
Asiatisk kolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Akut barnförlamning	—	2	3	4	3	7	1	—	—	20	—	1	1	3	3	4	1	—	—	18	33	
Epidemisk hjärnfeber	—	3	1	—	1	2	1	—	—	8	—	—	1	3	—	1	—	—	—	6	14	
Stelkramp	4	—	2	2	—	1	1	1	—	11	3	1	—	—	—	—	—	1	—	5	16	
Tuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
a) lungsot	6	37	16	20	114	697	320	117	4	1331	12	35	19	37	131	605	304	158	6	1307	2638	
b) annan tuberkulos	37	99	55	27	20	53	23	6	1	321	31	74	60	22	21	49	15	18	—	290	611	
Spetsiska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Syfilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
a) ärvd syfilis	19	2	—	—	1	1	1	—	—	24	20	—	—	1	1	—	—	—	—	22	46	
b) förvärdad syfilis	—	—	—	—	—	8	12	8	—	28	—	—	—	—	—	7	5	4	—	16	44	
Frossa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Andra parasitära sjukdomar: 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sömsjukan	1	—	—	1	1	3	1	2	—	9	—	2	—	1	1	3	—	2	—	9	18	
Blodbildande organens och blo- dets sjukdomar	3	4	5	—	4	8	22	19	—	65	4	1	2	3	1	4	34	29	—	78	143	

Kronisk alkoholsjukdom	—	—	—	—	—	3	6	—	—	9	—	—	—	—	—	1	1	—	2	11	
Andra kroniska förgiftnings- sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sockersjuka	1	—	2	4	4	35	26	38	—	110	—	2	3	6	6	15	22	42	—	4	4
Andra omsättnings- m. fl. sjuk- domar ¹	1	3	—	—	1	3	3	3	—	14	2	—	1	—	—	5	11	1	—	20	34
Hjärnblödning	8	1	—	—	—	11	69	312	1	402	10	1	—	—	1	2	76	497	2	589	991
Andra sjukdomar i nervsystem et och sinnesorganens sjukdomar	33	10	10	16	7	32	38	46	—	192	22	9	6	6	6	37	20	27	1	134	326
Sinnessjukdomar	—	—	—	—	1	21	25	21	—	68	—	—	—	—	—	16	19	29	—	64	132
Kronisk hjärtsjukdom	6	8	9	8	15	59	181	493	1	780	4	2	5	16	30	75	215	845	3	1 195	1 975
Andra cirkulationsorganens sjukdomar	2	2	4	6	7	13	63	576	1	674	—	1	10	8	7	24	29	663	—	742	1 416
Luftförinflammation, akut och kronisk	139	51	2	2	1	4	15	90	—	304	92	28	3	—	1	7	15	178	—	324	628
Akut lunginflammation	92	62	12	9	15	98	135	301	4	728	62	62	12	12	14	68	110	497	1	838	1 566
Andra andningsorganens sjuk- domar	33	20	1	2	3	17	29	87	—	192	19	29	4	4	4	18	20	144	—	242	434
Akut mag- och tarminflamma- tion	82	10	2	1	1	4	10	14	—	124	53	18	4	5	6	14	12	20	—	132	256
Kronisk mag- och tarminflam- mation	7	7	1	—	—	2	5	9	—	31	8	5	1	—	—	1	8	6	—	29	60
Blindtarmsinflammation	—	1	—	3	14	24	8	13	—	63	—	2	6	8	8	16	9	9	2	64	123
Tarmhinder och tarmbräck	2	2	4	—	1	8	15	30	—	62	2	1	—	2	2	5	11	47	—	70	132
Andra matsmältningsorganens sjukdomar	8	3	3	2	1	22	66	52	—	157	12	1	1	2	2	16	55	79	—	168	325
Urin- och könsorganens sjuk- domar	1	3	7	6	8	56	126	172	1	380	1	5	4	4	8	56	83	143	—	304	684
Ledgångarnas och bensystemets sjukdomar	3	6	5	4	4	2	6	9	—	39	7	2	3	1	3	4	11	18	—	49	88
Kräfta	—	—	—	—	1	16	236	495	1	749	—	—	—	1	—	45	341	637	1	1 025	1 774
Svulster av andra slag	1	3	4	3	3	22	40	33	—	109	1	3	1	1	2	33	42	56	—	139	248
Olyckshändelse eller våda	3	36	29	22	18	106	87	39	—	340	5	25	9	3	7	23	25	42	—	139	479
Självmord	—	—	—	—	5	70	86	42	—	203	—	—	—	—	3	24	22	12	—	61	264
Mord och dråp	2	—	—	—	—	4	3	1	—	10	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	12
Annau dödsorsak ²	2	3	1	1	1	2	1	1	1	13	2	1	—	1	2	1	5	2	2	16	29
Summa	1 031	577	282	184	342	2 097	1 878	3 760	19	10 170	771	524	267	221	400	1 944	1 758	5 078	26	11 584	21 754

¹ Från och med 1 intill 5 år o. s. v. — ² Torde specificeras. — ³ Därav 5 fall av Sömnjuka.

Tab. 7. Några av de viktigaste dödsorsakerna i rikets städer *månads*
vis enligt hälsovårdsnämndernas uppgifter år 1919.

Dödsorsak.	Jan.	Febr.	Mars	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Åldersdödsavtyning	202	169	160	169	158	127	107	135	121	127	168	157	1800.
Smittkoppor	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Mässling	1	3	—	6	16	20	10	—	1	4	18	20	99
Scharlakansfeber	17	11	10	6	5	5	1	6	3	6	6	8	84
Difteri	54	26	31	30	22	14	19	26	27	29	30	36	314
Kikhosta	16	11	7	17	18	8	8	11	15	16	19	13	159
Influensa	544	230	381	730	203	24	11	9	3	5	10	6	2 156
Nervfeber och Paratyphus	23	33	18	16	12	10	11	16	8	41	18	14	220
Rödsot	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3
Akut barnförslänning	—	1	—	—	—	—	5	8	9	6	2	2	33
Lungdot	262	223	267	287	172	244	205	168	180	200	189	241	2 638
Luftrörsinflamm., ak. och kr.	128	89	64	50	51	28	23	25	24	43	55	48	628
Akut lunginflammation	215	162	143	182	146	98	76	52	59	113	188	132	1 566
Akut mag- och tarminflammation	19	22	20	17	17	18	29	28	24	19	22	21	256
Självmoord	15	15	15	29	32	24	20	17	28	29	21	19	264

Tab. 8. Översikt över sjukdomsfall i infektionssjukdomar m. m. år 1919.

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												Summa
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
a. Barnsängsfeber.													
Stockholms stad ¹	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Stockholms län	2	—	1	1	1	1	2	—	—	—	—	—	8
Uppsala	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Södermanlands	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	1	2	7
Östergötlands ⁴	1	—	—	1	—	5 ²	—	5 ¹	5 ³	5 ³	2	2	6 13
Jönköpings	—	—	1	—	1	—	3	1	—	—	1	1	8
Kronobergs	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kalmar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3
Gottlands	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Blekinge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	—	—	—	3	—	1	1	—	1	—	2	—	8
Malmöhus	2	1	—	1	—	1	—	—	1	—	3	2	11
Malmö stad ²	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Hallands län	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	—	5
Göteborgs o. Bohus l.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4
Göteborgs stad ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Älvsborgs län	1	—	2	2	1	—	2	—	—	—	1	2	11
Skaraborgs	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3
Värmlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	7
Örebro	1	—	1	—	—	—	—	—	1	2	2	2	7
Västmanlands	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3
Kopparbergs	—	1	1	1	—	1	—	1	1	—	—	1	7
Gävleborgs	2	—	2	—	—	1	1	1	2	3	4	2	18
Västernorrlands	1	4	1	—	1	1	—	1	2	2	2	1	16
Jämtlands	1	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	1	7
Västerbottens	3	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	13
Norrbottens	1	1	2	2	1	1	1	—	1	1	—	—	14
Summa	19	11	22	15	6	11	11	6	13	20	24	26	184
b. Smittkoppor.*													
Stockholms stad	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Älvsborgs län	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
c. Sömsjuka.*													
Malmö stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	9
Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Göteborgs stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11	13

¹ Enligt uppgifter från distriktsläkarna: avse endast fattiga sjuka. — ² Anmäles av samtliga läkare frivilligt) — ³ Dessutom kända ca: 20 i Stockholm och 1 fall i Helsingborg som ej kunnat uppdelas på månad samt 1 fall (dec.) i Sölvesborg. — ⁴ Inkl. Norrköping. — ⁵ Därav 1 fall i d.o. — ⁶ Därav 4 i d.o.

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												Summa
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
d. Scharlakansfeber.*													
Stockholms stad	84	100	72	70	66	61	49	56	113	163	155	135	1 124
Stockholms län	52	34	52	46	27	49	48	25	64	50	63	55	565
Uppsala	40	62	61	45	29	65	60	38	76	45	44	31	596
Södermanlands >	21	39	9	9	4	18	44	43	53	70	50	41	403
Östergötlands >	38	37	34	40	44	47	48	30	88	114	126	127	773
Norrköpings stad	4	—	—	1	1	—	—	8	9	11	12	7	53
Jönköpings län	37	26	34	34	51	19	43	35	60	85	58	74	556
Kronobergs >	22	13	36	15	18	15	10	9	19	6	23	19	205
Kalmar >	5	10	10	14	10	7	11	29	29	25	44	14	208
Gottlands >	3	—	—	5	3	1	1	14	—	17	6	3	53
Blekinge >	12	8	12	5	9	4	6	6	18	34	10	13	137
Kristianstads >	4	18	12	13	12	5	6	9	10	17	48	57	211
Malmöhus >	20	26	19	27	18	15	6	11	18	24	33	43	260
Malmö stad	26	16	15	14	12	12	9	15	27	27	20	22	215
Hallands län	10	14	14	1	21	4	7	8	10	28	25	17	159
Göteborgs o. Bohus l.	6	9	10	9	6	11	11	20	21	30	19	4	156
Göteborgs stad	15	19	6	6	9	5	6	7	27	63	37	24	224
Älvsborgs län	27	24	25	17	17	22	24	30	40	101	89	99	515
Skaraborgs >	13	11	10	7	7	2	1	7	20	46	30	15	169
Värmlands >	18	18	22	14	17	13	11	14	38	42	33	18	258
Örebro >	7	21	24	20	15	7	14	9	24	34	32	17	224
Västmanlands >	34	41	49	46	65	21	39	52	78	93	57	38	613
Kopparbergs >	23	14	14	23	22	18	35	65	62	74	83	68	501
Gävleborgs >	14	14	31	25	53	22	20	25	34	65	25	21	349
Västernorrlands >	13	9	6	5	15	3	12	21	14	27	29	26	180
Jämtlands >	12	8	10	6	7	5	3	4	9	12	11	1	88
Västerbottens >	31	24	37	20	22	13	3	6	15	14	15	9	209
Norrbottnens >	8	11	11	16	30	18	28	30	35	32	49	38	306
Summa	599	626	635	553	610	482	555	626	1 013	1 349	1 226	1 036	9 310
e. Difteri.*													
Stockholms stad	319	306	180	147	213	153	136	171	318	324	286	312	2 865
Stockholms län	143	104	102	79	88	93	124	111	210	240	225	155	1 674
Uppsala	62	44	59	34	52	68	45	68	62	128	104	116	842
Södermanlands >	228	119	121	101	72	85	119	228	288	305	290	238	2 194
Östergötlands >	244	182	169	100	126	104	127	177	176	312	253	170	2 141
Norrköpings stad	31	21	21	15	6	10	10	14	14	24	32	11	209
Jönköpings län	125	74	65	63	68	51	42	69	97	109	101	114	978
Kronobergs >	58	33	49	22	45	31	51	36	50	72	81	58	586
Kalmar >	162	137	142	139	79	76	83	122	199	172	145	115	1 571
Gottlands >	98	68	59	47	41	52	27	28	23	58	55	30	586
Blekinge >	69	64	59	52	25	40	40	43	53	40	58	49	592
Kristianstads >	131	115	97	87	67	74	57	31	56	85	86	92	978
Malmöhus >	224	149	153	124	121	86	87	64	75	141	149	184	1 557
Malmö stad	38	20	18	10	19	26	10	13	18	30	24	28	254
Hallands län	49	55	71	47	84	67	33	58	67	78	112	132	833
Göteborgs o. Bohus l.	174	133	103	75	81	98	138	244	305	247	192	108	1 898
Göteborgs stad	168	91	88	72	49	60	61	70	139	136	98	111	1 143
Älvsborgs län	141	95	127	78	65	96	152	170	245	318	276	203	1 966
Skaraborgs >	77	45	47	36	35	40	29	80	52	58	65	61	625
Värmlands >	185	100	126	78	78	61	88	130	204	212	222	185	1 669
Örebro >	146	107	140	107	97	99	104	134	283	306	253	210	1 986
Västmanlands >	173	133	101	58	97	117	128	148	277	300	310	266	2 108
Kopparbergs >	311	224	194	147	195	220	227	301	414	518	448	389	3 588
Gävleborgs >	165	126	98	56	88	36	67	114	353	279	226	256	1 833
Västernorrlands >	146	168	131	88	96	106	115	187	231	327	296	221	2 112
Jämtlands >	55	27	27	43	42	32	52	45	86	108	119	67	703
Västerbottens >	100	118	43	45	42	48	59	89	99	112	110	88	953
Norrbottnens >	317	214	162	142	101	108	90	124	175	229	184	224	2 070
Summa	4 139	3 073	2 752	2 092	2 172	2 137	2 301	3 049	4 569	5 268	4 800	4 162	40 514

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												Summa
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
<i>f. Mässling.</i>													
Stockholms stad ¹	1	21	21	90	176	127	38	11	2	3	20	17	527
Stockholms län	1	2	16	42	148	113	84	24	10	15	25	24	504
Uppsala	—	—	—	1	5	5	11	7	17	234	307	204	791
Södermanlands >	—	—	21	17	8	7	50	52	57	125	167	184	688
Östergötlands >	93	85	89	80	77	142	71	41	43	55	91	57	924
Norrköpings stad >	7	9	7	72	310	274	66	3	2	4	3	6	763
Jönköpings län >	3	—	3	14	8	42	9	2	10	45	86	96	318
Kronobergs >	4	13	5	4	15	6	10	6	16	14	14	30	137
Kalmar >	—	3	—	1	1	5	24	13	31	44	88	145	355
Gottlands >	—	—	—	—	—	5	5	5	—	—	—	2	18
Blekinge >	—	3	5	2	5	3	—	1	—	—	—	—	19
Kristianstads >	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	10
Malmöhus >	3	4	6	6	4	5	1	2	—	3	5	7	46
Malmö stad ²	—	1	1	2	1	1	3	3	2	17	18	42	91
Hallands län	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	23	36	65
Göteborgs o. Bohus l.	1	—	—	—	—	—	3	3	—	37	64	126	234
Göteborgs stad ¹	—	—	—	—	—	—	3	—	—	6	5	24	285
Älvsborgs län	—	—	1	—	14	24	11	11	6	8	109	31	215
Skaraborgs >	—	—	—	—	3	5	16	10	22	49	131	161	397
Värmlands >	12	3	4	—	3	33	14	24	22	13	32	66	226
Örebro >	—	15	10	4	—	22	31	57	134	287	671	287	1 518
Västmanlands >	—	1	—	12	73	72	48	17	24	33	24	123	427
Kopparbergs >	43	84	87	45	96	69	35	18	23	73	76	63	712
Gävleborgs >	—	—	—	1	33	45	66	60	123	238	308	309	1 233
Västernorrlands >	—	1	—	—	1	5	10	11	63	73	157	206	527
Jämtlands >	—	—	—	1	—	2	—	5	3	14	135	96	256
Västerbottens >	—	—	—	—	3	—	—	1	—	20	26	42	92
Norrbottens >	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3	9	16	30
Summa	172	245	276	395	984	1 017	610	384	616	1 466	2 618	2 663	11 446
<i>g. Påssjuka.</i>													
Stockholms stad ¹	—	1	—	4	2	6	3	—	2	2	11	20	51
Stockholms län	8	1	4	9	6	4	5	7	4	17	38	85	188
Uppsala	1	15	18	20	10	23	40	51	10	16	32	43	279
Södermanlands >	1	—	—	—	—	2	1	—	—	2	5	8	19
Östergötlands >	4	1	23	15	30	1	—	2	—	—	—	2	78
Norrköpings stad >	—	—	—	3	1	—	10	3	35	77	143	115	357
Jönköpings län >	5	—	—	3	4	4	1	—	2	16	7	13	55
Kronobergs >	—	2	—	2	4	1	1	3	—	1	1	—	15
Kalmar >	1	—	—	2	5	—	1	1	—	6	6	9	31
Gottlands >	—	—	—	2	—	—	—	1	—	7	10	3	24
Blekinge >	5	11	25	25	8	1	1	1	1	3	15	20	116
Kristianstads >	3	4	12	9	6	9	6	10	4	2	8	3	76
Malmöhus >	45	69	104	177	126	44	20	23	5	21	44	67	745
Malmö stad ²	31	96	100	97	32	3	3	3	—	—	4	—	419
Hallands län	1	—	8	30	19	7	5	2	—	3	—	1	76
Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	2	3	6	—	2	—	1	4	6	24
Göteborgs stad ¹	4	1	—	4	17	7	1	3	—	1	4	2	44
Älvsborgs län	2	—	4	6	13	9	6	4	7	4	12	17	84
Skaraborgs >	7	4	2	1	1	6	3	2	2	1	34	13	76
Värmlands >	—	2	—	—	—	—	—	—	1	2	3	1	9
Örebro >	4	3	2	8	—	1	3	—	—	1	2	18	42
Västmanlands >	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—	9
Kopparbergs >	24	21	11	40	66	32	15	13	13	26	20	26	307
Gävleborgs >	3	3	3	—	—	1	2	4	26	33	75	98	248
Västernorrlands >	—	—	1	2	1	—	9	4	5	—	1	—	23
Jämtlands >	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	1	—	7
Västerbottens >	4	—	5	2	1	—	—	4	—	—	—	—	16
Norrbottens >	4	12	13	1	3	—	1	1	3	1	4	3	46
Summa	208	246	339	469	358	169	138	143	127	246	478	573	3 494

¹ Enligt uppgifter från distriktläkarna; asse endast fattiga sjuka. — ² Anmäles av samtliga läkare (frevilligt).

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												Summa
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
h. Kikhosta.													
Stockholms stad ¹	3	10	14	5	5	2	7	7	5	12	13	19	102
Stockholms län	27	33	35	54	23	40	54	31	31	36	34	45	443
Uppsala	88	56	39	27	20	7	20	22	10	5	56	33	383
Södermanlands	54	38	50	32	37	44	92	48	42	21	34	12	504
Östergötlands	30	43	68	63	39	28	20	13	29	14	35	18	400
Norrköpings stad	4	6	19	23	12	8	7	21	36	25	19	20	200
Jönköpings län	78	31	41	44	37	20	16	28	16	34	36	32	413
Kronobergs	11	9	22	28	16	20	20	41	45	35	35	23	305
Kalmar	2	19	22	16	34	26	33	40	42	29	27	25	315
Gottlands	—	—	—	—	—	—	2	5	8	17	3	12	47
Blekinge	25	17	11	12	8	13	17	10	20	39	31	26	229
Kristianstads	16	12	19	36	34	58	74	68	87	96	36	26	562
Malmöhus	47	70	33	47	72	58	152	156	202	181	205	162	1 885
Malmö stad ²	20	27	26	17	67	72	65	45	39	10	18	36	442
Hallands län	10	8	27	56	105	90	129	102	54	54	41	51	727
Göteborgs o. Bohus l.	13	28	19	43	52	30	43	56	49	86	93	40	552
Göteborgs stad ¹	22	12	17	35	57	43	71	42	100	72	28	24	523
Älvsborgs län	63	32	34	80	97	28	53	40	25	41	58	68	619
Skaraborgs	36	38	57	43	61	49	44	32	22	20	10	19	431
Värmlands	169	102	126	114	87	96	57	38	46	51	45	34	965
Örebro	94	25	24	49	65	68	78	59	53	91	97	52	755
Västmanlands	70	61	74	62	21	18	13	9	20	5	3	2	358
Kopparbergs	241	160	260	220	131	70	46	67	34	85	38	20	1 872
Gävleborgs	53	42	75	35	20	17	33	31	50	34	23	39	452
Västernorrlands	2	—	2	—	—	2	5	7	12	19	16	20	85
Jämtlands	—	—	4	—	2	14	21	12	7	5	7	12	84
Västerbottens	—	—	—	1	—	2	6	1	2	6	5	17	40
Norrbottnens	4	14	8	—	1	—	—	4	7	17	9	1	65
Summa	1 182	893	1 126	1 142	1 103	923	1 178	1 035	1 093	1 140	1 055	888	12 758
i. Influensa.													
Stockholms stad ¹	198	173	781	975	107	10	5	8	7	11	16	6	2 297
Stockholms län	894	437	1 136	2 001	532	107	120	151	120	163	187	130	5 978
Uppsala	996	324	394	1 150	365	60	24	21	27	22	46	56	3 485
Södermanlands	1 187	311	218	1 346	614	35	24	4	2	20	21	60	3 842
Östergötlands	781	344	258	492	450	135	16	3	10	18	54	44	2 605
Norrköpings stad	135	82	251	1 154	356	51	25	8	73	128	136	77	2 476
Jönköpings län	1 328	547	487	784	650	131	32	24	37	21	33	13	4 087
Kronobergs	1 116	311	110	111	152	146	31	20	26	21	21	25	2 090
Kalmar	658	176	120	160	193	153	28	18	26	13	3	30	1 578
Gottlands	533	30	1	8	11	—	—	—	—	—	—	—	533
Blekinge	729	107	186	295	65	22	10	6	1	4	17	8	1 450
Kristianstads	1 776	671	219	148	105	15	9	4	10	16	45	61	3 079
Malmöhus	2 906	1 311	993	1 129	477	83	63	58	73	133	136	116	7 478
Malmö stad ²	595	252	583	1 265	495	142	38	62	126	79	50	91	3 778
Hallands län	1 657	798	720	734	339	64	65	44	23	62	94	71	4 671
Göteborgs o. Bohus l.	1 604	675	1 089	1 634	809	88	14	4	1	15	15	11	5 959
Göteborgs stad ¹	1 301	633	1 180	1 579	335	94	66	53	70	252	246	163	5 992
Älvsborgs län	2 215	645	494	1 532	1 298	293	77	27	28	56	91	130	6 886
Skaraborgs	1 439	403	287	350	302	135	37	8	2	4	8	7	2 982
Värmlands	2 010	402	267	854	516	157	32	56	75	107	125	165	4 766
Örebro	1 384	399	143	880	829	269	59	21	22	51	75	26	4 158
Västmanlands	1 346	148	289	1 064	374	23	8	19	16	18	35	26	3 366
Kopparbergs	2 209	347	349	1 991	1 520	209	58	27	8	21	35	23	6 197
Gävleborgs	1 773	279	343	2 139	1 512	158	36	25	36	48	86	103	6 538
Västernorrlands	503	247	496	921	567	61	30	13	21	62	76	55	3 054
Jämtlands	825	273	90	209	211	86	34	21	17	24	41	17	1 848
Västerbottens	710	336	207	297	101	47	52	55	34	58	106	69	2 072
Norrbottnens	407	274	135	197	323	75	15	13	19	36	75	72	1 641
Summa	33 217	10 955	11 826	24 799	13 608	2 849	1 008	773	910	1 463	1 873	1 655	104 936

¹ Enligt uppgifter från distriktläkarna; avse endast fattiga sjuka. — ² Anmäles av samtliga läkarna (frivilligt).

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												Summa
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
j. Abdominaltyfus* (nervfeber) och Paratyfus.*													
Stockholms stad ¹	16	10	7	1	5	5	3	5	4	3	1	1	151
Stockholms län	—	7	8	1	1	29	10	94	23	5	1	—	179
Uppsala	15	10	12	3	1	—	1	—	1	1	—	—	44
Södermanlands »	1	1	2	4	14	14	27	13	5	8	10	3	102
Östergötlands »	23	21	11	8	5	1	13	6	1	3	4	2	98
Norrköpings stad	—	—	—	1	4	—	—	2	—	—	—	—	8
Jönköpings län	2	—	7	—	1	—	—	—	—	—	1	1	14
Kronobergs »	3	—	3	4	1	2	—	—	2	—	—	—	15
Kalmar »	4	—	—	6	1	—	1	3	2	2	1	1	21
Gottlands »	1	—	—	—	1	—	2	4	1	4	1	1	15
Blekinge »	5	1	—	2	—	4	18	3	6	5	3	2	49
Kristianstads »	1	1	6	3	1	1	2	3	10	1	2	2	33
Malmöhus »	13	10	30	29	4	5	14	24	27	25	6	9	196
Malmö stad	20	6	5	3	8	4	2	7	7	5	1	—	68
Hallands län	2	1	—	1	2	—	11	6	7	6	5	1	42
Göteborgs o. Bohus l.	26	34	35	21	11	12	11	12	7	81	21	20	291
Göteborgs stad	154	68	86	58	44	28	83	18	46	567	61	27	1240
Älvsborgs län	53	46	36	23	7	12	5	10	13	8	8	2	223
Skaraborgs »	4	8	12	4	2	2	2	2	2	1	2	—	41
Värmlands »	1	4	—	1	9	9	7	6	8	7	—	7	59
Örebro »	1	1	2	2	—	—	1	3	7	3	1	1	22
Västmanlands »	15	22	10	4	8	6	2	9	7	1	—	—	84
Kopparbergs »	13	1	3	—	—	—	—	—	1	2	—	—	20
Gävleborgs »	83	12	19	5	8	2	1	21	9	1	1	3	165
Västernorrlands »	1	4	9	1	—	1	3	14	4	2	2	2	43
Jämtlands »	6	7	4	2	6	2	1	2	5	1	—	9	45
Västerbottens »	26	2	—	—	—	2	—	3	6	8	1	—	48
Norrbottnens »	50	35	64	37	32	46	62	88	68	53	56	20	611
Summa	529	312	371	224	176	187	282	360	279	803	189	115	3827
k. Rödsof.*													
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	1	—	8
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gottlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs stad	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6	—	—	7
Örebro »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3
Gävleborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	3	8
Jämtlands »	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västerbottens »	—	—	—	—	5	—	—	—	3	—	5	—	13
Norrbottnens »	2	1	1	—	—	—	3	3	1	—	1	—	12
Summa	2	2	2	—	5	—	7	3	12	7	10	3	53

¹ Därav 1 fall fläckfeber.

TAB. 8 (Forts.). ÖVERSIKT ÖVER SJUKDOMSFALL I INFEKTIONSSJUKDOMAR ETC. 121

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
l. Akut barnförlämning.*													
Stockholms stad	—	1	—	—	1	—	4	15	25	10	6	1	63
Stockholms län	—	—	—	3	—	—	1	11	25	18	8	1	64
Uppsala >	—	—	10	—	—	1	1	9	6	4	2	—	36
Södermanlands >	—	—	—	1	—	—	—	3	8	13	1	2	28
Östergötlands >	—	—	—	—	—	—	1	2	19	16	4	—	42
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	1	3	30	12	4	1	51
Kronobergs >	—	—	—	—	—	—	—	1	18	9	1	2	31
Kalmar >	—	—	—	—	—	—	—	1	9	2	—	—	12
Gottlands >	—	1	—	1	—	—	1	9	19	9	3	—	48
Blekinge >	—	1	—	—	—	—	1	2	3	7	—	—	14
Kristianstads >	—	—	—	—	—	—	—	11	14	7	4	1	37
Malmöhus >	—	1	—	—	—	2	1	18	22	7	1	—	52
Malmö stad	—	—	—	1	1	1	—	3	1	2	—	—	9
Hallands län	—	—	—	—	—	3	2	8	10	3	4	1	31
Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	—	—	1	2	18	11	5	2	2	41
Göteborgs stad	—	—	—	2	—	—	5	7	4	7	—	—	27
Älvsborgs län	—	—	—	—	—	1	5	14	29	25	11	3	88
Skaraborgs >	—	—	—	—	—	—	—	3	5	3	2	1	14
Värmlands >	—	—	—	—	—	—	—	9	9	4	2	1	16
Örebro >	—	—	—	—	1	—	—	5	1	1	1	2	10
Västmanlands >	—	—	1	1	3	—	—	3	4	1	1	1	14
Kopparbergs >	3	1	—	—	—	—	6	12	5	3	1	—	31
Gävleborgs >	2	2	4	—	5	2	—	10	—	1	—	—	36
Västernorrlands >	—	—	—	—	—	1	1	7	5	4	1	—	19
Jämtlands >	—	—	—	2	—	—	1	2	1	2	—	—	8
Västerbottens >	—	—	—	1	—	—	6	1	1	—	1	—	10
Norrbottnens >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	5	7	15	12	11	12	40	173	289	176	61	19	820
m. Epidemisk hjärnfeber.*													
Stockholms stad ¹	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	5
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala >	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	—	—	6
Södermanlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Östergötlands >	—	1	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	5
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings län	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	8
Kronobergs >	—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	9
Kalmar >	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Gottlands >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Blekinge >	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kristianstads >	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4
Malmöhus >	1	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—	—	5
Malmö stad ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län	—	—	3	2	—	—	1	—	2	—	1	—	9
Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	4
Göteborgs stad ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2
Älvsborgs län	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Skaraborgs >	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3
Värmlands >	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1	—	5
Örebro >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Västmanlands >	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	1	1	6
Kopparbergs >	—	1	—	—	—	—	2	1	—	1	3	1	9
Gävleborgs >	—	—	1	—	—	—	1	1	2	—	—	1	5
Västernorrlands >	—	1	—	2	—	2	2	1	1	—	—	2	11
Jämtlands >	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	3
Västerbottens >	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	1	1	6
Norrbottnens >	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	6	7	7	6	6	6	12	17	19	8	14	8	116

¹ Enligt uppgifter från distriktsläkarna; avse endast fattiga sjuka.

S j u k d o m a r, län (stad)	I n s j u k n a d e												Summa
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
n. Frossa.													
Stockholms stad ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gottlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö stad ²	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs stad ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands »	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Örebro »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Gävleborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Jämtlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	4
o. Akut lunginflammation o. lungsäcksinflammation.													
Stockholms stad ¹	35	22	39	43	36	31	11	10	26	28	28	14	323
Stockholms län	120	102	143	185	102	86	57	29	62	86	116	88	1 176
Uppsala »	131	52	64	89	44	13	24	24	36	43	80	79	679
Södermanlands »	125	78	80	174	105	72	46	25	43	70	132	99	1 049
Östergötlands »	152	64	97	112	135	52	38	38	33	58	72	73	914
Norrköpings stad	55	36	51	125	76	56	16	13	37	82	66	40	653
Jönköpings län	189	75	80	91	90	52	35	22	40	66	93	83	916
Kronobergs »	117	72	56	66	44	24	23	23	26	41	65	69	626
Kalmar »	99	88	54	54	79	56	28	45	40	44	70	77	734
Gottlands »	33	26	13	12	23	10	11	8	11	15	13	14	189
Blekinge »	75	72	102	92	72	41	25	20	30	43	65	55	692
Kristianstads »	147	117	80	69	70	20	23	18	18	41	59	55	717
Malmöhus »	272	214	191	201	178	98	71	71	75	129	201	124	1 825
Malmö stad ²	79	43	97	138	42	32	27	31	32	22	35	44	622
Hallands län	68	57	61	64	66	29	41	17	21	50	64	57	595
Göteborgs o. Bohus l.	125	124	91	130	102	57	40	21	47	67	112	81	998
Göteborgs stad ¹	181	113	143	183	53	44	24	37	34	71	59	71	1 013
Älvsborgs län	110	78	66	100	125	73	71	47	45	82	97	110	1 004
Skaraborgs »	83	73	50	49	48	38	34	20	53	51	66	67	612
Värmlands »	178	93	117	172	122	74	44	36	38	60	89	75	1 098
Örebro »	209	112	83	100	126	93	54	29	51	66	114	120	1 157
Västmanlands »	123	53	49	96	78	53	40	17	34	31	82	59	715
Kopparbergs »	250	143	134	165	161	85	69	55	62	109	138	116	1 487
Gävleborgs »	373	234	189	301	240	140	86	84	59	140	214	268	2 328
Västernorrlands »	163	157	174	173	148	89	55	65	74	106	139	168	1 511
Jämtlands »	94	67	60	61	69	39	43	28	15	20	58	65	619
Västerbottens »	173	165	128	134	103	70	51	45	69	95	110	141	1 284
Norrbottnens »	118	111	111	113	97	62	47	33	52	69	141	120	1 074
Summa	3 877	2 641	2 593	3 292	2 634	1 589	1 134	911	1 143	1 785	2 578	2 433	26 610

¹ Enligt uppgifter från distriktläkarna: avse endast fattiga sjuka. — ² Anmäles av alla läkare (frivilligt).

Sjukdomar, län (stad)	I n s j u k n a d e												
	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
p. Akut mag- och tarminflammation.¹													
Stockholms stad ²	108	116	107	61	80	60	74	67	67	59	40	54	893
Stockholms län	155	109	105	113	108	113	159	153	124	72	61	77	1349
Uppsala	58	37	44	37	32	36	90	70	75	46	33	41	594
Södermanlands	147	79	68	75	64	109	117	93	73	81	60	60	1024
Östergötlands	90	109	76	80	59	66	110	133	91	73	60	86	1033
Norrköpings stad	120	119	135	111	85	101	104	118	107	88	103	107	1298
Jönköpings län	88	72	64	81	56	62	119	135	117	69	52	56	971
Kronobergs	61	45	42	31	49	79	62	68	48	33	38	43	599
Kalmar	91	87	87	97	82	92	93	117	116	85	72	79	1104
Gottlands	6	16	20	11	14	33	34	37	19	17	15	19	241
Blekinge	73	65	65	72	62	64	91	92	73	73	65	58	860
Kristianstads	117	101	99	100	88	97	98	129	100	83	83	89	1184
Malmöhus	246	214	215	192	203	183	274	266	258	173	156	157	2537
Malmö stad ³	151	88	88	73	61	70	50	75	119	50	50	64	939
Hallands län	34	47	50	41	36	53	73	78	54	43	49	35	593
Göteborgs o. Bohus l.	83	75	53	66	63	73	124	87	71	55	47	50	847
Göteborgs stad ²	317	262	203	201	176	196	227	201	193	202	126	205	2509
Älvsborgs län	131	132	140	139	123	111	166	185	136	101	68	77	1509
Skaraborgs	48	46	31	45	49	24	64	58	48	34	25	27	499
Värmlands	124	102	133	113	144	111	180	191	150	123	74	86	1531
Örebro	151	117	124	122	107	116	147	154	145	118	92	96	1489
Västmanlands	66	63	72	63	48	98	95	122	64	62	52	54	859
Kopparbergs	120	129	135	110	129	167	275	246	167	107	81	82	1748
Gävleborgs	211	189	182	150	174	160	290	460	271	163	166	140	2556
Västernorrlands	97	99	93	95	77	83	183	146	108	84	101	142	1308
Jämtlands	92	63	65	51	64	73	89	90	66	46	44	59	808
Västerbottens	163	166	140	152	170	137	255	279	191	154	133	125	2065
Norrbotbens	90	84	122	102	99	102	207	155	80	70	101	97	1309
Summa	3 233	2 837	2 758	2 582	2 509	2 669	3 856	4 005	3 131	2 364	2 047	2 265	34 256
q. Smittsam ögon-sjukdom (trachom).													
Stockholms stad ²	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	4
Gottlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Kristianstads	—	—	—	—	—	—	2	—	2	3	1	—	9
Malmöhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö stad ³	—	1	1	2	—	1	—	1	2	—	—	—	8
Hallands län	—	—	—	—	—	—	5	4	1	2	3	—	15
Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs stad ²	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Örebro	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	—	—	—	26	29	—	1	—	30	60	25	10	181
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbotbens	—	2	—	1	6	3	4	3	—	—	—	—	19
Summa	3	5	2	27	38	3	13	9	35	65	30	13	243

Anm. Sjukdomar med asterisk [*] skola anmälas av samtliga läkare; övriga i denna tabell upptagna sjukdomar endast av provinsial-, e. prov.-, bitr. provinsialläkare, samt stads- och stadsdistriktsläkare. — Fr. o. m. 1919 är Norrköpings stad avskilt från länet.

¹ Häri även barnkolera. — ² Enligt uppgifter från distriktsläkarna; avse endast fattiga sjuka. —

³ Anmälas av alla läkare (frivilligt).

Tab. 9. Sjuksängar, intagna, döda, underhållsdagar m. m. vid lasaretten år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Län (stad), lasarett	Ordin. antal sjuk-sängar d. 31/12	Antal patienter under året		Under hålls-dagar för samtliga vårdade	Medel-tal vår-dade pr dag	Högsta antalet vårdade någon dag under året	Lägsta	Medel-längd avsjuk-husviteleen, dagar
		in-tagna	döda					
Stockholms stad	3 056	26 327	1 827	980 061				
Kungl. Serafinerlasarettet	¹ 452	6 043	450	160 317	439	495	351	27
Sabbatsbergs sjukhus ²	² 679	9 842	675	214 192	587	665	486	22
Sjukhuset St Göran	536	¹¹ 3 610	168	162 352	445	516	353	45
Katarina sjukhus ⁴	181	¹¹ 842	68	33 749	92	100	30	40
Maria sjukhus	271	3 532	258	85 754	235	269	171	24
Provisoriska sjukhuset	100	1 033	110	27 784	76	146	37	27
Barnsjukhuset Simon och Matilda								
Sachs minne	54	337	49	17 700	48	51	15	53
Sjukhuset vid Långbro ⁵	640	396	44	219 350	601	630	568	1-5 år
Stockholms provisoriska sinnes-sjukhus ⁶	93	31	2	33 429	92	105	88	3-0 år
Sjukhuset Eira ⁷ (stadens avd.)	100	661	3	25 434	70	97	43	38
Stockholms län	344	3 820	217	98 328				
Sjukhuset Eira ⁷ (länets avd.)	67	580	3	18 621	51	73	34	32
Löwenströmska lasarettet	⁸ 54	563	43	16 807	46	59	36	30
Södertälje lasarett	⁸ 77	1 420	81	29 566	81	95	53	20
Norrhälje	80	736	52	22 035	60	78	42	29
Osthammars	66	501	38	11 299	33	47	14	23
Uppsala län	355	5 042	295	130 799				
Akademiska sjukhuset i Uppsala	355	5 042	295	130 799	358	395	276	26
Södermanlands län	352	5 184	163	119 555				
Nyköpings lasarett	115	1 783	70	38 905	107	126	66	22
Eskilstuna	⁹ 152	2 470	61	57 583	158	191	104	23
Flens	85	931	32	23 067	63	85	38	25
Östergötlands län	420	5 410	293	148 079				
(utom Norrköpings stad).								
Linköpings lasarett	139	1 990	116	55 555	152	168	126	28
Söderköpings	84	907	48	28 140	77	92	62	31
Vadstena	113	1 410	53	40 254	110	124	72	29
Finspångs	46	797	51	15 873	43	59	38	20
Kisa	38	306	25	8 257	23	32	12	27
Norrköpings stad	180	2 266	105	61 000				
Norrköpings sjukhus	¹⁰ 180	2 266	105	61 000	167	198	129	27
Jönköpings län	262	3 580	131	92 107				
Jönköpings lasarett	167	2 572	79	58 012	159	186	110	23
Ulfspårre -Hägerlychtska lasarett-et i Eksjö	95	1 008	52	34 095	93	110	70	34

¹ Därav 9 platser å isoler-avd. — ² Konvalescenthemmet och upptagningsanstalten för hastigt insjuknade (se Tab. 23) ej medräknade. — ³ Dessutom isoler-avd. med 12 pl., 2 cellpl., 2 operationspl. samt 48 i evakuationspaviljong. — ⁴ Hela sjukhuset; se not 5 till Tab. 10, avd. A. — ⁵ Såsom formellt lydande under lasarettssadgan har sjukhuset här upptagits; intagna betyder här intagningar; rörande intagna personer se vidare K. Styrelsens berättelse om sinnessjukvården i riket. — ⁶ Hornsg. 82, Bondg. 56. se Tab. 10, avd. C. — ⁷ Stockholms stads och läns sjukhus. — ⁸ Därav 4 isoleringsplatser. — ⁹ Platsantalet under året ökat med 18, varav dock 8 (ej medräknade) tagits i anspråk först den 1 jan. 1920. — ¹⁰ Minskat med 19 platser. — ¹¹ Se Tab. 10, not.

TAB. 9. (Forts.) SJUKSÅNGAR, INTAGNA, DÖDA, UNDERHÅLLSDAGAR M. M. 125

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Län (stad), lasarett	Ordin. antal sjuk-sångar d. ³¹ / ₁₂	Antal patienter under året		Underhålls-dagar för samtliga vårdade	Medel-tal vårdade pr dag	Högsta antalet vårdade någon dag under året	Lägsta	Medel-längd av sjuk-stelsen, dagar
		in-tagna	döda					
Kronobergs län	220	3 067	126	67 486				
Värjö lasarett	140	2 067	87	44 595	122	142	82	22
Ljungby >	80	1 000	39	22 891	63	76	30	23
Kalmar län	367	4 780	226	110 443				
Kalmar lasarett	148	2 069	90	43 473	119	146	88	21
Oskarshamn >	60	393	25	12 712	35	45	22	32
Västerviks >	124	1 920	92	43 904	120	147	90	23
Borgholms >	35	398	19	10 354	28	40	12	26
Gottlands län	92	1 140	44	34 524				
Visby lasarett	92	1 140	44	34 524	95	108	64	30
Blekinge län	215	3 435	181	74 400				
Karlskrona lasarett	115	1 869	96	39 834	109	123	82	21
Karlshamn >	100	1 566	85	34 566	95	110	68	22
Kristianstads län	420	4 059	222	131 421				
Kristianstads lasarett	275	2 468	122	84 932	233	267	198	34
Simrishamns >	73	712	38	18 897	52	77	35	27
Angelholms >	72	879	62	27 592	76	93	45	31
Malmöhus län	1 034	14 353	586	337 551				
(utom Malmö stad).								
Lunds lasarett	³ 675	8 746	376	213 654	585	646	422	24
Landskrona >	58	1 049	40	21 449	59	70	43	20
Hälsingborgs >	127	2 368	83	46 405	127	148	83	20
Ystads >	60	683	37	18 447	51	62	37	27
Trälleborgs >	60	904	30	21 075	58	73	31	23
Hörby >	54	603	20	16 521	45	57	33	27
Malmö stad	521	6 196	232	159 545				
Allmänna sjukhuset	521	6 196	232	159 545	437	465	340	26
Hallands län	244	3 277	145	85 894				
Halmstads lasarett	138	1 470	86	35 375	97	137	70	24
Falkenbergs >	56	814	27	26 074	71	82	60	32
Varbergs >	50	993	32	24 445	67	81	30	25
Göteborgs och Bohus län	271	2 396	153	82 378				
(utom Göteborgs stad).								
Kungälv lasarett	42	351	15	12 390	34	45	23	35
Uddevalle >	192	1 693	115	61 651	169	196	142	36
Strömstads >	37	352	23	8 337	23	36	9	24
Göteborgs stad	647	8 358	443	188 656				
Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset	¹ 533	6 460	440	156 982	430	529	332	24
Holtermanska sjukhuset	114	1 898	3	31 674	87	113	57	17
Älvsborgs län	422	5 606	285	143 505				
Vänersborgs lasarett	² 150	1 797	111	46 940	129	147	104	26
Alingsås >	101	1 243	56	34 942	96	111	60	28
Borås >	171	2 566	118	61 623	169	191	120	24

¹ Ökning från 517 under året — ² Därav 6 platser för epidemiskt sjuka samt 13 å isoleringsavdelningen. — ³ Ökat med 5 platser under året.

1	2	3		5	6	7	8	9
		Antal patienter under året						
Län (stad), lasarett	Ordin. antal sjuk-sängar d. 31/12	in-tagna	döda	Medeltal vårdade pr dag	Högsta antalet vårdade någon dag under året	Lägsta	Medel-längd av sjuk-husvilsten, dagar	
Skaraborgs län	366	4 743	238	125 020				
Mariestads lasarett	75	1 439	61	35 556	97	119	80	25
Lidköpings >	120	1 316	99	41 716	114	132	.	23
Falköpings >	171	1 488	78	47 748	131	161	94	32
Värmlands län	316	5 366	224	190 897				
Karlstads lasarett	250	4 411	175	109 767	301	335	222	25
Filipstads >	66	955	49	21 130	58	75	19	22
Örebro län	215	3 539	139	83 128				
Örebro lasarett	215	3 539	139	83 128	228	255	162	23
Västmanlands län	293	4 134	186	96 522				
Västerås lasarett	² 115	1 589	53	36 185	99	106	71	23
Sala >	70	964	50	23 809	65	79	45	25
Köpings >	60	973	55	21 489	59	68	39	22
Norbergs >	48	608	28	15 039	40	52	25	25
Kopparbergs län	285	4 729	278	110 892				
Falu lasarett	177	2 972	181	74 103	203	226	153	25
Mora >	80	1 472	70	28 844	79	95	53	20
Smedjebackens >	28	285	27	7 945	22	30	15	28
Gävleborgs län	442	5 342	278	151 993				
Gävle och Gästriklands lasarett	186	2 287	125	68 624	188	212	143	30
Söderhamns lasarett	130	1 510	69	39 148	107	133	84	26
Hudiksvalls >	126	1 545	84	44 221	121	139	91	29
Västernorrlands län	536	6 288	366	195 801				
Härnösands lasarett	112	1 330	85	39 633	109	128	69	30
Sundsvalls >	³ 206	2 430	159	75 011	206	233	159	31
Örnsköldaviks >	95	1 346	49	41 071	113	125	77	31
Backe >	33	400	29	12 501	34	42	25	31
Sollefteå >	90	782	44	27 585	76	86	51	35
Jämtlands län	185	2 375	80	57 672				
Östersunds lasarett	185	2 375	80	57 672	158	180	121	24
Västerbottens län	322	3 835	266	116 331				
Umeå lasarett	212	2 476	172	73 889	202	234	157	30
Skellefteå >	110	1 359	94	42 442	116	141	86	31
Norrbottnens län	234	3 026	151	80 057				
Luleå lasarett	75	655	34	24 992	68	79	51	38
Piteå >	60	746	45	19 262	53	69	37	26
Haparanda > ⁴	29	448	22	8 759	24	37	14	20
Gällivare	70	1 177	50	27 044	74	84	57	23
För hela riket	12 616	151 673	7 880	4 194 045				
Egentl. lasarett ¹	11 829	150 909	7 785	3 923 566				
Do do ⁵	11 204	148 986	7 387	3 741 718				

Ann. I denna tabell medtagas lasarettens samtliga avdelningar (fr. o. m. årg. 1916 även konvalescentavdelningen vid Sahlgrenska sjukhuset). — Uppagn-anst. vid Lunds hospital ingår.

¹ Frånräknade Barnsj. S. o. M. Sachs minne, Sjukhuset vid Långbro och Provisor. sinnessjukhusen i Stockholm, däremot medräknade avd. för barnsjukdomar, barnbördsavd. och tbc-avd. vid lasarett. — ² Därav 6 å isoleringsrum. — ³ Minskad under året från 214; avd. för sinnessjuka och avd. för könssjukdomar indragna. — ⁴ I förhyrda lokaler. — ⁵ Föregående rad utom lasr. tbc-avd.

Tab. 10. Sjuksängar, intagna, döda, underhållsdagar m. m. å lasarettens olika avdelningar år 1919.

A. Lasarettens avdelningar.

1	2	3		4	5	6	7	8	9
		Ordin. antal sjuk-sängar d. ^{51/12}	Antal patienter under året						
Sjukvårdsområde, lasarett		in-tagna	döda	Underhållsdagar för samtliga vårdade	Medeltal vårdade pr dag	Högsta antalet vårdade någon dag under året	Lägsta	Medel-längd av sjuk-husvi-stelsen, dagar	
Stockholms stad . . .	1 438	19 225	1 265	436 026					
Kungl. Serafimerlasarettet ¹ . . .	¹ 352	3 349	207	91 116	250	.	.	27	
Sabbatsbergs sjukhus ² . . .	647	9 573	619	204 920	562	630	475	21	
Sjukhuset S:t Görans ³ (hudsjukd.)	⁴ 27	⁹ 1 230	18	18 527	51	125	32	15	
Maria sjukhus . . .	271	3 532	258	85 754	235	269	171	24	
Provisoriska sjukhuset . . .	100	1 033	110	27 784	76	146	37	27	
Katarina sjukhus, avd. f. deliranter	⁵ 41	¹⁰ 508	53	7 925	22	110	2	16	
Stockholms län . . .	377	5 934	457	148 908					
Kungl. Serafimerlasarettet . . .	¹ 100	2 694	243	69 201	190	.	.	26	
Löwenströmska lasarettet ² . . .	54	563	43	16 807	46	59	36	30	
Södertälje lasarett . . .	⁶ 77	1 420	81	29 566	81	95	53	20	
Norrträlje > . . .	80	756	52	22 035	60	78	42	29	
Östhammars > . . .	66	501	38	11 299	33	47	14	23	
Uppsala län . . .	250	4 094	236	96 700					
Akademiska sjukhuset i Uppsala ⁷	250	4 094	236	96 700	265	.	.	24	
Södermanlands län . . .	337	5 086	162	114 942					
Nyköpings lasarett . . .	110	1 753	69	37 610	103	121	64	21	
Eskilstuna > . . .	¹¹ 142	2 402	61	54 265	149	178	95	23	
Fleås > . . .	85	931	32	23 067	63	85	38	25	
Östergötlands län . . .	396	5 379	292	141 147					
Linköpings lasarett ⁸ . . .	139	1 990	116	55 555	152	168	126	28	
Söderköpings > . . .	84	907	48	28 140	77	92	62	31	
Vadstena > . . .	89	1 379	52	33 322	91	102	51	24	
Finspångs > . . .	46	797	51	15 873	43	59	28	20	
Kisa > . . .	38	306	25	8 257	23	32	12	27	
Norrköpings stad . . .	130	2 150	83	44 310					
Norrköpings sjukhus . . .	130	2 150	83	44 310	121	152	81	21	
Jönköpings län . . .	181	2 966	128	69 550					
Jönköpings lasarett . . .	126	2 006	78	47 753	131	148	95	24	
Utläparré-Hägerflychtska las. i Eksjö	55	960	50	21 797	60	71	42	23	
Kronobergs län . . .	220	3 067	126	67 486					
Växjö lasarett . . .	140	2 067	87	44 595	122	142	82	22	
Ljungby > . . .	80	1 000	39	22 891	63	76	30	23	

Ann. Här utslutna Sachs minne och provisor. sinnessjukhusen i Stockholm samt konvalescentvård, tuberkulos-, barn- eller barnbördsavd. vid sjukhus; jfr dock Kristianstads lasarett.

¹ Enligt särskilda kontrakt disponerar Stockholms stad 200 platser och Stockholms län 100, vilket platsantal i båda fallen dock ofta överskrider; lasarettens övriga platser (med däremot svarande intagna, döda och underhållsdagar) här räknade till stadens avd. Se även Tab. 9, not 1. — ² Liksom föregående år hava de å tbc.-avd. intagna frändragits, ehuru denna avd. ej är skild från den medic. avd.; det totala antalet återfinnes i Tab. 9. — ³ Här ej medräknat tuberkulosavd.-(sjukhus). — ⁴ Fördelningen av sängantalet mellan patienter med smittsamma könsjukdomar och med hudsjukdomar genomförd från den 1 nov. 1919; för den senare avd. till en början 57 platser, men vid årets slut fastställt till 27. — ⁵ Platsantalet å hela sjukhuset 131; fördelningen å dess båda avd. ej så noggrant fixerad (jfr avd. B). — ⁶ Därav 4 isoleringsplatser. — ⁷ Uppgifterna omfatta ej tuberkulos-, barn- och barnbördsavdelningarna (se Tab. 9, not). — ⁸ Överflyttningar mellan olika avdelningar ej frånräknade. — ⁹ Därav 99 influensafall (18 döda) med 1 298 underhållsdagar. — ¹⁰ Därav 194 influensafall (48 döda) med 1 797 underhållsdagar. — ¹¹ Se Tab. 9.

1 Sjukvårdsområde, lasarett	2 Ordin. antal sjuk- sängar d. 31/12	3 Antal patienter under året		5 Under- hålls- dagar för samtliga vårdade	6 Medel- tal vär- dade pr dag	7 Högsta antalet vär- dade någon dag under	8 Lägsta vårdade året	9 Medel- längd av sjuk- husvi- stelsen, dagar
		in- tagna	döda					
Kalmar läns norra lands- tingsområde	112	1 883	92	40 860				
Västerviks lasarett	112	1 883	92	40 860	112	137	85	22
Kalmar läns södra lands- tingsområde	235	2 839	134	65 659				
Kalmar lasarett	148	2 069	90	43 473	119	146	88	21
Oskarshamns »	⁶ 52	372	25	11 832	32	36	22	32
Borgholms »	35	398	19	10 354	28	40	12	26
Gottlands län	84	1 100	44	33 376				
Visby lasarett	84	1 100	44	33 376	91	102	64	30
Blekinge län	206	3 422	181	73 731				
Karlskrona lasarett	112	1 869	96	39 834	109	123	82	21
Karlsbamns »	94	1 553	85	33 897	93	110	67	22
Kristianstads län	355	3 930	221	114 143				
Kristianstads lasarett, med. o. kir. avd.	199	2 095	119	65 207	179	220	126	31
» barnbördsavd.	13	244	2	2 812	8	13	1	12
Simrishamns »	71	712	38	18 532	51	77	35	26
Ängelholms »	72	879	62	27 592	76	93	45	31
Malmöhus län	874	12 533	526	281 117				
Lunds lasarett ¹	¹ 515	6 923	316	157 220	431	540	260	23
Landskrona »	58	1 049	40	21 449	59	70	43	20
Hälsingborgs »	127	2 368	83	46 405	127	148	83	20
Ystads »	60	683	37	18 447	51	62	37	27
Trälleborgs »	60	904	30	21 075	58	73	31	23
Hörby »	54	603	20	16 521	45	57	33	27
Malmö stad	351	4 573	186	112 153				
Allmänna sjukhuset ²	351	4 573	186	112 153	307	-	-	25
Hallands län	214	3 195	144	76 093				
Halmstads lasarett	130	1 417	86	33 673	92	132	62	24
Falkenbergs »	34	785	26	17 975	49	54	34	23
Varbergs »	50	993	32	24 445	67	81	30	25
Göteborgs och Bohus län	227	2 246	150	69 850				
Kungälv's lasarett	42	351	15	12 390	34	45	23	35
Uddevalla »	148	1 543	112	49 123	135	154	109	32
Strömstads »	37	352	23	8 337	23	36	9	24
Göteborgs stad	456	6 117	392	134 747				
Allmänna o. Sahlgrenska sjukhuset ³	438	5 413	392	130 589	358	-	-	24
Holtermanska sjukhuset ⁴	18	704	-	4 158	11	22	5	6
Älvsborgs län	400	5 471	285	137 931				
Vänersborgs lasarett	138	1 736	111	44 285	121	145	105	26
Alingsås »	101	1 243	56	34 942	96	111	60	28
Borås »	⁵ 161	2 492	118	58 704	161	180	115	24

¹ Frånräknat barnbördsavdelningen (antalet platser för denna liksom föreg. år satta till 22 av 108, för barnb.avd. och gynekol. avd. gemensamma) samt avd. för tuberkulossjuka och avd. för barnsjukdomar. Se Tab. 9. not. — ² Frånräknat barnbördsavdelningen samt avd. för tuberkulossjuka. — ³ Frånräknat konvalescentavd. och avd. för tuberkulopatienter. — ⁴ Avd. för hudsjukdomar. — ⁵ Därav en reservavdelning om 13 platser. — ⁶ Ökat under året med 20 platser.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sjukvårdsområde, lasarett	Ordin. antal sjuk-sångar d. 31/12	Antal patienter under året		Underhålls-dagar för samtliga vårdade	Medel-tal vårdade pr dag	Högsta antalet vårdade någon dag under året	Lägst	Medel-längd av sjuk-husvistelsen, dagar
		in-tagna	döda					
Skaraborgs län	332	4 652	237	117 038				
Mariestads lasarett	75	1 439	61	35 556	97	119	80	25
Lidköpings »	110	1 766	99	39 055	107	122		22
Falköpings »	147	1 447	77	42 427	116	139	85	29
Värmlands län	316	5 366	224	130 897				
Karlstads lasarett	250	4 411	175	109 767	301	335	222	25
Filipstads »	66	955	49	21 130	58	75	19	22
Örebro län	203	3 610	136	78 636				
Örebro lasarett	203	3 610	136	78 636	215	240	151	22
Västmanlands län	256	3 977	181	86 658				
Västerås lasarett	¹ 78	1 432	48	26 321	72	77	45	18
Sala »	70	964	50	23 809	65	79	45	25
Köpings »	60	973	55	21 489	59	68	39	22
Norbergs »	48	608	28	15 039	41	52	25	25
Kopparbergs län	285	4 729	278	110 892				
Falu lasarett	177	2 972	181	74 103	203	226	153	25
Mora »	80	1 472	70	28 844	79	95	53	20
Smedjebackens »	28	285	27	7 945	22	30	15	28
Gävleborgs län	368	5 081	269	130 862				
Gävle och Gästriklands lasarett	150	2 117	122	58 004	159	178	112	27
Söderhamns lasarett	108	1 449	66	32 757	106	111	64	27
Hudiksvalls »	110	1 515	81	40 101	110	124	83	26
Västernorrlands län	518	6 190	365	192 493				
Härnösands lasarett	104	1 283	84	38 161	105	113	70	30
Sundsvalls »	⁴ 206	2 430	159	75 011	206	233	159	31
Örnsköldsviks »	91	1 327	49	40 494	111	120	78	31
Backe »	33	400	29	12 501	34	42	25	31
Sollefteå »	84	750	44	26 326	72	83	49	35
Jämtlands län	161	2 161	78	48 737				
Östersunds lasarett ²	161	2 161	78	48 737	134	155	93	23
Västerbottens län	190	3 439	199	77 637				
Umeå lasarett ³	130	2 190	133	50 654	139	168	98	23
Skellefteå » ³	60	1 249	66	26 983	74	92	50	22
Norrbottens län	221	2 930	149	75 803				
Luleå lasarett	66	580	32	21 603	59	68	44	37
Piteå »	56	725	45	18 397	50	65	37	25
Haparanda »	29	448	22	8 759	24	37	14	20
Gällivare »	70	1 177	50	27 044	74	84	57	23
För hela riket	9 693	137 345	7 220	3 308 382				

¹ Därav 6 isoleringsplatser. — ² Härj även en barnbördsavd. med 3 platser. — ³ Frånräknat the.-avd. — ⁴ Ökat under året från 194: se Tab. 9, not. 3.

B. Upptagningsanstalter för sinnessjuka.

Sjukvårdsområde, upptagningsanstalter	Ordin. antal sjuk- sängar d. 31/12	Antal patienter under året		Under- hålls- dagar för samtliga vårdade	Sjukvårdsområde, upptagningsanstalter	Ordin. antal sjuk- sängar d. 31/12	Antal patienter under året		Under- hålls- dagar för samtliga vårdade
		in- tagna	döda				in- tagna	döda	
Stockholms stad	823	761	61	278 603	Göteb. o. Bohus län	24	30	3	7 214
Sjukhuset vid Långbro †	640	396	44	219 350	Uddevalla lasarett . . .	24	30	3	7 214
Katarina sjukhus . . .	90	334	15	25 824	Göteborgs stad	75	.	.	25 142
Hornsgatan 82 . . . } Bondeg. 56 (f. d. 34) }	93	31	2	33 429	Upptagningsanst. vid Gö- teborgs hospital † . . .	75	.	.	25 142
Stockholms län	40	50	4	12 784	Älvsborgs län . . .	30	.	.	10 806
Upptagningsanstalten vid Ulvsunda †	40	50	4	12 784	Upptagningsanstalten vid Vänersborgs hospital †	30	.	.	10 806
Uppsala län	24	.	.	8 249	Skaraborgs län . . .	24	41	1	5 321
Upptagningsanstalten vid Uppsala hospital † . . .	24	.	.	8 249	Falköpings lasarett . . .	24	41	1	5 321
Södermanlands län . . .	20	.	.	6 955	Värmlands län . . .	20	7	5	5 657
Upptagningsanstalten i Nyköping †	20	.	.	6 955	Upptagningsanstalten vid Kristinehamns hospital †	20	7	5	5 657
Östergötlands län . . .	16	10	1	6 228	Örebro län	12	43	3	4 492
Vadstena lasarett	16	10	1	6 228	Örebro lasarett	12	43	3	4 492
Norrköpings stad . . .	84	67	12	28 918	Västmanlands län . . .	21	45	5	4 758
Uppt.-anst. v. Sandbyhov †	84	67	12	28 918	Västerås lasarett	21	45	5	4 758
Jönköpings län	40	48	2	12 298	Kopparbergs län . . .	30	.	.	10 866
Ulfsparre-Hägerflychtiska lasarettet i Ekjö	40	48	2	12 298	Upptagningsanstalten vid Sätters hospital †	30	.	.	10 866
Kronobergs län ²	40	.	.	12 748	Gävleborgs län och Gävle stad	52	114	7	15 715
Upptagningsanstalten vid Växjö hospital †	40	.	.	12 748	Gävle o. Gästriklands las. Söderhamns lasarett . . .	14	23	1	5 204
Kalmar läns norra landstingsområde	30	.	.	10 116	Hudiksvalls	22	61	3	6 391
Upptagningsanstalten vid Västerviks hospital † . . .	30	.	.	10 116	Västernorrlands län . . .	26	18	2	7 735
Gottlands län	2	.	.	.	Härnösands lasarett . . .	2	.	.	.
Visby lasarett	2	.	.	.	Upptagningsanstalten vid Härnösands hospital †	24	18	2	7 735
Blekinge län ³	3	.	.	.	Jämtlands län	12	19	2	1 242
Karlskrona lasarett	3	.	.	.	Östersunds lasarett	12	19	2	1 242
Kristianstads län	47	34	.	13 994	Västerbottens län . . .	20	56	6	5 418
Kristianstads lasarett . . .	45	34	.	13 629	Umeå lasarett	20	56	6	5 418
Simrishamns	2	.	.	365	Norrbottnens län . . .	1	.	.	.
Malmöhus län	96	69	6	24 634	Luleå lasarett	1	.	.	.
Uppt.-anst. v. Lunds hosp. ³ v. Hålsingborg†	28 68	21 48	1 5	9 603 15 031	För hela riket	1 668	1 543	125	537 268
Malmö stad	34	102	4	9 275	Utom med † betecknade	543	957	53	162 910
Allmänna sjukhuset	34	102	4	9 275	Därav las.-avd. ⁴	450	926	51	129 481
Hallands län	22	29	1	8 099					
Falkenbergs lasarett	22	29	1	8 099					

Anm. Här ingå några självständiga anstalter för sinnessjuka samt de med lasarett och hospitalen förbundna upptagningsanstalterna. Se Tab. 9, anm. — Beträffande sinnessjukas vård å försörjningsinrättningar se Tab. 23, litt. E.

† Ingår i Tab. 1—15 i K. Styrelsens berättelse, Sinnessjukvården i riket. — ¹ Intagningar; beträffande intagna patienter se nyssnämnda ber., textavd. — ² Upptagningsanstalten vid Växjö hospital gemensam för Kronobergs och Blekinge län. — ³ Ingår i lasarettets räkenskaper sedan flere år, men särskild vårdavgift till hospitalet erlägges av landstinget; fr. o. m. 1919 här räknad såsom lasarettsvård. — ⁴ Föreg. summerad utom provisor. sinnessjukhusen (Hornsg. 82, Bondeg. 56) i Stockholm.

C. Avdelningar för smittsamma könsjukdomar.

1		2		3		4		5		1		2		3		4		5	
Sjukvårdsområde, lasarett		Ordin. antal sjuk- sångar d. ³¹ / ₁₉	Antal patienter under året		Under- hålls- dagar för samtliga vårdade				Sjukvårdsområde, lasarett		Ordin. antal sjuk- sångar d. ³¹ / ₁₉	Antal patienter under året		Under- hålls- dagar för samtliga vårdade					
			in- tagna	döda								in- tagna	döda						
Stockholms stad	363	2 592	21	99 829					Malmö stad . . .	45	342	2	12 945						
Sjukhuset St Göran . . .	263	1 931	18	74 395					Allmänna sjukhuset . . .	45	342	2	12 945						
Sjukhuset Eira ¹	100	661	3	25 434					Hallands län . . .	8	53	—	1 702						
Stockholms län	67	580	3	18 621					Halmstads lasarett . . .	8	53	—	1 702						
Sjukhuset Eira	67	580	3	18 621					Göteborgs o. Bohus l.	20	120	—	5 314						
Uppsala län . . .	25	107	—	4 208					Uddevalle lasarett	20	120	—	5 314						
Akad. sjukh. i Uppsala . .	25	107	—	4 208					Göteborgs stad	96	1 194	3	27 516						
Södermanlands län	15	98	1	4 613					Holtermanska sjukhuset . .	96	1 194	3	27 516						
Nyköpings lasarett	5	30	1	1 295					Älvsborgs län . . .	22	135	—	5 574						
Eskilstuna	10	68	—	3 318					Vänersborgs lasarett	12	61	—	2 655						
Östergötlands län	8	21	—	704					Borås	10	74	—	2 919						
Vadstena	8	21	—	704					Skaraborgs län . . .	10	50	—	2 661						
Jönköpings län . .	14	110	1	4 495					Lidköpings lasarett	10	50	—	2 661						
Jönköpings lasarett	14	110	1	4 495					Västmanlands län . .	16	112	—	5 106						
Kalmar läns norra landstingsområde	12	37	—	3 044					Västerås lasarett	16	112	—	5 106						
Västerviks lasarett	12	37	—	3 044					Gävleborgs län . . .	22	147	2	5 416						
Kalmar läns södra landstingsområde	8	21	—	880					Gävle o. Gästriklands las.	22	147	2	5 416						
Oskarshamns lasarett	8	21	—	880					Västernorrlands län	16	98	1	3 308						
Gottlands län . . .	6	40	—	1 148					Härnösands lasarett	6	47	1	1 472						
Visby lasarett	6	40	—	1 148					Örnsköldsviks	4	19	—	577						
Blekinge län . . .	6	14	—	669					Sollefteå	6	32	—	1 259						
Karlshamns lasarett	6	14	—	669					Jämtlands län . . .	12	195	—	7 693						
Kristianstads län . .	18	95	1	3 284					Östersunds lasarett	12	195	—	7 693						
Kristianstads lasarett	18	95	1	3 284					Västerbottens län . .	12	80	1	2 367						
Malmöhus län . . .	30	338	1	11 688					Umeå lasarett	12	80	1	2 367						
Lunds lasarett	30	338	1	11 688					Norrbottnens län . .	12	96	2	4 254						
									Luleå lasarett	8	75	2	3 389						
									Piteå	4	21	—	865						
									För hela riket	863	6 675	39	237 039						

Anm. Avd. för smittsamma könsjukdomar hava indragits vid lasaretten i Norrköping, Växjö, Karlskrona, Karlstad, Örebro, Falun, Söderhamn, Hudiksvall och Sundsvall. (Ny lag ang. åtgärder mot smittsamma könsjukdomar i kraft den 1 jan. 1919.)

¹ Lasarettavdelningen sammanförd med avd. för veneriskt sjuka.

Tab. 11. Lasarettens inkomster år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Landstingsområde (stad), lasarett	Summa kr.	Patient- avgifter ¹	Anslag ² av landsting	Anslag ³ av kommun	Anslag av staten	Avkast- ning av dona- tioner ⁴	Hyror, arren- den, trädgård	Övriga in- komster
Stockholms stad	9 432 507	1 290 966	409 550	6 910 585	692 027	41 204	18 631	69 544
K. Serafimerlasarettet . . .	⁵ 1 630 247	327 215	409 550	236 918	⁶ 592 091	34 885	973	28 615
Sabbatsbergs sjukhus . . .	2 204 960	400 579	—	1 767 581	⁷ 8 760	—	—	⁸ 28 040
Sjukhuset St Göran . . .	⁹ 1 400 999	135 766	—	1 176 993	⁷ 84 680	—	—	3 560
Katarina sjukhus (hela) . . .	296 605	20 520	—	275 459	—	—	—	626
Marin sjukhus . . .	1 004 149	168 015	—	834 218	—	—	—	1 916
Provisoriska sjukhuset . . .	308 677	29 306	—	278 457	—	—	—	914
Barnsj. S. o. M. Sachs minne	197 032	17 588	—	172 586	—	6 319	—	539
Sjukhuset vid Långbro . . .	1 902 168	179 284	—	1 696 122	4 707	—	¹⁰ 17 658	4 397
Provisoriska sinnessjukh. ¹¹	302 921	9 368	—	292 936	—	—	—	617
Sjukhuset Eira (stadens avd.) ¹²	184 749	3 325	—	179 315	1 789	—	—	320
Stockholms län	713 403	120 931	568 167	—	211	2 116	7 900	14 078
Sjukh. Eira (länets avd.) ¹²	135 260	—	134 814	—	211	—	—	235
Löwenströmska lasarettet . . .	111 758	21 600	79 103	—	—	801	7 900	2 354
Södertälje lasarett . . .	214 084	51 471	154 677	—	—	1 315	—	6 621
Norrhälje » . . .	130 592	30 703	98 981	—	—	—	—	908
Osthammars » . . .	121 709	17 157	100 592	—	—	—	—	3 960
Uppsala län	941 321	175 243	407 212	2 000	315 204	19 374	—	22 288
Akad. sjukhuset i Uppsala . . .	941 321	175 243	407 212	2 000	¹³ 315 204	19 374	—	22 288
Södermanlands län	904 705	138 574	750 951	—	—	7 695	636	6 849
Nyköpings lasarett . . .	297 514	51 245	240 511	—	—	175	—	5 583
Eskilstuna » . . .	429 664	61 418	361 048	—	—	6 492	—	706
Flens » . . .	177 527	25 911	149 392	—	—	1 028	636	560
Östergötlands län	852 789	158 089	688 483	—	—	1 778	2 682	1 757
Linköpings lasarett . . .	297 093	64 550	229 985	—	—	1 778	—	780
Söderköpings » . . .	161 729	26 025	133 066	—	—	—	2 608	30
Vadstena » . . .	224 880	43 655	180 494	—	—	—	74	657
Finspångs » . . .	127 673	16 627	111 046	—	—	—	—	—
Kisa » . . .	41 414	7 232	33 892	—	—	—	—	290
Norrköpings stad	442 309	86 398	—	339 988	15 123	—	—	800
Norrköpings sjukhus . . .	442 309	86 398	—	339 988	⁷ 15 123	—	—	800
Jönköpings län	744 148	136 741	588 204	—	—	3 780	350	15 073
Jönköpings lasarett . . .	447 570	81 684	352 049	—	—	—	—	13 837
Ulfsparre-Hägerflychtska la- sarettet i Eksjö . . .	296 578	55 057	236 155	—	—	3 780	350	1 236
Kronobergs län	415 056	82 294	331 147	—	—	1 161	75	379
Växjö lasarett . . .	278 032	54 330	222 464	—	—	919	—	319
Ljungby » . . .	137 024	27 964	108 683	—	—	242	75	60

¹ Influtna patientavgifter, poliklinikavgifter och ersättning av staten för utländska undersåtar etc., från annat sjukvårdsområde, pensionsstyrelsen, livförsäkringsbolag o. s. v. — Inkomster av frisångar ej här medtagna utan förda å kol. 7. — ² Härå även medräknad den allmänna sjukvårdsavgiften, överskott från föregående år samt på redogörelseåret belöpande län och försokott. — ³ Genom hälsovårdsnämnd, fattigvårdsnämnd, drätelnämnd etc. Se även not 2. — ⁴ Använd under året för sjukhusets ändamål. — ⁵ Därav till polikliniken 20 800 kr. — ⁶ Därav ordinarie anslag 120 000 kr. — ⁷ För vård av tuberkulossjuka. — ⁸ Därav elevavgifter 24 035 kr. — ⁹ Därav patientavgifter för ljusbehandling 50 401 kr. — ¹⁰ Avkastning från trädgården: jfr Tab. 12. — ¹¹ Här avses Hornsgatan 82 och Bondegatan 56. — ¹² Stockholms stads och läns sjukhus. — ¹³ Därav för vård av tbc-sjuka 14 193 kr. och från universitetet 50 238 kr.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Landstingsområde (stad), lasarett	Summa kr.	Patient- avgifter ¹	Anslag ² av landsting	Anslag ³ av kommun	Anslag av staten	Avkast- ning av dona- tioner ⁴	Hyror, arren- den, trädgård	Övriga in- komster
Kalmar läns norra landstingsområde	238 418	54 766	181 865	—	—	—	835	952
Västerviks lasarett	238 418	54 766	181 865	—	—	—	835	952
Kalmar läns södra landstingsområde	460 946	115 913	342 760	—	—	—	—	2 273
Kalmar lasarett	264 092	74 373	188 017	—	—	—	—	1 702
Oskarshamns » o. kurhus	115 696	23 758	91 547	—	—	—	—	391
Borgholms »	81 158	17 782	63 196	—	—	—	—	180
Gottlands län	213 772	70 829	139 425	—	600	205	30	2 683
Visby lasarett	213 772	70 829	139 425	—	600	205	30	2 683
Blekinge län	534 364	95 641	435 483	—	—	712	—	2 528
Karlskrona lasarett	279 063	49 126	227 936	—	—	588	—	1 413
Karlshamns »	255 301	46 515	207 547	—	—	124	—	1 115
Kristianstads län	1 127 758	219 024	900 746	—	—	—	1 055	6 933
Kristianstads lasarett . . .	672 860	142 438	524 137	—	—	—	—	6 285
Simrishamns »	203 573	29 853	172 763	—	—	—	905	52
Ängelholms »	251 325	46 733	203 846	—	—	—	150	596
Malmöhus län	4 317 396	572 654	3 337 445	47 692	323 104	583	16 673	19 245
Lunds lasarett	3 045 363	384 655	2 257 952	47 692	323 104	174	16 673	15 113
Landskrona »	189 961	31 792	158 169	—	—	—	—	—
Hälsingborgs »	492 555	75 072	417 483	—	—	—	—	—
Ystads »	217 445	30 390	185 509	—	—	409	—	1 137
Trälleborgs »	205 476	30 410	174 192	—	—	—	—	874
Hörby »	166 596	20 335	144 140	—	—	—	—	2 121
Malmö stad	1 444 963	353 284	—	1 061 812	13 408	9 452	—	7 007
Allmänna sjukhuset	1 444 963	353 284	—	1 061 812	13 408	9 452	—	7 007
Hallands län	946 947	146 843	792 026	—	—	4 372	1 205	2 501
Halmstads lasarett	257 102	63 753	191 084	—	—	1 440	—	825
Falkenbergs »	249 780	44 005	202 957	—	—	1 524	489	805
Varbergs »	440 065	39 085	397 985	—	—	1 408	716	871
Göteborgs o. Bohus län	615 424	111 609	498 706	—	—	—	12	5 097
Kungälv's lasarett	78 207	15 602	61 981	—	—	—	12	612
Uddevalla »	463 932	84 381	375 789	—	—	—	—	3 762
Strömstads »	73 285	11 626	60 936	—	—	—	—	723
Göteborgs stad	1 771 223	409 143	—	1 299 105	—	28 569	13 711	20 695
Allm. o. Sahlgrenska sjukh.	1 452 043	381 675	—	1 007 684	—	28 569	13 711	720 404
Holtermanska sjukhuset . .	319 180	27 468	—	291 421	—	—	—	291
Älvsborgs län	954 602	160 721	784 835	—	—	61	50	8 935
Vänersborgs lasarett	312 864	53 883	256 083	—	—	61	—	2 837
Alingsås »	233 860	41 396	189 809	—	—	—	50	2 605
Borås »	407 878	65 442	338 943	—	—	—	—	3 493

¹ Se föreg. sida not 1. — ² D:o not 2. — ³ D:o not 3. — ⁴ D:o not 4. — ⁵ Därav bidrag för vård av tuberkulos-
sjuka 10 104 kr samt byggnadsbidrag 313 000 kr. — ⁶ För vård av tbc-sjuka. — ⁷ Däri även elevavg.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Landstingsområde (stad), lasarett	Summa kr.	Patient- avgifter ¹	Anslag ² av landsting	Anslag ³ av kommun	Anslag av staten	Avkast- ning av dona- tioner ⁴	Hyror, arren- den, trädgård	Övriga in- komster
Skaraborgs län . . .	928 104	211 138	704 239	—	—	3 049	6 800	2 378
Mariestads lasarett	253 110	55 648	192 444	—	—	3 049	120	1 849
Lidköpings »	326 130	71 318	252 437	—	—	—	2 375	—
Falköpings lasar., las.-avd. . .	293 766	76 190	212 311	—	—	—	4 305	960
» lasar., avd. f. sinnessj. . . .	55 098	7 982	47 047	—	—	—	—	69
Värmlands län . . .	1 152 131	216 710	931 058	—	—	—	—	4 363
Karlstads lasarett.	774 111	181 521	588 353	—	—	—	—	4 237
Filipstads »	378 020	35 189	342 705	—	—	—	—	126
Örebro län	585 507	96 264	488 648	—	—	—	595	—
Örebro lasarett.	585 507	96 264	488 648	—	—	—	595	—
Västmanlands län . . .	1 158 666	166 275	965 253	—	—	—	5 312	1 529
Västerås lasarett	268 967	58 492	206 193	—	—	—	4 282	—
Sala »	574 638	47 328	527 326	—	—	—	84	—
Köpings »	170 944	34 680	135 174	—	—	—	946	144
Norbergs »	144 117	25 875	116 560	—	—	—	1 529	153
Kopparbergs län . . .	1 070 041	101 823	961 631	—	—	—	2 659	3 928
Falu lasarett	760 441	68 906	686 808	—	—	—	1 452	3 275
Mora »	236 929	28 203	208 073	—	—	—	—	653
Smedjebackens »	72 671	4 714	66 750	—	—	—	1 207	—
Gävleborgs län . . .	1 240 590	302 776	920 251	—	—	—	6 858	4 057
Gävle o. Gästriklands lasarett	524 096	146 100	7 965 774	8	—	6 217	2 132	3 873
Söderhamns »	345 360	77 760	265 204	—	—	641	500	1 255
Hudiksvalls »	371 134	78 916	289 273	—	—	—	1 425	1 520
Västernorrlands län . . .	1 492 493	208 038	1 277 175	—	—	—	4 068	677
Härnösands lasarett	269 110	45 569	222 896	—	—	—	—	645
Sundsvalls »	639 087	73 065	561 277	—	—	—	4 068	677
Örnsköldsviks »	268 995	43 558	224 334	—	—	—	—	1 053
Backe »	94 654	13 386	80 431	—	—	—	—	837
Sollefteå »	220 647	32 460	188 187	—	—	—	—	—
Jämtlands län	424 388	96 438	326 269	—	—	—	1 167	364
Östersunds lasarett	424 388	96 438	326 269	—	—	—	1 167	364
Västerbottens län . . .	946 623	311 615	616 506	—	—	15 649	—	246
Umeå lasarett	561 474	207 442	346 380	—	—	5 7 652	—	246
Skellefteå »	385 149	104 173	270 126	—	—	5 7 997	—	246
Norrbotens län	693 835	83 206	607 650	—	—	—	224	719
Luleå lasarett	228 494	24 547	203 349	—	—	—	224	374
Piteå »	161 259	20 021	139 315	—	—	—	—	659
Haparanda »	79 922	7 942	71 725	—	—	—	—	60
Gällivare »	224 160	30 696	193 261	—	—	—	—	203
Hela riket	36 764 429	6 293 946	18 975 685	9 661 182	1 375 326	144 994	78 237	235 059
Egentl. lasarett ⁶	32 795 703	5 799 632	18 689 955	6 734 691	1 155 505	132 815	53 392	224 723

Anm. Tabellen upptager samma sjukhus som Tab. 9. — Tuberkulosjukhus ej medtagna (se Tab. 21); the.-avd. vid lasarett ingå däremot (Se dock slutsiffror med not 6). Se även Tab. 12, anm.

¹ Se tabellens första sida not 1. — ² Do: not 2. — ³ Do: not 3. — ⁴ Do: not 4. — ⁵ För vård av the.-sjuka. — ⁶ Här äro utelutna the.-avd. vid lasaretten (se härom Tab. 21), konvalescenthemmet vid Sabbatsbergs sjukhus, Barnsjukhuset S. o. M. Sachs minne, Sjukhuset vid Långbro, Stockholms prov. sinnessjukhus (Hornsg. 32 och Bondeg. 56) & Södermalm. — ⁷ Här äro anslag av Gävle stad. — ⁸ Se not 7.

Tab. 12. Lasarettens utgifter år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		D ä r a v f ö r												
Län (stad), lasarett	Summa kr.	avlöningar (enl. stat), vikariatsersätt., pensioner o. -avg.	läke-medel (för inre och yttre behandling)	förbandsartiklar, bandage	mineralvatten, vin, is, näringspreparat o. dyl.	instrument, apparater och hithör. förbr.-art.	kläder, sängkläder och andra inventarier, arbetsmateriel	patienters utspisning	personals kosthåll	värme, lys och hithör. förbruknings-art.	tvätt, renhållning, vatten o. hith. förbr.-art.	förbr.-art. inom ekonomin ⁸	fastigheters underhåll, reparationer	ny- och ombyggnader ⁴
Stockholms stad.														
K. Serafimerlasar. (inkl. Poliklin.) ⁵	1 630 247	256 893	53 120	88 741	13 238	84 918	68 711	574 595	309 003	40 921	3 114	72 417	22 437	
Sabbatsbergs sjukhus	2 204 960	490 639	68 604	92 214	16 164	72 733	89 804	507 900	256 539	423 451	—	40 843	19 989	
Sjukhuset S:t Göran	1 400 999	349 284	67 578	60 258	5 674	7 799	33 838	379 419	124 981	250 285	47 156	50 233	139	
Katarina sjukhus (hela sjukh.) ⁶	296 605	82 177	4 696	219	1 190	448	9 838	94 938	28 141	38 530	16 002	—	12 763	
Maria sjukhus	1 004 149	258 755	24 336	64 420	11 507	31 027	24 870	173 756	96 470	152 215	26 153	—	10 197	
Provisoriska sjukhuset	308 677	116 452	6 678	1 297	1 139	1 796	9 481	71 476	25 606	34 163	12 254	—	15 030	
Baronj. S. o. M. Sachs minne	197 032	45 454	919	1 056	4 161	1 062	8 644	24 660	31 919	40 997	24 101	686	8 312	
Sjukhuset vid Långbro ⁷	1 902 168	503 216	6 491	2 300	4 787	4 010	97 821	502 249	243 568	347 582	65 016	15 107	88 445	
Stockholms provis. sinnessjukhus ⁸	302 921	61 140	2 061	337	221	165	27 145	88 060	28 288	31 466	16 502	—	26 216	
Sjukhuset Eira ⁹ (stadens avd.)	184 749	44 921	9 691	1 093	231	2 467	9 005	45 928	12 895	32 692	7 147	2 797	12 383	
Stockholms län.														
Sjukhuset Eira ⁹ (länets avd.)	135 260	32 888	7 095	801	169	1 806	6 593	33 626	9 441	23 935	5 233	2 048	9 066	
Löwenströmska lasarettet	111 753	21 039	3 076	1 024	287	1 031	2 374	33 625	8 529	21 690	4 938	40	8 356	
Södertälje lasarett	214 084	29 376	9 811	8 972	2 931	4 875	6 154	51 611	25 550	49 485	12 437	1 750	5 416	
Norrälje >	130 592	22 933	6 696	4 657	618	1 216	5 856	43 000	16 118	18 696	7 139	350	1 149	
Östhammars >	121 709	23 178	4 257	7 993	1 236	7 606	4 187	21 962	10 220	27 665	4 594	2 565	2 496	
Uppsala län.														
Akademiska sjukhuset i Uppsala	941 321	147 537	31 333	17 140	45 675	8 152	52 117	284 347	100 637	163 843	31 111	—	14 107	

Anm. Tabellen upptager samtliga i Tab. 9 medtagna anstalter; jfr Tab. 9, anm. — Här anföras sålunda även siffror för några specialanstalter, såsom barnsjukhus, sinnessjukhus, men däremot ej the.-sjukhus och de med hospitalen förenade upptagningsanstalterna för sinnessjuka utom vid Lunds hosp. (= föreg. år).

¹ Inre renhållning och å gård. — ² Ej å andra titlar förda. — ³ Inkl. gårds, parkers och vägars underhåll. — ⁴ Häri även kostnader som likviderats av särskild byggnadskommitté e. d. Hit föras även nyanskaffningar av inventarier. — ⁵ 20 800 kr. — ⁶ Sjukhusets avd. för invärtes sjuka använd såsom sinnessjukhus. — ⁷ I utgifter ingår även för materiel å arbetsavd. 59 136 kr. och för trädgården 19 181 kr. Jfr Tab. 11, not. 10. — ⁸ Här avses sjukhuset 82 Hornsgatan och Bondeg. 56. — ⁹ Stockholms stads och läns sjukhus. Räkenskaperna gemensamma för hela sjukhuset, men här fördelade pro rata parte efter underhållsdagarnas antal. — ¹⁰ Därav för utrustning till röntgenavd. 35 784 kr. — ¹¹ Se not 5 å följ. uppslag.

Tab. 12. (Forts.) *Lasarettens utgifter år 1919.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		D ä r a v f ö r												
Län (stad), lasarett	Summa kr.	avlönin- gar (en- stat, vi- kariats- ersättn., pensioner o. -avg.	läke- medel (för inre och yttre behand- ling)	för- bands- artik- lar, band- dage	mineral- vatten, vin, is, väringa- preparat o. dyl.	instru- ment, appara- ter och hithör- förbr.- art.	kläder, sängklä- der och andra in- ventari- er, ar- betamat.	patien- ternas utspis- ning	perso- nalen- s kosthåll	värme, lyse och hithör- förbruk- nings- art.	tvätt, reahäll- ning, ¹ vatten o. hith. förbr.- art.	förbr.- art. inom ekono- mien ²	fastig- heters under- håll ³	ny-, till- och om- bygg- nader, ⁴ repara- tioner
Södermanlands län.														
Nyköpings lasarett	297 514	46 546	12 423	8 987	2 039	2 257	12 443	85 184	26 508	62 513	11 912	7 342	2 802	—
Eskilstuna »	429 664	58 896	17 031	15 301	1 334	3 213	21 421	141 876	39 613	63 351	16 656	13 035	7 440	14 744
Mena »	177 527	35 799	9 965	4 977	1 231	2 045	4 151	40 163	12 936	50 464	5 469	3 189	8 305	—
Östergötlands län. (utom Norrköpings stad)														
Linköpings lasarett	297 096	71 071	18 591	11 030	6 874	8 743	8 622	84 281	19 507	32 751	16 059	—	12 706	—
Söderköping »	161 729	46 269	6 607	5 146	1 151	1 176	5 959	39 396	13 060	27 862	5 601	155	5 992	—
Vadstena »	224 680	65 051	5 755	9 492	1 851	787	9 486	46 466	14 400	48 791	4 718	643	12 237	—
Finspång »	127 673	21 446	7 310	6 368	858	1 344	2 431	26 913	18 307	17 515	9 330	—	4 839	4 701
Kisa »	41 414	15 039	2 206	777	201	241	1 072	10 758	2 920	4 159	2 139	138	1 166	—
Norrköpings stad.														
Norrköpings sjukhus	442 309	46 900	15 576	21 497	11 652	19 915	34 274	121 130	19 737	73 886	37 084	—	31 655	—
Jönköpings län.														
Jönköpings lasarett	447 570	80 007	22 598	27 880	2 427	13 521	21 360	109 225	53 000	85 610	10 268	—	10 152	3 257
Ullspårre-llägerflychtska lasarettet i Eksjö	296 578	55 268	8 422	14 146	2 236	1 604	18 288	52 828	19 627	70 733	5 227	187	7 905	—
Kronobergs län.														
Växjö lasarett	278 032	69 987	9 558	21 650	2 752	1 916	3 026	55 137	22 784	55 625	4 119	2 032	16 393	2 414
Ljungby »	137 024	36 785	6 546	2 512	302	1 197	9 166	30 486	12 366	19 547	3 332	737	4 335	1 033

Kalmar län.														
Kalmar lasarett	264 092	57 499	7 571	9 034	1 424	1 096	9 908	61 607	31 390	49 058	9 334	7 628	8 564	—
Oskarshamn >	115 696	26 008	5 133	824	337	1 982	14 299	21 237	6 180	24 760	4 881	204	3 092	6 414
Västerviks >	238 418	48 783	9 547	4 905	1 986	5 111	10 232	72 410	28 624	32 620	8 944	2 161	4 528	—
Borgholms >	81 158	18 687	3 303	3 663	1 458	882	4 469	20 431	—	11 014	4 605	557	5 116	—
Gottlands län.														
Visby lasarett	213 772	42 470	10 021	7 766	2 947	4 292	2 240	60 300	18 654	37 687	8 522	2 061	6 351	8 076
Blekinge län.														
Karlskrona lasarett	279 063	54 633	12 318	21 589	9 058	4 996	11 831	96 959	—	40 858	14 083	235	6 501	—
Karlshamns >	255 301	52 722	6 915	5 840	11 849	2 369	9 832	93 122	—	43 569	7 505	181	15 735	200
Kristianstads län.														
Kristianstads lasarett	7072 860	125 138	29 390	12 329	2 030	4 279	27 426	200 108	74 361	153 062	15 204	3 418	7 904	—
Simrishamns >	203 573	41 994	2 829	8 726	1 488	2 444	7 096	59 581	18 081	60 255	6 291	1 613	4 836	—
Angelholms >	251 325	48 116	8 029	6 334	3 748	4 780	12 568	86 756	—	51 013	9 773	1 423	10 045	—
Malmöhus län. (utom Malmö stad)														
Lunda lasarett	3 045 363	483 053	75 042	74 728	20 516	10 372	46 767	507 154	250 652	625 248	61 452	68 626	105 616	674 300
Landskrona >	189 962	38 375	6 868	7 257	1 009	1 570	7 364	39 741	11 488	44 734	5 914	5 285	6 615	9 579
Hälsingborgs >	492 555	101 276	18 663	23 826	2 544	12 255	14 777	100 788	47 078	74 732	16 597	10 417	33 998	24 178
Ystad >	217 445	50 259	5 170	3 954	514	1 766	11 399	37 484	10 859	39 112	9 825	1 069	4 916	34 988
Trälleborgs >	205 476	58 014	9 271	7 905	1 960	1 891	5 371	40 320	12 367	45 668	7 793	2 482	5 529	—
Hörby >	166 596	37 860	4 307	12 772	3 185	986	3 056	32 140	12 073	45 208	5 598	563	3 049	—
Malmö stad.														
Allmänna sjukhuset	1 444 963	284 707	47 199	64 849	7 587	21 890	69 250	323 598	124 162	323 812	33 524	—	63 208	62 165
Hallands län.														
Halmstads lasarett	257 102	55 467	12 314	6 443	1 694	1 493	11 077	57 403	25 377	67 977	5 042	1 934	2 925	3 620
Falkenbergs >	249 780	41 042	8 990	7 055	1 777	3 817	5 417	52 326	16 080	27 521	6 640	2 315	3 351	69 000
Varbergs >	440 065	41 033	7 626	9 656	1 049	4 418	7 804	53 828	18 775	38 951	6 519	6 094	4 550	237 131
Göteborgs och Bohus län. (utom Göteborgs stad)														
Kungälv's lasarett	78 207	16 069	4 014	1 018	287	1 352	9 629	21 559	6 007	10 417	3 216	246	806	1 700
Uddevalle >	463 932	70 791	19 206	17 345	2 824	11 623	15 884	123 302	54 597	112 581	9 201	1 770	12 689	5 000
Strömstads >	73 285	15 051	1 835	2 654	639	632	1 414	20 758	5 440	7 950	6 245	—	4 885	—

¹ Inre renhållning och å gård. — ² Ej å andra titlar förda. — ³ Inkl. gårds, parkers och vägars underhåll. — ⁴ Se not 4 å föreg. uppslag. — ⁵ Utgifter för personalens kosthåll ingå under rubriken patienternas utspisning. — ⁶ Frånräknat försälda matportioner till epidemisjukhuset 4 667 kr. samt utg. för tvätt till d:o 2 333 kr. — ⁷ Därav för hyror och 4 456 kr. — I summa utgifter även kostnader för Maudsala sjukhem.

Tab. 12. (Forts.) Lasarettens utgifter år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Län (stad), lasarett	Summa kr.	D ä r a v f ö r												
		avlönin- gar (enl. stat), vi- kariats- ersätt- ningar o. -avg.	läke- medel (för inre och yttre behand- ling)	för- bands- artik- lar, band- age	mineral- vatten, vin, is, närings- preparat o. dyl.	instru- ment, appara- ter och hithör. förbr.- art.	kläder, sängklä- der och andra in- ventari- er, ar- betsmat.	patien- ternas utspis- ning	perso- nalens kost- håll	värme, lyse och hithör. förbruk- nings- art.	tvätt, renhåll- ning, ¹ vatten o. hith. förbr.- art.	förbr.- art. inom ekono- mien ²	fastig- heters under- håll, ³ repara- tioner	ny-, till- och om- bygg- nader ⁴
Göteborgs stad.														
Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset	1452 043	376 414	60 261	19 372	7 850	27 139	86 504	285 242	106 466	244 271	59 894	33 926	74 918	—
Holtermanska sjukhuset	319 180	44 202	7 646	2 047	431	677	20 936	51 941	11 208	52 557	8 928	1 409	13 228	100 904
Älvsborgs län														
Vänersborgs lasarett	312 864	58 852	23 276	11 081	723	4 590	6 488	90 144	34 778	58 001	6 904	—	10 021	—
Alingsås »	253 860	52 974	10 156	9 836	1 046	2 634	8 749	62 896	29 000	41 003	8 110	—	4 157	—
Borås »	407 878	73 393	22 307	11 847	3 267	1 686	8 563	131 806	45 625	72 098	21 213	1 268	11 746	—
Skaraborgs län.														
Mariestads lasarett.	253 110	55 091	5 505	13 345	1 949	4 807	9 248	55 945	18 586	32 827	14 073	1 716	10 761	21 256
Lidköpings »	326 130	52 260	20 944	27 358	3 482	4 689	14 029	74 033	28 160	41 225	13 809	1 204	17 280	18 142
Falköpings lasar., lasarettssvd.	293 766	55 086	10 782	6 656	1 414	2 290	12 296	82 897	29 195	56 322	15 193	1 508	8 454	—
» » avd. f. sinnessjuka	55 098	15 602	75	100	—	—	1 775	10 642	7 300	15 168	3 346	—	379	—
Värmlands län.														
Karlstads lasarett	774 111	136 467	13 621	41 841	2 441	1 702	26 614	217 234	45 600	180 445	20 712	6 005	48 166	10 626
Filipstads »	378 020	34 811	6 242	2 165	308	2 102	1 770	33 697	8 903	37 566	4 695	581	5 710	236 820
Örebro län.														
Örebro lasarett	585 507	62 795	20 227	18 866	7 329	5 351	22 649	231 898	—	114 011	19 228	13 199	36 143	11 030

Västmanlands län.														
Västerås lasarett	268 967	67 047	8 590	6 493	73	1 349	11 020	65 495	35 453	54 000	6 670	—	8 657	—
Sala >	574 638	38 611	7 201	5 760	824	2 175	3 571	37 846	29 955	36 786	5 314	3 316	2 583	397 437
Köpings >	170 944	34 043	7 201	12 812	1 000	625	5 486	28 121	9 500	36 881	5 546	2 531	5 861	15 509
Norbergs >	144 117	32 186	6 679	4 813	1 777	1 608	8 034	31 664	16 000	26 327	8 226	763	3 928	—
Kopparbergs län.														
Falu lasarett	760 441	122 199	23 254	37 397	10 732	13 308	21 609	147 162	79 027	102 945	13 905	—	3 000	151 533
Mora >	286 929	54 597	9 050	7 994	504	2 316	10 920	45 574	23 516	38 873	6 558	1 335	6 765	22 463
Smedjebackens >	72 671	19 138	3 683	4 994	376	2 267	2 969	15 411	6 930	9 810	2 041	1 053	1 183	—
Gävleborgs län.														
Gävle och Gästriklands lasarett	524 096	100 385	18 425	14 330	3 657	2 230	19 831	193 644	—	114 019	16 022	3 540	16 822	8 367
Söderhamns >	345 360	56 175	11 223	10 341	1 338	7 060	8 533	91 324	34 037	69 119	9 320	3 113	10 667	4 500
Hudiksvalls >	371 134	60 782	18 470	11 270	1 348	16 741	14 481	104 244	35 361	61 804	19 039	5 348	11 058	—
Västernorrlands län.														
Härnösands lasarett	269 110	63 553	15 271	7 528	760	3 395	20 028	67 775	17 422	57 265	4 331	1 237	6 817	—
Sundsvalls >	639 087	112 614	19 258	13 271	2 075	5 573	30 930	148 771	46 789	93 223	19 542	2 236	3 749	124 925
Örnsköldsviks >	268 995	68 280	10 537	2 914	760	3 739	14 738	86 270	—	43 695	6 056	2 121	9 985	11 500
Backe >	94 654	11 034	2 735	7 000	318	1 186	3 860	20 817	7 422	13 800	2 790	544	2 136	15 686
Sollefteå >	220 647	64 453	7 044	4 608	1 058	1 530	16 680	46 039	13 697	33 360	8 235	—	6 256	11 089
Jämtlands län.														
Östersunds lasarett	424 388	59 640	12 019	10 135	4 587	3 437	14 375	195 219	67 871	11 965	10 312	—	18 782	3 018
Västerbottens län.														
Umeå lasarett	561 474	100 928	28 440	19 716	7 096	8 703	26 346	155 167	61 837	95 868	12 897	190	14 785	—
Skellefteå >	385 149	63 823	17 697	6 854	3 157	6 240	10 015	164 098	—	70 160	13 768	9 033	6 471	—
Norrbottens län.														
Luleå lasarett	228 494	49 145	9 849	9 872	500	1 479	5 549	63 797	—	40 801	6 757	6 831	10 370	18 800
Piteå >	161 259	39 271	5 860	4 286	1 524	523	9 595	52 839	—	25 577	7 040	3 300	1 749	4 518
Haparanda >	10 79 922	19 786	4 381	3 766	—	1 626	3 247	30 271	—	5 148	4 391	1 048	132	—
Gällivare >	224 160	45 164	10 296	1 666	933	4 373	8 493	88 871	—	45 893	3 806	1 830	6 363	—
Hela riket	36704429													2 478 523
Egentliga lasarett ⁶	32795703													2 458 523

¹ Inre renhållning och å gård. — ² Ej å andra titlar förda. — ³ Inkl. gårds, parkers och vägars underhåll. — ⁴ Se not 4 å tabellens första sida. — ⁵ Utgifter för personalens kosthåll ingå under rubriken patients utspisning. — ⁶ Därav utgifter för röntgenavd. 40 321 kr. — ⁷ Därav till hyror 3 546 kr. (se Tab. 9, not). — ⁸ Här äro uteslutna the.-avd. vid lasarett (se härom Tab. 22), Barnsjukhuset S. o. M. Sachs miane, Sjukh. vid Långbro samt Stockholms provisoriska sinnessjukhus å Södermalm, vilka specialanstalter återfinnas annorstädes. — ⁹ Därav ränta å byggnadslån 18 488 kr. — ¹⁰ Därav för hyror 4 612 kr. (jfr Tab. 11).

Tab. 13. Sammanställning av uppgifterna från sjukstugorna angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter för år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Landstingsområden, sjukstugor	Ordin. antal sjuksängar d. 31/12	Antal patienter under året in-tagna	döda	Underhållsdagar för samtliga vårdade	Medeltal vårdade för dag	Högsta antalet någon dag vårdade	Sjukhusvistelsen, medeltal dagar	Summa inkomster, kr.	D ä r a v			Summa utgifter, kr.	D ä r a v	
									patient-avgifter	anslag av lands-ting	anslag av kom-mun		patien-ternas utspis-ning	ny-, till- och om-bygg-nader ¹
Stockholms län.														
Sjukstugan i Vaxholm	11	61	12	3 032	8	12	50	21 299	5 243	14 445	—	21 299	6 032	—
Uppsala län.														
Sjukstugan i Enköping	24	505	15	10 842	30	41	21	88 925	15 118	73 807	—	88 925	31 224	—
» Lövså bruk	15	138	8	3 076	8	13	22	15 843	2 475	12 700	—	15 843	4 931	—
Summa	39	643	23	13 918				104 768	17 593	86 507	—	104 768		
Södermanlands län.														
Sjukstugan i Strängnäs	24	454	24	8 630	24	34	19	51 768	9 781	41 774	—	51 768	13 741	—
» » Mariefred	16	200	7	5 661	16	21	28	26 629	6 222	20 196	—	26 629	7 008	—
» » Trosa	12	162	2	2 601	7	14	16	21 673	2 589	19 034	—	21 673	2 820	—
Summa	52	816	33	16 895				100 070	18 592	81 004	—	100 070		
Östergötlands län.														
Sjukstugan i Rejmyre	20	107	7	2 473	7	12	23	21 157	2 267	18 763	—	21 157	7 571	—
» » Åtvidaberg	8	142	3	2 182	6	9	15	16 173	3 662	8 000	—	16 173	4 266	—
Summa	28	249	10	4 655				37 330	5 929	26 763	—	37 330		
Jönköpings län.														
Sjukstugan i Gislaved	14	113	5	3 199	8	16	27	20 524	2 552	17 674	—	20 524	6 398	—
» » Sävsjö	11	172	10	3 076	8	10	17	21 632	3 126	18 406	—	21 632	5 388	—
» » Tranås	14	240	1	5 582	15	21	23	25 171	8 062	16 995	—	25 171	6 923	3 840
» » Unnaryd	12	128	4	3 856	11	15	29	20 543	3 094	12 066	—	20 543	7 636	—
» » Vetlanda	24	319	19	8 157	22	25	25	48 659	7 212	41 013	—	48 659	14 797	—
» » Värnamo	24	516	12	9 922	27	32	19	60 077	9 244	50 495	—	60 077	17 138	—
Summa	99	1 488	51	38 792				196 606	33 290	156 654	—	196 606		
Kronobergs län.														
Sjukstugan i Lenhovda	16	198	4	4 267	12	18	22	24 101	6 702	16 019	1 350	24 101	8 389	—
» » Tingsryd	13	150	7	4 005	11	17	27	16 860	4 257	12 240	—	16 860	6 382	—
Summa	29	348	11	8 272				40 961	10 959	28 259	1 350	40 961		

Kalmar läns norra landstingsområde.														
Sjukstugan i Vimmerby	10	139	12	2 997	8	15	21	25 033	2 579	22 124	—	25 033	5 933	—
Kalmar läns södra landstingsområde.														
Sjukstugan i Högby	4	22	—	224	1	4	10	3 670	365	2 287	—	3 670	208	—
» » Mönsterås	14	213	9	5 247	14	20	25	41 507	8 781	32 727	—	41 507	15 077	—
» » Söderåkra	6	84	1	1 200	3	6	14	5 076	1 808	3 203	—	5 076	1 800	—
Summa	24	319	10	6 671				50 253	10 954	38 217	—	50 253		
Blekinge län.														
Sjukstugan i Sölvesborg	8	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län.														
Sjukstugan i Laholm	20	186	10	3 849	11	20	21	25 511	6 449	18 562	—	25 511	8 096	—
» » Kungsbacka	18	189	9	4 717	13	18	25	29 865	6 389	22 598	—	29 865	7 322	—
Summa	38	375	19	8 566				55 376	12 838	41 160	—	55 376		
Göteborgs och Bohus län.														
Sjukstugan i Mölndal	24	367	29	11 653	32	39	29	69 374	18 016	51 500	—	69 374	20 395	—
Göteborgs stad.														
Majornas sjukhus	4	26	26	7 048	19	29	32	61 844	3 379	—	61 193	64 844	9 976	—
Älvsborgs län.														
Sjukstugan i Ulricehamn	18	326	13	7 089	19	27	22	39 745	7 811	31 908	—	39 745	10 024	763
» » Amål	22	372	11	6 979	19	26	19	47 283	7 576	38 745	—	47 283	15 703	3 094
» » Trollhättan ⁵	24	328	24	9 123	25	32	28	65 526	11 096	49 263	—	65 526	19 380	1 158
» » Billingsfors ⁶	14	110	1	2 202	6	12	20	15 770	2 055	11 612	—	15 770	3 755	698
» » Svenljunga ⁷	21	261	—	6 842	19	24	26	42 249	5 983	34 051	—	42 249	17 671	967
Summa	102	1 397	49	32 235				210 573	34 521	165 559	—	210 573		

¹ Härä även mindre reparationer. — ² Medräknat kostnader för personalens kosthåll. — ³ Någon årsberättelse har ej av läkaren inlämnats. — ⁴ Platsantalet i avvaktan på utredning tills vidare satt till 26. — ⁵ Maria Alberts stiftelse. Tillhör Trollhättans kommun; driften bekostas av landstinget. — ⁶ Tillhör landstinget och Billingsfors a.-b. — ⁷ Tillhör Svenljunga läkaredistrikt; understöd av landstinget. — ⁸ Därav från enskild person 4 511 kr.

Tab. 13. (Forts.) Sammanställning av uppgifterna från sjukstugorna angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter för år 1919.

1 Landstingsområden, sjukstugor	2 Ordin. antal sjuk- sängar d. 31/19	3 Antal patienter under året		5 Under- hålls- dagar för samtliga vårdade	6 Medel- tal vårdade för dag	7 Högsta antalet någon dag vårdade	8 Sjuk- hus- vistel- sen, medel- tal dagar	9 Summa in- komster, kr.	10-12 D ä r a v			13 Summa ut- gifter, kr.	14-15 D ä r a v	
		in- tagna	döda						patient- avgifter	anslag av lands- ting	anslag av kommun		patient- ternas utspis- ning	ny-, till- och om- bygg- nader ¹
Värmlands län.														
Sjukstugan i Kristinehamn	28	438	26	10 139	28	35	23	73 203	12 657	59 570	—	73 203	20 480	1 000
» » Arvika	18	324	13	6 851	19	25	21	51 563	8 246	43 277	—	51 563	11 635	1 692
» » Dalby	14	116	6	4 495	12	16	39	22 781	4 396	13 374	—	22 781	7 465	—
» » Silbodalen	16	103	3	2 889	8	13	28	19 307	3 056	16 166	—	19 307	4 333	—
» » Sunne	20	328	16	7 231	20	28	22	40 121	10 581	29 540	—	40 121	15 297	—
» » Säffle	14	126	8	3 937	11	14	31	26 561	4 099	22 462	—	26 561	4 856	—
» » Torsby	18	71	6	1 378	4	9	19	15 621	1 443	14 163	—	15 621	3 031	—
» » Uddeholm	20	238	26	5 170	14	21	22	28 496	4 983	18 210	—	28 496	7 148	4 411
Summa	148	1 744	104	42 090				277 653	49 461	216 762	—	277 653		
Örebro län.														
Sjukstugan i Askersund	23	262	—	5 803	16	20	22	33 692	6 034	27 658	—	33 692	8 647	—
» » Nora	24	286	17	8 080	22	29	28	56 895	8 430	46 143	2 321	56 895	19 033	—
» » Lindsberg	24	353	25	9 166	25	28	26	44 378	9 753	33 930	694	44 378	14 367	—
» » Grythytted	14	129	8	3 191	9	15	25	24 107	3 644	19 462	1 000	24 107	7 764	—
» » Karlskoga	24	420	24	9 128	25	31	22	60 541	10 114	48 771	—	60 541	15 888	—
» » Kopparberg (Ljusnarsberg)	19	307	19	9 415	26	31	31	34 670	9 448	24 827	394	34 670	11 198	—
» » Ramsberg	6	87	2	2 130	6	8	24	12 160	1 917	10 202	—	12 160	3 982	—
Summa	134	1 844	95	46 913				266 443	49 340	210 993	4 109	266 443		
Kopparbergs län.														
Sjukstugan i Hedemora	14	158	4	3 611	10	15	23	18 543	2 815	15 531	—	18 543	5 793	—
» » By	8	130	3	1 645	5	10	13	12 071	1 567	8 330	—	12 071	2 902	—
» » Grangårde (Sunnansjö)	14	231	4	4 138	11	17	18	27 963	3 422	23 684	—	27 963	8 457	70
» » Leksand	12	111	4	2 923	8	11	26	15 567	2 174	13 223	—	15 567	4 799	—
» » Lima	6	77	2	2 477	7	9	32	13 023	1 581	10 205	1 185	13 023	3 564	—
» » Ludvika	16	262	12	5 725	16	22	22	37 491	4 774	22 364	9 700	37 491	10 002	—
» » Långshyttan	9	205	8	3 246	9	16	16	18 881	2 528	15 950	—	18 881	4 689	—
» » Malung	8	127	7	2 754	8	12	22	18 414	2 218	16 067	—	18 414	5 098	—

» » Nås	12	170	5	3 759	10	12	22	16 721	2 873	13 723	—	16 721	6 159	—
» » Svärdejö	9	120	7	3 021	8	13	25	18 225	2 526	15 543	—	18 225	3 730	1 351
» » Särna	14	179	10	4 628	13	19	26	31 536	3 511	5 000	22 575	31 536	9 236	2 248
» » Älvdalen	20	157	6	4 851	13	20	31	31 207	3 543	5 000	22 193	31 207	14 190	—
Summa	142	1 927	72	42 778				259 642	33 532	164 620	55 653	259 642		
Gävleborgs län.														
Sjukstugan i Loos (tillhör Loos kommun)	10	36	—	794	2	6	21	9 518	1 925	—	7 516	9 518	2 809	—
Jämtlands län.														
Sjukstugan i Gäddede ³	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » Hede	10	48	3	1 973	5	9	41	14 179	2 959	8 100	—	14 179	5 756	—
» » Ström	15	214	8	3 869	11	17	18	19 469	6 077	6 875	2 979	19 469	7 913	—
» » Sveg	15	176	8	4 397	12	20	25	34 793	8 253	14 482	—	34 793	13 490	—
Summa	56	438	19	10 239				68 441	17 289	20 457	2 979	68 441		
Västerbottens län.														
Sjukstugan i Burträsk	10	141	5	2 240	6	12	16	15 856	5 417	10 294	—	15 856	4 323	—
» » Byske	8	101	4	2 285	6	13	23	18 552	6 089	10 179	46	18 552	4 143	5 473
» » Lycksele	12	139	7	2 076	6	13	15	20 097	5 871	13 636	—	20 097	5 533	832
» » Nordmaling	20	266	20	6 768	19	24	25	35 721	19 211	16 110	113	35 721	11 939	1 355
» » Norsjö	10	105	6	1 510	4	9	14	13 164	3 990	10 156	18	13 164	3 133	—
» » Robertsfors	18	229	8	5 499	15	22	24	29 604	15 315	14 181	—	29 604	8 531	2 122
» » Sorsele	16	129	4	2 019	6	12	16	17 151	5 207	8 034	752	17 151	3 617	1 024
» » Stensele	8	86	3	1 613	4	14	19	9 464	3 512	5 153	—	9 464	4 251	—
» » Vindeln (Degerfors)	13	130	6	3 573	10	17	28	26 213	9 031	11 000	—	26 213	8 068	3 567
» » Åsele	16	136	12	4 269	12	18	31	22 407	12 132	6 491	—	22 407	7 501	—
Summa	131	1 462	75	31 852				208 229	85 775	105 234	929	208 229		
Norrbottens län.														
Sjukstugan i Arvidsjaur	9	96	7	2 572	7	11	27	15 120	2 467	2 500	8 834	15 120	6 625	—
» » Jockmock	20	76	8	3 783	10	14	50	37 547	3 783	3 500	30 221	37 547	13 605	—
» » Neder-Kalix	18	305	9	5 151	14	18	17	35 037	6 529	4 000	24 221	35 037	7 473	—
» » Porjus (tillhör staten)	8	154	1	1 388	4	9	9	³ 19 866	6 401	—	—	19 866	7 021	—
Summa	55	631	25	12 894				107 570	19 180	10 000	63 276	107 570		
Summa för hela riket	1 171	14 501	675	337 353				2 173 983	430 395	1 449 258	197 905	2 173 983		95 653

Anm. Sjukstugorna i Domnarvret, Grängesberg och Kiruna, vilka tillhöra bolag, hava fr. o. m. årg. 1917 uteslutits ur denna tabell och förts till Tab. 23. — Orsa sjukstuga har med 1918 upphört såsom sjukstuga och är numera fattiggård.

¹ Härå synes ingå även mindre reparationer. — ² Bidrag från Porjus kraftverksbyggnad (staten) 13 465. — ³ Stängd under året.

Tab. 14. Sammanställning av uppgifterna från *epidemisjukhusen* angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter för år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Län (stad), epidemisjukhus	Ordinarie antal sjuksängar d. 31/19	Antal patienter under året in-tagna	döda	Underhålls-dagar för samtliga vårdade	Högsta antalet någon dag vårdade	Sjukhusvistelsen, medeltal dagar	Summa inkomster, kr.	D ä r a v			Summa ut-gifter, kr.	Därv ny-, till- och om-byggnader
								patient-avgifter	anslag av landsting	anslag av kommun		
Stockholms stad.												
Stockholms stads epidemisjukhus	560	5 943	275	119 030	467	20	1 135 891	63 012	—	1 072 295	1 135 891	—
Stockholms län.												
Södertälje stads epidemisjukhus	37	267	8	5 760	32	22	27 049	—	—	26 362	27 049	—
Djursholms » »	22	147	4	4 531	37	31	27 103	14 613	—	12 156	27 103	—
Norrtälje » »	12	94	2	1 266	8	13	7 539	1 277	—	6 262	7 539	—
Gustavsbergs epidemisjukhus (tillh. ensk. bolag)¹	25	32	1	988	11	31	—	—	—	—	—	—
Huddinge » »	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lidingö » »	20	98	—	3 762	22	38	21 671	448	—	20 825	21 671	—
Nacka » »	29	61	1	1 424	13	23	15 041	2 965	—	12 076	15 041	—
Nynäshamn » » (tillh. köpingen)	20	160	7	3 554	18	23	20 096	—	—	8 347	20 096	—
Svartsjö » »	21	61	—	1 622	18	26	9 897	6 305	—	3 028	9 897	—
Solna » »	38	295	5	7 523	44	25	50 968	5 788	—	45 180	50 968	—
Spånga » »	15	81	1	2 177	13	27	10 201	3 763	—	6 438	10 201	—
Sundbybergs » » (förbyrd lokalt)	23	117	4	3 238	23	28	18 040	308	—	17 660	18 040	—
Sänga » »	20	61	—	1 622	18	26	9 897	—	—	9 333	9 897	—
Tumba » » (Botkyrka)	23	164	5	2 945	28	18	20 327	6 070	—	14 257	20 327	—
Täby » »	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	341	1 688	38	40 512			237 829	41 537	—	181 924	237 829	
Uppsala län.												
Uppsala stads epidemisjukhus	75	1 025	39	31 444	122	30	201 467	10 347	85 885	104 946	201 467	—
Enköpings » »	24	265	6	8 060	48	30	35 600	—	30 132	5 434	35 600	—
Lövsta » »	8	38	2	1 180	10	31	7 146	—	7 000	—	7 146	—
Älvkarleö » »	23	252	5	8 397	42	33	55 377	—	54 000	—	55 377	—
Summa	130	1 580	52	49 081			299 590	10 347	177 017	110 380	299 590	
Södermanlands län.												
Nyköpings stads epidemisjukhus	50	684	16	17 227	84	25	69 320	—	13 194	56 126	69 320	—
Eskilstuna » » (stadens sjukhus)	36	539	18	6 976	47	13	36 611	147	44 485	31 979	36 611	—
Eskilstuna » » (Fors sjukhus)	20	77	1	3 598	22	47	15 730	—	43 023	12 707	15 730	—
Torsåkra » »	21	236	5	4 428	28	19	19 923	—	19 923	—	19 923	—
Strängnäs » »	19	137	2	3 510	32	26	19 335	31	19 304	—	19 335	—
Mariefreds » »	17	47	2	1 064	13	23	14 649	99	13 627	—	14 649	—

Trosa stads epidemisjukhus	16	146	3	2 609	23	18	13 383	55	13 328	—	13 383	—
Katrineholms »	24	350	14	6 346	36	18	21 148	181	20 240	—	21 148	—
Aspa »	15	90	7	2 811	24	31	13 619	—	13 619	—	13 619	—
Björkviks »	13	258	3	5 104	28	20	19 595	—	19 595	—	19 595	—
Flens »	20	229	5	5 201	30	23	19 747	—	19 747	—	19 747	—
Gnesta »	17	247	1	4 096	40	17	18 799	1 231	16 796	—	18 799	—
Malmköpings »	15	135	—	3 815	25	28	15 806	—	15 806	—	15 806	—
Oxelösunds »	13	53	—	1 431	12	27	9 023	—	9 011	—	9 023	—
Vingåkers »	22	96	2	2 147	22	22	10 449	—	10 449	—	10 449	—
Summa	318	3 324	79	70 863			317 137	1 744	212 147	100 812	317 137	
Östergötlands län.												
Linköpings stads epidemisjukhus	95	884	14	18 277	93	21	94 137	5 369	51 390	37 378	94 137	—
Söderköpings »	52	364	14	7 753	39	21	38 286	—	38 286	—	38 286	—
Motala »	20	75	2	1 698	12	23	8 985	—	—	8 985	8 985	—
Vadstena »	22	171	9	2 996	20	18	13 486	—	13 475	—	13 486	—
Skänninge »	15	81	4	2 884	14	36	11 989	—	11 989	—	11 989	—
Boxholms » ^a (tillh. ensk. bolag)	14	58	—	1 718	16	30	8 081	—	8 081	—	8 081	—
Finspångs » ^a (» »)	12	168	—	4 366	23	27	25 518	—	25 518	—	25 518	—
Horns »	10	—	—	—	—	—	458	—	458	—	458	—
Kisa »	22	141	2	2 093	20	15	11 334	—	11 291	—	11 334	—
Kvillinge » ^a	16	27	3	726	11	27	5 810	—	5 810	—	5 810	—
Mjölby »	22	209	5	3 939	20	19	20 584	—	20 584	—	20 584	—
Motala sockens » (Holm)	22	328	15	10 052	40	31	45 753	—	45 753	—	45 753	—
Tjällmo »	15	85	2	1 391	14	16	12 413	—	12 413	—	12 413	—
Valdemarsviks »	16	158	1	3 117	19	20	18 207	—	18 207	—	18 207	—
Åtvidabergs »	15	179	4	4 264	21	24	17 157	—	17 157	—	17 157	—
Ödeshögs »	12	111	2	3 070	39	28	12 640	—	12 640	—	12 640	—
Summa	380	3 034	77	68 344			344 838	5 369	293 052	46 863	344 838	
Norrköpings stad.												
Norrköpings stads epidemisjukhus	90	358	12	6 639	48	19	65 664	3 118	—	62 321	65 664	—
Jönköpings län.												
Jönköpings stads epidemisjukhus	75	412	10	13 222	77	32	81 575	775	—	80 800	81 575	—
Huskvarna »	40	80	2	2 059	18	26	20 852	2 762	—	18 090	20 852	—
Nässjö »	25	79	—	1 884	17	24	12 337	724	—	11 513	12 337	2 278
Eksjö »	41	83	—	1 532	19	18	20 582	2 025	—	18 471	20 582	—
Gislaveds »	10	7	—	162	2	23	3 535	—	—	3 535	3 535	—
Norrahammars »	30	13	—	265	3	20	5 190	—	—	5 190	5 190	—
Sävsjö »	12	21	—	629	10	30	5 171	—	—	5 171	5 171	—
Tranås »	12	12	1	318	2	26	2 392	—	—	2 392	2 392	—
Vetlanda »	9	91	1	2 135	37	23	9 495	868	—	8 613	9 495	—
Värnamo »	10	84	2	1 768	12	21	6 135	346	—	5 789	6 135	—
Summa	264	882	16	23 974			167 264	7 500	—	159 564	167 264	

¹ Utgifterna bestridas av bolaget. — ² Därav från bolag 10 674 kr. — ³ Förhårens hos bolag av landstinget. — ⁴ Avser år 1918. — ⁵ Häri ej läkareavode, men väl sköterskornas löneförmäner. — ⁶ Häri ingå läkareavode men ej sjuksköterskornas; dessa äro i regeln boende å sjukhusen men ambulatoriska; hava fri kost då sjukhusen äro belagda. — ⁷ För första gången upptagen i denna berättelse i årg. 1919. Tillhör landstinget.

Tab. 14. (Forts.) Sammanställning av uppgifterna från epidemisjukhusen angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter för år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Län (stad), epidemisjukhus	Ordinarie antal sjuksängar d. 31/12	Antal patienter under året		Underhållsdagar för samtliga vårdade	Högsta antalet någon dag vårdade	Sjukhusvistelsen, medeltal dagar	Summa inkomster, kr.	D ä r a v			Summa utgifter, kr.	Därav ut-, till- och ombyggnader
		in-tagna	döda					patient-avgifter	anlag av landsting	anlag av kommun		
Kronobergs län.												
Växjö stads epidemisjukhus	40	160	5	4 140	25	26	25 307	3 840	—	21 467	25 307	—
Kalmar län.												
Kalmar stads epidemisjukhus	30	221	8	4 914	28	22	45 883	1 271	—	44 613	45 883	—
Oskarshamns »	20	50	—	1 108	13	22	8 045	327	—	7 717	8 045	—
Västerviks »	30	381	2	3 587	30	9	23 025	101	—	22 846	23 026	—
Vimmerby »	15	57	1	1 255	15	22	5 737	—	—	5 737	5 737	—
Borgholms »	12	42	—	1 251	12	30	9 188	545	—	8 638	9 188	—
Mönsterås köpings »	8	11	2	145	2	13	1 128	488	—	639	1 128	—
Nybro »	20	107	3	2 155	16	20	7 404	4 655	—	2 749	7 404	—
Högsby sockens » (förhyrd lokal)	10	30	3	530	9	18	—	—	—	—	—	—
Summa	145	899	19	14 940			100 411	7 387	—	92 439	100 411	—
Gottlands län.												
Visby stads epidemisjukhus	30	465	5	11 771	48	25	55 743	2 925	—	52 502	55 743	—
Blekinge län.												
Karlskrona stads epidemisjukhus	88	347	6	7 337	37	21	72 949	6 455	—	66 494	72 949	—
Karlskronas »	16	63	3	1 476	10	23	9 767	60	—	9 687	9 767	—
Asarums »	12	122	2	1 841	12	15	—	—	—	—	—	—
Jämsbögs »	12	171	7	3 152	18	18	—	—	—	—	—	—
Lyckeby »	12	124	5	1 822	16	15	—	—	—	—	—	—
Nättraby »	10	33	1	491	11	15	49 035	876	32 422	11 685	49 085	—
Ronneby »	12	169	5	2 905	25	17	—	—	—	—	—	—
Sölvesborgs »	12	76	3	938	17	12	—	—	—	—	—	—
Summa	174	1 105	32	19 962			131 801	7 391	32 422	87 866	131 801	—
Kristianstads län.												
Kristianstads stads epidemisjukhus	22	132	6	3 439	31	26	36 468	2 804	—	33 664	36 468	—
Sjörishamn »	15	4	1	62	2	16	2 282	—	—	2 282	2 282	—
Ångelholms »	12	42	1	938	8	22	8 957	—	—	8 957	8 957	—
Hässleholms »	12	34	2	760	6	22	9 107	981	—	8 127	9 107	542
Båstad »	5	11	—	401	5	36	863	197	—	666	863	—
Hyllinge » (V Broby)	15	5	—	82	2	16	1 391	—	—	1 391	1 391	—

Riseberga	12	32	1	694	19	22	—	—
Åby Klippan	10	44	—	1 080	10	25	—	—
Ahus köpings	10	18	—	311	4	17	4 330	1 500	—	2 830	4 330	—	800	—
Summa	118	322	11	7 767			63 398	5 482	—	57 917	63 398			
Malmöhus län (utom Malmö stad).														
Lunds stads epidemisjukhus	54	262	3	5 183	30	20	28 458	5 507	—	22 708	28 458	—	—	—
Landskrona	50	109	—	1 660	15	15	15 931	4 670	—	11 035	15 931	—	—	—
Hälsingborgs	116	509	12	10 722	51	21	111 546	7 376	—	104 170	111 546	—	—	—
Estövs	19	31	2	463	9	15	6 252	404	—	5 848	6 252	—	—	—
Ystads	40	17	—	418	5	25	10 743	—	—	10 721	10 743	—	—	—
Trälleborgs	40	126	4	3 665	24	26	23 334	1 804	—	21 410	23 334	—	—	—
Allerums epidemisjukhus	11	10	—	301	6	30	2 979	376	—	2 391	2 979	—	—	—
Anderslövs	30	115	4	2 020	14	18	18 000	1 453	—	16 547	18 000	—	—	—
Billesholmsgruva (tillh. kommunen)	27	54	—	1 572	12	29	15 924	—	—	15 640	15 924	—	—	—
Brunnby	8	—	—	—	—	—	1 585	—	—	1 585	1 585	—	—	—
Burlövs	57	64	1	1 667	22	26	19 107	—	—	19 107	19 107	—	—	—
Flenninge	6	6	—	176	1	29	3 512	—	—	3 372	3 512	—	—	—
Furulunds	15	15	—	280	7	18	2 670	—	—	2 287	2 670	—	—	—
Gustafs	10	9	1	114	5	13	2 357	—	—	2 357	2 357	—	—	—
Höörs (provis. lokal)	8	3	—	96	1	32	2 536	—	—	2 536	2 536	—	—	—
Hörby	10	13	—	216	3	17	4 424	—	—	4 424	4 424	—	—	—
Kattarps	6	7	—	210	4	30	2 102	—	—	2 102	2 102	—	—	—
Klägerups	18	37	—	885	.	24	6 101	145	—	5 956	6 101	—	—	—
Kjävlinge	30	97	—	2 001	16	21	13 665	9 419	—	2 331	13 665	—	—	—
Kroppss	5	14	—	140	3	10	2 087	—	—	1 787	2 087	—	—	—
Lomma	20	35	—	1 315	11	88	5 351	—	—	5 351	5 351	—	—	—
Mörarps	13	7	2	99	4	14	4 170	418	—	4 170	4 170	—	—	—
Skromberga bruks (tillh. ensk. bol.) ³	48	71	5	1 669	21	23	.	.	—	.	.	—	—	—
Skurups	20	90	4	2 813	21	31	19 227	—	—	18 176	19 227	—	—	—
Svedala	15	23	1	657	8	29	7 695	—	—	7 694	7 695	—	—	—
Teckomatorps	32	88	3	1 357	17	15	18 045	3 067	—	14 653	18 045	—	—	—
Vellinge	14	36	—	1 011	9	28	10 119	1 517	—	8 602	10 119	—	—	—
Välinge	9	11	—	229	3	21	2 845	429	—	2 416	2 845	—	—	—
Välaf	16	20	—	316	7	16	2 711	236	—	2 322	2 711	—	—	—
Väsby (Högånäs)	20	37	—	713	5	19	8 562	4 414	—	4 148	8 562	—	—	—
V. Tomarps	12	17	1	671	8	40	7 074	1 342	—	4 032	7 074	—	—	—
Summa	778	1 933	43	42 639			379 112	42 577	—	328 878	379 112			
Malmö stad.														
Malmö stads epidemisjukhus	210	908	34	22 641	.	25	202 856	12 981	—	189 875	202 856			

¹ Förbyrd av köpingen. — ² Tillhör Epidemisjukhusföreningen i Klägerup. — ³ Bolaget betalar återstående kostnader. — ⁴ Därtill 30 i prov. sjukhus. — ⁵ Därtill 24 i dio.

Tab. 14. (Forts.) *Sammanställning av uppgifterna från epidemisjukhusen angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter för år 1919.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Län (stad), epidemisjukhus	Ordinarie antal sjuksängar d. 31/12	Antal patienter under året		Underhållsdagar för samtliga vårdade	Högsta antalet någon dag vårdade	Sjukhusvistelsen, medeltal dagar	Summa inkomster, kr.	D ä r a v			Summa utgifter, kr.	Därv ny-, till- och ombyggnader
		intagna	döda					patientavgifter	anslag av landsting	anslag av kommun		
Hallands län.												
Halmstads stads epidemisjukhus	175	158	1	4 346	56	28	41 716	1 770	—	39 891	41 716	—
Laholms » »	12	22	—	381	6	15	2 620	2 419	—	200	2 620	—
Falkenbergs » »	12	88	2	1 664	11	19	12 020	891	—	11 129	12 020	—
Varbergs » »	20	90	—	1 320	11	15	8 074	1 764	—	6 207	8 074	—
Kungsbacka » »	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150
Summa	155	327	3	7 661			64 430	6 844	—	57 427	64 430	
Göteborgs och Bohus län utom Göteborgs stad.												
Marstrand stads epidemisjukhus	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysekils » »	25	115	3	1 946	30	17	15 226	292	—	14 934	15 226	—
Uddevalla » »	63	346	20	6 669	46	19	54 922	6 217	—	48 705	54 922	—
Strömstads » »	14	63	2	928	16	15	4 624	819	—	3 806	4 624	—
Örgryte » »	52	367	16	7 319	49	20	64 827	7 842	—	54 151	64 827	—
Summa	162	891	41	16 862			139 599	15 170	—	121 596	139 599	
Göteborgs stad.												
Göteborgs stads epidemisjukhus	280	3 029	189	67 859	336	22	701 781	57 302	—	629 045	701 781	—
Älvsborgs län.												
Vänersborgs stads epidemisjukhus ²	25	403	10	9 088	99	23	45 818	—	43 465	—	45 848	666
Trollhättans » »	48	479	29	11 755	60	25	86 920	119	86 801	—	86 920	1 472
Alingsås » »	22	325	11	7 062	38	22	38 222	344	37 869	—	38 222	527
Borås » »	70	355	19	7 264	73	20	83 568	—	83 568	—	83 568	1 497
Åmås » »	20	257	3	4 866	33	19	18 920	68	18 842	—	18 920	778
Ulricehamns » »	22	203	5	4 986	35	25	32 372	408	31 943	—	32 372	1 962

Billingsfors epidemisjukhus	10	11	—	350	8	32	9 044	—	9 006	—	9 044	78
Bengtstads »	8	52	—	1 031	11	20	10 371	—	10 371	—	10 371	1 478
Härrljunga »	16	136	8	3 308	27	24	27 719	—	27 719	—	27 719	1 425
Högsåters »	12	156	6	1 787	22	11	21 318	—	21 246	—	21 318	172
Kinna »	12	84	1	1 249	14	15	7 411	—	7 411	—	7 411	—
Lilla Edets »	12	151	15	3 880	19	26	17 941	180	17 938	—	17 941	551
Mellerud »	18	129	7	2 993	22	23	23 037	—	23 037	—	23 037	599
Skene »	16	132	3	2 522	22	19	18 367	—	18 367	—	18 367	126
Sollebrunns »	14	129	5	2 538	17	20	14 487	167	14 386	—	14 487	1 304
Svenljunga »	17	179	9	3 744	18	21	15 166	—	15 166	—	15 166	454
Västra Eds »	12	116	7	2 686	12	23	17 227	126	17 100	—	17 227	359
Summa	354	3 297	138	71 109			487 938	1 412	484 235	—	487 938	
Skaraborgs län.												
Mariestads stads epidemisjukhus	14	30	2	600	8	20	6 379	246	—	6 133	6 379	—
Lidköping »	10	33	1	541	6	16	6 135	892	—	5 244	6 135	1 072
Skara »	14	67	—	1 208	20	18	9 906	1 040	200	8 651	9 906	—
Skövde »	20	29	1	597	9	21	4 257	—	—	4 257	4 257	—
Hjo »	16	1	—	11	1	11	633	—	—	633	633	—
Tidaholms »	18	—	—	—	—	—	2 486	—	—	2 486	2 486	—
Falköpings »	6	10	1	248	3	25	2 576	—	—	2 576	2 576	—
Forsviks bruks » (tillh. ensk. bolag)	8	2	—	35	2	17	—	—	—	—	—	—
Hellekis » (tillh. ensk. bolag)	6	4	2	30	4	8	2 831	—	—	—	2 831	—
Karlsborgs kommuns »	6	23	1	527	7	23	—	—	—	—	—	—
Töreboda »	12	17	—	350	7	21	3 704	863	—	1 741	3 704	—
Vara »	8	6	—	116	5	19	599	290	—	309	599	—
Ärnäs glasbruks » (tillh. ensk. bolag)	8	2	—	68	2	34	4 429	—	—	—	4 429	—
Summa	146	224	8	4 331			43 935	3 331	200	32 030	43 935	
Värmlands län.												
Karlstads stads epidemisjukhus	63	555	17	12 565	63	23	86 388	21 453	—	64 935	86 388	—
Kristinehamns »	18	260	4	5 702	43	22	29 720	—	—	29 680	29 720	—
Filipstads »	4	14	—	371	4	27	2 291	—	—	2 291	2 291	—
Arvika »	12	83	2	2 045	18	25	15 167	1 568	—	13 599	15 167	—
Säffle »	24	24	2	363	5	15	4 564	—	—	4 564	4 564	—
Summa	121	936	25	21 046			138 130	23 021	—	115 069	138 130	
Örebro län.												
Örebro stads epidemisjukhus	92	549	19	14 138	68	26	102 678	10 108	—	92 481	102 678	—
Askersunds »	10	3	—	59	2	20	—	—	—	—	—	—
Nora »	10	56	1	1 623	16	29	11 155	—	—	11 105	11 155	—
Lindesbergs »	10	87	5	2 532	15	29	9 168	427	—	8 726	9 168	—
Karlskoga »	24	307	2	6 452	35	21	30 565	118	700	29 747	30 565	—
Ljusnarsbergs » (Kopparberg)	12	442	5	8 685	45	20	19 849	—	—	19 849	19 849	—
Summa	158	1 444	32	33 489			173 415	10 653	700	161 908	173 415	

¹ Inkl. 20 & observationsavd. — ² Nytt sjukhus öppnat under 1919. — ³ Nya sjukhusbyggnader färdigbyggda den 1 juni 1919.

Tab. 14. (Forts.) *Sammanställning av uppgifterna från epidemisjukhusen angående sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter för år 1919.*

Län (stad), epidemisjukhus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Ordinarie antal sjuk-sängar d. 31/19	Antal patienter under året		Underhållsdagar för samtliga vårdade	Högsta antalet någon dag vårdade	Sjukhusvistelsen, medeltal dagar	Summa inkomster, kr.	D ä r a v			Summa utgifter, kr.	Därav ny-, till- och ombyggnader	
		in-tagna	döda					patient-avgifter	anslag av landsting	anslag av kommun			
Västmanlands län.													
Västerås stads epidemisjukhus	110	1 164	26	24 943	181	21	148 894	1 885	40 130	106 651	148 894	—	—
Sala >	50	389	8	16 578	61	42	71 954	1 459	39 509	29 510	71 954	—	—
Köpinga >	42	592	10	16 590	60	28	57 882	4 000	38 901	14 981	57 882	—	—
Arboga >	23	131	4	3 624	25	28	21 617	620	—	20 998	21 617	—	—
Heby >	20	100	2	3 658	24	36	18 872	—	18 872	—	18 872	—	—
Norbergs >	40	359	10	11 113	54	30	37 560	130	37 430	—	37 560	—	—
Ramnäs >	39	250	4	4 924	39	20	14 171	—	14 171	—	14 171	—	—
Skinnskattebergs >	10	82	5	1 539	10	18	8 665	—	8 600	—	8 665	—	—
Summa	384	3 067	69	82 908			379 615	8 004	197 573	172 140	379 615		
Kopparbergs län.													
Falu stads epidemisjukhus	36	282	—	5 927	32	21	3: 635	429	—	31 206	31 635	—	—
Hedemora >	18	91	1	1 620	18	18	10 026	282	—	9 744	10 026	—	—
Åvesta >	10	96	4	1 804	14	19	7 849	—	—	7 849	7 849	—	—
Borlänge >	45	787	19	24 210	120	31	80 753	12 299	—	68 346	80 753	—	—
By >	12	27	2	444	14	16	2 585	113	—	2 472	2 585	—	—
Grangärde >	10	80	3	1 621	14	20	6 319	—	—	6 319	6 319	—	—
Grängesbergs >	18	299	6	4 796	38	16	25 282	—	—	25 282	25 282	—	—
Ludvika >	22	496	7	12 606	41	25	37 551	288	—	37 263	37 551	—	—
Mora sockens >	9	248	6	2 651	15	11	18 352	—	—	18 352	18 352	—	—
Smedjebackens >	10	54	4	966	11	18	6 930	672	—	6 258	6 930	—	—
Årvidalens >	5	7	—	93	2	13	2 332	—	—	2 332	2 332	—	—
Summa	195	2 467	52	56 738			229 614	14 083	—	215 422	229 614		
Gävleborgs län.													
Gävle stads epidemisjukhus	70	567	11	10 884	125	19	73 207	3 186	—	67 991	73 207	—	—
Söderhamns >	40	245	10	4 302	26	18	31 713	4 458	—	27 000	31 713	—	—
Hudiksvalls >	12	43	—	986	11	23	10 274	1 334	—	8 940	10 274	—	—
Bergsjö epidemisjukhus	9	58	2	1 789	16	31	7 464	—	—	4 550	7 464	—	—
Delsbo >	18	101	1	1 901	14	19	12 942	—	5 170	9 481	12 942	—	—
Hamrånge >	52	95	3	2 946	61	31	17 447	—	8 016	9 431	17 447	—	—
Högbö >	28	202	17	4 540	29	22	31 883	4 886	12 422	14 576	31 883	—	—
Järvsö >	12	41	—	560	6	14	6 000	—	8 003	2 866	6 000	—	107

Ljusdals	>	11	65	3	1 005	10	16	6 339	276	—	6 064	6 339	—
Mo-Regnsjö	>	12	58	—	1 140	16	22	9 217	—	913	8 304	9 217	356
Ockelbo	>	20	82	2	1 533	28	19	14 545	8 609	4 511	6 426	14 545	—
Storvik	>	31	232	13	7 023	40	30	41 474	152	8 222	21 975	41 474	—
Valbo	>	28	76	—	1 506	23	20	17 688	176	8 598	8 919	17 688	—
	Summa	343	1 860	62	40 115			280 193	18 077	50 850	197 523	280 193	
Västernorrlands län.													
Härnösands stads epidemisjukhus ¹		23	116	—	1 768	13	15	13 840	541	333	11 325	13 840	—
Sundsvalds	>	54	536	8	10 175	54	19	43 749	17 415	183	24 897	43 749	—
Örnsköldsviks	>	14	61	5	1 074	12	18	18 016	1 226	—	16 790	18 016	—
Sollefteå	>	13	83	2	1 289	13	16	8 866	203	—	8 664	8 866	—
	Summa	104	796	15	14 306			84 471	19 385	516	61 676	84 471	
Jämtlands län.													
Östersunds stads epidemisjukhus		24	259	4	3 909	22	15	26 543	2 864	—	23 124	26 543	—
Västerbottens län.													
Umeå stads epidemisjukhus		20	89	4	3 983	22	45	19 845	3 884	500	15 461	19 845	—
Skellefteå	>	10	20	—	597	6	30	6 128	—	—	6 128	6 128	—
Bureå	>	8	64	—	1 440	10	23	12 462	—	—	12 462	12 462	—
Byske	>	8	135	6	2 933	26	20	13 339	—	300	13 339	13 339	—
Hörnefors	>	6	33	—	725	8	22	5 646	—	—	5 646	5 646	—
Nordmalings	>	7	63	6	939	14	15	4 707	—	—	4 707	4 707	—
Wilhelmina	>	12	54	3	984	7	18	14 135	2 496	—	11 618	14 135	—
Åsele	>	11	5	1	71	1	14	—	—	—	—	—	—
	Summa	82	463	20	11 732			76 262	6 380	800	69 061	76 262	
Norrbottnens län.													
Luleå stads epidemisjukhus		24	455	3	7 180	39	16	59 069	—	—	59 069	59 069	—
Piteå	>	11	66	—	1 160	11	18	5 271	126	—	5 145	5 271	—
Haparanda	>	12	80	7	2 827	20	35	43 070	903	—	42 167	43 070	—
Gällivare sockens	(Gällivare)	22	383	26	10 212	61	27	52 035	777	374	50 885	52 035	—
Gällivare	(MalMBERGET)	16	171	3	4 812	26	23	26 769	—	—	26 769	26 769	—
Jukkasjärvi	(Kiruna)	30	459	11	7 221	45	16	51 961	395	374	51 166	51 961	1 793
Jockmocks	(Jockmock)	6	34	2	660	9	19	—	—	—	—	—	—
	(Porjus ²)	10	66	1	1 337	16	20	—	—	—	—	—	—
Nederluleå	(Gammelstad)	18	186	2	3 434	39	18	16 359	1 511	—	14 848	16 359	1 660
Piteå	(Öjebyn)	18	650	14	11 523	54	18	57 066	7 682	—	47 206	57 066	—
Överluleå	(Boden)	16	233	9	3 750	23	16	17 403	—	374	17 029	17 403	—
	Summa	183	2 849	79	55 453			329 003	11 394	1 122	314 284	329 003	
Summa för hela riket													
		6 181	46 574	1 435	980 411			6 631 720	413 220	1 450 634	4 734 068	6 631 720	22 006

Ann. Bland utgifter för ny-, till- och ombyggnader synas rätt ofta ingå kostnader för byggnaders underhåll reparationer o. d.

¹ Dessutom ett reservsjukhus med ca 20 sängplatser. — ² Landstingets ersättning till staden för rätt att belägga intill 25 platser. — ³ Färdigbyggd under 1919.

Tab. 15. Platsantal, beläggning, väntetid, kurtid, underhållsdagar m. m. vid vårdanstalterna för tuberkulos-sjuka år 1919.

Vårdanstalter	1		2	3	4			5	6	7	8	9	10		11		12		13		14	15	16	17	18			19	20	
	Ord. antal sjukplatser d. 31 dec.		Hela antalet	Å allmänt rum ¹	Patienter						Väntetid (dagar) bland »Samtliga under året intagna».				Underhållsdagar		Medeltal vårdade pr dag ³	Högsta	Lägsta	Kurtid (dagar) för de under året utskrivna ⁴										
					Samtl. under året intagna		Därav första gången vårdade		Avlidna		Längsta		Kortaste		Medellängd					Samtliga vårdade		Å allmänt rum ²		Lägsta	Kortaste	Medellängd				
			m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	antal vårdade	antal vårdade	Lägsta	Kortaste	Medellängd	
I. Jubileumsfond:s sanatorier.																														
Hässleby, Jönk. l.	122	88	158	121	114	88	2	1	267	292	3	8	91	109	43 974	.	120	124	118	815	8	165								
Spenshult, Hall. l.	110	94	130	119	91	74	6	9	522	236	—	—	105	39	38 589	.	106	112	88	583	2	167								
Hälshult, Örebro l.	124	88	137	110	95	86	5	4	67	106	—	—	14	15	40 965	.	112	124	91	825	14	189								
Österåsen, Västern. l.	124	88	158	123	91	53	3	1	385	408	2	5	129	140	43 295	.	118	124	83	755	8	166								
Summa	480	358	583	473	391	301	16	15							166 823	.														
II. Landstings, kommuners etc.																														
Söderby sjukhus, Stockholm	452	412	605	455	144	68	82	52	84	69	1	1	14	10	147 959	136 204	405	440	369	604	1	135								
St Görans lungsovsavdelning, ⁷ do	146	146	218	191	59	72	63	63	43 483	43 483	119	146	73	1258	4	143								
» » avd. för kir. tbc, ⁷ do	100	100	69	68	.	.	.	5	1	25 947	25 947	71	87	54	
Tbc.-avd. vid Sabbatsbergs sjukhus, ⁷ do	32	32	130	130	.	.	28	28	9 272	9 272	25	32	12	
Löwenströmska lasarets tbc.-sjukh., Stockh. l.	70	70	117	85	79	68	13	9	205	142	—	—	48	49	25 172	25 172	69	70	61	387	5	132								
Bröstavd. v. Akademiska sjukh., ⁸ Uppsala	46	40	90	80	62	56	11	20	120	88	—	—	15	11	16 085	14 241	44	50	38	385	2	79								
Vattholms sanatorium, ⁹ Uppsala l.	23	23	33	27	10	13	—	1	96	122	7	5	50	48	7 914	7 914	22	23	18	209	13	127								
Sanatoriet å Löt, Söderm. l.	98	98	112	113	57	40	22	19	66	57	1	1	16	14	30 174	30 174	82	99	55	734	8	130								
Blommenhoy, Nyköping	24	24	27	26	24	23	5	4	92	65	—	—	19	19	8 456	8 456	23	25	16	323	10	158								
Stratömta, Östergöt. l.	30	30	38	43	36	40	—	—	180	285	30	21	82	113	10 351	10 351	28	30	25	185	4	128								
Kolmårds-sanatoriet, Österg. l.	180	168	126	142	115	120	11	8	92	111	8	6	65	66	47 104	42 886	129	168	93	391	8	155								
Tuberkulospaviljongen i Linköping	30	30	38	50	33	45	4	5	66	36	3	3	8	4	10 905	10 905	30	31	27	323	5	124								
Tbc.-avd. vid Norrköpings lasarett ⁷	50	40	55	61	36	39	8	14	10	12	—	—	1	2	16 690	15 123	46	52	36	450	2	106								
Jönköpings läns tbc.-sjukhus i Eksjö	113	113	120	113	97	98	15	14	141	37	—	—	41	8	38 516	38 516	106	113	86	846	5	137								
Kronobergs läns sanatorium å Lugnet	80	74	109	89	58	64	12	9	181	144	1	1	103	85	21 351	19 524	59	74	41	670	5	110								
Västra Lidhem, Kronob. l.	12	12	11	5	3	5	3	3	—	—	—	—	—	—	3 855	3 380	11	14	9	1883	10	255								
Kalmar läns sanatorium Mällilla, Kalmar l.	102	84	112	111	74	69	10	11	419	362	—	—	16	25	33 518	27 699	92	103	60	975	5	222								
Gotlands läns tbc.-sjukv.-anst. i Follingbo Fur, Blek. l.	59	52	97	100	67	74	8	6	270	240	—	—	51	35	21 749	19 479	60	63	54	388	4	105								
Broby sanatorium, Krist. l.	102	80	120	133	74	92	8	15	250	178	3	—	28	33	35 034	32 954	96	108	82	393	8	147								
Lunds lasarets tuberkulosavdelning ⁷	36	36	45	54	32	40	13	8	185	88	1	2	8	16	10 775	10 104	30	40	17	354	3	96								
Blinkarps sanatorium, Malmöh. l.	33	33	18	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	8 122	8 122	22	28	19	1535	48	644								
Oruppsanatoriet, ¹ (avd. f. Malmöh. l.)	150	144	139	118	44	34	22	9	201	287	—	—	32	97	49 054	46 279	134	144	99	872	4	207								
» » f. Malmö stad	60	60	49	41	28	31	2	2	140	80	—	—	40	24	20 060	19 428	53	58	34	672	85	221								
Tbc.-paviljongen ⁷ vid allm. sjukhuset i Malmö	60	60	83	86	48	54	14	21	37	21	6	1	22	7	14 205	13 408	39	58	32	850	2	60								
Malmö stads tuberkulosvårdanstalt	27	27	36	33	27	23	9	4	—	—	—	—	—	—	9 170	9 170	25	29	16	393	1	124								
Hälsingborgs tuberkulos-sjukh. i Kungshult	40	38	27	39	14	28	11	9	86	30	1	1	15	10	12 747	11 907	35	40	23	1290	12	200								
Fägereds sanatorium, Hall. l.	96	90	111	127	66	84	16	21	455	194	—	—	38	29	34 106	32 252	93	102	81	619	4	148								
Länssan. å Svenshögen, Göt. o. Bohus l.	121	112	149	145	74	85	20	12	487	825	—	—	94	74	42 913	39 925	118	124	100	501	1	154								
Örgryte tbc.-sjukhus, Göteborg. o. Boh. l.	17	17	28	21	13	12	4	3	—	—	—	—	—	—	4 525	4 525	12	16	9	261	5	52								

Sahlgrenska sjukhusets tbc.-avd., ⁷ Göteborg	55	48	155	139	.	27	14	—	—	—	—	—	—	14 482	14 482	40	62	6	
Hemmet för tuberkulossjuka, ¹⁰ Göteborg	50	50	87	92	73	85	15	23	—	—	—	—	—	12 851	9 953	35	54	12	277	2	123	.	
Sjukvårdsanstalten å Källtorp, Göteborg	190	178	264	261	141	148	20	14	60	60	—	—	—	67 353	62 014	185	194	173	1832	2	204	.	
Trollhättans sjukhem f. bröstsjuka	12	12	11	11	8	7	4	5	21	42	1	1	1	3 926	3 911	11	13	8	1285	11	312	.	
Kroppefjälls sanatorium, Älvsb. l.	81	79	64	56	38	45	7	9	102	106	—	—	—	29 223	28 507	80	83	76	671	6	193	.	
Vä-terå-ens sanatorium, ¹⁰ d:o	50	48	43	62	30	46	1	2	67	77	—	—	—	17 140	16 334	47	49	39	688	6	143	.	
Dalbobergens sanatorium v. Vänersborg	28	28	20	23	11	11	2	6	33	131	2	2	8	9 266	9 266	25	28	19	704	43	266	.	
Sjö-Barnsbo sanatorium, Älvsb. l.	124	118	82	89	53	64	17	5	165	151	—	—	—	44 229	39 447	121	127	109	1050	4	240	.	
Bolltorps sanatorium, d:o	30	30	16	21	9	14	4	2	400	400	—	—	—	10 137	10 137	28	32	29	781	8	250	.	
Solhem, Borås	21	21	23	21	15	14	10	9	30	30	—	—	—	7 630	7 630	21	25	15	461	22	148	.	
Stora Ekeberg, Skarab l.	180	188	153	147	106	111	21	23	111	163	—	—	—	47 994	45 948	131	159	68	452	11	170	.	
Tuberkulosjukhuset i Arvika	110	92	173	209	115	154	11	19	252	287	1	1	48	46 839	41 400	128	146	107	532	6	131	.	
Garphyttor sanatorium, Örebro l.	92	80	82	63	67	45	7	8	300	300	—	—	—	33 859	31 852	93	96	81	872	31	247	.	
Lindesbergs tuberkulosjukhus	26	26	21	21	9	13	6	4	90	56	—	—	—	8 267	7 859	23	26	21	745	5	212	.	
Kopparbergs tuberkulosjukhus, Örebro l.	25	25	26	18	19	15	7	2	112	230	8	—	—	9 154	9 154	25	27	20	522	13	216	.	
Örebro stads tuberkulosjukhus, Ansta	40	24	22	15	11	10	5	8	36	78	—	—	—	14 133	14 133	39	40	35	1231	88	363	.	
Skogsfjället, Västmanl. l.	70	64	88	87	50	61	18	18	100	100	1	1	48	25 678	24 632	70	73	67	476	2	146	.	
Folkarbo tuberkulosjukhus, Kopparb. l.	29	29	38	27	11	9	5	3	535	245	5	4	139	7 767	7 767	21	29	5	334	30	137	.	
Högbo, Kopparb. l.	169	156	174	189	113	136	32	30	375	387	—	—	—	62	56 639	54 397	155	169	122	1130	4	152	.
Gävleborgs läns tbc.-sjukhus vid Möhed	109	99	150	217	72	142	18	8	240	246	—	—	—	54	40 065	36 627	110	113	106	487	7	163	.
Jonas Selggrens san., Strömsbro, Gävle	45	35	38	28	25	16	10	10	319	280	1	1	41	16 211	12 984	44	46	42	304	3	114	.	
Läns-sanatoriet i Sundsvall	100	100	103	92	76	79	20	16	325	263	—	—	—	94	31 823	31 823	87	97	72	682	11	183	.
Utanedes sjukhem, Västernorr. l.	20	20	37	24	8	13	1	2	188	135	1	6	109	7 126	7 126	20	20	18	299	6	116	.	
Solliden, Jämtl. l.	40	40	63	72	60	60	4	4	124	120	—	—	—	17	14 445	14 445	40	44	36	187	28	108	.
Umeå lasarett tuberkulosavd. ⁷	50	44	70	80	52	62	13	19	45	20	—	—	—	15 450	7 652	42	49	32	361	3	110	.	
Skellefteå lasarett tuberkulosavdelning ⁷	50	48	51	59	34	49	11	17	21	10	—	—	—	15 459	7 997	42	49	36	530	2	135	.	
Norrbottnens läns tbc.-sjukh. i Sandträsk	80	80	82	91	60	75	10	11	153	253	6	13	93	29 134	29 134	80	85	74	973	3	193	.	
Anstalten Hälsan, Norrb. l.	18	18	13	15	7	10	2	4	69	168	4	5	49	6 431	6 431	18	19	15	262	63	153	.	
Summa	4 308	4 025	5 002	4 936	2 670	2 887	733	668						1 410 098	1 318 017								

III. Enskilda vårdanstalter.

Hamra sanat., Stockh. l. (A. b. Separator)	40	—	74	14	39	10	3	—	140	—	8	—	33	—	—	11 452	—	31	36	25	365	57	130	.
Sävsjö sanatorium, Jönk. l.	79	—	102	118	90	106	6	2	—	—	—	—	—	—	—	26 696	—	73	77	57	540	6	120	.
Romanäs sanatorium, Jönk. l.	57	—	63	93	50	76	2	5	86	95	2	2	22	23	23 438	—	64	73	48	1899	13	166	.	
Bälteberga sjukhem, ¹¹ Tidaholm	18	18	19	19	15	14	—	1	—	—	—	—	—	—	4 390	4 390	12	18	9	365	12	112	.	
Mogetorp, ¹² Örebro l.	16	—	13	9	9	6	1	—	—	—	—	—	—	—	4 750	—	13	—	—	—	—	—	.	
Sanatoriet Solbacken, ¹³ Kopp. l.	102	96	144	72	81	59	7	4	106	120	—	—	—	—	29 925	29 925	82	99	62	457	1	157	.	
Grängesbergs sanatorium, ¹⁴ Kopp. l.	16	16	20	15	14	12	3	4	—	—	—	—	—	—	5 023	5 023	14	18	13	386	28	135	.	
Sanatoriet Bergeho, ¹¹ d:o	24	24	28	22	19	16	2	2	74	53	1	—	—	—	8 139	8 139	22	25	9	370	3	158	.	
Fredrikskulle tbc.-sjukhem, ¹⁴ Gävle l.	20	—	37	17	29	14	10	4	67	66	—	—	—	—	7 214	4 472	20	21	15	566	11	147	.	
Kaptensgårdens sanatorium, ¹⁵ Norrb. l.	25	25	50	31	30	18	10	3	—	—	—	—	—	—	7 670	7 670	21	25	2	365	90	150	.	
Summa	397	179	550	410	376	331	44	25						128 697	59 619									

¹ Här medräknas i fråga om statsunderstödda anstalter det högsta platsantal, för vilket statsbidrag lämnas (år 1919 med en dagavgift av högst 1 kr.); beträffande enskilda vårdanstalter antal platser med lägre avgift. — ² Underhållsdagar efter i not. 1 angivna normer. — ³ Erhålles om antalet underhållsdagar divideras med antal dagar anstalten varit öppen under året. — ⁴ Döda frånräknade. — ⁵ För statstjänare högst 30 pl. — ⁶ D:o 120 platser. — ⁷ Ingår som del av lasarett i Tab. 9. — ⁸ Tillhör universitetet. — ⁹ Tillhör länsförening mot tuberkulos. — ¹⁰ Tillhör Föreningen mot tuberkulos i Borås. — ¹¹ Tillhör Vulkans fabriker. — ¹² Tillhör a.-b. L. M. Ericsson. — ¹³ Tillhör tv. livförsäkringsbolags sanatorieförening. — ¹⁴ Tillhör bolag. — ¹⁵ I Malmberget Tillhör a.-b. Lönssvara-Kirunavara. — ¹⁶ Medräknat vård av nervfeberpatienter för kol. 4—9 samt 13: 36, 36, 36, 2 och 9 med 2898 underhållsdagar.

Tab. 16. Antal exspektanter varje månad vid olika vårdanstalter för tuberkulos-sjuka år 1919.

Anstalter	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
I. Sanatorier tillhörande Konung Oscar II:s jubileumafond.												
Hässelby, Jönk. l.	116	110	117	96	96	97	98	104	111	104	98	102
Spenshult, Hall. l.	36	36	26	41	39	40	46	36	41	45	46	48
Hålabult, Örebro l.	8	8	8	6	6	9	2	—	—	4	19	23
Österåsen, Västernorr. l.	119	146	172	192	228	233	243	274	268	247	240	202
Summa	279	300	323	335	369	379	389	414	420	400	403	375
II. Landstings, kommuners och menigheters.												
Söderby sjukhus, Stockholm	24	76	24	35	33	21	18	15	12	9	12	14
S:t Görans lungsotsavdelning, do
" " avd. för kir. tbc., do
Tuberkulosavd. vid Sabbatsbergs sjukhus, do
Löwenströmska lasarettets tuberkulos-sjukhus, Stockh. l.	23	33	34	37	44	42	48	43	30	28	28	39
Bröstavd. vid Akad. sjukh., Uppsala	8	14	14	18	10	14	20	24	5	2	12	15
Vattholma sanatorium, ¹ Uppsala l.	10	12	13	12	15	13	11	10	6	4	3	4
Sanatoriet å Löt, Söderm. l.	5	5	4	6	8	2	13	19	2	3	2	12
Blommenhov, Nyköping	7	5	3	4	3	4	4	3	4	5	3	4
Stratoma, Östergöt. l.	22	32	30	32	25	28	29	28	27	31	32	29
Kolmårdasanatoriet, ² Österg. l.	89	82	74	35	100	112	96	68	63	67	39	11
Tuberkulospaviljongen i Linköping	4	2	3	2	3	—	1	3	7	9	6	4
Tbc.-avd. vid Norrköpings lasarett	30	26	31	35	48	49	43	26	23	24	19	14
Jönköpings läns tbc.-sjukhus i Eksjö	4	4	9	12	18	22	29	30	26	29	33	34
Kronobergs läns sanatorium å Lugnet	44	39	27	28	28	21	27	39	41	42	53	39
Västra Lidhem, Kronob. l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar läns sanatorium i Mällila, Kalmar l.	80	77	54	31	36	32	30	38	38	44	65	61
Gottlands läns tuberkulos-sjukv.-anst. i Follingbo	1	5	5	4	3	3	4	1	2	5	8	2
Fnr, Blek. l.	29	18	17	32	36	43	39	43	29	39	50	41
Hrobys sanatorium, Krist. l.	28	29	25	21	27	25	10	9	20	28	24	14
Lunds lasarett tbc.-avd.	2	—	2	10	10	13	11	16	7	1	7	10
Blinkarps sanatorium, Malmöh. l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oruppsanatoriet { avd. f. Malmöhus l.	71	32	32	38	43	55	52	55	58	68	69	60
" " Malmö stad	20	3	3	12	11	5	9	2	3	8	1	—
Tbc.-pavilj. v. allm. sjukhuset i Malmö	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1
Malmö stads tuberkulosvårdanstalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kungshult, Hälsingborgs tuberkulos-sjukh.	1	3	7	1	4	7	2	—	1	1	1	—
Fagereds sanatorium, Malmöh. l.	17	28	37	35	27	20	19	16	20	36	35	38
Länssanat. å Svenshögen, Göteborg o. Boh. l.	112	92	99	78	72	65	49	53	55	58	56	61
Orgryte kommuns tub.-sjukhus, Göteborg o. Boh. l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Allm. och Sablgrenska sjukhusets tbc.-avd., Göteborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemmet för tuberkulos-sjuka, ³ Göteborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjukvårdsanstalten å Källtorp, Göteborg	22	10	14	29	21	26	18	6	5	12	15	25
Kroppefjälls sanatorium, Älvsb. l.	2	7	15	16	15	20	11	10	20	27	15	22
Västeråsens sanatorium, do	5	5	5	5	10	11	4	9	8	2	2	—
Sjö-Gunnarsbo sanatorium, do	16	21	28	29	29	33	25	20	21	27	29	37

¹ Tillhör länsförening mot tuberkulos. — ² Tillhör landstinget och Norrköpings stad. — ³ Hemmet delvis använt för vård av nervfeberpatienter.

TAB. 16 (forts.). ANTAL EXSPEKTANTER VID TBC.-VÅRDANSTALTER ÅR 1919. 155

A n s t a l t e r	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Dalobergens sanatorium v. Vänersborg	2	5	4	5	3	3	1	1	2	—	3	3
Trollhättans sjukhem för bröstsjuka . . .	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	1	1
Bolltorps sanatorium, Älvb. l.	9	8	6	5	7	5	2	5	8	2	3	4
Solhem, Borås	2	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	3
Stora Ekebergs sanatorium, Skarab. l. . .	50	57	47	37	19	15	9	14	10	15	12	6
Tuberkulosjukhuset i Arvika	41	47	60	68	73	78	78	85	87	108	116	106
Lindesbergs tuberkulosjukhus.	3	4	4	3	2	—	1	1	2	2	4	4
Garphytte sanatorium, Örebro l.	16	15	21	25	37	28	29	33	31	34	32	32
Kopparbergs tuberkulosjukh., Örebro l.	7	8	8	10	12	5	9	9	12	15	14	12
Örebro stads tuberkulosjukhus, Ansta .	2	7	3	4	4	2	—	—	3	—	—	—
Skogsfjället, Västmanl. l.	24	27	24	22	22	27	25	26	22	21	23	31
Folkarbo tuberkulosjukhus, Kopparb. l.	24	28	33	33	36	41	39	50	52	52	56	45
Högbo, do	88	122	140	177	165	183	224	118	160	156	150	155
Gävleborgs läns tbc.-sjukhus vid Mohed	56	56	61	57	58	51	57	56	66	78	76	52
Jonas Selggrens sanatorium, Gävle . . .	20	19	24	21	24	22	19	17	15	17	21	20
Länssanatoriet i Sundsvall	32	33	47	63	76	77	84	89	90	94	89	73
Utanede sjukhem, Västernorr. l.	9	14	14	11	13	7	10	12	7	12	13	12
Solliden, Jämtl. l.	10	5	8	21	11	16	16	12	11	12	8	5
Umeå lasarettis tuberkulosavd.	2	7	13	17	9	4	1	1	—	10	4	8
Skellefteå lasarettis tbc.-avd.	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens läns tbc.-sjukh. i Sandträsk	54	55	42	50	59	67	58	74	81	79	79	76
Anstalten Hälsan, Norrb. l.	4	4	6	6	7	9	8	9	10	10	6	5
Summa	1 131	1 182	1 178	1 287	1 319	1 328	1 292	1 199	1 202	1 326	1 329	1 244
III. Enskilda vårdanstalter.												
Hamra sanatorium, Stockh. l. (A.-b. Separatort)	15	15	11	12	15	16	11	9	11	9	9	7
Sävsjö sanatorium, Jönk. l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romanäs sanatorium, Jönk. l.	12	9	21	19	26	15	9	5	4	9	9	4
Bälteberga sjukhem, Tidaholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mogetorp, Örebro l. (A.-b. L. M. Ericsson)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanatoriet Solbacken, Kopp. l.	—	—	—	1	5	4	4	9	3	9	10	8
Grängesbergs sanat., Kopp. l. (tillh. bol.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanatoriet Bergebo, do do	4	2	3	4	—	6	2	1	2	—	1	—
Fredrikskullea tbc.-sjukhem, Sandviken, Gävleb. l.	2	—	—	—	—	1	1	1	—	3	1	3
Kaptensgårdens sanatorium, Malmberget, Norrbottnens l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	33	26	35	36	46	42	27	25	20	30	30	22

Anm. Siffrorna hänföra sig till början av varje månad. — Från denna tabell har f. o. m. årg. 1918 uteslutits Älvdalens tuberkulosjukstuga (se härom Tab. 23), vidare Furulideus sanatorium, som övergått till annan ägare och numera användes såsom vilohem, samt Mörsils sanatorium, som icke inskickat uppgift.

Tab. 17. Antal exspektanter efter kön vid vårdanstalter för tuberkulosjuka år 1919.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal
Män	793	835	859	895	913	908	860	852	819	919	949	909	876
Kvinnor	650	673	677	763	821	841	848	786	823	837	813	732	772
Summa	1 443	1 508	1 536	1 658	1 734	1 749	1 708	1 638	1 642	1 756	1 762	1 641	1 648

Anm. I denna tabell ingå de anstalter som lämnat uppgift till Tab. 16. — Här meddelade siffror hänföra sig till början av varje månad.

Tab. 18. Samtliga å vårdanstalter för tuberkulosjuka under år 1919 intagna, fördelade efter ålder och sjukdomsstadium.

	Å l d e r .										Stadium. ¹		
	Under 5 år	5-10 år	10-15 år	15-20 år	20-30 år	30-40 år	40-50 år	50-60 år	60-70 år	Summa	I	II	III
Män	77	167	238	815	2 360	1 287	653	265	44	5 906	1 182	1 168	3 123
Kvinnor	53	152	303	802	1 921	1 333	545	169	36	5 314	1 312	1 045	2 523
Summa	130	319	541	1 617	4 281	2 620	1 198	434	80	11 220	2 494	2 213	5 646

Tab. 19. Patienternas tillstånd vid utskrivningen från vårdanstalterna för tuberkulosjuka år 1919.

	Behandlingens resultat.									Arbetsförmåga.	
	A.	AB.	B.	C.	D.	E.	Positiv. ²	Negativ. ³	Summa.	God. ⁴	Dälig. ⁵
Män	197	401	2 354	894	374	708	2 952	1 976	4 928	2 381	1 692
Kvinnor	190	400	2 043	836	352	623	2 633	1 811	4 444	2 029	1 656
Summa	387	801	4 397	1 730	726	1 331	5 585	3 787	9 372	4 410	3 348
Av 100 män voro	4·0	8·1	47·8	18·1	7·6	14·4	59·9	40·1	100·0	58·5	41·5
» » kvinnor »	4·3	9·0	46·0	18·8	7·9	14·0	59·3	40·7	100·0	55·1	44·9
» » m. + kv. »	4·1	8·6	46·9	18·5	7·7	14·2	59·6	40·4	100·0	56·8	43·2

Anm. 1. Tabellen upptager endast fall med säkert diagnosticerad lung- och larynx-tuberkulos.

Anm. 2. A betecknar förbättrade fall, där inga subjektiva sjukdomssymtom blivit funna och av objektiva endast orent andningsljud, någon dämpning av percussionsstonen o. d.; AB förbättrade fall, där mera obetydliga och subjektiva sjukdomssymtom blivit funna och av objektiva endast orent andningsljud och någon dämpning av percussionsstonen; B alla övriga förbättrade fall; C oförbättrade fall; D försämrade fall; E avlidna (i lung- och larynx-tuberkulos).

Anm. 3. Primäruppgifterna till Tab. 18 och 19 hava varit ofullständiga för några anstalter, som på grund av bristande anteckningar ej kunnat lämnas dylika. Uppgifter saknas sålunda helt och hållet för Sabbatsbergs sjukhus samt beträffande arbetsförmåga för sjukhusen i Hasselby, Orgryste och Grängesberg samt Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg.

¹ Sjukdomsstadium enligt Turban. — ² Omfattande grupp A, AB och B. — ³ D:o C, D och E. — ⁴ Eller ej väsentligt nedsatt. — ⁵ Väsentligt nedsatt eller fullständigt upphävd.

Tab. 20. Från vårdanstalter för tuberkulossjuka under år 1919 utskrivna patienters sjukdomar ävensom under året timade dödsfall.

1	2	3		4		1	2	3		4		5	6
		Under året		Under året				Under året		Under året			
		Utskrivna	Avlidna	Utskrivna	Avlidna			Utskrivna	Avlidna	Utskrivna	Avlidna		
enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914		m.	kv.	m.	kv.	enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914.		m.	kv.	m.	kv.		
21	Septicæmia. Absc. Phlegm.	12	8	1	1	131	Asthma bronchiale	20	24	—	—	—	—
22	Erysipelas	6	8	—	—	132	Hæmorrhagia pulmonum	240	191	1	1	—	—
23	Scarlatina	1	7	—	—	134	Pneumonia crouposa acuta	34	19	1	2	—	—
24	Diphtheria	30	46	—	—	—	„	32	36	1	2	—	—
25	Morbilli	1	2	—	—	135	Pneumonia fibroplastica chronica	6	7	1	—	—	—
26	Rubeola	—	1	—	—	137	Gangræna pulmonum	4	2	—	1	—	—
27	Parotitis epidemica	4	2	—	—	138	Emphysema alveolare pulmonum	35	13	1	1	—	—
29	Influenza epidemica	422	282	15	12	140	Pleuritis. Empyema pleuræ	366	199	1	1	—	—
31	Varicellæ	6	5	—	—	141	Pneumothorax	65	106	1	1	—	—
36	Typhus, paratyphus	38	37	4	2	—	Övriga andningsorgans sjukdomar	12	11	1	—	—	—
36	Dysenteria	—	1	—	—	144	Tonsillitis ac. Angina tonsillaris	77	78	—	—	—	—
42	Tuberculosis (samtliga individer)	5085	4694	748	673	—	Pharyngitis ac.	21	24	—	—	—	—
	pulmonum	4945	4422	709	643	146	Hypertrophia tons. Phar. hyperpl.	62	38	—	—	—	—
	laryngis	439	276	9	4	147	Pharyngitis chronica	18	24	—	—	—	—
	cerebri. Meningitis tuberc.	28	21	18	13	153	Gastritis acuta	33	22	—	—	—	—
	ossium et articulorum	144	126	4	2	—	Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	32	31	—	—	—	—
	lymphoglandularum	147	152	—	—	2	Gastritis chronica	12	31	—	1	—	—
	renum	23	17	1	—	155	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	8	9	—	—	—	—
	urogenitalis	26	17	—	—	157	Neurosis ventriculi	21	25	—	—	—	—
	cutis	22	16	—	—	158	Entero-colitis, proctitis chronica	18	21	1	—	—	—
	intestini	198	163	3	4	159	Appendicitis	7	2	—	—	—	—
	peritonei	17	30	—	—	161	Hernia	1	1	—	—	—	—
	pleuritis	26	22	—	—	166	Cholecystitis. Cholangitis	1	7	—	—	—	—
	organorum aliorum	49	37	4	3	167	Cholelithiasis	66	37	1	—	—	—
44	Syphilis acquisita	38	27	1	—	—	Övr. sjukd. i matsmältningsorg.	21	14	—	—	—	—
46	Gonorrhœa	13	—	—	—	173	Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	9	5	—	—	—	—
58	Anæmia	16	36	1	—	174	Nephritis degenerativa et inflammatoria chronica. Morbus Brigthi	123	79	6	2	—	—
62	Chlorosis	—	1	—	—	—	Pyonephrosis	64	67	—	—	—	—
68	Diabetes mellitus	10	4	1	—	—	Övriga urinorganens sjukdomar	3	10	—	—	—	—
71	Alcoholismus chronicus	1	—	—	—	202	Könsorganens sjukdomar	7	11	—	—	—	—
94	Neuritis. Neuralgia	9	8	—	—	206	Myitis. Rheumatismus muscul.	3	5	—	—	—	—
98	Epilepsia	7	5	—	—	207	Polyarthritus rheumatica acuta	10	16	—	—	—	—
99	Hysteria	5	36	—	—	207	Polyarthritus rheumatica chronica	11	10	—	—	—	—
100	Neurastenia	62	80	—	—	213	Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	31	25	—	—	—	—
	Andra nervsystemets sjukd.	25	32	—	1	221	Övr. muskls o. bensystems sjukd.	16	10	—	—	—	—
	Sinnessjukdomar	20	17	—	—	222	Zoster	20	14	—	—	—	—
111	Pericarditis	5	3	—	—	232	Eczema	8	8	—	—	—	—
113	Endocard. chr. Vitium org. cord.	95	141	1	3	236	Scabies	44	46	—	—	—	—
	Myocard. chr. Cardioscl. Cor adip.	14	6	—	1	—	Övriga hudsjukdomar	92	51	—	—	—	—
115	Arterioscl. Atherom. Endarter.	2	2	—	—	243	Otitis media purulenta	23	22	—	—	—	—
116	Phlebitis	8	15	—	—	258	Conjunctivitis	7	4	2	—	—	—
118	Varix	18	21	1	—	316	Carcinoma	6	11	—	1	—	—
119	Thrombosis. Embolia	54	26	—	—	—	Struma	2	20	—	—	—	—
	Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	39	22	—	—	—	Andra svulster	2	20	—	—	—	—
128	Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	34	45	1	—	323	Morbus Basedowi	3	5	—	—	—	—
129	Tracheitis chronica. Bronchitis chr.	51	41	—	2	—	Trauma	—	—	—	—	—	—
130	Bronchiectasia	38	18	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ann. 1. Om en patient vårdats för flera former av tuberkulos, upptages han i denna tabell under var och en av dessa former. Ingen upptages såsom död på mer än ett ställe. — Här avses samtliga under året utskrivna De avlidna äro sålunda inräknade bland dessa.

Ann. 2. I denna tabell ingå alla i Tab. 15 upptagna vårdanstalter utom tbc.-avd. vid Sabbatsbergs sjukhus.

Tab. 21. Inkomster vid vårdanstalter för tuberkulossjuka år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Anstalter	Summa	Patient-avgifter ¹	Anslag av landsting ²	Anslag av kommun ³	Statsanslag till drift	Avkastning av donationer ⁴	Hyror, arrenden trädgård etc.	Gåvor, övriga inkomster
I. Sanatorier tillhörande Konung Oscar II:s jubileumsfond.								
Hässelby, Jönk. l.	345 569	101 316	—	—	—	—	2 555	6 596
Spenshult, Hall. l.	318 666	93 733	—	—	—	—	—	534
Hälshult, Örebro l.	321 812	115 450	—	—	—	—	—	11 469
Österåsen, Västernorr. l.	482 357	116 944	—	—	—	—	—	10 896
Summa	1 468 404	575 309	—	—	855 569	54 476	2 555	29 495
II. Landstings, och kommuners menigheters.								
Söderby sjukhus, Stockholm	1 417 077	78 176	—	275 400	57 305	—	2 800	3 396
St Görans lungotsavdelning, ⁴ d.o.	599 078	58 060	—	456 186	84 680	—	—	152
» avd. för kir. tbc., ⁴ d.o.								
Tbc.-avd. vid Sabbatsbergs sjukh., ⁴ d.o.	94 583	17 336	—	68 314	8 760	—	—	173
Löwenströmska lasarets tbc.-sjukhus, Stockh. l.	168 225	25 756	110 807	—	25 172	—	—	6 490
Bröstard. vid Akad. sjukh., ⁴ Uppsala	115 753	21 550	38 667	246	52 908	2 382	—	—
Vattholma sanatorium, ⁵ Uppsala l.	41 810	8 181	25 715	—	7 914	—	—	—
Sanatoriet å Löt, Söderm. l.	252 420	30 174	186 685	—	30 174	—	—	5 387
Blommenhov, Nyköping	54 186	8 456	37 258	—	8 456	—	—	16
Kolmårdsanatoriet, Österg. l.	417 774	53 431	198 137	117 413	42 886	—	—	5 907
Stratömta, Östergöt. l.	74 041	7 763	55 199	—	10 351	—	—	728
Tbc.-avd. vid Norrköpings lasarett ⁴ (Trellisjukhuset)	121 020	23 639	—	82 039	15 123	—	—	219
Taberkulospaviljongen i Linköping	41 056	8 689	21 239	—	10 905	—	—	223
Jönköpings läns tbc.-sjukh. i Eksjö	309 720	39 423	224 276	—	38 516	—	—	7 505
Kronobergs läns sanatorium å Lugnet	180 888	23 284	124 111	11 509	19 524	—	2 111	349
Västra Lidhem, Kronob. l.	15 406	1 543	—	13 863	—	—	—	—
Kalmar läns sanatorium i Mälilla	249 488	46 113	175 576	—	27 799	—	—	—
Gottlands läns tbc.-sjukv.-anst. i Pollingbo Fur, Blek. l.	44 145	8 052	27 875	—	8 175	—	—	—
Fur, Blek. l.	184 101	19 260	141 192	—	19 479	—	—	4 170
Broby sanatorium, Krist. l.	315 952	42 649	235 298	—	32 954	—	—	5 051
Orupssanatoriet i Hör, Malmöhus l.	708 191	85 568	387 801	158 400	65 707	—	10 715	—
Hlinkarps sanatorium, Malmöh. l.	90 057	7 961	64 101	—	8 128	—	9 867	—
Lunds lasarets tuberkulosavdelning ⁴	119 577	19 399	86 057	2 405	10 104	—	—	771
Tbc.-pavilj., ⁴ vid allm. sjukh. i Malmö	123 116	31 064	—	77 178	13 406	842	—	624
Malmö stads tuberkulosvårdanstalt	72 357	3 577	—	68 780	—	—	—	—
Hälsingborgs tuberkulosjukh. Kungshult	108 741	16 377	—	78 592	11 907	550	1 315	—
Fagereds sanatorium, Hall. l.	279 778	41 004	206 073	—	32 252	—	—	449
Länssannt. å Srenshögen, Göteborg. o. Boh. l.	439 167	49 083	349 127	—	39 925	—	999	33
Örgryste tbc.-sjukhus, d.o.	24 998	1 496	—	23 502	—	—	—	—
Sjukvårdsanstalten å Kålltorp, d.o.	491 343	41 670	—	382 574	62 014	—	2 028	3 057
Allm. å Sahlgrenska sjukhusets tbc.-avd. ⁴ Göteborg	133 954	35 210	—	78 479	14 482	2 636	1 265	1 882
Hemmet för tuberkulossjuka, Göteborg	108 003	3 269	—	99 116	5 618	—	—	—

¹ Därför lämnad ersättning från annat sjukvårdsområde, pensionsstyrelsen, livförsäkringsbolag etc. — ² I anslag inräknat överskott från föreg. år samt på året belöpande lån och förskott. — ³ Använd för anstaltens ändamål. Hit föres även inkomst av frisångar. — ⁴ Ingår som del av lasarettet i Tab. 11. Inkomster här satta lika stora som utgifter, se härom Tab. 22, not 5. — ⁵ Tillhör universitetet. — ⁶ Tillhör länsförening mot tuberkulos. — ⁷ Tillhör landstinget och Norrköpings stad. — ⁸ Däri medräknad ersättning av staten för vård av statsjämnare 147 866 kr.

TAB. 21 (forts.). INKOMSTER VID VÅRDANSTALTER FÖR TUBERKULOSSJUKA ÅR 1919. 159

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Anstalter	Summa	Patient-avgifter ¹	Anslag av landsting ²	Anslag av kommun ³	Statsanslag till drift	Avkastning av donationer ⁴	Hyror, arrenden, trädgård etc.	Gåvor, övriga inkomster
Kroppefjälls sanatorium, Älvb. l. . . .	249 109	30 274	184 313	—	28 507	—	5 215	800
Sjö-Gunnarsbo sanatorium, d:o	317 425	53 350	216 333	—	39 447	—	6 126	2 169
Västeråsens sanatorium, ⁴ d:o	124 092	19 921	—	—	16 334	—	—	87 837
Bolltorps sanatorium, d:o	72 169	13 333	58 618	—	—	—	—	218
Dalobergens sanatorium vid Vänersborg	67 487	9 605	47 196	—	9 266	—	650	770
Trollhättans sjukhem för bröstsjuka . .	28 360	3 140	21 274	—	3 911	—	—	35
Solhem, ⁵ Borås	39 126	8 078	—	18 340	—	—	400	12 308
Stora Ekebergs sanatorium Skarab. l. . .	519 207	52 086	358 069	—	45 948	—	¹⁹ 61 709	1 395
Tuberkulossjukhuset i Arvika	359 675	60 093	258 182	—	41 400	—	—	—
Garphytte sanatorium, Örebro l.	304 712	34 374	226 554	—	31 852	—	¹⁴ 10 435	1 497
Kopparbergs tuberkulossjukhus, Örebro l.	60 201	8 363	42 585	—	9 154	—	—	99
Ljundesbergs tuberkulossjukhus	49 627	8 003	33 765	—	7 859	—	—	—
Örebro stads tuberkulossjukhus, Änsta	92 856	12 722	66 001	—	14 133	—	—	—
Skogsfjället, Västmanl. l.	217 972	31 453	157 725	—	24 632	2 128	—	2 034
Folkarbo tuberkulossjukh., Kopparbergs l.	50 854	6 182	25 785	10 562	7 767	34	314	210
Högbo, Kopparb. l.	1 449 781	51 365	1 323 289	—	54 397	—	¹⁶ 14 936	5 794
Gävleborgs läns tbc.-sjukh. vid Mohed .	322 453	51 745	234 081	—	36 627	—	—	—
J. Selmgrens sanat., Strömsbro, Gävle .	130 421	25 665	—	90 085	12 984	—	—	1 687
Länssanatoriet i Sundsvall	320 030	31 823	253 106	—	31 823	—	¹⁶ 2 956	322
Utanedes sjukhem, Västerorrnl. l. . . .	47 932	7 126	33 308	—	7 126	—	—	372
Solliden, Jämtl. l.	80 442	14 917	49 396	—	14 445	—	209	1 445
Umeå lasarets tbc.-avd. ⁹	117 404	43 376	66 376	—	7 652	—	—	—
Skellefteå lasarets tbc.-avd. ⁶	142 120	38 440	94 630	—	7 997	—	91	962
Norrbottnens läns tbc.-sjukhus i Sandträsk	255 847	29 134	197 028	—	29 134	—	—	551
Anstalten Hälsan, Norrb. l.	47 126	6 431	34 212	—	6 431	—	—	52
Summa	12 862 433	1 508 242	6 677 020	8 112 983	1 253 452	8 572	135 025	167 139
III. Enskilda vårdanstalter.								
Hamra sanatorium, Stockh. l. (a.-b. Separatort).	120 440	79 124	—	—	—	—	539	⁹ 40 777
Sävsjö sanatorium, Jönk. l.	379 345	379 345	—	—	—	—	—	—
Romanäs sanatorium, Jönk. l.	536 740	518 206	—	—	—	—	1 555	¹⁰ 16 979
Bältebergs sjukhem, Tidholm	30 250	—	—	—	—	—	—	¹¹ 30 250
Mozetorp, Örebro l. (a.-b. L. M. Ericsson)	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanatoriet Solbacken, ⁷ Kopp. l.	288 450	47 831	—	—	—	—	—	¹¹ 240 619
Grängesbergs sanat., Kopp. l. (tillh. bol.)	29 999	11 058	—	—	—	—	—	¹¹ 18 941
Sanatoriet Bergebo, d:o d:o	82 785	4 883	—	—	8 139	—	760	¹¹ 69 003
Fredrik-killes tbc.-sjukhem, Sandviken, Gävleb. l.	43 342	14 148	—	—	4 472	—	—	¹² 24 722
Kaptensgårdens sanatorium, ⁸ Malmberget, Norrbottens l.	58 801	5 969	45 162	—	7 670	—	—	—
Summa	1 570 152	1 060 564	45 162	—	20 281	—	2 854	441 291

Anm. Farnlidens sanatorium har under 1917 övergått till annan ägare och är numera vilohem. Älvdalens tuberkulossjukstuga överförd till Tab. 23; för Mörnäs sanatorium saknas uppgifter.

¹ Därför lämnad ersättning från annat sjukhusområde, pensionsstyrelsen, livförsäkringsbolag etc. — ² I anslag inräknat överskott från föreg. år samt på året belöpande lån och förskott. — ³ Använd för anstaltens ändamål. Hit föres även inkomst av frisångar. — ⁴ Tillhör Föreningen mot tuberkulos i Borås. — ⁵ Tillhör stiftelse. — ⁶ Ingår som del av lasarett i Tab. 11; se not 4 å föreg. sida. — ⁷ Tillhör Sv. livförsäkringsbolags sanatorieförening. — ⁸ Tillhör a.-b. Lössavaara—Kirunaavaara. — ⁹ Därav bolagets tillskott 38 531 kr. — ¹⁰ Därav för ljusbehandling 14 645 kr. — ¹¹ Av bolaget. — ¹² Bolagets bidrag 24 338 kr. — ¹³ Från lantbruk och svingård 27 906 kr., från torvmosse 33 060 kr. samt skog 743 kr. — ¹⁴ Skjutställning. — ¹⁵ Därav från jordbruk 4 409 kr. och svingård 10 527 kr. — ¹⁶ Därav från svingård 2 196 kr.

Tab. 22. Utgifter vid vårdanstalter för tuberkulossjuka år 1919.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Anstalt	Summa Kr.	D ä r a v f ö r												
		avlöningar (enl. stat), vika-riater-sätt- pen-sioner	läke-medel (för inre och yttre behand-ling)	för-bands-artik-lar, band-dage ¹	mino-ral-vatten, vis, is, nä-rings-prepara-t o. dyl. ¹	instru-ment, appa-rat och hithör. förbr.-art. ¹	kläder, säng-kläder och andra inventarier, arbets-mater.	pati-enters utspis-ning	perso-nalens kost-håll ²	värme, lyse och hithör. för-bruk-nings-art.	tvätt, renhåll-ning, vatten o. hith. förbr.-art.	förbr. art. inom eko-nomi-en ³	fastig-heters under-håll ⁴	ny-, till- och om-bygg-nader
I. Jubileumsfondens sanatorier.														
Hässleby, Jönk. l.	345 569	62 551	4 851	333	941	1 561	13 094	126 709	49 904	51 810	5 623	—	11 559	—
Spenshult, Hall. l.	318 666	62 629	6 647	.	.	.	10 422	169 890	.	42 096	5 999	—	6 680	—
Hälshult, Örebro l.	321 812	66 754	6 721	.	.	.	11 754	172 182	.	32 599	7 319	—	8 643	23 200
Österåsen, Västerb. l.	482 357	65 182	10 425	.	.	.	21 105	203 981	.	93 552	12 498	—	22 452	39 427
Summa	1 468 404													62 627
II. Landstings, kommuners etc.														
Söderby sjukhus, Stockholm	1 417 077	287 634	40 565	9 501	654	10 559	61 363	475 981	148 755	201 961	42 415	8 993	65 251	32 230
Tbc.-vrd. vid sjukhuset St Görans, d.o. ⁵	599 078
Tbc.-vrd. vid Sabbatsbergs sjukhus, d.o. ⁵	94 583
Löwenströmska lasarets tbc.-sjukh., Stockh. l.	168 225	26 605	2 385	91	72	396	3 493	70 000	19 618	31 466	6 780	141	4 160	—
Bröstvrd. vid Akademiska sjukh., ⁸ Uppsala	115 753
Vattholma sanatorium, ⁷ Uppsala l.	41 810	5 768	387	51	48	586	645	20 327	4 672	3 873	2 217	344	1 080	—
Sanatoriet & Löt, Söderm. l.	252 420	43 930	6 786	2 352	226	2 187	12 086	80 868	30 544	55 359	3 705	—	1 043	—
Blommenhov, Nyköping	54 186	10 750	1 853	44	202	453	966	19 153	4 969	10 621	2 296	218	1 192	—
Kolmårdssanatoriet ⁹ Österg. l.	417 774	69 117	6 262	923	767	2 224	5 666	132 758	38 478	85 627	8 670	136	8 833	47 864
Stratum a, Österg. l.	74 041	13 209	2 928	—	1 211	—	1 769	34 272	11 464	5 739	891	—	1 751	—
Tbc.-vrd. vid Norrköpings lasarett ⁶	121 020
Tuberkulospaviljongen i Linköping	41 056	7 068	2 318	333	453	—	1 798	15 336	2 550	7 325	2 329	—	1 063	—
Jönköpings läns tbc.-sjukhus i Eksjö	309 720	55 379	4 305	3 211	475	297	5 521	130 915	—	51 770	8 600	852	4 216	38 169
Kronobergs läns sanatorium & Lugnet	180 888	39 829	2 564	301	593	733	2 565	55 602	25 337	36 211	3 058	3 059	5 468	—
Västra Lidhem, Kronob. l.	15 406	3 125	273	154	—	190	809	6 101	1 916	1 004	836	—	478	—
Kalmar läns sanatorium i Mällila	249 488	43 633	6 156	329	293	2 065	4 922	88 516	32 673	23 699	6 000	1 409	11 289	11 844
Gotlands l. tbc.-sjukv.-anst. i Follingbo	44 145	9 161	546	—	150	—	497	21 942	—	6 334	1 616	637	2 439	—
Fur. Blek. l.	184 101	34 315	4 869	530	694	86	4 630	92 199	—	28 756	4 814	2 536	4 673	—
Broby sanatorium, Kriet. l.	315 952	65 536	7 643	513	1 281	1 508	17 002	95 566	31 513	50 083	5 145	6 191	9 834	14 464
Oruppsanatoriet Malmöhus l.	708 191	118 521	12 020	2 611	1 247	3 604	11 647	232 625	79 435	137 849	16 930	9 346	23 180	37 394
Blinkarps sanatorium, Malmh. l.	90 057	12 071	2 668	128	246	128	2 387	24 741	8 797	12 067	1 288	1 344	3 544	16 960
Lunds lasarets tbc.-vrd. ⁶	119 577	20 000
Tbc.-pavil. ⁵ vid allm sjukhuset i Malmö	123 110	—
Malmö stads tuberkulovårdanstalt	73 357	10 005	1 324	124	63	139	1 235	23 034	7 300	20 637	4 328	1 184	1 101	—
Kungshult, Hälsoingborgs tuberkulossjukh.	108 741	17 674	1 324	176	678	—	4 573	39 784	13 572	21 248	2 011	560	1 809	1 249
Fagereds sanatorium, Hall. l.	279 778	52 586	6 599	1 268	392	2 287	8 802	94 924	35 388	49 687	7 929	1 754	8 305	2 031
Läussan. & Svenshögen, Göteh. o. Bohus l.	439 167	45 682	6 106	3 611	1 081	3 770	7 100	156 103	48 909	93 987	13 563	1 877	5 842	48 120

Örgryte tbc-sjukhus, Göteborg. o. Boh. l.	24 998	3 100	890	30	53	37	1 601	11 735	2 738	1 968	1 074	—	372	—	
Sjukvårdsanstalten å Källtorp, Göteborg	491 343	98 192	7 108	2 230	537	3 784	15 359	174 823	51 730	80 507	21 089	5 016	23 993	2 694	
Allmänna o. Sahlgrenska sjukhus tbc.-avd. ⁵ Göteborg.	133 954	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hemmet för tuberkulossjuka, Göteborg	108 003	24 938	3 148	1 070	499	992	7 424	28 796	12 253	15 359	6 584	922	5 268	—	
Kroppsfälls sanatorium, Ålvsb. l.	249 109	37 334	5 351	466	659	649	8 491	81 318	23 886	33 095	4 304	—	9 752	41 734	
Sjö-Gunnarsbo sanatorium, d:o	317 425	56 207	5 823	1 070	510	5 287	6 400	107 461	33 129	71 148	5 049	5 938	14 635	188	
Västeråsens sanatorium, ⁸ d:o	124 092	21 796	4 100	—	—	—	907	30 249	12 537	23 374	4 122	—	1 962	—	
Bolltorps sanatorium, d:o	72 169	14 354	1 800	35	221	97	2 896	33 120	13 805	574	—	—	2 818	629	
Dalbergens sanatorium v. Vänersborg	67 487	12 242	1 115	36	225	357	2 390	23 261	7 483	12 906	2 468	—	1 857	—	
Trollhättans sjukhem f. bröstsjuka	28 360	4 566	1 394	—	74	73	1 646	16 678	—	1 581	1 199	138	702	—	
Solhem, Borås	39 126	6 408	1 843	—	—	137	1 318	12 714	5 036	3 685	813	—	483	4 287	
Stora Ekebergs sanatorium, Skarab. l.	⁹ 519 207	79 294	5 253	1 237	982	2 387	21 717	124 999	55 710	79 694	10 774	3 322	11 657	¹⁰ 67 239	
Tuberkulosjukhuset i Arrika	359 675	63 299	6 861	1 115	2 660	4 140	3 406	131 216	36 576	70 385	8 599	4 245	8 204	2 525	
Garphytte sanatorium, Örebro l.	304 712	47 822	2 876	400	643	1 209	8 001	133 863	—	71 583	5 792	1 322	12 824	8 351	
Kopparbergs tuberkulosjukhus, Örebro l.	60 201	4 948	1 705	247	138	56	343	23 057	4 200	17 084	4 326	1 670	—	—	
Lindesbergs tuberkulosjukhus	49 627	10 162	916	—	—	—	1 258	18 163	4 010	8 724	1 959	498	1 173	1 406	
Örebro stads tuberkulosjukhus, Ånsta	92 856	17 991	215	525	82	—	2 624	35 599	9 219	20 277	2 635	861	966	—	
Skogsfället, Västmanl. l.	217 972	34 411	3 248	250	690	865	4 566	71 978	20 367	52 866	7 967	—	3 825	8 199	
Folkarbo tuberkulosjukhus, Kopparb. l.	50 854	8 464	2 592	—	198	516	1 667	17 311	8 104	5 509	490	2 244	1 476	—	
Högsbo, Kopparb. l.	1 449 781	88 473	11 874	4 767	1 433	4 425	8 257	179 170	63 969	94 505	19 405	4 571	21 393	934 962	
Gävleborgs läns tub.-sjukhus vid Mohed	322 453	47 667	5 127	953	850	868	5 907	113 272	42 309	72 365	8 663	2 657	10 439	—	
Jonas Selggrens sanatorium, Gävle	180 421	10 850	3 215	53	90	256	2 103	53 519	19 030	28 902	7 764	1 395	249	—	
Länssanatoriet i Sundsvall	320 030	55 635	6 391	513	515	1 098	17 925	104 746	34 014	52 528	4 643	1 070	26 513	—	
Utandens sjukhem, Västernorr. l.	47 932	5 770	814	—	—	—	1 402	27 394	—	4 628	1 607	—	2 710	—	
Solliden, Jämtl. l.	80 442	12 101	1 093	—	100	91	446	31 838	9 974	15 200	2 671	1 517	2 676	—	
Umeå lasarett tbc.-avd. ⁵	117 404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skellefteå lasarett tbc.-avdelning ⁶	142 120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Norrbottnens läns tub.-sjukh. i Sandträsk	255 847	53 556	6 055	1 654	—	1 415	4 535	82 216	31 098	34 704	6 177	—	17 950	—	
Anstalten Hälsan, Norrb. l.	47 126	14 328	2 131	—	—	109	910	12 833	4 180	3 715	1 390	125	1 206	3 122	
Summa	12 862 433													1 345 661	
III. Enskilda vårdanstalter.															
Hamra sanatorium, Stockh. l. (Aktieb. Separator)	120 440	12 059	—	—	2 089	807	629	79 450	—	14 232	243	303	5 460	—	
Sävsjö sanatorium, Jönk. l.	¹¹ 288 775	55 232	—	—	—	—	—	192 845	—	40 638	—	—	—	—	
Romanäs sanatorium, Jönk. l.	498 428	68 091	1 271	—	—	—	21 667	200 013	84 198	50 389	6 593	4 657	6 769	—	
Bältebergs sjukhem, Tidaholm	30 250	5 109	501	—	—	—	116	14 590	—	6 310	495	—	615	—	
Mogetorp, Örebro l. (Aktiebol. L. M. Ericsson)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sanatoriet Solbacken, Kopp. l.	288 450	46 800	3 304	89	78	2 183	16 680	78 687	28 863	63 547	3 410	7 382	4 656	851	
Grängesbergs sanatorium, Kopp. l. (tillh. bolag)	29 999	3 303	1 253	—	156	—	1 367	14 306	—	6 892	1 429	—	381	—	
Sanatoriet Bergebo, d:o	82 785	12 108	2 353	5	199	349	2 499	19 227	6 123	10 568	7 134	1 360	2 192	17 129	
Fredriksskullens tba.-sjukhem, Sandviken, Gävle. l.	43 342	6 237	938	—	25	—	2 318	17 949	5 923	4 202	1 574	232	1 042	—	
Kapteusgårdens sanatorium, Malnberget, Norrb. l.	58 801	8 931	1 461	349	120	464	708	16 793	4 346	14 616	1 577	533	7 927	—	
Summa	1 441 270													17 960	

¹ Ingår, där särskild uppgift saknas, i kol. 4 (eller 5). — ² D:o i kol. 9. — ³ Ej å andra titlar förda. — ⁴ Inkl. gårds, parkers och vägars underhåll. —

⁵ Ingår som del av lasarett i Tab. 12. Utgifter beräknade efter dagkostnaden för hela sjukhuset. — ⁶ Tillhör universitetet; se även not. 5. — ⁷ Tillhör länsförening mot tuberkulos. — ⁸ Tillhör Föreningen mot tuberkulos i Borås. — ⁹ Därav driftkostnader för lantbruk 23 467 kr. och torvmosse 17 889 kr. —

¹⁰ Därav inventarier till torvmosse och lantbruk 34 163 kr. — ¹¹ Endast för vidstående poster.

Tab. 23. Enskilda sjukhus och sjukhem, barnsjukhus m. fl. sjukvårdsanstalter angående antalet sjuksängar, intagna, döda och underhållsdagar samt inkomster och utgifter år 1919.

1 Anstalt	2 Ordinarie antal sjuksängar vid årets slut	3 Antal patienter under året		5 Underhållsdagar för samtliga vårdade	6 Medeltal vårdade för dag	7 Högsta antalet någon dag under året vårdade	8 Medellängd av sjukhusvistelsen, dagar	9 Summa inkomster, kr.	10-12 D ä r a v			13 Summa utgifter, kr.	14-15 D ä r a v		
		in- tagna	av- lidna						patient- avgifter	avkast- ning av donatio- ner, gå- vomedel	anslag av kom- man		patien- ternas utspis- ning	ny-, till- och om- byggnader	
A. Enskilda sjukhus och sjukhem.															
<i>a. Stockholm.</i>															
Diakonissanstaltens sjukhus ¹	100	1 104	63	30 977	85	102	28	245 564	180 303	64 660	—	245 564	60 326	—	—
Sofiahemmet	92	1 385	35	28 024	77	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Röda korsets sjukhem	18	450	11	5 264	14	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Elin Lindmans sjuk- o. förl.hem, Hornsg. 58	29	620	17	7 874	22	25	13	75 051	75 051	—	—	72 561	—	—	—
Lisa Öhrns sjukhem, Jungfrug. 6	14	601	6	2 800	8	—	5	—	—	—	—	67 960	—	—	—
Syst. S. Anderssons sjukhem, Nybrogatan 6	24	621	18	7 248	20	26	12	142 613	142 613	—	—	142 613	59 362	—	—
Haldska sjukhemmet, Tegusgrög. 45	7	120	9	1 411	4	—	8	32 381	32 381	—	—	27 948	—	—	—
Terese Viktelius sjukhem, Frejg. 32	12	16	3	3 285	9	12	0:6 år	37 116	37 116	—	—	37 116	22 787	—	—
Sjukhemmet Valhallavägen 107	7	9	2	2 190	6	7	0:7 år	18 540	18 540	—	—	18 540	12 500	—	—
Syster Elisabet Werners sjukhem, Linnég. 7	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dr P. Haglunds gymn.-ortop.-kirurg. privatklinik	12	140	—	1 307	4	12	9	18 484	18 484	—	—	20 882	—	—	—
Radiumhemmet (Sv. cancerförs. stockholmsavd.)	31	629	7	8 883	23	33	13	167 842	81 324	73 840	12 678	167 842	17 452	3 685	—
Sjukhemmet Garvareg. 3	4	151	—	653	2	6	4	13 662	11 958	—	—	13 662	4 571	—	—
Dr Edbergs ortoped. kirurg. sjukhem	8	209	1	1 738	5	13	8	19 289	13 691	—	—	19 289	7 000	—	—
Summa	870	6 035	172	101 154				770 542	611 461	138 490	12 678	883 977			
<i>b. Landsorten.</i>															
Dannemora sjukstuga	6	8	—	61	—	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Kullbergska sjukhuset, Katrineholm	30	649	19	11 432	31	39	18	66 741	14 380	—	1150 368	66 741	14 176	—	—
Motala verkstads sjukstuga ²	12	61	5	1 381	4	6	23	17 665	527	17 138	—	17 665	6 059	—	—
Dr Carlsons kir. privatklinik, Göteborg	19	304	10	5 100	14	21	17	40 000	40 000	—	—	43 046	22 807	—	—
Dr Lindqvists o. Mannheimers privatklinik, d:o	17	354	1	5 219	14	17	15	63 266	55 182	—	—	63 266	26 062	—	—
Oskar o. Maria Ekman's sjukhem, ⁴ d:o	50	683	32	15 426	42	54	23	159 928	32 091	—	126 139	159 928	32 432	—	—
Nydqvist o. Holms sjukstuga, Trollhättan	6	39	2	950	3	6	24	6 286	687	5 599	—	6 286	2 692	—	—
Ämmebergs sjukhus, ⁵ Örebro I. (tillh. bolag)	6	49	1	831	2	5	17	7 010	748	4 600	1 662	7 010	1 629	—	—
Hejlskensköldska sjukhuset i Arboga	12	174	15	4 017	11	17	23	29 770	7 004	2 692	120 074	29 770	7 590	—	—
Fagersta sjukstuga (Vilhelminahemmet), Västm. l.	16	158	3	3 639	10	16	23	36 453	5 540	24 553	—	36 453	11 045	—	—
Domnarvets sjukstuga, Kopp. l.	20	206	14	5 412	15	25	26	53 366	34 453	18 913	—	53 366	15 587	—	—
Grängesbergs sjukstuga, d:o (tillh. bolag)	15	146	10	3 740	10	16	26	20 885	5 848	12 037	3 000	20 885	5 556	—	—
Ljusne sjukstuga, ³ Gävleb. l. (tillh. bolag)	12	182	3	3 198	9	13	18	32 478	7 704	24 774	—	32 478	9 188	—	—

Tab. 23. (Forts.). *Enskilda sjukhus och sjukhem, barnsjukhus n. fl. sjukvårdsanstalter angående antalet sjuksängar, intagna, avlidna och underhållsdagar samt inkomster och utgifter år 1919.*

1 Anstalt	2 Ordinarie antal sjuksängar vid årets slut	3 Antal patienter under året		5 Underhållsdagar för samtliga vårdade	6 Medeltal vårdade för dag	7 Högsta antalet någon dag under året vårdade	8 Sjukhusvisten, medeltal dagar	9 Summa inkomster, kr.	10-12 D ä r a v			13 Summa utgifter, kr.	14-15 D ä r a v		
		in-tagna	avlidna						patient-avgifter	avkastning av donationer, gåvomedel	anslag av kommun		patienternas utspisning	ny-, till- och ombyggnader	
E. Sjukhus vid försörjningsinrättningar.¹⁷															
Stockholms stads försörjnings- inrättning med filialer	1 009 387	3 302 141	868 87	345 746 130 052	917 356	950 366	105 2 5 år	1 968 377 834 977	112 509 50 399	— —	1 835 498 775 423	1 968 377 834 977	217 308 280 574	14 433 6 477	
Uppsala stads försörjningsinrätt- ning (Invaliden)	103	59	31	33 708	92	101	1 6 år	148 576	—	—	148 576	148 576	68 819	—	
Sandbyhovs, kroppssjukhus, Norrköping	145	241	93	46 978	129	145	1 3 år								
Karlskrona stads försörjningsinrättning	128	98	32	34 067	93	97	349	86 449	—	—	86 449	86 449	39 355	—	
Malmö	341	209	70	106 524	292	—	1 4 år	365 491	—	—	365 491	365 491	136 351	—	
Anstalten Gibraltar i Göteborg	416 467	1 456 229	285 84	132 120 154 174	362 322	403	91	581 470 765 569	— —	— —	581 470 765 569	581 470 765 569	159 848 186 539	12 571 18 856	
															allm. sjukavdelning
Uddevalla stads försörjningsinrättning	13 62	66	27	17 557	48	64	266	56 654	52 654	—	2 750	56 654	35 992	—	
Borås stads	45	43	15	12 775	35	40	297	44 440	—	—	44 440	44 440	18 141	—	
Karlstads stads försörjn.inr. (Klaraberg)	22 24	96 49	33 1	15 519 7 389	43 20	53 24	162 1 7 år	53 162 34 955	— 2 573	— —	— —	— 32 380	— 34 953	— 17 381	— —
Örebro stads försörjningsinrättning	155	72	25	33 229	91	153	1 7 år	205 904	—	—	195 113	205 904	78 473	—	
Västerås stads fattiggård (Karlslund)	37	58	24	12 615	35	37	218	—	—	—	—	—	—	—	
Falu stads försörjningsinrättning	60	89	20	14 039	38	58	158	—	—	—	—	—	—	—	
Gävle	35	97	41	7 873	22	—	81	—	—	—	—	—	—	—	
Söderhamns	20	51	20	4 085	11	17	80	—	—	—	—	—	—	—	
Sundsvalls	100	85	21	19 602	54	—	231	32 600	—	—	32 600	32 600	25 000	—	
Barnupptagn.- o. förlossn.-anst. Vårdhem, Sundsvall	30	125	—	9 103	25	—	15	18 928	—	—	18 928	18 928	—	—	
Östersunds stads försörjningsinrättning	30	45	11	7 083	19	—	157	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	3 853	6 960	1 899	1 199 154				5 501 521	223 220	—	5 196 785	5 501 521			
F. Anstalter för vanföra.¹															
Vanföreanstalten (sjukavd.), Grevtnreg., Stockholm	53	564	1	17 468	48	62	31	133 244	51 005	35 900	44 839	133 244	29 486	—	
Hälsingborgs vanföreanstalt (sjukavd.)	59	366	1	19 457	53	63	53	123 260	76 893	17 571	28 684	123 260	30 690	—	
Göteborgs vanföreanstalt (sjukavd.)	56	293	—	20 468	56	66	70	116 680	59 453	6 663	49 064	116 680	33 672	—	
Summa	168	1 223	2	57 393				373 184	187 351	60 134	122 587	373 184			

G. Sjukhem (vårdanst. f. obotl. sjuka).

Stockholms sjukhem i Stockholm ¹⁵	212	81	60	72 489	199	.	946 817	173 125	773 692	—	539 869	268 221	—
Diakonissanstaltens sjukhem ²	22	—	1	7 669	21	22	—
Stockholms läns sjukhem i Väsbj.	36	19	17	11 911	31	.	33 117	16 668	—	° 16 449	33 117	7 17 987	—
Södermanlands läns sjukhem i Flen	35	9	9	12 893	35	36	38 256	9 460	—	° 28 796	38 256	13 670	—
Östergötlands sjukhem i Linköping	32	5	4	11 305	31	32	42 084	10 758	31 326	—	32 488	13 439	—
» i Söderköping	32	14	11	11 299	31	33	39 398	8 774	—	° 30 564	39 338	15 819	—
» i Vadstena	35	20	19	12 641	35	36	41 015	11 485	—	° 29 508	41 015	15 466	—
John och Matilda Lennings sjukhem i Norrköping	75	16	16	26 303	72	75	110 912	26 001	48 234	36 676	110 912	40 347	—
Karlskrona sjukhem	40	9	7	13 017	36	40	35 235	12 523	22 712	—	35 235	7 18 488	—
Landskrona stads sjukhem	100	512	51	36 142	99	110	128 800	40 065	—	87 535	128 800	54 178	—
Uldevala sjukhem	11	—	—	4 000	11	11	11 475	6 790	4 685	—	11 475	5 911	—
Göteborga	90	17	20	31 104	85	.	148 028	8 390	61 567	78 070	148 028	7 46 598	—
Älvsborgs läns sjukhem i Ulricehamn	39	13	10	18 070	36	40	32 867	13 957	10 723	° 8 187	28 104	16 240	—
Skaraborgs läns sjukhem i Skövde	52	14	7	18 378	50	52	48 766	24 562	21 704	° 2 500	48 766	25 292	—
Haga (ensk.) sjukhem, Tidaholm	62	39	18	19 691	54	61	47 937	42 446	—	° 3 000	47 937	20 991	2 433
Adolf Grapes sjukhem i Gävle	30	4	4	10 627	29	30	52 497	5 215	47 282	—	52 497	7 22 850	7 922
Summa	903	792	254	812 589			1 756 644	410 219	1021 925	321 285	1 335 337		

H. Barnbördshus.

Allm. barnbördshuset, Stockholm *	75	2 638	24	25 927	71	82	10	338 861	—	22 247	—	338 861	7 117 984	—
Södra » *	111	3 221	22	32 795	90	141	10	441 860	109 449	—	327 062	441 860	84 890	19 491
Sällska Pro patria barnbördshus i Stockholm	24	591	1	6 677	18	23	11	96 286	50 819	28 142	—	96 286	7 31 998	—
Akademi. sjukh. i Uppsala barnbördsdelening ³	18	794	2	6 564	18	33	8	—
Gust. Westmans barnbördshus, Linköping	18	389	5	4 031	11	17	10	38 383	25 555	—	° 12 784	38 383	7 15 266	—
Barnbördshuset i Norrköping	18	434	1	4 043	11	20	9	31 583	7 438	—	24 145	31 583	6 388	—
» Jönköping	27	456	—	5 764	16	24	13	—
» Karlskrona	10	257	—	2 531	7	12	10	23 472	6 906	1 125	15 441	23 472	6 787	—
» Lund ²	12	1 008	8	10 964	30	50	11	—
» Malmö ³	31	1 207	5	10 967	30	38	9	—
» Göteborg *	95	2 689	13	25 229	69	106	9	297 992	100 520	—	193 982	297 992	52 118	278
» Gävle	18	487	2	5 017	14	27	10	45 224	16 931	—	27 609	45 224	12 825	—
Summa	467	14 171	88	140 509			1 813 661	317 618	51 514	601 023	1 313 661			

I. Asyl för spetälska.

Järvsö sjukhus *	84	3	6	8 771	24	28		42 721	—	—	—	42 721	23 392	—
------------------	-----------	----------	----------	--------------	----	----	--	---------------	---	---	---	---------------	--------	---

Anm. Ekonomiska siffror för sjukhus vid försörjningsinrättningar måste i flera fall anses osäkra. Linköpings förs.-inr. the.-avd. stängdes i slutet av 1918.

¹ Avsevärda fonder finnas, avsedda för anstalterna i sin helhet (yrkesskolor, sjukavdelningar och polikliniker); av deras avkastning här endast tagen en fyllnadssumma för sjukvård. — ² Se not 1 f. föreg. uppslag. — ³ Ingår som del av lasarett i Tab. 9, 11 och 12. — ⁴ Vården i allmänhet avgiftsfri. Belopp utom från understödstagarna själva, ersättning genom folkpensioneringen, av understödspflichtiga (kommuner och enskilda) och av staten (för främmande undersåtar m. fl.). — ⁵ Ökat antal från 36 genom inköp av anstalten Sans Souci. — ⁶ Av landsting. — ⁷ Här ären personalens kosthåll. — ⁸ Därav från landsting 26 616 kr. — ⁹ D:o 29 838 kr. — ¹⁰ D:o 4 729 kr. — ¹¹ Därav gåvor och donationer 552 958 kr. — ¹² För barnbördsvård. och avd. för kvinnosjukd. inalles 108 platser; här den gamla siffran bibehållen. — ¹³ Ökat under april 1919 från 84. — ¹⁴ Därav 77 fall av nervfeber. — ¹⁵ Filialen vid Skuru stängd d. 1 maj 1919. — ¹⁶ Därav landsting 5 000 kr. — ¹⁷ Se anm.

* Ut i inkomstsumman ingår statsanslag till drift: Kustsanatoriet Apelviken 68 648 kr. Göteborgs vanförestalt, d:o 57 732 kr. Kronprins. Lovisas vårdanst. för sj. barn 900 kr. Vanförestalten, Stockholm (Klinik, poliklinik) 51 005 » Allm. barnbördshuset i Stockholm 316 494 » Kronprinsessan Victorias kustsanatorium 44 278 » Hålsingborgs vanförestalt, d:o 54 002 » Järvsö sjukhus 42 721 » Kustsjukhuset på Styrsö 42 081 »

Tab. 24 a. Å lasarett, sjukstugor och epidemisjukhus *intagna sjukdomsfall ävensom avlidna* år 1919.

1	2	3				4				1	2	3				4							
		Under året										Under året											
		intagna				avlidna						intagna				avlidna							
m.				kv.				m.				kv.				m.				kv.			
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914										Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914													
I. Bildningsfel. Sjukdomar hos nyfödda.¹										42 Tuberculosis ⁴ 3 910 3 124 386 285													
1	Monstrum ²		35	16	3	—	—	—	—			1 296	1 139	168	118								
2	Debilitas cong. Atelect. pulm.		18	11	7	—	—	—	—			119	111	88	78								
3	Sclerema neonatorum		1	1	—	—	—	—	—			1 133	823	46	26								
5	Hernia		205	7	—	—	—	—	—			555	751	4	1								
	Phimosi		111	—	—	—	—	—	—			216	131	18	9								
	Övriga sjukd. hos nyfödda		407	203	11	7	—	—	—			286	87	13	8								
II. Ålderdoms-sjukdomar.										44 Syphilis hereditaria 81 123 8 5													
6	Marasmus senilis		101	80	51	34	—	—	—	44		1 740	1 365	9	7								
7	Gangrena senilis		225	109	56	26	—	—	—			719	262	—	1								
III. Havandeskaps- och förlossningssjukdomar.										45 Ulcus molle 732 159 — 1													
8	Abortus		—	2 008	—	7	—	—	—	46		2 516	2 376	1	6								
10	Graviditas extrauterina		—	282	—	1	—	—	—			2 072	1 510	1	—								
11	Hyperemesis gravidarum		—	118	—	—	—	—	—			148	96	—	—								
12	Albuminuria in graviditate		—	222	—	—	—	—	—			83	16	—	1								
13	Eclampsia gravidarum		—	123	—	20	—	—	—			792	—	—	—								
14	Placenta prævia		—	132	—	11	—	—	—			375	—	—	—								
16	Ruptura uteri		—	9	—	1	—	—	—			—	624	—	—								
17	Hæmorrhagia post partum		—	88	—	3	—	—	—			—	716	—	4								
19	Septicæmia et pyosepticæmia puerperalis		—	242	—	78	—	—	—			36	39	—	—								
	Övr. havandeskapsjukd.		—	419	—	8	—	—	—			119	10	—	—								
IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.³										47 Actinomycesis 53 20 6 —													
21	Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone		3 916	2 512	172	133	—	—	—	48		1	—	—	—								
22	Erysipelas		591	788	49	42	—	—	—	51		10	2	1	—								
23	Scarlatina		3 087	3 661	75	64	—	—	—	55		107	281	—	1								
24	Diphtheria		12 952	15 650	334	388	—	—	—	57		97	98	—	—								
25	Morbilli		154	177	10	9	—	—	—			163	406	4	2								
26	Rubeola		86	51	—	—	—	—	—														
27	Parotitis epidemica		52	67	—	1	—	—	—														
28	Pertussis		34	32	1	2	—	—	—														
29	Influenza epidemica		2 869	3 297	520	517	—	—	—														
30	Variola		3	4	—	1	—	—	—														
31	Varicellæ		85	71	—	—	—	—	—														
32	Typhus exanthematicus		1	1	—	—	—	—	—														
33	Typhus abdominalis		1 312	1 342	147	129	—	—	—														
34	Paratyphus		149	212	14	5	—	—	—														
36	Dysenterii		13	7	—	2	—	—	—														
39	Poliomyelitis anterior acuta et Polioencephalitis acuta		353	220	26	18	—	—	—														
40	Meningitis cerebrospinalis epidemica		36	33	21	17	—	—	—														
41	Tetanus		43	9	12	6	—	—	—														
V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.										58 Anæmia 178 495 4 2													
										59		97	105	26	35								
										60		53	32	18	13								
										61		10	10	2	1								
										62		10	97	—	—								
										63		9	8	—	1								
										64		27	20	2	3								
										65		2	4	—	1								
												285	163	7	3								
VI. Ämnesomsättnings-sjukdomar.										67 Diathesis urica. Arthritis urica 47 43 1 3													

Ann. Se ann. å tabellens sista sida.

¹ Här avses sjukdomar, som uppträda inom första levnadsveckan, med undantag av syfilis. — ² Missbildningar i kvinnliga könsorganen föras till XIV. — ³ Utom barnsängsfeber. — ⁴ Här angives summa fall av ifrågakarande sjukdom (individer).

1	2	3 4 5 6				1	2	3 4 5 6			
		Under året						Under året			
		intagna		avlidna				intagna		avlidna	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.		
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914											
68	Diabetes mellitus	427	259	69	66	107	Dementia paralytica	26	5	6	—
69	Adipositas universalis	6	24	—	—	108	" senilis	95	65	13	6
	Ovrr. matsmält. org. sjukd.	17	22	2	3	109	Idiotia	33	22	—	—
	VII. Kroniska förgiftningssjukdomar.						Ovriga sinnessjukdomar	118	72	—	—
71	Alcoholismus chronicus	465	13	1	1		X. Cirkulationsorganens sjukdomar.				
72	Nicotinismus >	2	—	—	—	111	Pericarditis	118	83	14	9
73	Morphinismus >	5	7	—	—	112	Endocarditis acuta	174	162	27	23
74	Phosporismus >	—	—	—	—		" Myocarditis acuta	47	40	3	4
75	Arsenicismus >	—	—	1	—	113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis	727	1179	105	148
76	Saturnismus >	—	—	—	—		" Myocarditis chronica. Cardio-sclerosis. Cor adispsum	526	471	103	107
77	Hydrargyrismus	11	19	—	—	114	Neurosis cordis	32	32	—	—
	Ovrr. hithör. sjukd.	4	1	1	—	115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis. Endarteriitis	442	275	33	18
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.						Phlebitis	87	213	2	3
79	Hæmorrhagia meningum cerebri	29	25	8	10	116	Aneurysma	24	16	3	2
80	Meningitis cerebri. Meningitis cerebro-spinalis	140	120	30	33	117	Varix	1236	895	3	1
81	Congestio cerebri	15	1	—	—	118	Thrombosis. Embolia	256	478	23	30
82	Hæmorrhagia, thrombosis, embolia cerebri. Emollitio cerebri	232	279	71	84	119	Ovrr. cirkulationsorg. sjukd.	41	52	1	3
83	Encephalitis. Abscessus cerebri et cerebelli	62	48	21	17		XI. Andningsorganens sjukdomar.				
84	Hemiplegia	86	91	13	8	121-124	Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	994	995	4	4
85	Paraplegia	28	20	1	2	125-127	Morbi laryngis	265	246	13	4
86	Paralysis glosso-labio-laryngea progressiva	8	3	2	—	128	Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	694	562	12	3
87	Hæmatomyelia. Hæmorrhagia meningum medullæ spinalis	6	2	—	1	129	Tracheitis chronica. Bronchitis chr.	314	285	5	2
88	Myelitis	63	23	4	3	130	Bronchiectasia	54	28	3	—
89	Tabes dorsalis	57	26	1	—	131	Asthma bronchiale	173	108	3	3
90	Sclerosis cerebro-spinalis disseminata	67	43	2	1	132	Hæmorrhagia pulmonum	48	26	—	—
91	Syringomyelia	8	4	—	—	133	Oedema pulmonum	6	3	—	—
92	Sclerosis amyotrophica later.	20	4	1	—	134	Pneumonia crouposa acuta	1601	871	215	178
93	Atrophia musculorum progressiva spinalis	23	9	—	—	135	Bronchopneumonia acuta	1209	1056	96	67
94	Neuritis. ¹ Neuralgia	1052	552	1	—	136	Pneumonia fibroplastica chron.	27	22	3	1
95	Paralysis ¹	137	100	—	—	137	Abscessus pulmonum	60	40	5	5
96	Spasmus	9	12	—	—	138	Gangræna pulmonum	40	6	9	1
	Chorea	39	86	—	1	139	Empyæma alveolare pulm.	128	50	—	1
98	Epilepsia	181	141	8	6	140	Pleuritis. Empyæma pleuræ	2318	1492	99	59
99	Hysteria	81	459	—	—	141	Pneumothorax	29	13	3	—
100	Neurasthenia	787	1480	—	—		Ovrr. andhämtningsorgs sjukd.	62	56	2	2
	Ovriga nervsystemets sjukd.	200	155	4	—		XII. Matsmältungsorganens sjukdomar.				
	IX. Sinnessjukdomar.					143	Stomatitis. Noma	45	46	3	2
102	Insania manico-depressiva	192	207	3	2	144	Tonsillitis acuta. Angina tonsillar. Pharyngitis acuta	864	1270	3	3
103	Amentia ²	35	43	—	—	145	Peritonisillitis	134	130	2	—
104	Dementia præcox. (Hebephreni, Katatoni)	161	225	1	5	146	Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	274	301	—	—
105	Paranoia	20	25	—	—	147	Pharyngitis chronica	30	47	—	—
106	Insania epileptica	15	3	—	—						

¹ På alkoholism eller syfilis beroende fall upptagas ej här. — ² Infektions- och intoxikationspsykosor av exogen eller övervägande exogen art.

		Under året						Under året			
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr:s cirk. d. 19 okt. 1814		intagna		avlidna		Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr:s cirk. d. 19 okt. 1914		intagna		avlidna	
		m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.	m.	kv.
148	Glossitis	43	14	—	—	187	Ochritis. Epididymitis	297	—	—	—
150	Stenosis oesophagi	42	27	2	—	188	Phimosis. Paraphimosis	362	—	1	—
151	Ectasia oesophagi. Diverticulum oesophagi	8	4	1	2	190	Ovr. manl. könsorg:s sjukd.	1 018	—	2	—
152	Oesophagitis	5	11	—	1	191	Prolaps vaginae et uteri	—	786	—	3
153	Gastritis acuta	261	264	3	1	192	Flexio et versio uteri	—	28	—	—
154	Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	378	394	6	18	193	Vulvitis. Vaginitis	—	132	—	—
155	Gastritis chronica	550	761	—	3	194	Endometritis	—	1 210	—	—
156	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	2 217	2 247	110	86	195	Salpingo-oophoritis. Pelveoperitonitis	—	1 656	—	21
157	Dilatatio ventriculi. Gastrop-tosis	27	103	2	—	196	Parametritis	—	235	—	2
158	Neurosis ventriculi	242	377	—	—	197	Amenorrhoea. Dysmenorrhoea. Menorrhagia	—	781	—	1
159	Enterocolitis chronica	308	338	2	4	198	Fistula urogenitalis	—	16	—	—
160	Proctitis chronica	34	13	—	—	199	rectogenitalis	—	15	—	—
161	Appendicitis	5 292	6 356	189	135	200	Mastitis	—	532	—	2
162	Ileus. Volvulus. Invaginatio	513	351	114	43	—	Hymen imperforatus	—	14	—	—
163	Hernia	5 711	2 163	61	60	—	Ovr. kvinnl. könsorg:s sjukd.	—	351	—	2
164	Hepatitis acuta. Abscessus hepatis	21	18	7	6	XV. Muskulernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.					
165	Atrophia acuta hepatis	6	2	4	2						
166	Hepatitis chronica. Cirrhosis hepatis	101	46	20	12	202	Myitis. Rheumatismus musculorum	571	481	—	—
167	Cholecystitis. Cholangitis	213	648	18	30	203	Tendovaginitis	315	329	7	5
168	Cholelithiasis	183	1 000	8	26	204	Bursitis. Hygroma	496	525	—	—
169	Icterus. Icterus catarrhalis	357	335	7	1	205	Synovitis. Arthritis	522	338	4	2
170	Pancreatitis acuta	24	28	4	7	206	Polyarthritis rheumatica acuta	706	771	8	2
171	Peritonitis acuta	580	547	40	61	207	Polyarthritis rheumatica chr.	367	470	1	—
172	chronica	64	116	5	3	208	Arthritis deformans	237	189	—	1
	Övriga matsmältningsorganens sjukdomar	1 067	893	18	10	209	Anchylosis	56	41	—	—
	XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.					210	Pseudarthrosis	31	10	—	—
173	Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	995	841	28	34	211	Corpus liberum in articulo	69	14	—	—
174	Nephritis degenerativa et inflammatoria chronica. Morbus Brighti	842	862	124	105	212	Pes varus	34	25	—	—
175	Pyelitis. Cystopyelonephritis	352	713	56	19	213	planus	59	44	—	—
176	Pyonephrosis	23	41	5	5	214	Osteomyelitis. Osteitis. Periositis	1 168	790	45	22
177	Nephrolithiasis	310	195	5	3	215	Rachitis	42	32	1	—
178	Hydronephrosis	19	30	4	2	—	Osteomalacia	3	2	—	—
179	Ren mobilis	11	91	—	1	—	Övriga bensystemets sjukd.	374	376	—	—
180	Cystitis	514	869	2	—	XVI. Hudens sjukdomar.					
181	Lithiasis vesicae	111	12	8	—	217	Erythema multiforme et nodosum	75	255	—	—
182	Urethritis	35	22	—	—	218	Urticaria	34	29	—	—
183	Stricturea urethrae	121	3	—	—	220	Pemphigus	14	8	2	—
	Övr. njurarnas o. urinväg:s sjukdomar	257	145	13	4	221	Zoster	68	67	1	1
	XIV. Könsorganens sjukdomar.					222	Eczema	1 118	1 017	1	1
185	Hypertrophia prostatae	1 871	—	172	—	223	Psoriasis	132	108	—	—
186	Prostatitis. Abscessus prostatae	96	—	3	—	225	Lupus erythematosus	6	5	—	—
						227	Ulcus varicosum cruris	561	778	—	—
						228	Impetigo	240	274	—	—
						229	Aene	15	15	—	—
						230	Folliculitis	9	7	—	—
						231	Furunculosis. Furunculus	320	153	2	—
						232	Carbunculus	298	116	7	3
						233	Gangraena	68	46	6	2

1		2		3		4		5		6		1		2		3		4		5		6	
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs. cirk. d. 19 okt. 1914		Under året										Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs. cirk. d. 19 okt. 1914		Under året									
		intagna					avlidna							intagna					avlidna				
		m.		kv.		m.		kv.		m.				kv.		m.		kv.		m.		kv.	
234	Trichophytia	101	22	—	—	293	Strabismus	91	98	—	—	294	Övriga ögonsjukdomar	535	403	1	5						
235	Favus	9	5	—	—																		
236	Scabies	2 821	2 266	—	—																		
	Övriga hudsjukdomar	551	568	1	3																		
XVII. Öronsjukdomar.																							
241	Morbi meatus auditorii externi	90	84	—	—	301	Fibroma	66	123	—	1												
242	Morbi tubæ Eustachii	20	11	—	—	302	Lipoma	95	160	—	—												
243	Otitis media catarrhalis	174	157	2	—	303	Chondroma	16	23	—	—												
	› Otitis media purulenta	1 232	1 263	45	26	304	Osteoma	21	15	—	—												
	› Mastoiditis	834	740	8	4	305	Myxoma	10	13	1	1												
	› Cholesteatoma	44	38	3	1	306	Angioma	49	80	—	—												
244	Otosclerosis	70	87	4	1	307	Myoma	3	888	—	21												
245	Labyrinthitis	35	30	2	2	308	Ganglioneuroma	6	7	—	—												
247	Morbus Menieri	12	5	1	—	309	Glioma	27	22	7	3												
	Övriga öronsjukdomar	65	70	—	—	310	Lymphocytoma	1	9	—	—												
XVIII. Ögonsjukdomar.																							
258	Conjunctivitis, æstivalis, catarrhalis	94	95	—	—	311	Myelocytoma	5	1	2	—												
	› phlyctænulosa	100	154	—	—	312	Melanocytoma	8	—	1	—												
	› trachomatosa	33	50	—	—	313	Papilloma	61	86	2	—												
261	Dacryocystitis catarrhalis	211	289	—	—	314	Adenoma. Kystadenoma	222	623	1	8												
263	Keratitis phlyctænnulosa	144	139	—	—	315	Sarcoma	222	215	40	27												
264	› ulcerosa	350	205	—	—	316	Carcinoma ¹	2 089	2 373	389	327												
271	Episcleritis	11	15	—	—		› ventriculi	1 036	584	210	111												
272	Scleritis, sclerokeratitis	19	36	—	—		› genitalium	114	518	32	48												
273	Iritis, iridocyclitis	271	160	—	—	317	› mammæ	5	565	1	17												
275	Ophthalmia sympathica	17	—	—	—	318	› organ. aliorum	726	738	146	150												
276	Cataracta	451	461	—	—	319	Endothelioma	10	20	—	4												
277	Glaucoma	178	158	—	—	320	Blastoma teratoides	14	54	1	1												
278	Choroiditis exsudativa (non suppurativa). Retino-choroiditis	46	45	—	—		Övriga svulster	465	983	48	41												
284	Choroiditis suppurativa. Panophthalmitis	47	35	—	—																		
286	Retinitis pigmentosa	6	11	—	—																		
287	Amotio retinæ	26	29	—	—																		
XX. Andra sjukdomar.²																							
						321	Acromegalia	4	6	1	—												
						322	Myxoedema. Cachexia thyreopriva. Hypothyreosis	3	33	—	—												
						323	Morbus Basedowi. Hyperthyreosis	37	379	—	17												
						324	Morbus Addisoni	3	5	3	3												
						325	Paralysis agitans	17	24	1	2												
							Övriga hithörande sjukd.	59	174	2	4												

Anm. 1. Om en patient varit intagen för flera sjukdomar, upptages han i denna tabell för var och en av dessa. — Ingen upptages såsom död mer än på ett ställe. — En person, som intagits flera gånger för samma sjukdom, upptages i denna tabell endast en gång, för så vitt det ej kan anses, att personen för varje gång ånyo ådragit sig sjukdomen.

Anm. 2. I denna tabell ingå de i Tab. 9, 13 och 14 upptagna sjukvårdsinrättningarna med undantag av följande: Barnsjukhuset Simon och Matilda Sachs minne, samtliga upptagningsanstalter för sinnesjuka i Stockholm samt vid hospitalen, barnbördsavdelningarna vid sjukhusen i Uppsala, Jönköping, Lund och Malmö samt barnsjukavdelningarna vid sjukhusen i Uppsala och Lund. I tabellen ingå ej heller avd. för tbc. vid St Görans och Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm, Akademiska sjukhuset i Uppsala, Norrköpings lasarett, Allm. sjukhuset i Malmö Lunds lasarett, Allm. och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, Umeå eller Skellefteå lasarett. Uppgifter ej inkomna från sjukstugan i Sölvesborg.

Anm. 3. Fall av skador och akuta förgifningar å lasarett och sjukstugor upptages i Tab. 28 a och 28 b.

¹ Svulsternas lokalisering anges t. ex. carcinoma ventriculi, carcinoma uteri, etc. — ² Här anges samman fall av Carcinoma (antal individer). — ³ Här avses sjukdomar, som ej lämpligen kunna hänföras till någon av föregående huvudgrupper.

Tab. 24 b. Å enskilda sjukhus och barnsjukhus *intagna sjukdomsfall* ävensom *avlidna* år 1919.

1	2	3				4				1	2	3				4							
		Under året										Under året											
		Sjukdomarnas nummer och be- nämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914				intagna						avlidna				Sjukdomarnas nummer och be- nämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914				intagna			
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.				
	I. Bildningsfel. Sjukdomar hos nyfödda.¹									44	Syphilis hereditaria	27	30	4	4								
1	Monstrum ²	45	34	1	2					45	Ulcus molle	6	8	—	—								
2	Debilitas cong. Atelectasis pulm.	39	41	6	3					46	Gonorrhœa ⁴	23	35	—	—								
4	Melœna neonatorum	—	1	—	1						Urethritis gonorrhœica	4	5	—	—								
5	Hernia	86	25	—	1						Cystitis	—	—	—	—								
4	Phimosi	18	—	—	—						Epididymiti	7	—	—	—								
	Övriga sjukd. hos nyfödda	43	13	4	1						Kolpiti, Vulviti, Bartholin. gonorrhœica	—	13	—	—								
	II. Ålderdomssjukdomar.										Endomet., Salping., Peritonit. gonorrhœica	—	12	—	—								
6	Marasmus senilis	5	7	2	2						Conjunctiviti gonorrhœica	2	2	—	—								
7	Gargrena senilis	1	1	—	—						Lymphadeniti	6	1	—	—								
	III. Havandeskaps- och förlossningssjukdomar.										Rheumatismus	1	2	—	—								
8	Abortus	—	116	—	1					47	Actinomycoosi	—	1	—	—								
10	Graviditas extrauterina	—	18	—	—					51	Malaria	—	—	—	—								
11	Hyperemesis gravidarum	—	5	—	—					53	Trichiniosi	—	—	—	—								
12	Albuminuria in graviditate	—	1	—	—					55	Tœnia (Cystic.) Bothriocephalus	18	42	—	—								
13	Eclampsia gravidarum	—	5	—	1					57	Febri. Febricula	7	10	—	—								
14	Placenta prævia	—	2	—	—						Övr. infektiöns- o. parasit. sjukd.	12	10	1	—								
17	Hæmorrhagia post partum	—	3	—	—						V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.												
19	Septicæmia et pyosepticæmia puerperalis	—	5	—	—					58	Anæmia	139	149	—	—								
	Övr. havandeskaps- o. förl.-sjukd.	—	5	—	1					59	Anæmia pernicioosa progressiva	3	5	—	1								
	IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.³									60	Leucæmia	2	2	2	1								
21	Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	239	175	17	14					62	Chlorosis	—	2	—	—								
22	Erysipelas	25	44	5	2					64	Hæmophilïa	8	—	—	—								
23	Scarlatina	32	19	—	—					65	Scorbutus	—	—	—	—								
24	Diphtheria	109	120	—	5						Övr. blodbild. orgs etc. sjukd.	159	154	—	—								
25	Morbilli	41	40	—	2						VI. Ämnesomsättnings- sjukdomar.												
26	Rubeola	8	12	—	—					67	Diæthesis urica. Arthritis urica	1	—	—	—								
27	Parotiti epidemica	7	8	—	—					68	Diabetes mellitus	17	13	2	1								
28	Pertussis	59	45	2	2						Övr. ämnesomsättnings sjukd.	33	13	—	—								
29	Influenza epidemica	168	181	18	16						VII. Kroniska förgiftnings- sjukdomar.												
30	Variola	1	1	—	—					71	Alcoholismus chronicus	3	—	—	—								
31	Varicellæ	38	22	—	—					73	Morphinismus	—	1	—	—								
33	Typhus abdominalis	47	47	1	—						Övr. kron. förgiftnings sjukd.	2	1	—	—								
34	Paratyphus	2	2	—	—						VIII. Nervsystemets sjukdomar.												
39	Poliomyelitis anterior acuta et Polioencephaliti acuta	13	7	1	1					79	Hæmorrhagia meningum cerebri	4	3	1	1								
40	Meningiti cerebro-sp. epid.	3	1	—	1					80	Meningiti cerebri. Meningiti cerebro-spinalis	19	12	7	6								
41	Tænanus	8	1	7	—					81	Congestio cerebri	—	—	—	—								
42	Tuberculosis ⁴	794	602	82	62					82	Hæmorrhagia, thrombosis, embolia cerebri. Emboliti cerebri	4	11	2	4								
	» pulmonum. Tuberculosis laryngis	155	160	23	18					83	Encephaliti. Abscessus cerebri et cerebelli	2	5	1	1								
	» cerebri. Meningiti tuberc. ossium et articulorum	313	216	4	2					84	Hemiplegia	3	14	1	1								
	» lymphoglandularum	215	213	1	—					85	Paraplegia	2	2	—	—								
	» renum	15	9	1	1					88	Myeliti	3	2	1	—								
	» urogenitalis	11	9	1	—					89	Tabes dorsalis	—	—	—	—								
	» cutis	15	29	—	—					90	Sclerosis cerebrosp. dissem.	1	1	—	—								
	» scrophulosis	140	165	—	—					93	Astrosphia muscul. progr.spin.	1	—	—	—								
	» organorum aliorum	79	73	10	11																		

¹ Här avses sjukdomar, som uppträda inom första levnadsveckan, med undantag av syfilis. — ² Missbildningar i kvinnliga könsorganen föras till XIV. — ³ Utom barnsängsfeber. — ⁴ Här angives summa fall av ifrågakvarande sjukdom.

1		2		3		4		5		6		1		2		3		4		5		6			
Sjukdomarnas nummer och be-nämning enl. K. Med.-styrs cir-k. d. 19 okt. 1914						Under året						Sjukdomarnas nummer och be-nämning enl. K. Med.-styrs cir-k. d. 19 okt. 1914						Under året							
						intagna		avlidna								intagna		avlidna							
						m.	kv.	m.	kv.							m.	kv.	m.	kv.						
94	Neuritis. ¹	Neuralgia	37	25	—	—	147	Pharyngitis chronica	5	8	—	—	148	Glossitis	2	1	—	—	150	Stenosis oesophagi	4	4	—	1	
95	Paralysis		34	40	—	—	152	Oesophagitis	3	—	—	—	153	Gastritis acuta	38	32	5	—	154	Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	107	77	4	7	
96	Spasmus		19	6	1	—	155	Gastritis chronica	27	42	—	—	156	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	57	104	—	1	157	Dilatatio ventriculi. Gastroptosis	—	1	—	—	
	Chorea		14	39	—	—	158	Neuroses ventriculi	123	93	—	—	159	Enterocolitis chronica	43	25	1	—	160	Proctitis chronica	3	1	1	—	
97	Mogigraphia		—	4	—	—	161	Appendicitis	211	249	4	6	162	Ileus. Volvulus. Invaginatio	16	12	6	6	163	Hernia	255	114	—	—	
98	Epilepsia		19	17	—	—	165	Hepatitis chronica. Cirrhosis he-patis	3	3	—	1	166	Cholecystitis. Cholangitis	9	22	—	—	167	Cholelithiasis	5	24	—	—	
99	Hysteria		6	25	—	—	166	Icterus. Icterus catarrhalis	31	31	—	—	168	Pancreatitis acuta	1	—	—	—	169	Peritonitis acuta	48	35	7	6	
100	Neurasthenia		32	63	—	—	171	Peritonitis chronica	2	17	—	—	170	Övr. matsmältningorg:s sjukd.	122	77	5	3	171	Övr. matsmältningorg:s sjukd.	122	77	5	3	
	Övr. nervsystemets sjukd.		76	42	—	—																			
IX. Sinnessjukdomar.																									
102	Insania manico-depressiva		2	2	—	—	173	Nephritis degen. et inflamm. ac.	81	77	3	3	174	Nephritis degen. et inflamm. chr.	40	38	3	5	175	Morbus Brighti	21	77	1	—	
103	Amentia ²		4	2	—	—	176	Pyelitis. Cystopyelonephritis	—	1	—	1	177	Pyonephrosis	—	1	—	1	178	Nephrolithiasis	7	4	—	—	
104	Dementia præcox		4	1	—	—	179	Nephrolithiasis	7	4	—	—	180	Hydronephrosis	—	1	—	—	181	Hydronephrosis	—	1	—	—	
109	Idiotia		22	19	—	—	182	Ren mobilis	—	4	—	—	183	Cystitis	17	60	—	—	182	Lithiasis vesicæ	2	16	—	—	
	Övr. sinnessjukdomar		8	12	—	—	183	Cystitis	17	60	—	—	183	Urethritis	7	—	—	—	182	Urethritis	2	—	—	—	
X. Cirkulationsorganens sjukdomar.																									
111	Pericarditis		17	13	6	4	173	Stricture urethræ	1	—	—	—	184	Övriga njurarnas etc. sjukd.	35	29	—	—	174	Stricture urethræ	1	—	—	—	
112	Endocarditis acuta		30	25	2	2	175	Övriga njurarnas etc. sjukd.	35	29	—	—	185	Hypertrophia prostatae	44	—	6	—	175	Hypertrophia prostatae	44	—	6	—	
	Myocarditis acuta		7	7	5	2	176	Prostatitis. Abcessus prostatae	3	—	—	—	186	Oorchitis. Epididymitis	10	—	—	—	176	Oorchitis. Epididymitis	10	—	—	—	
113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis		64	95	7	9	177	Phimosia. Paraphimosia	18	—	—	—	187	Övriga manl. könsorganens sjukd.	77	—	—	—	177	Phimosia. Paraphimosia	18	—	—	—	
	Myocarditis chronica. Cardioscle-rosis. Cor adiposum		25	32	5	7	178	Prolapsus vaginae et uteri	—	57	—	1	188	Vulvitis. Vaginitis	—	10	—	—	178	Prolapsus vaginae et uteri	—	57	—	1	
114	Neurosis cordis		2	1	—	—	179	Endometritis	—	143	—	—	189	Salpingo-oophoritis. Pelveoperi-tonitis	—	110	—	—	179	Endometritis	—	143	—	—	
115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis. Endarteritis		16	7	2	—	180	Parametritis	—	9	—	—	190	Amenorrhœa. Dysmenorrhœa. Me-norrhœa	—	36	—	—	180	Parametritis	—	9	—	—	
116	Phlebitis		3	12	—	—	181	Fistula rectogenitalis	—	1	—	—	191	Mastitis	—	25	—	—	181	Fistula rectogenitalis	—	1	—	—	
117	Aneurysma		—	1	—	1	182	Mastitis	—	25	—	—	192	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	182	Mastitis	—	25	—	—	
118	Varix		63	64	1	1	183	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	193	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	183	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
119	Thrombosis. Embolia		8	23	—	1	184	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	194	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	184	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
	Övr. cirkulationsorg:s sjukd.		3	1	1	—	185	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	195	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	185	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
XI. Andningsorganens sjukdomar.																									
121-124	Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.		145	121	—	—	186	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	196	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	186	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
125-127	Morbi laryngis		9	15	—	2	187	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	197	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	187	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
128	Tracheitis acuta. Bronchitis acuta		191	190	8	1	188	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	198	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	188	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
129	Tracheitis chron. Bronchitis chr.		37	25	1	—	189	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	199	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	189	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
131	Asthma bronchiale		38	9	1	—	190	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	200	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	190	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
134	Pneumonia crouposa acuta		153	135	14	11	191	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	201	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	191	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
	Bronchopneumona acuta		168	158	26	27	192	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	202	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	192	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
135	Pneumonia fibroplastica chronica		3	4	—	—	193	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	203	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	193	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
138	Emphysema alveol. pulmonum		11	2	—	—	194	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	204	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	194	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
140	Pleuritis. Empyema pleuræ		196	115	5	5	195	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	205	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	195	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
141	Pneumothorax		1	—	—	—	196	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	206	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	196	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
	Övr. andningsorganens sjukd.		14	5	2	—	197	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	207	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	197	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
XII. Matsmältning-organens sjukdomar.																									
143	Stomatitis. Noma		33	21	—	—	198	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	208	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	198	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
144	Tonsillitis acuta. Angina tonsil-laris. Pharyngitis acuta		128	172	—	—	199	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	209	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	199	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
145	Peritonitis acuta		12	4	1	—	200	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	210	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	200	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	
146	Hypertrophia tonsillarum. Pha-ryngitis hyperplastica		234	93	—	—	201	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	211	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	201	Övr. kvinnl. könsorganens sjukd.	—	24	—	—	

¹ På alkoholism eller syfilis beroende fall upptagas ej här. — ² Infektions- och intoxicationspsykos av exogen eller övervägande exogen art.

1		2				3		4		5		6	
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914		Under året				Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs cirk. d. 19 okt. 1914		Under året					
		intagna		avlidna				intagna		avlidna			
		m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.	m.	kv.		
XV. Muskulernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.													
202	Myitis. Rheumatismus musculorum	18	18	—	—	261	Dacryocystitis catarrhalis	3	3	—	—	—	
203	Tendovaginitis	5	8	—	—	263	Keratitis phlyctenulosa	36	74	—	—	—	
204	Bursitis. Hygroma	19	15	—	—	264	» ulcerosa	2	3	—	—	—	
205	Synovitis. Arthritis	26	19	1	—	271	Episcleritis	1	—	—	—	—	
206	Polyarthritis rheumatica acuta	63	47	—	—	272	Scleritis, sclerokeratitis	—	—	—	—	—	
207	Polyarthritis rheumatica chronica	22	26	—	—	273	Iritis, iridocyclitis	4	—	—	—	—	
208	Arthritis deformans	20	10	—	—	275	Ophthalmia sympathica	—	—	—	—	—	
209	Anchylolis	1	2	—	—	276	Cataracta	8	6	—	—	—	
210	Pseudartrosis	2	—	—	—	277	Glaucoma	2	2	—	—	—	
211	Corpus liberum in articulo	—	—	—	—	281	Chorioiditis exsudativa (non suppurativa). Retino-chorioiditis	—	1	—	—	—	
212	Pes varus, planus, valgus	25	18	—	—	284	Chorioiditis suppurativa. Panophthalmitis	—	2	—	—	—	
213	Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	42	33	3	—	287	Amotio retinae	—	—	—	—	—	
214	Rachitis	200	127	—	—	293	Strabismus	2	4	—	—	—	
215	Osteomalacia	—	—	—	—	294	Övr. ögonsjukdomar	49	68	—	—	—	
	Övr. hithörande sjukd.	11	22	—	—	XIX. Svalster.							
XVI. Hudens sjukdomar.													
217	Erythema multiforme et nodosum	30	28	—	—	301	Fibroma	2	7	—	—	—	
218	Urticaria	12	13	—	—	302	Lipoma	2	6	—	—	—	
220	Pemphigus	9	6	—	—	303	Chondroma	1	1	—	—	—	
221	Zoster	1	4	—	—	304	Osteoma	—	—	—	—	—	
222	Eczema	198	234	—	—	305	Myxoma	—	—	—	—	—	
223	Psoriasis	5	8	—	—	306	Angioma	7	23	—	—	—	
227	Ulcus varicosum cruris	18	20	—	—	307	Myoma	—	85	—	—	—	
228	Impetigo	70	84	—	—	308	Ganglioneuroma	—	—	—	—	—	
229	Aene	1	1	—	—	309	Glioma	2	1	1	—	—	
230	Folliculitis	1	1	—	—	310	Lymphocytoma	1	—	1	—	—	
231	Furunculosis. Furunculus	32	35	—	—	311	Myelocytoma	—	—	—	—	—	
232	Carbunculus	14	4	—	—	312	Melanocytoma	—	—	—	—	—	
233	Gangræna	8	8	1	—	313	Papilloma	1	6	—	—	—	
234	Trichophytia	2	3	—	—	314	Adenoma. Kystadenoma	2	58	—	1	—	
236	Scabies	96	71	—	—	315	Sarcoma	6	11	2	1	—	
	Övr. hudens sjukdomar	63	98	—	—	316	Carcinoma ¹	42	78	6	3	—	
							» ventriculi	29	19	4	1	—	
							» genitalium	2	24	—	1	—	
							» mammae	—	26	—	—	—	
							» alior. organorum	12	10	2	1	—	
XVII. Öronsjukdomar.													
241	Morbi meatus auditorii externi	5	1	—	—	318	Blastoma teratoides	—	1	—	—	—	
242	Morbi tubæ Eustachii	—	—	—	—		Övr. svalster	12	29	1	—	—	
243	Otitis media catarrhalis	43	26	—	—	XX. Andra sjukdomar.²							
	» Otitis media purulenta	193	177	—	—	321	Acromegalia	1	1	—	—	—	
	» Mastoiditis	48	40	—	—	322	Myxoedema. Cachexia thyroepiriva. Hypothyreosis	5	9	—	—	—	
	» Cholesteatoma	5	1	—	—	323	Morbus Basedowi. Hypertyreosis	—	15	—	1	—	
	Övr. öronsjukdomar	—	—	—	—	324	Morbus Addisoni	—	—	—	—	—	
XVIII. Ögonsjukdomar.													
258	Conjunctivitis aestivalis, catarrhalis	34	42	—	—	325	Paralysis agitans	—	—	—	—	—	
	Conjunctivitis phlyctenulosa	37	48	—	—		Scrophulosis	—	—	—	—	—	
	» trachomatosa	1	—	—	—		Övr. hithörande sjukdomar	16	7	1	—	—	

Ann. 1. Om en patient varit intagen för flera sjukdomar, upptages han i denna tabell för var och en av dessa sjukdomar. — Ingen upptages såsom död mer än på ett ställe. — En person, som intagits flera gånger för samma sjukdom, upptages i denna tabell endast en gång, försävtitt det ej kan anses, att personen för varje gång ånyo ådfagit sig sjukdomen. — Skador och akuta förgiftningar upptages ej här.

Ann. 2. I denna tabell ingå följande sjukvårdsinrätt.: Diakonissanstaltens sjukhus samt alla de i Tab. 23, Litt. A: b upptagna sjukhemmen, vidare alla i samma tabell under Litt. B upptagna vårdanstalter för barn utom Allmänna barnhuset.

¹ Här angives summa fall av Carcinoma. — ² Här avses sjukdomar, som ej lämpligen kunna hänföras till någon av föregående huvudgrupper.

Tab. 24 c. Å sjukhus vid försörjningsinrättningar samt vårdanstalter för obotligt sjuka *intagna sjukdomsfall* ävensom *avlidna* år 1919.

1		2				3		4				5		6					
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styrs cirk. den 19 okt. 1914		Under året		3		4		5		6		3		4		5		6	
		Intagna		Avlidna		3		4		5		3		4		5		6	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
I. Bildningsfel. Sjukdomar hos nyfödda		4		—		6		2											
II. Älderdomssjukdomar.																			
6	Marasmus senilis	151	279	80	152														
7	Gangrena senilis	27	25	7	8														
III. Havandeskapssjukdomar		—		37		—		1											
IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukd.¹																			
21	Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	27	17	4	5														
22	Erysipel	15	15	2	—														
29	Influenza epidemica	223	256	49	68														
	Typhus abdom. Paratyphus	42	44	2	1														
40	Mening. cerebrospin. ep.	—	—	—	—														
42	Tuberculosis (samtliga fall)	748	429	182	124														
	» pulmonum. Tuberculosis laryngis	714	400	172	117														
	» cerebri. Meningitis tuberc. ossium et articularum	4	5	1	1														
	» lymphoglandularum	1	4	1	—														
	» renum	7	5	1	—														
	» urogenitalis	9	1	—	—														
	» cutis	—	—	—	—														
	» organorum aliorum	28	14	5	3														
44	Syphilis hereditaria	2	6	—	—														
	» acquisita	38	32	3	—														
46	Gonorrhœa (samtliga fall)	8	11	—	—														
	Övriga infektionssjukdomar	12	12	—	—														
V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.																			
58	Anæmia	1	11	—	—														
59	Anæmia perniciosa progressiva	3	8	2	3														
	Andra blodbild. orgs etc. sjukd.	19	3	1	—														
VI. Ämnesomsättnings sjukd.																			
67	Diathesis urica. Arthritis urica	1	1	—	—														
68	Diabetes mellitus	22	16	6	2														
	Övriga ämnesoms. sjukd.	—	1	—	—														
VII. Kroniska förgiftnings- sjukdomar.																			
71	Alcoholismus chronicus	98	10	1	—														
	Andra kron. förgiftnings sjukd.	3	1	—	—														
VIII. Nervsystemets sjukd.																			
79	Hæmorrhagia meningum cerebri	6	21	3	11														
80	Meningitis cerebri, cerebrospinalis	4	7	—	1														
82	Hæmorrhagia, thrombosis, embolia cerebri. Emollitio cerebri	58	126	38	75														
83	Encephal. Absc. cerebri et cereb.	1	1	—	—														
84	Hemiplegia	26	49	1	2														
85	Paraplegia	1	3	—	1														
88	Myelitis	14	3	4	2														
89	Tabes dorsalis	29	17	2	1														
90	Sclerosis cerebrospinalis dissem.	11	5	3	—														
94	Neuritis. ² Neuralgia	43	17	—	—														
95	Paralysis	10	5	1	—														
98	Epilepsia	25	25	—	1														
99	Hysteria	6	49	—	—														
100	Neurasthenia	82	104	—	—														
	Andra nervsysts. sjukd.	5	9	2	4														
IX. Sinnessjukdomar.																			
102	Insania manico-depressiva	45	82	1	5														
103	Amentia ³	24	7	—	1														
104	Dementia præcox	48	46	—	2														
105	Paranoia	6	2	—	—														
106	Insania epileptica	6	3	1	1														
107	Dementia paralytica	5	2	—	2														
108	Dementia senilis	81	123	8	5														
109	Idiotia	26	24	—	1														
	Övriga sinnessjukdomar	36	29	1	1														
X. Cirkulationsorganens sjukdomar.																			
113	Endocard. chr. Vitium org. cord.	76	90	23	40														
	» Myocard. chr. Cardioscl. Cor adip.	248	272	72	104														
115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis. Endarteriitis	338	305	45	35														
118	Varix	41	21	—	—														
119	Thrombosis. Embolia	4	16	—	4														
	Andra cirkulationsorgs sjukd.	26	27	2	2														
XI. Andningsorganens sjukdomar.																			
128	Tracheitis acuta. Bronchitis ac.	71	47	1	5														
129	Tracheitis chr. Bronchitis chr.	126	103	4	12														
130	Bronchiectasia	7	1	2	1														
131	Asthma bronchiale	15	15	2	1														
132	Hæmorrhagia pulmonum	7	1	—	—														
134	Pneumonia crouposa acuta	56	63	35	36														
134	Bronchopneumonia acuta	145	156	25	31														
137	Gangrena pulmonum	6	2	1	—														
138	Emphysema alveolare pulm.	58	21	2	—														
140	Pleuritis. Empyema pleure	55	36	3	2														
	Övriga andningsorgs sjukd.	18	3	2	2														
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.																			
153	Gastritis acuta	5	9	—	—														
	» Enterocolitis ac. Proctitis ac.	20	23	—	—														
154	Gastritis chronica	52	22	—	—														
	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	28	14	3	1														

¹ Utom barnsängsfeber. — ² På alkoholism eller syfilis beroende fall upptagas ej här. — ³ Infektions- och intoxicationspsykos av exogen eller övervägande exogen art.

1		2		3	4	5	6	1		2		3	4	5	6	
Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr. cirk. d. 19 okt. 1914		Under året				Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr. cirk. d. 19 okt. 1914		Under året								
		Intagna		Avlidna				Intagna		Avlidna						
		m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.	m.	kv.					
158	Enterocolitis chr. Proctitis chr.	18	14	1	—	208	Arthritis deformans	65	58	—	1					
159	Appendicitis	—	7	1	1	213	Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis Andra bensystems etc. sjukd.	11	6	—	1	28	16	2	2	
160	Hæus. Vulvulus. Invaginatio	—	7	—	—	XVI. Hudens sjukdomar.										
161	Hæria	33	20	—	—											
165	Hepatitis chr. Cirrhosis hepatis	4	3	2	—	222	Eczema	29	17	—	—					
167	Cholelithiasis	2	24	—	2	227	Ulcus varicosum cruris	117	131	1	—					
171	Peritonitis acuta	5	3	1	—	233	Gangræna	12	9	2	—					
	Andra matmålt.org:s sjukd.	34	29	5	1	236	Scabies	201	78	—	—					
	XIII. Njurarnas och urinvä- garnas sjukdomar.						Andra hudsjukd.	30	17	—	1					
174	Nephritis degenerativa et inflam- matoria chr. Morbus Brighti	90	94	20	24	242	XVII. Öronsjukdomar.									
175	Pyelitis. Cystopyelonephritis	9	7	9	—	242	Otitis media purulenta	12	7	—	—					
180	Cystitis	29	34	1	1	XVIII. Ögonsjukdomar.										
	Andra njurarnas etc. sjukd.	36	19	2	3											
	XIV. Könsorganens sjukd.					264	Xeratitis ulcerosa	8	5	—	—					
185	Hypertrophia prostatae	63	—	7	—	276	Cataracta	9	17	—	—					
186	Prostatitis. Abscessus prostatae	4	—	1	—		Andra ögonsjukdomar	19	20	1	—					
190	Prolapsus vaginae et uteri	—	12	—	—	XIX. Svulster.										
194	Salpingo-oophoritis. Pelveoperit. Andra könsorg:s sjukd.	6	5	—	—											
	XV. Musklernas, ledgångar- nas samt bensystemets sjukd.					315	Sarcoma	7	16	8	11					
202	Myitis. Rheumatismus muscul.	70	42	—	—	316	Carcinoma (samtliga fall)	118	202	97	150					
205	Synovitis. Arthritis	16	4	—	—		› ventriculi	60	55	43	47					
206	Polyarthritis rheumatica ac.	8	7	—	1		› genitalium	7	49	6	34					
207	Polyarthritis rheumatica chr.	67	53	2	2		› mammae	—	28	—	25					
							› aliorum organorum	56	61	48	44					
							Andra svulster	12	29	3	7					
							XX. Andra sjukdomar.									
						323	Morbus Basedowi. Hyperthyreosis	2	5	—	2					
						325	Paralysis agitans	8	12	—	3					
							Andra hitörande sjukdomar	1	1	—	1					

Anm. 1. Se Tab. 24 a, anm. 1.
Anm. 2. I denna tabell ingå de i Tab. 23 under litt. E och G upptagna anstalterna utom filialavd. vid Stockholms stads försörjn.-inr., Uddevalla, Örebro och Söderhamns försörjningsrättningar samt Stockholms läns sjukhem i Väsby.

Tab. 25. Fall av smittsam könssjukdom år 1919 efter ålder och kön.

1		2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdom.		Sum- ma.		Den smittades ålder										
				under	1—10 ¹	10—15	15—20	20—25	25—30	30—40	40—50	50—60	över	okänd.
				1 år.	år.	år.	år.	år.	år.	år.	år.	år.	60 år.	
Syphilis. . .	{m.	4 144	62	19	11	312	1 222	1 058	955	268	99	43	95	
	{kv.	2 307	35	28	16	506	771	398	307	120	42	12	72	
	Summa	6 451	97	47	27	818	1 993	1 456	1 262	388	141	55	167	
Gonorrhoea . .	{m.	15 259	20	15	27	1 735	5 071	3 783	3 144	873	225	56	310	
	{kv.	5 392	37	288	68	1 259	1 736	1 033	654	143	44	6	124	
	Summa	20 651	57	303	95	2 994	6 807	4 816	3 798	1 016	269	62	434	
Ulcus molle . .	{m.	2 845	1	1	2	258	870	731	705	182	44	19	32	
	{kv.	482	—	—	3	115	166	88	71	21	3	2	13	
	Summa	3 327	1	1	5	373	1 036	819	776	203	47	21	45	

Anm. Här ingå samtliga fall av syphilis, såväl ärvd som förvärd.

¹ Från och med 1 år intill 10 år o. s. v.

Tab. 27. Översikt över operativt behandlade sjukdomsfall å civila sjukhus år 1919.

S j u k d o m a r		Lasarett	Sjukstugor	Enskilda sjukhus	Summa
1.	Sjukdomar i hjärnan och huvudskålen med tillhörande betäckningar	484	49	34	567
2.	» i ögonen och orbitalhålorna	3 564	142	10	3 716
3.	» i öronen med komplikationer	2 899	115	147	3 161
4.	» i näsan och dess bihålor	1 953	87	75	2 115
5.	» i ansiktet, munhålan och svalget (kåkar, spottkörtlar, läppar, tunga, gom och mandlar)	2 376	212	457	3 045
6.	» å halsen med larynx, trachea och oesophagus (halsdelen, ej halsryggraden)	2 313	108	117	2 538
7.	» i sköldkörteln, parathyreoidea och thymus	653	35	17	705
8.	» i thoraxväggen och mediastinum; i plevrån och lungorna; i hjärtsäcken, hjärtat och de stora intrathorakala kärlen, intrathorakala delen av oesophagus	2 509	228	172	2 909
9.	» i bröstkörteln	1 140	65	47	1 252
10.	» i ryggraden och ryggmärgen	201	11	13	225
11.	» i levern och gallvägarna	910	33	40	983
12.	» i pankreas	87	2	3	92
13.	» i mjälten	22	—	11	33
14.	» i magsäcken och duodenum	2 035	40	63	2 138
15.	» i jejunum, ileum och colon (Appendix och rektum se nr 16 och 18)	1 067	50	37	1 154
16.	» i appendix vermiformis med komplikationer	11 107	597	497	12 201
17.	Bräck (yttre)	8 303	478	447	9 228
18.	Sjukdomar i rektum och anus	2 147	94	216	2 457
19.	» i bukväggen, peritoneum och bukhålan, som ej kunna hänföras till övriga avdelningar	847	45	34	926
20.	» i njurar och ureterer (njurkapsel, njurbäcken)	574	6	17	597
21.	» i urinblåsan	239	7	17	263
22.	» i prostata	549	12	7	568
23.	» i urinröret och penis	588	34	65	687
24.	» i testikel, bitestikel, sädesträng, sädesblåsor, akrotum	1 649	89	89	1 827
25.	» i kvinnliga genitalorganen	7 412	448	580	8 440
26.	» i bäckenet	232	49	6	287
27.	» i extremiteterna. Medfödda eller förvärvade deformiteter Inflammatoriska processer Nervralgier (nevriter) Kärlsjukdomar Traumatiska affektioner Tumörer Andra sjukdomar i extremiteterna	923 6 063 151 1 735 3 136 404 99	26 742 20 103 484 27 —	152 266 10 59 161 15 5	1 101 7 071 181 1 897 3 781 446 104
28.	Mindre viktiga sjukdomar (lokalisering utan intresse): sutur vid lindriga traumer etc.; incision för furunklar, karbunklar, abscesser, lymfangiter, lymfadeniter etc.; extirpation av mindre tumörer (såsom papillom, fibrom, lipom o. s. v.), av naeri, små cystor etc.; operation av hudtuberkulos etc.	4 452	567	262	5 281
29.	Sjukdomar, som ej kunna upptagas i föregående avdelningar	64	—	—	64

Anm. I denna tabell ingår i Tab. 9 upptagna lasarett, i Tab. 13 upptagna sjukstugor samt av i Tab. 23, avd. A, angivna enskilda sjukhus och sjukhem endast Diakonissanstaltens sjukhus, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Barnsjukhuset Samariten i Stockholm, Göteborgs barnsjukhus, Dr. Lindqvists och Mannheimers klinik, Oskar och Maria Ekman's sjukhem i Göteborg, Hejlsköldska sjukhuset i Arboga, Kullbergiska sjukhuset i Katrineholm, Fagersta sjukstuga, Domnarvets sjukhus, Grängesbergs och Kiruna sjukstugor, Allm. försörjningsinrättningens sjukhus i Stockholm, Ljusne sjukhus samt Barthold Carlsons kirurgiska klinik i Göteborg.

Tab. 28 a. Översikt över å lasarett och sjukstugor intagna fall av *skador och förgifningar* med hänsyn till *skadans natur och påföljd* år 1919.

Skadans natur	1			2			3			4			5			6			7		
	Under året intagna									Skadans påföljd											
	m.	kv.	Summa	Döden	Kvarstående men	Övergående men	m.	kv.	Summa	Döden	Kvarstående men	Övergående men	m.	kv.	Summa	Döden	Kvarstående men	Övergående men			
Sår utan komplikationer (vulnus)	1 566	318	1 884	1	22	1 861															
Kontusioner (contusio)	747	199	946	2	11	933															
Inträngd främmande kropp	127	53	180	4	8	168															
Varbildning i följd av inträngd kropp, skada å huden eller subkutana bindväven (sepsis)	1 276	446	1 722	43	214	1 465															
Ledvrickning (distorsio, luxatio)	453	188	641	2	38	601															
Utgjutning i led (synovitis traumat., hæmarthrosis)	203	58	261	—	3	258															
Öppnande av större leder (vulnus perforans)	149	7	156	6	37	113															
Benbrott, enkelt ¹ (fractura simplex)	3 401	1 725	5 126	99	607	4 420															
» » komplicerat ¹ (fractura complicata)	526	80	606	37	66	403															
Avskärning av muskel, sena, nerv	411	61	472	2	93	377															
Skada å större kärl	38	6	44	1	7	36															
Krossning, avhuggning, avslitning (amputatio traumatica, laceratio) av 1—2 fingrar	328	43	371	1	295	75															
» » av 3—5 fingrar, hand	236	17	253	—	214	39															
» » av arm	57	8	65	7	52	6															
» » av tår eller fot	92	11	103	1	70	32															
» » av ben	52	5	57	6	41	10															
» » av andra kroppsdelar	42	8	50	3	3	44															
Förbränning (combustio) av fingrar, hand	61	33	94	3	18	73															
» » » ansikte	118	50	168	11	10	147															
» » » andra kroppsdelar	229	143	372	57	16	299															
Förfrysning (congelatio) av fingrar	4	—	4	—	1	3															
» » » tår, fot	79	12	91	1	30	60															
» » » andra kroppsdelar	1	3	4	—	1	3															
Öppnande av bukålan (vulnus perforans)	13	2	15	1	—	14															
Skada å magsäck eller tarin (vulnus perforans, ruptura)	52	10	62	25	1	36															
Skada å lever, mjälte, njure, urinblåsa, urinrör	107	14	121	19	6	96															
Öppnande av lung- eller hjärtsäck (vulnus perforans)	31	6	37	5	1	31															
Skada å struphuvud eller luftstrupe	13	4	17	8	2	7															
Hjärnskakning (commotio cerebri)	309	98	407	5	5	397															
Brott å hjärnskålens botten (fractura baseos cranii)	192	34	226	39	16	171															
Direkt skada å hjärna eller ryggmärg	91	14	105	57	15	33															
Slag å ögat (contusio oculi)	113	15	128	—	71	57															
Skada å hornhinnan	297	42	339	—	200	139															
Främmande kropp inträngd i ögat	219	15	234	—	186	48															
Övriga skador å ögat	137	25	162	1	97	64															
Skottskada	95	10	105	7	22	76															
Förgiftning med syror eller alkalier	52	19	71	7	16	48															
» » metallalter	—	—	—	—	—	—															
» » sublimat	7	11	18	3	—	15															
» » fosfor	—	—	—	—	—	—															
» » arsenik	4	—	4	1	—	3															
» » lysoal, karbolsyra, kreolin	4	4	8	—	2	6															
» » alkohol, metylalkohol	34	1	35	2	2	31															
» » morfin, opium	5	5	10	1	—	9															
» » atropin	—	—	—	—	—	—															
» » antipyrin, veronal, trional, sulfonal, chloral	6	16	22	3	—	19															
» » fotogén, benzin, terpentin	—	—	—	—	—	—															
» » kolos, lysgas	22	30	52	4	—	48															
Förgiftning, ej specief.	16	8	24	3	4	17															
Ormbett	78	77	155	1	—	154															
Övriga skador	58	21	79	11	9	59															
Summa	12 151	3 955	16 106	490	2 612	13 004															

Anm. Se anm. till Tab. 28 b.

¹ Brott å hjärnskålens botten upptagas ej här.

12—203329. Kungl. Medicinalstyrelsens ber. för år 1919.

Tab. 28 b. Översikt över å lasarett och sjukstugor intagna fall av skador och förgiftningar, fördelade efter skadans tillkomstsätt år 1919.

Skadans tillkomstsätt	Under året intagna			Skadans påföljd		
	m.	kv.	Summa	Döden	Kvarstående men	Övergående men
A. Olycksfall i yrkesarbete.						
Vid hanterandet av yxa	814	12	826	9	102	715
» » » lie	66	18	84	1	8	75
» » » andra verktyg	274	16	290	2	85	203
» ångmaskiner	37	1	38	1	11	26
» transmissioner	17	—	17	1	8	8
» elektriska motorer och ledningar	102	—	102	2	35	65
» hissar och lyftkranar	39	—	39	2	9	28
» arbetsmaskiner inom jordbruket						
tröskverk	150	35	185	5	96	84
hackelsemaskin	62	12	74	1	34	39
andra maskiner	167	16	183	4	60	119
» arbetsmaskiner inom						
gruvindustrien	56	1	57	1	14	42
stenindustrien	98	—	98	1	38	59
malmförädlingsindustrien	19	1	20	1	4	15
metallindustrien	175	3	178	1	70	107
varv och skeppsbyggeri	45	—	45	1	8	36
träindustrien { cirkelsåg	196	2	198	—	125	73
" { andra maskiner	174	2	176	3	72	101
textilindustrien	10	8	18	—	7	11
närings- och njutningsämnesindustrien	39	4	43	1	9	33
pappersindustrien	45	2	47	1	12	34
kemisk-tekniska industrien	22	1	23	—	8	15
andra industrier	120	9	129	6	41	82
Genom fall från stege, avsats, ställning; genom halkning, nedstörtande föremål, ras						
vid jordbruksarbete	666	108	774	17	81	676
» byggnadsarbete	365	2	367	10	38	319
i gruvor	68	—	68	2	10	56
inom träindustrien	448	3	451	9	47	395
» andra industrier	486	32	518	9	56	453
Genom inträngande föremål, såsom trüllisor, spikar, glasskärvor	467	96	563	6	165	392
Vid körning	597	43	640	21	46	573
Genom slag, stöt eller bett av djur	404	126	530	15	46	469
» beröring med hett vatten, ånga	67	35	102	6	8	88
» beröring med smält eller het metall, glas m. m.	50	2	52	2	7	43
» beröring med syror eller alkalier	35	3	38	1	5	32
» förgiftning	28	10	38	2	4	32
» sprängskott	107	2	109	3	51	55
Vid hanterandet av dynamit eller andra explosiva ämnen	68	2	70	3	26	41
» järnvägstrafiken	214	7	221	13	41	167
» militärtjänst, tjänstgöring vid poliskår, brandkår	38	1	39	2	2	35
Vid sjöfarten	180	4	184	8	27	149
Övriga	131	29	160	1	29	130
Summa	7 146	648	7 794	174	1 545	6 075

Anm. Fall, i vilka flera av de här anförda skadorna samtidigt förekomma, upptagas under den rubrik, som motsvarar den viktigaste eller svåraste skadan. — Såväl olycksfall som skador genom annans vållande eller självmordsförsök upptagas i denna tabell. — Rubriceringen efter skadans påföljd äger rum vid utskrivningen. — S:a intagna bör överensstämma med s:a:n under rubr. »Skadans påföljd» upptagna.

1	2			3			4			5			6			7		
	Under året intagna						Skadans påföljd											
Skadans tillkomstsätt	m.	kv.	Summa	döden	kvärstående men	övergående												
B. Olycksfall utom yrkesarbete.																		
Vid hushållsgöromål	405	1 183	1 588	53	243	1 292												
Under resa																		
på automobil	60	17	77	3	6	68												
på järnväg	47	28	75	5	16	54												
på spårvagn	31	37	68	1	12	55												
på fartyg	12	6	18	1	4	13												
åkning	239	140	379	11	32	336												
Vid sport och gymnastik																		
gymnastik	79	14	93	—	6	87												
jakt { skottskada	168	6	174	13	48	113												
{ annan skada	19	—	19	1	5	13												
fiske	16	—	16	1	1	14												
velocipedåkning	392	122	514	6	30	478												
ridning	52	8	60	1	4	55												
skridsko-, skidåkning o. d.	164	66	230	1	20	209												
badniug	2	—	2	—	—	2												
lek	1 635	530	2 165	41	242	1 882												
Vid slagsmål och överfall	224	23	247	3	31	213												
Under ruseta inflytande	153	2	155	5	12	138												
I följd av sjukdom (epilepsi, svimning m. m.)	63	69	132	13	23	96												
» » » skadliga födoämnen	13	4	17	1	3	13												
» » » överkörning	168	58	226	18	31	177												
» » » vådaskott	10	3	13	1	3	9												
Vid promenad	159	209	368	23	63	282												
Genom fall, halkning, nedstörtande föremål, ras	554	605	1 159	47	172	940												
» inträngande föremål	29	14	43	1	9	33												
» hanterande av skarpa föremål	20	16	36	8	—	28												
» beröring med hett vatten o. d., ånga	17	5	22	1	7	14												
» » » syror, alkalier	16	3	19	1	6	12												
» » » explosiva ämnen	14	7	21	2	—	19												
» andra giftiga ämnen	6	12	18	2	—	16												
» medicin	48	24	72	2	5	65												
» slag, stöt eller bett av djur	15	—	15	3	4	8												
Vid eldsvåda	71	29	100	7	21	72												
Övriga																		
Summa	4 899	3 240	8 139	276	1 059	6 804												
C. Självmodersförsök.																		
Med skärande vapen	51	16	67	6	3	58												
» skjutvapen	16	2	18	5	4	9												
» sprängskott	2	—	2	1	—	1												
» hängning, kvävning	4	—	4	3	—	1												
» dränkning	1	—	1	1	—	—												
» förgiftning	19	44	63	12	1	50												
» nedstörtande från höjd	8	5	13	8	—	5												
» krossning	—	—	—	—	—	—												
» slag av tillhyggen	—	—	—	—	—	—												
» andra medel	5	—	5	4	—	1												
Genom att svälja vassa föremål	—	—	—	—	—	—												
Summa	106	67	173	40	8	125												
Summa summarum	12 151	8 955	16 106	490	2 612	13 004												

Anm. Uppgifter ej inkomna från sjukstugorna i Sälvesborg.

Tab. 29. Sammanställning av uppgifter angående antalet *kurgäster vid hälsobrunnar, bad- och kallvattenkuranstalter* år 1919.

	Antal inskrivna kurgäster	därav fri- patienter		Antal inskrivna kurgäster	därav fri- patienter
<i>Stockholms län.</i>			<i>Hallands län.</i>		
Furusund	155	—	Särö		
Nynäs			Varberg	1 850	71
Saltsjöbaden	584	—	<i>Göteborgs och Bohus län.</i>		
Södertälje			Fiskebäckskil		
Östhammar	425		Gräbbestad		
<i>Södermanlands län.</i>			Gustavsberg		
Augustenbad, Bie	189	71	Ljungkille	416	10
<i>Östergötlands län.</i>			Lysekorna	533	—
Borg			Lysekil	2 124	271
Medevi	610	—	Marstrand	3 596	8
Söderköping	1 526	4	Stenungsön	276	20
<i>Jönköpings län.</i>			Strömstad	886	53
Götarp	285	—	Smögen		
Holsby	517	—	<i>Älvsborgs län.</i>		
Lannaskede	465	—	Helsjön	294	—
Tranås	1 470	5	Hultafors		
<i>Kronobergs län.</i>			Rostock	442	2
Grännaforsa	343	3	Torhult		
Ryd	942	29	Ulricehamn	1 523	13
Nygård			Eds luftkurort		
<i>Kalmar län.</i>			<i>Skaraborgs län.</i>		
Borgholm			Djursåtra	550	15
Källvik	404	4	Hjo	662	22
Nybro	866	—	Luudsbrunn	1 228	—
Södra Vi	646	2	Mösseberg	1 032	36
<i>Gottlands län.</i>			<i>Värmlands län.</i>		
Visby			Kalhyttan		
<i>Blekinge län.</i>			Skagersbrunn		
Kristianopol			Värmlands Eda		
Ronneby	2 123	118	<i>Örebro län.</i>		
Tulseboda	472	—	Loka	850	73
Vägga			Porla		
<i>Kristianstads län.</i>			<i>Västmanlands län.</i>		
Båstad	1 570	10	Johannisdal	418	18
Malen	1 001	—	Sätra	1 085	17
Tyringe	1 235	4	<i>Kopparbergs län.</i>		
<i>Malmöhus län.</i>			Toftan		
Hälsan	687	47	<i>Jämtlands län.</i>		
Ramlösa	1 370	—	Bydalen	123	—
Ystads saltsjöbad			Pjällnäs		
			Månsta		
			Ragunda		
			Storlien	44	—
			Ytterån		

Tab. 30. Översikt över befintliga apoteksinrättningars antal och natur inom varje län år 1919.

L ä g e	Apotek med							Summa
	personligt privilegium			intill år 1921 säljbart privi- legium	Filinl- apotek	Me- dika- ments- förråd		
	allt iffrån anlägg- ningen	efter inlösen av amor- terings- fond	summa					
				1	2	3	4	
Stockholms stad	13	14	27	—	—	2	29	
Stockholms län	¹ 11	5	16	—	—	4	20	
Uppsala >	5	3	8	—	—	—	8	
Södermanlands >	9	5	14	—	—	1	15	
Norrköpings stad	4	—	4	—	—	—	4	
Östergötlands län (utom Norrköping)	7	7	14	—	1	2	17	
Jönköpings >	7	5	12	—	—	1	13	
Kronobergs >	7	2	9	—	—	2	11	
Kalmar >	7	8	15	—	—	1	16	
Gottlands >	3	—	3	—	—	1	4	
Blekinge >	2	4	6	1	—	—	7	
Kristianstads >	8	2	10	2	—	—	12	
Malmö stad	4	1	5	1	—	—	6	
Malmöhus län (utom Malmö)	16	3	19	2	—	—	21	
Hallands >	² 3	4	7	1	—	—	8	
Göteborgs stad	10	3	13	—	—	—	13	
Göteborgs och Bohus län (utom Göteborg)	8	4	12	—	—	2	14	
Älvsborgs län	² 10	6	16	—	—	² 1	17	
Skaraborgs >	6	5	11	1	—	—	12	
Värmlands >	10	4	14	—	—	3	17	
Örebro >	9	4	13	—	1	2	16	
Västmanlands >	7	4	11	1	—	2	14	
Kopparbergs >	10	3	13	1	—	6	20	
Gävleborgs >	² 13	2	15	1	1	² 1	18	
Västernorrlands >	11	3	14	1	—	1	16	
Jämtlands >	9	1	10	—	—	3	13	
Västerbottens >	8	2	10	—	1	3	14	
Norrhottens >	11	3	14	—	—	1	15	
Summa	228	107	335	12	4	39	390	

Anm. Å tabellen upptagas endast avsyuade och godkända apotek.

¹ Därav apoteket i Drottningholm disponerat av Riksmarskalksämbetet. — ² Under året är apoteket i Ullared nyttillkommet, varjämte medikamentsförråden i Högsäter och Ljusne förändrats till självständiga apotek.

Influensan och väderleken.

Av Ernst Abramson.

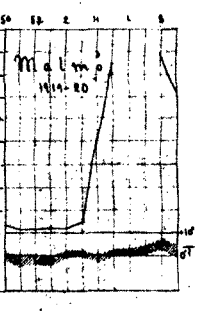
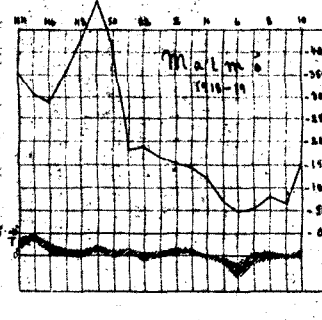
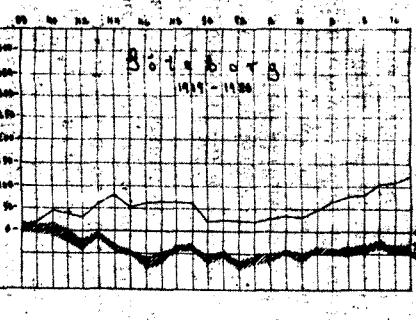
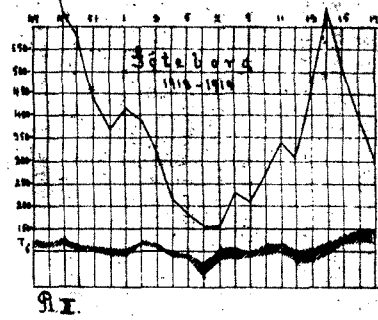
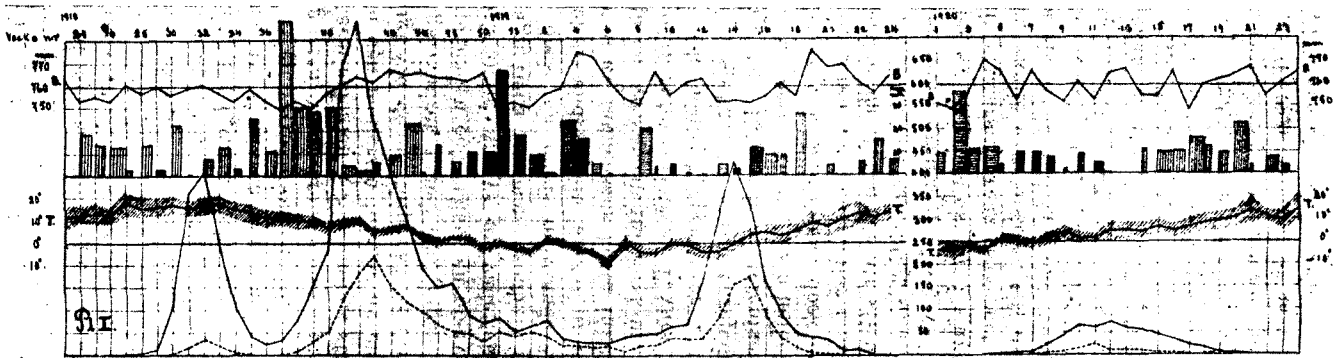
Även sedan man övergivit tron på de meteorologiska företeelserna som huvudorsaken till alla sjukdomars uppkomst, har man dock i dem ända in i nutiden velat se en åtminstone bidragande anledning till »förkylningssjukdomarnas» utbrott och spridning. Under de senare årens stora influensaepidemier, talade man t. o. m. om »influensaväder», därmed betecknande en rå, dimmig väderlek. Det är givet att en stor subjektivitet inträder i ett sådant bedömande. Vid epidemien 1889—90 ägnades en viss uppmärksamhet åt här antydda förhållanden. Man fäste sig då särskilt vid vinden, som skulle kunna vara smittospridare. Prof. *Hildebrandsson*¹ har emellertid på ett mycket övertygande sätt visat, att detta ingalunda är förhållandet. Sjukdomen sprides säkerligen ej hastigare än de moderna samfärdsmedlen tillåta, d. v. s. det rör sig om smitta från person till person.

*Hirsch*² har i en sammanställning av influensaepidemier ända från 12:te århundradet visat, att de synbarligen uppträda spridda under skilda årstider — möjligen med en viss förkärlek till vintern — och under de mest olikartade väderleksförhållanden. Hur omhuldat ämnet om ett samband mellan sjukligheten i influensa och väderleken än varit, särskilt efter epidemien 1889—90, synes ingen ha nått ett resultat, som visat sig riktigt. Att något avgörande samband dem emellan ej finnes, torde redan vara — om inte säkert — så dock troligt. Det fanns heller ingen anledning antaga, att den sista pandemien skulle i detta hänseende avvika från de föregående, men å andra sidan borde ju saken i varje fall vara intressant få närmare undersökt.

Jag har därför gjort en sammanställning över influensan i Stockholm 1918—20 (se plansch I. Den nedre heldragna kurvan). Primärmaterialet, som erhållits från distriktsläkarnas rapporter är tyvärr ej så gott som önskligt vore. Det omfattar nämligen endast influensafallen bland fattiga sjuka. Det är sålunda långt ifrån det absoluta antalet sjukdomsfall, som här avläses; på sin höjd kan man våga hoppas, att deras kurva skall visa ett med den verkliga likartat utseende. I denna uppfattning styrkes man av det å planschen tydliga förhållandet, att mortalitetskurvan (streckad) i sitt förlopp mycket nära ansluter sig till den förra. Och här rör det sig om absoluta tal. Det är ur statistisk synpunkt beklagligt, att ej alla läkare ålades åtminstone avge en veckorapport över antalet fall de behandlat.

Ovanför de nämnda kurvorna återfinnas några av de viktigaste meteorologiska faktorerna i barometerstånd, nederbörd och temperatur. Det är med

¹ Uppsala läkareförenings förh. XXV s. 359. — ² Handbuch der Historich. geogr. Pathologie, 2 uppl. Bd. I, s. 21.

avsikt och för att ej onödigt förvirra den grafiska framställningen, som andra undersökta väderleksföreteelser här ej uppvisats. *Vindens* inflytande har jag icke kunnat spåra, vilket ju var att vänta. Ej heller synes den *relativa fuktigheten* eller *molnigheten* spela någon roll. Barometerståndet (den översta kurvan B) borde ju giva en förklaring till det folkliga talesättet om *influensaväder*, särskilt om det sättes i relation till *nederbörden*. (De nedanför uppritade staplarna, vilkas höjd uttrycker *vattenmängd* i mm. och bredd anger det antal dagar i varje vecka, under vilka nederbörd förekommit, horisontalstreckning av staplarna anger snö, vertikalstreckning regn). Man letar för-gäves efter en verifikation härtill.

Sjukligheten visar trenne maxima: sommar-, höst- och vinterepidemierna (enligt terminologien i Stockholms stads hälsovårdsnämnds berättelse 1918). Även om den mellersta föregås av en stark nederbördsperiod, vilket f. ö. ej är ovanligt vid denna tidpunkt på året, och sålunda kunde berättiga talet om det »dåliga» vädret, finner man ingen abnorm nederbördsmängd närmast före sommarepidemien och endast en obetydlig i form av snö före vintermaximum.

En fullständig analys av väderleken borde också omfatta radioaktivitet, elektromagnetiska fenomen, ozonhalt, grundvattenstånd m. m. Dessa faktorer har jag dock, då deras inflytande är alldeles obekant och kännedomen om dem är ofullständig, helt lämnat ur räkningen.

På grund av influensans korta inkubationstid (1—3 dagar) är det onödigt att ifråga om veckomedeltal förskjuta kurvorna motsvarande tid.

Även *temperaturen* (kurvan T, vars bredd anger skillnaden mellan veckans maximi- och minimitemperaturer i medeltal) synes ej ha något större inflytande på sjukdomen — sommarepidemien utbryter vid en för årstiden något hög temp. (+ 15°), och vinterepidemien börjar vid en temp. omkring 0°. Även om temperaturkurvan i sin helhet sålunda ej visar någon parallellism med morbiditetskurvan, finner man dock en märklig regelbundenhet i deras lopp, då temperaturen är under eller i närheten av 0°. I 46:te veckan 1918 har höstepidemien dalat ned för att stiga något i nästa, men når en ännu lägre punkt i 50:de veckan, samtidigt som temp. kommer under 0°. En höjning av temp. över dessa gradtal i 51:sta veckan 1918 2:dra, 7:de och 10:de veckorna 1919 följes av liknande ökning i sjukdomsfallens antal. Redan förut har jag frambällit primärsiffrornas osäkerhet, men det synes ändå underligt, om tillfälligheter skulle vara orsaken till denna parallellism i så många fall; några bestända slutsatser vill jag dock ännu ej draga. Samma företeelse möter oss emellertid också 1920. Först i 5:te veckan när temp. börjat hålla sig över 0° börjar den sista relativt obetydliga epidemien, som dock tar större fart i 8:de veckan, då medeltemp. slutgiltigt tar avstånd från det i detta avseende betydelsefulla 0°-strecket.

Det gällde nu att se, om detta möjligen förefintliga samband hade sin motsvarighet på andra orter i landet. Ja, — borde inte rentav i »detta avlånga land» vinterepidemiens utbrott förskjutas längre fram på året ju längre norrut man kom. Tyvärr tillåter ej materialet en noggrann undersökning härutinnan. Vi känna ej med säkerhet hur sjukdomen förhållit sig vecka för vecka

och äro ej betjänta med provinsialläkarnas månadsrapporter. Först och främst äro siffrorna där än osäkrare än de från Stockholms stads veckostatistik tagna, dessutom omfatta de för lång tidsrymd. Emellertid visar sig, att, fastän sommar- och höstepidemierna utbryta så gott som samtidigt i hela landet med maxima i samma månad, är vinterepidemiens maximum i tre av de kallaste nordliga länen framskjutet en månad.

Emellertid hava Göteborg och Malmö i likhet med Stockholm, under hela den tid epidemien varat, ordnad veckostatistik. Från Göteborg är primärmaterialet betydligt mera verklighetstroget, i det att c:a 50 % av alla där praktiserande läkare anmälde influensafallen i sin praktik¹.

Höstepidemien har (se plansch II) mot årets slut dalat samtidigt med temp. för att samtidigt med denna nå sitt minimum i 6:te veckan 1919. Då går temp. åter plötsligt upp, omedelbart följd av en stegring i epidemien, som hastigt tilltager. Emellertid avbrytes den uppåtgående kurvan redan i 8:de veckan av en tagg nedåt. Vi finna också en motsvarighet i temperaturkurvan. Då denna sedan i 10:de och 11:te veckorna åter gått upp, fortsätter epidemien sin avbrutna stegring. Men den stoppas än en gång. I 12:te veckan sjunker temp. ånyo mot 0°, och morbiditetskurvan får ett motsvarande kraftigt hack. Sedan håller sig temp. stadigt över 0 och epidemien återtar det vanliga, regelbundna och jämna förloppet. En blick på plansch I visar, hur karakteristiska dessa jämna kurvor äro — utom när temperaturen håller sig kring 0°. Man har det plötsliga explosiva utbrottet, stegringen, avmattningen utan alla sina taggar. Också detta antyder, att sjukdomens intensitet står i nära samband med någon med lägre temperaturer parallellförlöpande förteelse.

I Stockholm bryter sommarepidemien ut samtidigt som i Göteborg (27 veckan). Höstepidemien börjar likaledes ungefär samtidigt i båda städerna tio veckor senare. Men vinterepidemien får i Stockholm i full överensstämmelse med temperaturkurvan först fart 4 veckor senare än i Göteborg. Den lilla slutepidemien 1920 börjar, som förut nämnts, samtidigt med att temperaturen stadigt kommit över 0° i 7:de veckan. Även i Göteborg med dess mera verklighetstrognast sjuklighetssiffror visar sig samma sak. Man observerar taggarna nedåt i 45:te och 50:de veckorna 1918 samt 4:de veckan 1919 efter den lilla taggen uppåt i 3:dje. Överensstämmelsen är slående. Att man i 52:dra veckan ej finner någon tagg nedåt i sjuklighetskurvan är ej förvånande — den ligger ju redan nere i närheten av sitt absoluta minimum. I full överensstämmelse med temperaturförhållandena börjar 1920 års vinterepidemi i Göteborg i 4:de veckan, i Stockholm i 7:de veckan.

För Malmö äro förhållandena i stort sett likartade. (Primärmaterialiet omfattar samtliga i staden av läkare kända fall av influensa)². Här kommer dock temperaturen endast under kortare perioder under 0-strecket. Höstepidemien, som redan i 51:sta veckan 1918 dalat betydligt, sänker sig sedan till 3:dje veckan 1919, då den parallellt med temperaturen faller för att samtidigt med denna nå sitt minimum i 6:te veckan, varpå den likaledes paral-

¹ Enl. benägen uppgift av 1:ste stadsläkaren. — ² Enl. benägen uppgift av Malmö stads hälsovårdsbyrå.

lellt med temperaturen stiger under 7:de och 8:de veckorna för att i nästa än en gång följa den nedåt och slutligen i 10:de veckan på allvar stiga uppåt. Det är icke utan intresse att jämföra detta förlopp med Göteborg. I Malmö avbrytes vinterepidemiens uppstigande kontur av *en tagg*, i Göteborg av *två*. Överensstämmelsen med temperaturen är påtaglig. I den senare staden når den det avgörande gradtalet två gånger, i den förra blott en. Även vintern 1919—20 sammanfalla morbiditetens och temperaturens minima, ehuru denna gång termometern knappast visar lägre grad än noll, innan den åter stiger.

Av ovanstående framgår att influensaepidemierna hava utbrutit och fortskridit under de mest skiftande väderleksförhållanden. Något avgörande samband mellan väderlek och sjuklighet synes ej förefinnas. Emellertid är det anmärkningsvärt, att, *när temperaturen är omkring noll, dess nedgång vid nästan alla undersökta tillfällen följts av minskning i sjukdomsfallens antal.* Ett minimum på morbiditetskurvan (mellan höst- och vinterepidemierna) svarar sålunda noga mot lägsta temperaturen, och vinterepidemien synes försenas i samma mån temperaturen på olika platser kvarstår under fryspunkten. Sjukdomens »känslighet» för temperaturväxlingarna vid lägre temperatur eller någon med dem parallellt förlöpande företeelse tager sig ock uttryck därigenom, att morbiditetskurvan förändrar det eljest för densamma karaktäristiska förloppet och i de flesta fall synes noggrant följa temperaturens växlingar.